

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Tractatus I. In Librum Primum Physicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

hinc patet solutio ad Confirmationem.

XLII. Objicies 2°, Medicina est pars Physicæ; sed illa non est speculativa, ergo, &c.

XLIII. Respondeo negando majorem, quia ab illa distinguitur objecto formali *sub quo*; quod autem aliqui volunt Medicinam Theoricam, id est, quæ considerat naturam morborum & medicamentorum, esse partem Physicæ; non verò practicam, id est, quæ tradit modum corpora sanandi; non facit Medicinam speculativam & partem Physicæ; quia, præterquam quòd illa sit pars Medicinæ minus

principalis, & Medicina ratione ipsius dici quidem possit continere per accidens conclusiones aliquas speculativas, & ad Physicam pertinentes; per se tamen dici debet scientia practica distincta à Physicæ; tum propter objectum formale *sub quo*, quod habet ab ea specie distinctum; tum quia speculationem morborum & medicamentorum ordinat ad sanandum Corpus Naturale. Ex dictis

XLIV. Colliges Physicam rectè definiri, *Scientiam contemplatricem Corporis Naturalis, ut Naturalis, cum ei circumadjacentibus.*

PHYSICÆ

PARS PRIMA

De Corpore Naturali, ejusque Principiis & Affectionibus.

TRACTATUS I.

IN LIBRUM PRIMUM

PHYSICORVM.

IN hoc Libro disputat Aristoteles de Principiis Corporis Naturalis in genere & specie, docetque ea esse plura, contra Milesium, Heraclitum & alios; non tamen infinita, contra Anaxagoram; sed tria, *Materiam, formam & privationem*, contra Parmenidem & Pythagoricos: de quibus præsentem Tractatum instituimus.

DISPUTATIO PRIMA

De Principiis Physicis seu Corporis Naturalis.

DUBIUM I.

Quid sit principium in genere, & quotuplex.

INtè Resolutionem
Suppono Principium in genere summi dupliciter: primò, ità ut sit tantum commune ad Principia Physica, de quibus dubio 2°. Secundò, ità ut sit commune ad illa, & omnia alia, sive Physica sint, sive Metaphysica, sive compositionis, ut partes componentes, sive productionis, ut sunt causæ & origines, sive cognitionis, de quibus in Logica, ut sunt signa respectu rerum, quas significant; præmissæ respectu conclusionis, ad quam intellectum movent, sive Corporis Naturalis: hoc autem supposito, sit

RESOLUTIO I.

Ico 1°, Principium generalissimè sumptum est id, unde aliquid est, sit, aut cognoscitur.

Ita Aristoteles 5°. Metaph. cap. 1°. D. Thomas 1^a. p. q. 33. art. 1°. est, limita tamquam per partem componentem: sit, extende tamquam à causâ, sub qua juxta Patres Græcos includit Personas, Patris respectu Verbi, & Patris & Verbi respectu Spiritus Sancti, de quibus nos infra agendo de causâ in genere: cognoscitur, puta tamquam per signa, speciem vel causam finalem.

RESOLUTIO II.

Ico 2°, Principium generalissimè sumptum rectè. Dividitur primò in essentialiale & accidentale: Essentialiale est quidquid essentialiter componit rem principiatam; sive Physicum sit, ut materia, forma & subsistentia; sive Metaphysicum, ut genus, differentia & hæcceitas: Accidentale est, quod rem principiatam essentialiter non componit, sed est extrinsecus essentiali, ut signum respectu rei significatæ, præmissæ respectu conclusionis, causa respectu effectus; ità omnes communiter,

niter, quod infra examinabimus.

IV. Dividitur 2°, in Principium per se; & est, quod ex natura sua principiat, ut ignis respectu caloris; & Principium per Accidens, & est, quod non ex natura sua principiat, sed præcisè, quia est cum alio conjunctum, ut forma corrupta, quæ, quia est necessario conjuncta cum privatione, quæ est Principium per se generationis in fieri, dicitur Principium per accidens generationis in fieri.

V. Dividitur 3°, in Principium absolute primum, & est, quod nullum aliud absolute præsupponit, ut ens; & Principium secundum quid primum, & est, quod non in omni omnino genere Principiorum primum est, sed in certo duntaxat, ut Deus, qui etsi nullum Physicum, uti Adamus nullum humanum, præsupponat; Deus tamen ens, tamquam Principium Metaphysicum, Adamus Deum, tamquam Principium Physicum præsupponit.

D V B I V M II.

Quid sit Principium Physicum strictè sumptum.

VI. **A** Ntè Resolutionem Suppono, duplex assignari posse Principium Physicum, sive Corporis Naturalis completum: unum latè, & est, Quod rem quidem Physicè principiat, sed non ut pars illius essentialis. Tale est omnis causa efficiens, initium lineæ, primum instans horæ, &c. Alterum strictè (de quo hic) & est, quod Physicè rem principiat: ut pars essentialis illius. Per partem autem essentialem intelligunt Philosophi id, quod est de conceptu primario objectivo ipsius rei in recto. Hoc supposito, sit

R E S O L U T I O.

VII. **D** Ico, Principia Physica strictè sumpta, sunt, Quæ neque ex aliis, neque ex se invicem, sed omnia ex ipsis sunt. Ita Aristoteles capite 5°, supra Textu 42°, hujuscè definitionis definita, ut patet, sunt Principia Physica strictè sumpta; genera verò definitorum, Principia generalissimè sumpta ut talia differentia denique definitorum, cætera, quæ in definitione ponuntur.

VIII. Dictum est 1°, Quæ neque ex aliis puta, tamquam ex partibus essentialibus Physicis: undè licet materia fiat ex partibus integralibus, ex genere & differentia, &c. manet tamen Principium Physicum strictè sumptum, eo quod partes integrales non sint illi essentialis, nec genus & differentia illi partes Physicæ: item licet forma fiat ex materia, etiam manet Principium Physicum strictè sumptum; quia materia non est pars essentialis formæ.

IX. Addunt nonnulli, nec masè, sub ly neque ex aliis, audiendum in eodem ordine principiandi; quia Aristoteles vult, quod Principia sint contraria secundum ordinem principiandi; per quod excludunt partes integrales, nec non genus & differentiam, ab esse Principii materiæ, quia eam non principiant ut causa ejus materialis, ut causa ejus inadæquata essentialis Physica, &c. quomodo materia corpus completum naturale principiat: item per hoc excludunt materiam ab esse Principii formæ; quia fortè materia non est causa formalis formæ, nec ejus causa inadæquata essentialis Physica, quomodo forma dictum corpus principiat. Ex his

X. Colliges aërem, ut Anaximeles & Diogenes; aquam, ut septem Græciæ Sapientes; ignem, ut Hæspasius; terram, ut Hæfiocles, voluerunt, non esse Principia Corporis Naturalis strictè Physica; quia ex aliis fiunt, scilicet ex materia, forma & privatione: neque etiam ex ipsis omnia fiunt; nam ex aëre non fit aqua, neque ex aqua ignis, tamquam ex parte essentiali Physica.

XI. Dictum est 2°, Neque ex se invicem, puta tamquam ex parte essentiali Physica, aut in eodem ordine principiandi, modo statim explicato.

XII. Dictum est 3°, Sed omnia ex ipsis fiunt, puta tamquam ex parte essentiali Physica, ut antè; & non, ut communiter, tamquam ex parte essentiali aut termino extrinseco; quia ubi Aristoteles verborum sensum non mutat, & mutandi non est specialis necessitas, nec nos cum mutare debemus. Pars autem essentialis Physica est duplex; una intrinseca ut corpus respectu hominis; alia extrinseca, ut privatio respectu mutati, sive mutationis in facto esse, quæ ab aliis dicitur terminus extrinsecus; ne tamen pars essentialis dicatur, quo sensu Principium hic ab Aristotele sumitur, nihil obstat, ut dubio tertio patebit.

XIII. Adde 1°, per ly omnia intelligi, tum Corpora Naturalia completa; per distributionem tamen accommodam; quia corpus completum simplex (si detur) non fit ex ipsis, sive ex materia & forma; tum ea, quæ per generationem fiunt; quia nec anima rationalis, nec Angeli ex ipsis fiunt.

XIV. Adde 2°, sub ly ex ipsis debere audiri genericè, specificè, vel individualiter; nam neque ex hac numero materia, neque ex hac numero forma, fiunt omnia Corpora Naturalia completa; sed ex aliqua talis generis vel speciei materia aut forma.

D V B I V M III.

Quot sint Principia Corporis Naturalis Physica strictè sumpta.

XV. **A** Ntè Resolutionem Suppono 1°, Principia Physica strictè sumpta, rectè dividi in Principia Corporis Naturalis in fieri, sive generationis ut mutationis, quæ sit transitus de non esse ad esse formæ in subiecto; & in Principia Corporis Naturalis in facto esse, sive generati aut mutati.

XVI. Suppono 2°, Corpus Naturale posse considerari dupliciter: Primò prout est in mente Ethnici & Infidelis errantis, & hoc modo definitione adæquatà definitur, Corpus constans materiâ & formâ: Secundò prout reipsa est à parte rei, & hoc modo à Catholico & fidei definitione adæquatà definitur, Corpus constans materiâ, formâ & substantiâ.

XVII. Suppono 3°, generationem Corporis Naturalis posse etiam dupliciter considerari: primò ut actionem, quomodo est productio formæ & substantiæ in subiecto receptionis: Secundò ut mutationem, quomodo est transitus de non esse formæ & substantiæ, ad esse illarum in subiecto receptionis.

XVIII. Suppono 4°, ex mente Aristotelis dubium procedere de Principiis Corporis Naturalis reipsa Physicè completi, licet ipse in fide errans, voluerit compositum ex materia & forma esse Physicè completum; nec præter agnoverit substantiam ab eis realiter distinctam; & ideo materiam,

formam & privationem dumtaxat assignando non nisi Principia Corporis Naturalis incompleti assignantur: nam Principia eorum quærebat, quæ in dies videbat generari, illa autem erant Physicè completa.

xix. Suppono 5°, problematice defendi posse, vel unam tantum esse materiam & formam indivisibilem substantiam, vel duas partiales, quarum una sit unius, altera alterius, ut infra Disputatione 4^a videbimus. His suppositis, sit

RESOLUTIO I.

xx. **D**ico 1°, contra P. Oviedum hic, generationis Corporis Naturalis, quod reipsa est à parte rei, ut Generationis, nulla sunt Principia Physica strictè sumpta.

Probat, quia si quæ essent, maxime materia & forma essent (ut docet P. Oviedus,) sed illæ non sunt, ergo, &c.

Probat minor, quia generatio ut generatio non est mutatio (ut fatetur) sed actio (ut sequitur); atqui materia & forma non se habent ad actionem generativam ut partes essentielles Physicæ, sed materia tamquam subiectum, & forma tamquam terminus ad quem, ergo, &c.

xxi. Nec dicas cum eodem, generationem, ut generationem nec esse, nec concipi posse sine materia intrinsecè in se recipiente generationem, & sine forma ab ea recipiente esse; quia hoc non sufficit ad hoc, ut materia & forma dicantur ejus Principia Physica strictè sumpta: nam (ut vidimus, quod & ipse sentit) Aristoteles hic agit de Principiis intrinsecè essentialibus Physicis, qualia materia & forma non sunt respectu generationis ut generationis.

RESOLUTIO II.

xxii. **D**ico 2°, contra Scotistas, Thomistas, & Arriagā, Telles, Compt. ac alios & Soc. quos legi: generationis Corporis Naturalis, quod reipsa est à parte rei, ut mutationis quinque sunt, vel septem Principia Physica strictè sumpta: materia scilicet, forma & privatio ejus; item una substantia totalis & privatio ejus; vel duæ partiales substantiæ & duæ privationes earum; prout hæc vel altera pars problematis, de quo supposito quarto, assumetur.

xxiii. Probat 1°, quia illis quinque vel septem positis, intelligitur generatio Corporis Naturalis, quod reipsa est à parte rei, ut mutatio; & vel uno eorum ablato, non intelligitur; ergo, &c.

Probat antecedens, quia generatio Corporis Naturalis, quod reipsa est à parte rei, ut mutatio, est transitus de non esse formæ & substantiæ, ad esse formæ & substantiæ, in subiecto; sed illis quinque, vel septem positis, intelligitur hic transitus, & uno eorum ablato, non intelligitur, ut consideranti patebit, ergo, &c.

xxiv. Probat 2°, in primis quoad materiam, formam & privationem, omnes cum Peripateticis conveniunt, estque ipsius Aristotelis hic & 8° Metaph. & D. Thom. quoad unam verò, vel duas substantias, & ejus unam, vel duas privationes, sic probatur; primo, quia, cum substantia sit ultimum complementum substantiale Physicum, Corpus Naturale non potest esse Physicè completum (de quo Aristoteles hic) sine illa; secundò, quia hic quærentur omnia Principia, quibus convenit allata ab Aristotele, & à nobis supra recensita Principiorum

Physicorum strictè sumptorum definitio: sed illa convenit uni, vel duabus substantiis, & uni, vel duabus earum privationibus, ergo, &c.

xxv. Confirmatur, non est potior ratio numerandi inter Principia Physica strictè sumpta generationis Corporis Naturalis quod reipsa est à parte rei, ut mutationis, formam & privationem formæ, quam substantiam & privationem substantiæ; præsertim cum simus dicturi infra, substantiam non minus esse naturam partialem, quam sine materia & forma; sed illæ ab omnibus numerantur; ergo & hæc numerari debent: major patebit solutio Argumentorum.

xxvi. Objicies 1°, nusquam ab Aristotele, Sancto Thoma, aut ullis aliis, plus quam tria Principia Physica strictè sumpta generationis Corporis Naturalis ut mutationis adferuntur; ergo, &c.

xxvii. Respondeo, Argumentum ab Autoritate negata, nullius esse roboris: secundò Aristotelem hic non audiendum, quia sicut contrà fidem erat, non agnoscendo substantiam realiter distinctam à materia & forma; ita consequenter hic errat, enumerando tria tantum Principia Corporis Naturalis, quod reipsa est à parte rei; S. Thomas verò non loquitur ex propria sententia, sed Aristotelis, vel ex communi sui temporis, sicut & hujus, secundum quam non assignantur nisi Principia partis Corporis Naturalis, ut præcisè à parte rei natura est, sive ut secundum mentem Ethnicis est Physicè omni præcisè substantiæ completum, & ut reipsa est à parte rei, quomodo includit substantiam à materia & forma realiter distinctam.

xxviii. Instabis ex Reverendis Patribus Oviedo & Comptono, hic tantum quærentur Principia Corporis Naturalis seu naturæ; non verò supposita, quibus sunt quinque; ergo, &c.

xxix. Respondeo negando assumptum, non enim hic agitur de Corpore Naturali ut condistincto à suppositualitate aut substantia, ut putat P. Oviedus, quia de illo ut sic nihil unquam somnavit Aristoteles; sed de Corpore Naturali, quod videbat Aristoteles in dies generari, quod reipsa, & à parte rei erat Physicè completum ex substantia, ut fides habet; deinde nullà ratione id dici potest, cum definitio principiorum Corporis Naturalis Physicorum strictè sumptorum, supposito, sive potius suppositualitati aut substantiæ, conveniat, æque ac formæ; omnia enim Corpora Naturalia ex substantia fiunt, neque illa ex aliis, aut alia ex ipsa eodem principiandi modo, scilicet per modum ultimi termini substantialis intrinseci, aut etiam tamquam ex parte sua Physica essentiali, fiunt; cuicumque verò convenit definitio, convenit esse definitum.

xxx. Objicies 2°, substantia principiat à forma, & privatio substantiæ à privatione formæ; ergo nec substantia, nec privatio ejus est principium strictè Physicum, &c.

xxxi. Respondeo distinguendo Antecedens; substantia à forma, & privatio substantiæ à privatione formæ, late principiat, concedo Antecedens; strictè Physicè, nego Antecedens; quia neque substantia ex forma, neque privatio substantiæ ex privatione formæ fit, tamquam ex parte essentiali Physica, neque in eodem ordine principiandi; siquidem forma principiat in genere causæ formalis, substantia in genere termini ultimi intrinseci substantialis; privatio autem formæ in genere causæ formalis privativæ; privatio verò substantiæ in gene-

re termini ultimi intrinseci substantialis privativi.

xxxii. Obijcies 3°, nulla privatio constituit Physicè essentialiter generationem Corporis Naturalis ut mutationem; ergo ut summum sunt tria Principia, &c. probatur Antecedens, quia alioqui etiam formæ, quibus privationes privant, & generans sive mutans, eam constituere deberent; quo casu absurdè multiplicarentur Principia, &c.

xxxiii. Respondeo negando Antecedens, ad ejus probationem; distingo sequelam pro prima parte; alioqui etiam formæ advenientes eam constituerent, concedo assumptum; pereuntes, nego assumptum; ratio est, quia ad generationem ut mutationem requiritur quidem, ut in priori temporis sint privationes formæ & subsistentiæ advenientium; non tamen pereuntium; quia, ut per se patet, ad transitum de non esse formarum ad esse illarum in subiecto, qui est ipsa generatio ut mutatio, sufficit formas advenientes non fuisse in priori temporis, & esse in posteriori in subiecto, sive aliæ formæ, quæ pereant, præcesserint, sive non.

xxxiv. Dixi in priori temporis; quod enim aliqui dicant sufficere si præcesserint in priori naturæ, est omnino intelligibile: primò, quia instantia naturæ sunt instantia causalitatis; privationes autem non possunt habere causalitatem ad formas sibi contradictoriè oppositas: secundo, quia, cum instans debeat sumi indivisibiliter, quod in priori naturæ est, necessum est esse in toto instanti reali; unde simul essent in aliquo instanti reali in eodem subiecto formæ & privationes earumdem, quod omnino repugnat, & intelligi non potest.

xxxv. Respondeo 2°, distinguendo sequelam pro secunda parte; & generans sive mutans eam Physicè essentialiter constituere deberet; si generatio ut mutatio sumatur activè, transeat: transeat, inquam, quia id falsum esse clarè colligitur ex Resolutione prima contra P. Ovidem: si sumatur mutatio neutraliter, prout eam hic sumimus, nego sequelam; quia sive formæ, quarum privationes erant in priori temporis in subiecto, sint ab aliquo generante vel mutante, sive seipsis per possibile vel impossibile advenientes, intelligitur totus transitus de non esse illarum in subiecto, ad esse illarum in subiecto; ac proinde tota generatio ut mutatio.

xxxvi. Instabis, datur vera generatio, & Corpus Naturale in fieri, ubi nulla datur privatio formæ aut subsistentiæ, sive pereuntis, sive advenientis; ergo nulla privatio est Principium Physicum strictè sumptum generationis, &c. probatur Antecedens ex ipsa conditione mundi; quando enim mundus conditus est, materia, forma & subsistentia terræ, aquæ, &c. eodem instanti reali productæ sunt (ut multi volunt) ac proinde nulla potuit præcedere formæ vel subsistentiæ privatio in materia, ergo, &c.

xxxvii. Respondeo 1°, distinguendo Antecedens, datur vera generatio ut generatio, ubi nulla datur privatio, &c. concedo Antecedens, de quo fuit in Libris de generatione; ut mutatio, nego Antecedens; ad probationem autem ejus Respondeo, ibi quidem fuisse generationem ut generationem; non tamen generationem ut mutationem, quæ sit juxta mentem Aristotelis privatio formæ in subiecto prius tempore existente, vel formæ, quæ prius extitit in subiecto; cum enim ipse putarit mundum fuisse ab æterno, primam generationem non agnovit; ac proinde putavit omnem generationem ut

mutationem esse privationem formæ in subiecto prius tempore existente.

xxxviii. Respondeo 2°, negando Antecedens, ad ejus probationem concedo assumptum pro prima parte; pro secunda verò distingo; ac proinde nulla potuit præcedere formæ vel subsistentiæ privatio, si privatio sumatur pro carentia formæ in subiecto prius tempore existente, vel formæ, quæ prius extitit in subiecto, quomodo eam sumit Aristoteles, concedo assumptum; si privatio sumatur pro non existentia formæ in subiecto, sive prius existente, sive non, quomodo mundus ab æterno productus, adhuc diceretur transiisse de non producto ad productum, ex nihilo creatum esse, &c. nego assumptum; in conditione etenim mundi talis fuit dictarum formarum privatio, quæ ad veram generationem sufficit: unde falsa est conclusio P. Comptoni hic, quæ dicit de conceptu generationis præcisè ut generationis, non esse ullam privationem.

xxxix. Obijcies 4°, generatio ut mutatio est ens, privatio non ens; sed ex non ente non potest fieri ens; ergo privatio non est Principium, &c.

xl. Respondeo distinguendo majorem, generatio ut mutatio est ens purum & simultaneum, nego majorem; est ens mixtum & successivum, concedo majorem: verum ex ente, & non ente potest fieri ens mixtum & successivum, ut patet in hora, quæ componitur ex præsentis & præteriti; mutatio enim nihil aliud est, quàm transitus de non esse, &c. & corpus generari sive mutari, nihil aliud est, quàm formam illius de non esse in subiecto, transire ad esse in subiecto; ibi autem essentialiter Physicè includitur non ens & ens.

xli. Obijcies 5°, si privatio esset Principium, &c. aliquando principietur; sed dici non potest quando principiet, ergo, &c.

xlii. Respondeo 1°, dici posse principiare quando non est, per primum scilicet sui non esse; id quæ esse modum proprium principandi terminorum à quo, uti est privatio; quia illi desinendo principiant; sed hoc potius est formam oppositam principiare, quàm privationem; quare aliter.

xliii. Respondeo 2°, melius dici principiare quando est, & per ultimum sui esse; ac proinde principiatum, utpote in negativo seu privatione inadæquatè essentialiter consistens, tunc inadæquatè esse, quando est privatio: proprium autem est successivorum, prius inadæquatè esse, & pro parte constitui, quàm totum; quia totum successivum nunquam simul totum existit.

RESOLUTIO III.

xliv. **D**ico 3°, contra eosdem, Corporis Naturalis Physicè completi in facto esse, tria sunt Principia Physica strictè sumpta, materia scilicet, forma & subsistentia, si supponas dari unam subsistentiam totalem materiæ & formæ communem, aliàs si duas partiales, erunt quatuor, videlicet materia & forma, ac duæ subsistentiæ partiales.

xlv. Probatur, quia illis tribus positis intelligitur Corpus Naturale Physicè completum in facto esse; & vel uno ex illis ablato, non intelligitur; ergo, &c. Antecedens patet ex Resolutione secunda.

xlvi. Confirmatur 1°, omne Corpus Naturale Physicè completum resolvitur in materiam, formam & subsistentiam, & non in aliud Principium, ut v.g. privationem; quia Aristoteles hic capite sexto eam à Corpore Naturali in facto esse excludit.

ajens privationem esse Principium ex accidente, puta respectu illius in facto esse; siue enim illa præcesserit, siue non, Corpus Naturale in facto esse idem manet, ergo, &c.

XLVII. Confirmatur 2°, quoad substantiam, de qua tantum potest esse difficultas; Principiorum Physicorum strictè sumptorum ex Aristotele allata definitio est Principiorum Corporis Naturalis Physicè completi absolute, & non solum secundum esse naturæ, ut supra vidimus; atqui illa definitio haud minus convenit substantiæ, quam materiæ & formæ; ergo substantia est Principium Physicum strictè sumptum Corporis Naturalis in facto esse, haud minus, quam materia & forma: quod autem dicit P. Ovidius substantiam non esse ens Physicum, sed Metaphysicum, caret fundamento; quia arbitrium est; de illa in Physica (uti nos) quomodo diceretur ens Physicum; vel in Metaphysica, propter quod dicitur ens Metaphysicum, tractare; imò in Physica de illa tractari debet, cum illi conveniat Principii Physici strictè sumpti ab

Aristotele allata, & communiter recepta, definitio.

XLVIII. Obijcies fortè, allata Principiorum definitio convenit unioni; ergo si substantia sit tale Principium, erit & unio.

XLIX. Respondeo distinguendo Antecedens, convenit unioni *ut quo*, concedo Antecedens; verum ut sic est tantum principatio: *ut quod*, prout Principio convenire debet, nego Antecedens; simile enim quid contingit in actione, quæ non dicitur causa, sed causalitas, eo quod ipsi tantum conveniat *ut quo* definitio causæ: undè, sicut actio non dicitur causa simpliciter, sed cum addito *ut quo*; ita unio non dicitur simpliciter Principium Physicum strictè sumptum, sed cum addito *ut quo*: imò sicut actio melius dicitur simpliciter causalitas, quam causa *ut quo*; ita unio melius dicitur simpliciter principatio, quam Principium *ut quo*. Adde unionem actioni identificari; ac proinde, sicut hæc non potest esse Principium strictè sumptum Corporis Naturalis in facto esse, ita nec illa.

DISPUTATIO SECUNDA

De primo Principio Corporis Naturalis siue Materia prima.

DUBIUM I.

Quid sit Materia prima, & an detur.

RESOLUTIO I.

I. **D**ICO 1°, materia (quæ non malè à matre secundum Etymon dicitur, eo quod sit formarum omnium materialium Principium, ferè ut mater prolium) definitur ab Aristotele 7° Metaphysicorum Textu 8°, *Materia est quæ per seipsam, neque est quid, neque quantum, neque quidpiam eorum, quibus ens determinatur. Et Textu 69°, Materia est quadam substantia, quæ ita se habet ad formas Naturales, sicut æs, aut lignum, ad formas artificiatas. Sed aliter (quam definitionem omnes sequuntur) 1° Physicorum cap. 9°. Textu 82°. Primum uniuscujusque rei subjectum, ex quo, eo quidpiam fit pacto, ut non per accidens insit. Ly subjectum, in quo convenit cum formis substantialibus respectu accidentalium, est genus definiti; ly primum, & cætera omnia, differentiarum locum obtinent.*

II. Per ly primum nempe sustentationis, educationis, &c. subjectum, juxta probanda dubio sequenti, distinguitur à composito & forma; quia hæc materiam, siue subjectum ut sic præsupponunt: sub ly uniuscujusque audire debes formæ substantialis educibilis, ne putes materiam esse subjectum sustentationis, educationis, &c. Angelorum, formarum spiritualium, &c. Ex quo eo fit pacto, ut non per accidens insit, id est, ex quo tamquam parte essentiali fit unum per se; per quod excludit substantias completas, tam spirituales, quam Materiales, ex quibus insit, non fit nisi unum per accidens, ex præmissis autem.

III. Colliges, Materiam constare genere & differentia positivis; nam ly primum & cætera, quæ se tenent ex parte differentiarum, nihil nisi negativum importare, speculatio est eximii Domini Caramuelis Metaph. Libro 3°. Sect. 2^a. Disp. 4^a. dicentis ly Finitum, Corporeum, Materiale, &c. nihil esse positivum; quasi verò altera specierum oppositarum semper constitueretur per negationem differentiarum alterius; cur enim potius una, quam altera opposita-

rum per negationem constitueretur? ad tollendam autem vocum confusionem,

IV. Adverte per Materiam non semper significari Materiam primam jam definitam; sed interdum secundam, quæ est Materia prima informata formâ substantiali, vel Dispositionibus ad ejus productionem in Materia præviè requisitis; item & omne id, ex quo aliud artificiatum fit, quomodo lignum dicitur Materia ignis, filum Materia vestis; & de hac Materia videtur locutus Aristoteles, dum secundam Materiam definitionem Textu 69°, supra citato attulit.

RESOLUTIO II.

V. **D**ICO 2°, sistendo in Principiis fidei Divinæ, siue Conciliorum Lateranensis sub Leone decimo sessione octavâ, ac Viennensis Clementinâ de summa Trinitate decretis; non obscure colligitur dari substantias incompletas corpus & animam, Materiam & formam; in hac enim definitur animam non esse actum assistentem tantum, sed informantem; quid autem connaturalius informaret, quam substantiam aliquam incompletam? quæ cum sensibilis sit, & ad animam prævia, quantum experientia docet, rectè dicitur Materia prima; quod non obscure inferitur ex Athanasii Symbolo, in quo Christus dicitur perfectus homo, ex anima rationali, & humana carne subsistens, ergo, &c.

VI. Confirmatur autoritate SS. Patrum, Augustini, Ambrosii, Chrysostomi, Athanasii, D. Thomæ & aliorum, qui post Aristotelem hic cap. 6°. eas agnoverunt, eosque omnes Philosophi & Theologi unanimiter sequuntur, exceptis nonnullis recentioribus Parisiensibus, qui nuperrimè, teste Camerario p. 2. q. 1^a, oppositum Parisiis defenderunt, & ideo merito à Parlamento Parisiensis proscripti sunt, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

VII. **D**ICO 3°, sistendo in luminis naturæ nude Principiis, non videtur efficaciter probari de facto dari Materiam primam. Resolutio hæc,

hæc paucissimorum est, præterquam Antiquorum Parmenidis, Melissi, &c. & aliorum, qui apud Fontecam 1°. Metaph. cap. 7. q. 8. Sect. 1^a. formas substantiales negarunt. Resolutionem tamen nostram in terminis tenet Eximius Dominus Caramuel S. Theol. Lovan. Doct. Abbas Melrosensis, Angliæ, Scotiæ, &c. Progenialis; in suâ Philosophiâ lib. 3. Metaph. Disp. 1^a. Sect. 2^a. Lov. 1642. impressâ.

VIII. Probat 1°. Eximius D. Caramuel loco cit. quia dici poterit omnem generationem substantialem esse transsubstantiationem totius substantiæ destructæ in genitam, ita ut nihil substantiale, vel accidentale in genito maneat, quod fuerit in corrupto: verum hæc probatio mihi difficilis est: si enim ignis, dum augetur, ita totum lignum in se transsubstantiet, ut nihil ligni retineat, quare se non auget absque ligno, vel simili pabulo? item, si homo, dum accrescit, ita totum cibum in se transsubstantiet, ut nihil cibi retineat, quare cibum sumit, ut corpus alat & augeat, & illud non auget sine alimento? deinde illa transsubstantiatio est creatio; sicut autem ad hoc, ut Deus materiam creet, non est necesse, ut prius sit materia, quam destruat; ita nec, si ignis augmentum suum creet, & homo augmentum suæ carnis, erit necesse, quod præcesserint pabulum, & alimentum, quæ destruant, ut augmentum suum creent.

IX. Probat 2°, per transsubstantiationem totius substantiæ corrupti, manente quantitate sub aliis accidentibus, in totam substantiam geniti: verum hæc probatio mihi difficilior est præcedente: quia, præterquam quod incurrat totam difficultatem, quæ contra illam à nobis est adducta, supponere debet accidens posse naturaliter existere sine proprio subiecto (ut patet,) quo dato, non est accidens, sed substantia; quia ad summum substantia, & nequidem omnis, potest naturaliter existere sine proprio subiecto, aut migrare de subiecto in subiectum: unde tollit omne accidens contra lumen naturæ. Quare aliter

X. Probo Resolut. si dicatur mundus fuisse ab initio simul cum tota substantia compositorum naturalium creatus, & Corpora omnia Naturalia esse substantias simplices ejusdem speciei solo accidentium aggregato differentes, & consequenter generationem ac corruptionem non esse nisi transitum de non esse istius aggregati in tali substantia, ad esse hujus in illa, ita ut anima hominis v.g. (de qua potior difficultas) nihil sit præter bene ordinatum accidentium nobilium aggregatum, & generatio hominis productio illius aggregati ex præjacente dicta substantia simplici completa (& sic de aliis), non facile convinci poterit dari materiam primam; sed sistendo in solis luminis naturæ nudæ Principiis id dici potest, ergo, &c. probatur minor solutione argumentorum.

XI. Nec difficultatem facit, quod illa substantia simplex & completa (utpote unius speciei in omnibus) non secus ac in communi sententia materia prima non potius exigeret hæc, quam alia accidentia, videamus tamen ignem ad pristinum calorem, a quam ad pristinum frigus post amissionem, se reducere, cujus non potest esse causa aliud simile agens, cum sæpe absit, sed debeat esse pars aliqua substantialis ipsius, quæ vocetur forma substantialis: nam facile Respondetur, ignem in vacuo, non se reduci ad calorem pristinum, & idem est de aqua; ac proinde jam in pleno ignem, aquam, &c.

nonnisi reduci ad pristinum statum per agentia circumstantia similis qualitatis productiva. Tamen

XII. Objicies 1°. Adversariorum Achillem; mutationes & alterationes, quas indies cernimus, in quibus necessarium est, ut maneat commune aliquod subiectum substantiale, quod mutetur, & transeat de non esse tali ad esse tale, convincunt dari materiam primam, sive primum subiectum substantiale, ergo, &c.

XIII. Confirmatur, cum corpora sanctorum comburuntur, & in ignem ac cineres convertuntur, aliquid ex ipsis remanet, quod merito Ecclesia veneratur & colit, ergo, &c.

XIV. Responderet aliquis 1° cum Gomezio (quem nonnulli medici sequuntur) id, quod remanet, esse quatuor elementa secundum substantiam, sic nempe, ut mutationes illæ non sint, nisi secundum elementorum accidentia.

XV. Sed contra est, quod elementa non maneat formaliter in mixto, ut dicturi sumus in fine Librorum de generatione; & reverâ, quis evidenti experientia non repugnabit, si dicat in marmore per densissimum gelu frigidissimo esse formam ignis, calorem, &c. & non sentiri? vel etiam in pulvere tormentario esse formam ignis, & calorem, & tamen non accendi? Addunt alii, elementa in invicem quoad substantiam converti, sed si in sola ratione sistatur, non puto efficaciter probandum; idque ipsum est, quod negat Gomezius.

XVI. Responderet alius 2°, ex opposito; omnem mutationem illam esse transsubstantiationem, remanentibus tantum nonnullis accidentibus.

Sed contra, id longè absurdius est, quàm id, quod statim responsum est; quia naturaliter migrare non possunt accidentia illa de subiecto in subiectum, nec transsubstantiando annihilare terminum à quo, & terminum ad quem creare, quorum utrumque fieret. Quare aliter

XVII. Resp. negando assumptum, quia ad illas mutationes verificandas satis est, si subsit substantia simplex completa, ut in Resolutione dictum est.

Ad Confirmationem autem

XVIII. Respondeo similiter illam substantiam remanere, à nobis venerari & coli in sanctorum reliquiis: neque etiam huic substantiæ repugnant diversa nomina, quibus materia ab antiquioribus soluit appellari, quæ recenset & bene interpretatur P. Comptonus Physic. Disp. 3^a. Sect. 2^a. inquit, materia ergo subinde vocatur *Chaos & tenebræ*, quod numquam cernatur, nec appareat: aliquando *umbra & nihil*, quod scilicet tam tenuis sit entitatis, ut cum non entibus potius, quàm entibus affinitatem habere videatur: nonnunquam *Luna*, ob formarum, quas per intervalla mutat, varietatem, quodq; alienâ quasi luce ac fulgore splendeat: nunc *sybæ*; nunc *mater & nature nutritrix*, quod res scilicet prope omnes ex se gignat, ac procreet: nunc è contra *No-verca* vocatur, *adultera & venefica*, quod, quas in se recipit formas, atque ad tempus fovet, repente, fraudulenter quasi, enecat ac interimat. Quomodo suo quisque arbitrato novum ei nomen appingit. Plato enim inter alia, quæ ipsi tribuit nomina, eam *Divinitatis* vocat *dissimilitudinem*, quod à Deo ente omnium perfectissimo, ens omnium prope imperfectissimum longissimè distet; quâ etiam de causâ eam appellavit *non ens*: & tandem nuncupat *magnum & parvum*; *magnum*, quod omnia in se recipere, & quasi complecti, possit; *parvum*, quod,

Iro

Iro pauperior, ex se nihil habeat, omnemque, quem habet ornatum, aliunde emendicet, quæ proinde si in sua specie & forma cerni posset, non minorem moveret risum, quam olim *cornicula furtivis nudata coloribus*. Hæc sunt argumenta, quæ apud alios reperiuntur: nihilominus tamè occurrit mihi alia ratio, qua sententiam communem propugnem. Quare, sit

RESOLUTIO IV.

xix. **D**ico 4°, etiam sistendo in luminis naturæ nudæ Principiis, efficaciter probari potest de facto dari materiam primam. Ita ferè omnes, tam Antiquiores post Pythagoram, qui 1° videtur materiæ & formæ substantialis inter se distinctionem observasse, ut notat D. Caramuel loco Resolut. 3^a, cit. quam Recentiores.

xx. Prob. quia sicut per te sistendo in luminis naturæ nudæ Principiis efficaciter probari non potest de facto dari materiam primam, ita etiam in eisdem sistendo efficaciter probari non potest, accidentia materialia, quæ de facto dantur, non esse formas substantiales, etiam totales, (præsertim cum plures, ut infra docebimus, possint naturaliter simul in eadē materia consistere) ac proinde sistendo in Principiis istius luminis naturæ nudæ, ut minus, dubium est, an illa sint formæ substantiales totales, quæ materiam primam de facto præsupponant; an accidentia, quæ per te Resolutione 3^a materiam primam de facto non præsupponant, sed corpus simplex: atqui in dubiis iudicium commune est præferendum privato, nisi quidpiam aliunde obstat; sicut in dubiis bonum commune est præferendum bono privato, &c. ergo, sistendo in Principiis istis, materia prima de facto datur: probatur consequentia, quia nostra ratio in illis sistit, & iudicium commune est, quodd de facto datur.

DUBIUM II.

An Materia prima sit subjectum sustentationis & informationis positivè primum.

xxi. **A**ntè Resolutionem. Suppono 1°, ly *primum* posse dupliciter accipi: positivè scilicet, ita ut non admittat coæquale & æquè primū; & negativè, ita ut prius quiddē nō admittat, coæquale tamen & æquè 1um patiatur.

xxii. Suppono 2°, dubium procedere ex hypothēsi, quodd materia prima sit basis & fundamentum cæterorum in composito substantiali, quodd examinetur infra. Disp. 4^a.

xxiii. Suppono 3°, subjectum esse multiplex, sustentationis & inhætionis, &c. Subjectum sustentationis generaliter est subjectum educationis formæ, sive substantialis, sive accidentalis; & dependentiæ illius a subjecto in primo esse & conservari; specialiter verò, & ut opponitur subjecto inhætionis, informationis & adhætionis, est subjectum formæ substantialis eductæ & ex se dependentis in primo esse, & conservari ab illo tamquam subjecto.

xxiv. Subjectum inhætionis generaliter rectè confunditur cum subjecto sustentationis generaliter; quia sicut tam substantia, quam accidens hæret *ad*, sive adhæret alteri tamquam subjecto adhætionis; ita tam forma substantialis, quam accidentalis hæret *in*, sive inheret alteri tamquam subjecto inhætionis: specialiter verò, ut opponitur subjecto sustentationis & informationis est subjectum formæ accidentalis eductæ, & dependentis in primo esse, & conservari ab illo tamquam subjecto.

xxv. Subjectum informationis generaliter est omne illud, quod ab alio denominationem aliquam accipit: specialiter verò, & ut opponitur subjecto sustentationis, inhætionis, &c. est illud, quodd denominationem accipit à forma ex se non educta, nec à se in primo esse, aut conservari per se à subjecto dependente.

xxvi. Subjectum verò adhætionis generaliter est omne illud, cui alterum unitur sive per modum formæ, sive per modum termini intrinseci; quia tam illa, quam hic hæret *ad*, ut statim vidimus. Specialiter verò, & ut opponitur subjectis illis, sustentationis, inhætionis, informationis, &c. est illud, quodd unitur alteri, & non per modum subjecti sustentationis, inhætionis, & informationis illius specialiter sumpti, sed sic, ut ab unione quidem cum illo separari possit, sed illud alterum ab hoc, utpote termino intrinseco illius, separari non possit. Res tota explicatur in unione Hypostatica respectu Verbi, in educatione respectu formæ, & cuiusvis actionis respectu effectus. Unio enim illius subjectum adhætionis, uti & terminus intrinsecus, est Verbum, quodd non est subjectum sustentationis, inhætionis, aut informationis illius, ut supra vidimus; potest tamen ab ipso separari, ipsa autem à Verbo neutiquam. His suppositis ad dubium (quodd mihi difficilius, quam ut, vel sine examine, cum omnibus ferè, illud affirmativè resolvam, vel examen illius superfluum cum illis reputem, eò quodd id esse de essentia materiæ male puent) sit

RESOLUTIO I.

xxvii. **D**ico 1°, materia non est subjectum adhætionis positivè primum omnium formarum, quibus adhæret. Probat, quia non est prior creatione respectu cuius est adhætionis subjectum, ex præmissis supposito secundo, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

xxviii. **D**ico 2°, Materia prima (si substantia Basis non sit, de quo Disp. 4^a) est subjectum sustentationis positivè primum earum formarum quæ speciali sustentatione, juxta dicta supposito 1°, sustentantur.

Probat 1°, ex definitione illius ab Aristotele supra allata, quæ ut minimum convincit materiam primam esse subjectum sustentationis dictarum formarum positivè primum, ergo, &c.

xxix. Probat 2°, ratione, unum datur subjectum sustentationis positivè primum; ut constet, tum ex eo, quodd subjectum sustentationis & forma sustentata non possint esse simul naturā, tum quia sequeretur aliqui processus in infinitum; nam in generatione illud subjectum præsupponeret aliud, & illud aliud, & sic in infinitū; sed suppositis Principiis fidei, & rationibus ex illa deductis, illud non est forma sive entitas formæ; ergo materia prima. Probat 3°, quia subjectum primum creatur, & est ingenerabile & incorruptibile, alioqui primum nō esset, sed aliud præsupponeret, ex quo præaccidente fieret, & quo remanente definirer; item subjectum primum transit de composito in compositum, non secus ac illa substantia simplex & completa, de qua Dub. 1° Res. 3^a, siquidē est subjectum generationis ut mutationis; sed hæc formæ non conveniunt, quia forma ignis generatur ex ligno, & est corruptibilis, nec migrat de composito in compositum; quis enim experitur manere formam, aut accidentia ignis, quamdiu manent cineres? & sic de aliis, ergo, &c.

R. R.

RESOLUTIO III.

xxx. Ico 3°, Materia prima non est subiectum informationis positivè primum eorum, quæ ipsam informant.

xxxii. Probatur 1°, quia ipsa informat formam à qua informatur; sed non est subiectum informationis positivè primum respectu sui-ipsius, ergo, &c. minor patet; consequentia est legitima: probatur major, quia sicut rectè dicitur materia est informatà, potentia est actuata; ita rectè dicitur forma est materietata, actus est potentatus; quis enim rationem disparitatis assignabit, aut impedimentum, præter purum Adversariorum beneplacitum? ergo, &c.

xxxiii. Probatur 2°, sicut materia & forma, potentia & actus sunt correlativa, & simul naturà; ita materiam esse informatam & formam esse materietatam; potentiam esse actuatam & actum esse potentiatum; sunt correlativa & simul naturà. quod

xxxiiii. Confirmo, quia sicut sunt simul naturà, formam esse unitam materiæ, & materiam esse unitam formæ; ita sunt simul naturà formam esse materietatam, & materiam esse informatam, quia reipsa sunt eadem, ergo, &c. Ex eo autem

xxxv. Infero, ergo si materia, quia primò informatà à forma, dicatur subiectum primum informationis, dicetur & forma primum subiectum informationis, quia primò negativè, sive simul naturà, est materietata à materia; ergo materia prima non est subiectum informationis positivè primum, sed alterum comprimum admittit, videlicet formam.

xxxvi. Confirmatur Resol. nihil adferri potest, cur sicut materia dicitur informatà à forma; non dicatur è converso forma materietata à materia, nisi fortè communis omnium contrarius loquendi modus (quia quòd P. Comptonus Disp. 4^a. Sect. 2^a. dicit à posteriori ob stare, quòd semper videamus formas denominare, & subiecta denominari, nimis à posteriori est; nam quòd quærimus, est, an id videamus) sed hic non quærimus, quid communis loquendi modus habeat, sed an verus, & quid reipsa sit subiectum informationis positivè primum, ergo, &c.

xxxvii. Obijcies 1°, Materia prima est subiectum sustentationis formarum materialium positivè primum; ergo & informationis earundem; consequentia tenet à pari.

xxxviii. Confirmabis ex Arriaga hic Disp. 2^a. n. 23. illud quod in esse præsupponitur alteri, est subiectum informationis illius; sed materia prima in esse præsupponitur formæ; ergo, &c.

xxxix. Respondeo imprimis, istud Argumentum non ostendere formas spirituales non esse comprimum subiectum informationis; ac proinde, nec ostendere materiam primam esse subiectum informationis omnium formarum positivè primū.

xl. Resp. 2°, negando consequentiam, & adfero disparitatem; videlicet, quia non sunt simul naturà, formam esse sustentatam à materia, & materiam esse sustentatam à forma; siquidem materia, utpote naturaliter ingenerabilis & primum subiectū sustentationis, nequit à forma sustentari; formam autem esse informatam à materia, & materiam esse informatam à forma, sunt simul naturà.

Ad Confirmationem verò

xl. Respondeo imprimis, non omne illud, quod in esse præsupponitur alteri, esse subiectum informationis illius; alias creatio esset subiectum informationis materiæ primæ, & Dispositiones præviæ ad introductionem animæ in corpus, essent subiectum informationis illius, quod nullus admisserit.

xl. Resp. 2°, distinguendo majorem, illud quod præsupponitur alteri ut subiectum sustentationis, uti materia præsupponitur ad omnes formas materiales; vel ut conditio finè qua non aliud crearetur, uti materia disposita ad creationem animæ rationalis præsupponitur, est subiectum informationis illius negativè primum, concedo majorem: positivè primum, nego majorem; quia in esse subiecti informationis sunt simul naturà, ut ante probatum est; fit enim, ut è duobus, quæ per modum potentia & actus inter se uniuntur, illud quod se habet per modum potentia, in genere subiecti sustentationis se habeat antecedenter & præviè ad aliud, quod se habet per modū actus, & ei supervenit; & tamen utrumque in genere subiecti informationis sunt simul naturà, ut contendimus: nec plus exigit ratio subiecti informationis, ut fundamenta præsentis Resolutionis consideranti patebit; ad quæ non satis videtur attendisse P. Arriaga: sic enim stat unum alteri uno sensu præsupponi, & alterum alio sensu esse subiectum informationis illius, ac proinde etiam illud, quod alteri in esse non præsupponitur, esse subiectum informationis alterius, per quod totum fundamentum P. Arriagæ enervatur.

xl. Obijcies 2°, ex conclusione sequitur, subiectū & formam simul naturà se mutuò informare ac denominare; sed hoc est absurdū; ergo, &c. Prob. minor, quia inde sequeretur gratiam dici animatā, sicut anima dicitur grata; albedinē dici carneā, sicut caro dicitur alba; visionem dici auream, sicut aurum dicitur visum; sed illa sunt absurda; ergo, &c.

xl. Resp. concessa sequelā, negando minorem; ad ejus probationem distinguo sequelam, sequeretur gratiā secundū se & ex conceptu suo formalī dici animatam, in quo esset absurdum, nego sequelam; secundū denominationē à subiecto, cui uniretur, & secundū conceptum accidentalem, quod non est absurdum, concedo sequelam: numquid enim æquè gratia est proportionata (& sic de aliis) ut denominativè & accidentaliter dicatur animata propter unionem ad animā, ac materia est proportionata ut denominativè & accidentaliter dicatur animata animā rationali propter unionem ad animam rationalem? ita sanè; & ratio est, quia ubi est proportio ad unionem per modum actus & potentia, est proportio ad reciprocam denominationē; quia formā uniri materiæ, & materiā uniri formæ, sunt simul naturà; ita autē uniri, est denominare & denominari; vel assignetur mihi ratio cur tūc sit proportio ad denominare subiectū, & non ad denominari à subiecto, sive, ne ludas in verbo, cur subiectū denominationis seu informationis, nō sit simul naturà forma denominans seu informans formā à qua denominatur seu informatur; quandoquidē propter unionē præcisè per modū actus & potentia, & subiectum sit denominationis seu informationis subiectum, & forma sit forma illud denominans seu informans: scio quidem P. Compt. hic Disp. 4^a. Sect. 2^a. respondere istius nullā esse rationē à priori; à posteriori verò optimā tradi à signo, quod id semper contingere videamus; sed præterquā quòd nos pro opposito rationē quasi à priori dederimus, & falsū sit nos videre aliud contingere, præmissa convincūt id numquam contingere, ad quæ nil respondet.

xl. Instabis 1°, sic determinari non poterit, quænam erunt compositiones per modum actus & potentia, quia quilibet actus erit potentia, & quilibet potentia erit actus; sed hoc est absurdum; ergo, &c.

xl. Resp. negando assumptum, quia illæ erunt com-

compositiones ex actu & potentia, in quibus unum se habebit ut denominatum, aliud ut forma denominans, quod totum in nostra Resol. & ad præcedens argumentum solutione, remanet; & solum ex illa sequitur in qualibet compositione per modum actus & potentia, uno respectu denominatum sive potentiam fore formam dominantem sive actum; & alio respectu formam dominantem sive actum fore denominatum sive potentiam; quod putamus omnino necessarium: quando tamen petitur simpliciter potentia, adferri debet illud, quod ex natura sua est subiectum sustentationis; quando forma, id quod est actus, & ex natura sua non est subiectum sustentationis illius, cuius est actus; ut sic vitetur confusio terminorum.

XLVI. Instabis 2°, saltem sequeretur ubi esse substantiam; sed hoc est absurdum, ergo, &c. Probat sequela, quia sicut ubi substantia substantiam denominat ubi actum, ita ab illa denominaretur substantia, quod est proprium substantia ex probatis in Logica Tract. 5°. Disp. 1^a. ergo, &c.

XLVII. Resp. negando sequelam, quia illud tantum est substantia quod ex genere suo exigit denominari substantia; sive quod in genere entis in quo reponitur, est ut quo, vel ut quod substantia, quod accidendi non convenit, ut ibidem monstratum est.

XLVIII. Obijcies 3°, ex Aristotele lib. 1°. Phys. materia est pura potentia; ergo non est actus respectu formæ ut potentia sive subiecti.

XLIX. Resp. negando consequentiam; quia Aristoteles, per hoc, quod dicat materiam primam esse puram potentiam, solum vult illam esse Physicè simplicem, & in composita ex ulteriori materia & forma, ne detur processus in infinitum in materia, qui alioqui daretur, ut constat ex dictis Resol. 2^a, unde solum vult materiam primam esse puram potentiam sustentationis; id est, ita alia sustentare, ut ab alio subiecto non sustentetur, aut formam, quæ ab alio subiecto sustentetur, in suo conceptu essentiali includat; alioqui non ipsa, sed subiectum ipsius formæ simplex & in compositum esset materia prima; ut consideranti patebit: non vult autem Aristoteles illam esse puram potentiam informationis, id est, ita informari, ut aliud non informet; quia ipsius scopus est adferre primum subiectum sustentationis, ut manifestè constat, tum ex Textu, tum ex definitione materia primæ, quam attulit; non verò informationis.

L. Obijcies 4°, forma est Principium Corporis Naturalis; ergo materia non est forma informans formam à qua informatur: probatur consequentia, quia sic Principia ex se invicem fierent; siquidē forma fieret ex materia in genere causæ formalis, à qua materia etiā fit in genere causæ formalis, ergo, &c.

LI. Resp. negando consequentiam; ad ejus probationem, nego assumptum; ad cuius etiam probationem distinguo assumptum, fierent ex materia in genere causæ formalis, tamquam ex proprio genere principiandi, nego assumptum, tamquam ex genere principiandi communi omnibus subiectis & formis, concedo assumptum; sed hoc non impedit rationem Principii, quia alioqui, cum id omne Principium inseparabiliter concomitetur, sola forma esset Principium, ut consideranti patebit.

D V B I V M I I I.

An, & quo sensu, Materia 1^a sit pura potentia.

LII. **M**ateria 1^a est puram potentiam receptivissimum est inter Thomistas, alioquinque Philosophos; sed de sensu, quo id ipsi compe-

tit, multum controversatur: quare pro illius Resol.

LIII. Suppono 1°. potentiam à Philosophis triplicem distingui; Activam scilicet, Subjectivam & Objectivam; singulisq; actum aliquem in particulari esse oppositum: Activa autem est virtus producendi effectum; actus huic potentia oppositus est actio, sive actus causativus: Passiva sive Subjectiva, aut Receptiva est capacitas, quæ res habet, ut sit subiectum recipienti aliquam formam; actus huic potentia oppositus est forma, sive actus formalis: Objectiva est possibilitas rei, sive ejus ad existendum non repugnantia; actus huic potentia oppositus est existentia, sive actus entitativus.

LIV. Suppono 2°, puram potentiam esse, Quæ sit est potentia, ut nullo modo actum sibi oppositum includat, prout solet includi in potentiis non puris: unde potentia purè Activa est, Quæ nec est, nec includit actionem: purè Passiva, Quæ nec est, nec includit formam informantem: purè Objectiva, Quæ propriam existentiam non habet.

LV. Suppono 3°, puram potentiam passivam esse duplicem; sustentationis scilicet, & informationis; potentia pura passiva sustentationis est, Quæ nec est, nec includit in suo conceptu formam sustentatam in alio tamquam subiecto recipiente: pura passiva verò informationis est, Quæ nec est, nec includit in suo conceptu formam informantem aliud, tamquam subiectum denominationis. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

LVI. **D**ico 1°, Materia prima est pura potentia passiva sustentationis. Ita D. Thom. 1. p. q. 66. art. 1°, & celebres Thomistæ, Capreolus, Ferrar. Cajet. Soncin. Sotus, PP. Nostri Compl. Ioan. à S. Thom. & à Societate Suarez, Conimb. & alii communiter, quibus additipulatur P. N. Bacho Quodlib. lib. 2°. q. 9. art. 2°. §. 2°.

Probatur Resolutio; quia illud ut minimum vult Aristoteles, cum hic materiam primam appellat purum subiectum, puram potentiam passivam, &c. et, ergo, &c.

LVII. Confir. materia ita sustentat alia, ut nec sit, nec includat formam ab alio tamquam subiecto sustentationis sustentatam; sed hoc est esse puram potentiam passivam sustentationis, ergo, &c. minor patet à definitione; probatur major; quia alioqui, ut sæpe dictum est, sequeretur processus in infinitum: vel enim illud subiectum, in quo ipsa, vel forma, quam includeret, sustentaretur, esset, vel includeret formam ab alio tamquam subiecto sustentationis sustentatam, vel non? si primum, idem quaeretur de hoc subiecto, & sic in infinitum: si secundum, ergo illud erit materia prima, & pura potentia passiva sustentationis. Hic tamen (nota) supponitur substantiam non esse basim, de qua infra Disp. 4. de Substantia.

R E S O L U T I O II.

LVIII. **D**ico 2°, Materia prima non est pura potentia passiva informationis. Hæc Resolutio sequitur ex Resol. 3^a Dubii præcedentis; quæ licet nullius sit, (quem sciam) mihi tamen valde probabilis est.

Probatur, quia Materia prima, ita est subiectum sive potentia passiva informationis, ut simul natura sit actus, & forma informans formam à qua informatur, ut constat ex Dubio præcedenti, ergo, &c.

LIX. Confirmatur, esse materiarum est esse actuum, vel informatum à materiis; sed formæ plurimæ sunt materiatæ; imò P. Hurtadus hic expressè dicit albedinem per unionem ad parietem esse parietatam.

tam; ergo materia prima non est pura potentia passiva informationis, sed actus, sive forma informans. Probatur major, quia si esse materietatum, non esset esse actuum, vel informatum à materia, neque esse animatum esset esse actuum, vel informatum ab anima; sed hoc non admittitur, ergo, &c. Probatur assumptum, quia utrumque eodem modo terminat unionem; ac proinde eodem modo utrumque denominationem & effectum formalem sibi proprium communicat, ergo, &c.

IX. Dices fortè, materiam & formam non eodem modo terminare unionem; sed materiam per modum potentiae; animam verò per modum actus.

LXI. Sed contra, cum dico anima est materietata, sive unita materia, anima non habet se per modum actus; quia subicitur & denominatur, vel si illud, quod subicitur & denominatur, possit se habere per modum actus, dic mihi cur materia non ita se habeat, cum subicitur & denominatur animata?

LXII. Respondebis fortè animam, quæ subicitur, tantum se habere per modum actus, quando informat & denominat; quando verò subicitur & denominatur, se habere per modum subjecti: rectè quidem respondes, & ad intentum nostrum; sed rogo, cur idem non dicis de materia prima?

LXIII. Replicabis, quia sequeretur quòd in eodem composito partes essent sibi invicem potentiae subjectivæ informationis, & actus informationis, quod est absurdum.

LXIV. Respondeo hoc totum à nobis sine absurdo admissum, & probatum Dubio 2º. Resolutione 2ª. & addo, id necessariò ab omnibus admittendum in ubi & ejus productione; numquid enim ab illa productione denominatur ubi productum: & illa productio ab ubi denominatur ubicata? quidni & in aliis idem admitti posset?

RESOLUTIO III.

LXV. Dico 3º. materia prima non est pura potentia objectiva, id est, includit existentiam, sive actum entitativum sibi proprium; non quidem Physicum, & à se realiter distinctum, sed Metaphysicum, & à se solà ratione distinctum. 1ª. pars quoad ly *Physicum* est omnium Thomistarum & juxta Resolutionem 1ªm: 2ª verò quoad ly *Metaphysicum*. Halensis 7. Metap. ad textum 22. Gregor. in 2. dist. 6. q. 1ª. Aureoli apud Capreoluntin 1ªm dist. 8. q. 1. Durandi ibidem q. 2. Gabrielis in 3ªm dist. 6. & Nominalium còmuniter, quos sequuntur Gerardus de Carmelo, Suarez, Vasquez, Arrubal, Valentia, Hurtadus, Arriag, Oviedus, &c. adscripulantur etiam Scotistæ, cum hoc tamen discrimine, quòd illi existentiam à materia solà ratione distinctam agnoscant, hi formalem ex natura rei.

LXVI. Probatur 1º. ex Commentatore 3º. de Cælo commento 29. quod recipit, debet esse ens actuale, id est, existens; sed materia recipit omnes formas; ergo est ens existens, idque existentia proprià; ac proinde non est pura potentia objectiva: Probatur major, quia quod recipit, ut condistinctum à forma; quam recipit, non est actu nihil; quia alioqui forma esset tota actualitas compositi substantialis; in composito substantiali sola forma esset aliquid actu; homo non esset actu, nisi quidpiam incompletum; non esset actu nisi quidpiam purè spirituale, &c. imò denique homo non esset in facto esse, purum ens actu, sed partim ens, partim non ens, quæ sunt absurda; ergo materia, quæ formas recipit de-

R. P. Francisci Bone Spei Physica

bet esse ens existens, idque existentia proprià.

LXVII. Nec dicas ex Magistro nostro Bachon. Quodlib. lib. 2º. q. 9. art. 2º. §. 3º. unumquodque recipit secundum, quod est in potentia; quia id tantum verum est de receptione formæ realiter distinctæ, sic nempe, ut omne quod realiter formam realiter à se distinctam recipit, istam formam realiter non includat, sed sit in potentia ad illam, juxta 1ªm partem nostræ Resolutionis, pro qua à nobis citatus est Resol. 1ª. verum autem non est sic, quòd omne quod realiter formam realiter à se distinctam recipit, nullam existentiam Metaphysicam & realiter à se indistinctam includat, ut patet ex probatione Resol.

LXVIII. Nec Instes, ens actuale, sive existentiam formæ, recipi quidem in materia non existente antecedenter, sed illam facere concomitanter existentem; sic enim albedo in pariete quidem antecedenter non albo recipitur, illum tamen facit concomitanter album; ex quo inferes, probationem assumpti esse falsam; ne id dicas, inquam; quia sicut existentia est conditio prærequisita ad agendum quodlibet realiter à se distinctum; ita & ad patiendum quodlibet realiter à se distinctum; quia eadem est ratio passionis & actionis; ac proinde, sicut dari non potest actio effectus realiter distincti à causa non existente, vel saltem quæ numquam extitit, ita nec potest dari passio formæ realiter distinctæ à subjecto non existente, vel quod saltem numquā extitit.

LXIX. Nec urgeas subjectum constitui realiter existens per existentiam; ac proinde sicut optimè intelligitur parietem de non albo fieri album per albedinem, quam ante non habebat; quia per illam constituitur realiter albus; ita optimè intelligi materiam non existentem fieri existentem per existentiam, quam ante non habebat, quia similiter per illam constituitur realiter existens.

LXX. Respondeo esse disparitatem, eò quòd materia non possit habere existentiam realiter distinctam nisi mediâ passione, quæ haberi non potest à subjecto, quod hic per te non præsupponitur existens: potest autè paries non albus habere albedinem realiter à se distinctam; quia mediâ passio, per quam illam habet, præsupponit parietem existentem; quod tantum requiritur, ut illam recipiat. unde patet probationem 1ªm esse solidam, materiamque primam, priusquam ullam formam realiter à se distinctam recipiat, necessariò debere supponi aliunde realiter existentem, nec proinde posse sine evidenti superfluitate actuari per existentiam formæ realiter distinctam, Ex his

LXXI. Colliges contra PP. nostros Complut. hic. ordinem essentiae nullà ratione distingui posse ab ordine existentiae: item contra P. Ioan. à S. Thoma, existentiam hoc sensu non posse esse actum secundum, quod præsupponat formam Physicam, licet dici possit secundus, quia non essentialis, quod non dicit realem distinctionem ab essentia; ut proprietates Metaphysicas consideranti patebit.

LXXII. Probatur 2º. omnes formæ materiales educuntur ex materia; sed non educuntur ex nihilo, aliàs dici deberent creati; ergo materia est ens actuale, existens, non pura potentia objectiva, &c. consequentia patet, quia inter ens actuale, sive existens, & nihil ante intellectum, non datur medium.

LXXIII. Nec dicas ex his solum sequi materiam habere essentiam distinctam à forma, sive esse ens reale distinctum à forma, non verò habere essentiam

B

actualem,

actualem, sive esse ens actuale distinctum à forma, sed potentiale tantum: ne id, inquam, dicas; quia in primis ostendimus dubio præcedenti materiam etiam esse actum informationis, licet non sit sustentationis, defectu subjecti, in quo sustentetur: jam verò probavimus illam includere actum entitativum, sive existentiam; quod per illud, quod dicis, non reprobas: deinde quæro à te distinctionem inter ens reale, ens actu, & ens realiter existens: certe si hæc omnia sumantur ut ante intellectum, quo modo hic sumi debent, nihil momenti adferes, spero, quo hæc sumpta ante intellectum distinguas.

LXXIV. Nec refert, quod Aristoteles 9. Metaph. textu 1.º. dividat entitatem realem in potentiam & actum; quia ibi actum non opponit potentia objectivæ, sed potentia subjectivæ sustentationis, cujus potissimam curam habuit, eò quod sola generationibus ut mutationibus inserviret; unde per actum ibi intelligit actum sustentationis, sive formam substantialem; per potentiam verò, potentiam subjectivam sustentationis; nec potuit aliud intelligere; alioqui, cum omnis entitas realis ante intellectum sit actus, saltem entitativus (nam ille, sive existentia, non distinguitur realiter ab essentia, ut ostendemus in Metaphysica) divisum includeretur in suis membris dividendis, essetque vitiosa divisio.

LXXV. Probatur 3.º. actio terminatur ad existentiam; sed diversam actionem terminat materia prima, scilicet creationem; diversam forma materialis, scilicet generationem; ergo materia prima habet existentiam distinctam à forma, & consequenter non est pura potentia objectiva: Probatur major primò, quia non terminatur ad nihil; res verò præcisè realiter existentia, utpotè realiter præcisè negatio existentia, est nihil: secundò, quia cum existentia sit realiter ipsa essentia, (ut probavimus in Metaphysica) non apparet ad quid aliud terminari possit; ergo, &c.

LXXVI. Obijcies tamen 1.º. Aristot. nusquā docet materiam primam esse actum entitativum; ergo, &c.

LXXVII. Respondeo distinguendo antecedens: Aristoteles nusquam docet explicite, & quoad vocem, materiam primam esse actum entitativum, concedo antecedens; implicite, & quoad rem, nego antecedens; hoc enim ipso, quod docet materiam primam esse principium Physicum, potentiam subjectivam, non esse non ens, sed ad rationem substantiæ propius accedere, &c. consequenter docet esse actum entitativum, imò & informationis, ut Resol. 2.ª. vidimus; si verò quandoque dicat *materiam primam non esse ens, in nullo Prædicamento poni*, &c. (ut v.g. Metaphysic. 7.º. textu 8.º.) quia per se, neque est quid, neque quantum, neque quale. Solum vult non esse ens completum, quod solum ponitur in prædicamento, & quod solum etiam intelligitur nomine entis simpliciter pronuntiat: eodem modo intelliges D. Thomā, cum r. p. q. 7. art. 2.º. dicit *materiam primam non esse ens actu, sed potentia tantum*; item & Porphyrium, cum post Platonem docet, *materiam primam esse verum non ens, & defectum entis*; nisi malis eos ita intelligere, ut velint materiam, ut sub privatione esse non ens, licet in se & secundum se spectata sit ens: cum verò alii dicunt *illam nullius esse speciei*, putabis, *speciei* quam accipit à forma Physica; alioqui certum est esse alicujus speciei Metaphysicæ incompletæ & indirectè prædicamentalis.

LXXVIII. Instabis; forma dat esse rei; ergo materia nequidem ut in se, & secundum se spectata, est existens, sive ens actu.

LXXIX. Respondeo negando consequentiam; quia in primis Resol. 2.ª. diximus materiam primam, tam esse formam informationis, quam sit entitas illa, quam vocas formam, licet non sit sustentationis: deinde forma non dat esse rei subjectivum, potentiale & entitativum his proportionatum; sed formale, completivum in esse naturæ, & entitativum his proportionatum; quod ultro concedimus haberi à forma; sed aliud præterea ad realem constitutionem rei corporeæ completæ requiri asserimus, videlicet existentiam propriam ab existentia formæ realiter distinctam.

LXXX. Obijcies 2.º. ex Magistro nostro Bachone in 2.º. Sent. distinct. 12. quæstione 1.ª. art. 2.º. in primo actu, videlicet Deo, nulla est potentia; ergo in prima potentia, ut materia prima, nulla est actualitas.

LXXXI. Respondeo 1.º. concedi posse totum, si hæc proportionaliter intelligantur, hoc modo: sicut in primo actu nulla est potentia realiter distincta, ita in prima potentia nulla est actualitas, puta existentia, realiter distincta; sed cum hoc fiat in prima potentia, esse actum entitativum realiter ab ea indistinctum, sicut in primo actu est potentia ad attributa, & relationes ab eo realiter indistinctas, quod unicum contendimus.

LXXXII. Respondeo 2.º, negando consequentiam, quia disparitas est: siquidem primus actus sensu dato, non implicat magis, quam ens perfectum in omni genere entis; implicat verò dari primam potentiam ita puram, ut actum entitativum, sive existentiam, non includat: quia illa esset ens reale à parte rei existens, ut supponitur; & non esset, quia non haberet existentiam, quæ est de conditionibus necessariis entis realis à parte rei sive realiter patientis, uti est de conditionibus, &c. realiter agentis.

LXXXIII. Obijcies 3.º. ex R. P. Ioan. à S. Thoma, juxta Aristotelem hic eodem modo se habet materia prima ad formas materiales, quo materia secunda, sive artificiatum ad artificiales: atqui hæc in priori formæ artificialis nullam habet existentiam artificialem; ergo neque illa naturalem existentiam habet in priori formæ naturalis.

LXXXIV. Responderet aliquis facile in sententia obijcientis, quæ docet materiam privatam quantitate molis esse entitativè quantam; similiter materiam secundam in priori formæ artificialis habere existentiam entitativè artificialem, sic ut hæc illi identificetur, eo modo, quo quantitatem entitativam vult materiæ identificari; unde rectè concluderetur intentum nostrum, videlicet materiæ primam in priori omnis existentia realiter à se distinctæ habere existentiam entitativam, sic illi identificatam, quomodo vult quantitatem entitativam, & existentiam entitativè artificialem materiæ identificari; sed tales formas entitativas à formalibus realiter distinctas, satis rejecimus in Logica Tract. 5.º. Prædicam. Disp. 2.ª. Quare aliter

LXXXV. Respondeo juxta Aristotelem, modum istius ad formas se habendi identitatem, in eo sitam non esse, quod sicut materia 2.ª in priori formæ artificialis, nullam habet existentiam artificialem, sed in eo, quod materia 1.ª sit potentia perfectibilis per formas materiales, ut condistinguuntur contra entitativam sive existentiam; sicut materia

materia 2^a. per artificiales: unde nego consequentiam, & assigno disparitatem, in eo videlicet, quod, quia ad recipiendas formas artificiales sufficit materiam realiter existere, uti revera realiter existit materia 2^a. in priori formæ artificialis, non debeat materia 2^a. in priori formæ artificialis habere aliquam existentiam artificialem; è contra verò, quia ad recipiendam existentiam aut similem formam realiter à se distinctam, non sufficit materiam realiter non existere existentia propriâ, uti revera realiter non existit in priori existentia suâ propriâ, debet materia prima in priori existentia realiter à se distincta, habere existentiam aliquam propriam.

QVÆSTIVNCVLA.

Quid senserit D. Thomas circa questionem, an materia prima ex se sit ita pura potentia, quod careat omni actu formali & entitativo.

LXXXVI. **R**esolvunt Thomistæ, ut PP. nostri Complut. & Ioan. à S. Thoma post antiquiores alios communius, ut Cajet. de ente & essentia cap. 5°. q. 8. Ferrar. 1°. contra gent. c. 4°. Capreol. in 2. dist. 13. q. 4^a. affirmativè; mens tamen D. Thomæ hæc in parte mihi obscurior est, quam ut Resolutioni isti affirmativæ statim subscribam; & quia verius puto existentiam ab essentia realiter non distinguendam, cum quid tum in Philosophicis, tum in Theologicis (in quibus D. Thomæ authoritatè plurimum ab omnibus defertur) propugnem, in oppositam partem sit

RESOLUTIO I.

LXXXVII. **D**ico, non sensit D. Thomas quod materia 1^a. ex se sit ita pura potentia, quod careat omni actu formali & entitativo.

Probatur 1°. juxta D. Thom. lib. 1°. Phys. lect. 13. sic illud, quod est aliquid præter formam aquæ & præter formam aeris, se habet ad ipsas substantias naturales, sicut se habet æs ad statuum, & lignum ad lectum, & quodlibet materiale & informe ad formam. Atqui sic se habet æs ad statuum, & lignum ad lectum, ut æs in se & secundum se existens formam statuum recipiat, & sic est de ligno: ergo similiter, sic illud, quod est aliquid præter formam aquæ, sive materia prima juxta illud Divi Thomæ ibidem & hoc dicimus esse materiam primam, se habet ad formam aquæ, ut in se & secundum se existens formam aquæ recipiat; unde idem D. Thom. 7°. Metaph. textu 8°. lect. 2. dicit, materiam primam esse, non quidem illud, quod ex se est ita pura potentia, quod careat omni actu formali & entitativo, sed præcisè quod caret omni actu formali, illud dico materiam (inquit) quæ secundum se, neque est quid (id est forma, ut condistinguitur contra actum entitativum, de qua loquens Aristoteles 5°. Metaph. cap. 2°. ait, forma est ratio & quod quid erat esset. & D. Thom. lib. 5. Metaph. lect. 2^a. quæ unumquodque consequitur naturam, vel generis, vel speciei per formam suam; natura autem generis, vel speciei est id, quod significat definitio dicens, quid est res, ideo forma est ratio ipsius (quod quid erat esse) id est definitio sive pars definitionis, per quam scitur quid res est) attende sequentia, ibi prosequitur per cæteras formas ut ab actu entitativo condistinguas, nec quantum, nec

aliquid aliud quidquam, quibus ens determinetur, sive ut ante, per quod scitur, quid res est: ergo, &c.

LXXXVIII. Confirmatur ex mente D. Thomæ loco ex 1°. Physicorum supra citato, aqua fit ex materia & formâ aquæ, sicut statua ex ære & formâ statuum; sed statua ex eodem lib. 5°. Metaph. lect. 2. fit ex ære sicut ex inexistente, id est, in eo quod fit intus existente inquit, & non tantum per formam statuum, quia sic magis extus, quam intus existeret; ergo similiter aqua fit ex materia aquæ, sicut ex inexistente, id est in aqua intus existente, & non tantum per formam aquæ.

LXXXIX. Probatur 2°. in sententia D. Thomæ 8. Metaph. lect. 4^a. aliter fit ex vino acetum, quam ex materia vinum, sic igitur (inquit) materia se habet per prius quidem ad vinum, sicut ad habitum & ad speciem; ad acetum autem, sicut ad privationem & corruptionem vini. Et paulò infra, non ergo acetum fit ex vino, sicut ex materia, &c. atqui si materia prima ex se sit ita pura potentia, quod careat actu entitativo præterquam formæ à se realiter distinctæ, non fiet aliter ex vino acetum, quam ex materia vinum, ergo, &c. Probatur minor, quia sicut præcisè fit acetum ex privatione & corruptione vini, vel potius existentia vini; ita fit vinum ex privatione & corruptione materiæ, vel potius existentia materiæ, vinæ v. g. quæ in generatione vini corrumpitur, cujus & materiæ, in sententia ista, una & eadem est existentia; ergo, &c.

LXXXX. Confirmatur, juxta mentem D. Thomæ loco statim citato, secundum accidens dicitur ex vino fieri acetum, in quantum fit ex materia ejus: atqui si materia vini careat omni actu entitativo, præterquam formæ vini, non magis secundum accidens dici poterit ex vino fieri acetum, in quantum fit ex materia vini, quam in quantum fit ex forma vini, directè contra D. Thomam, ergo, &c. Probatur minor, quia non minus materia perdet existentiam & corrumpetur, quam forma vini, propter quod tamen non dicit, in quantum fit ex forma vini, ergo, &c.

LXXXXI. Obijcies tamen 1°. illud D. Thomæ q. 4. de potentia art. 1°. in corp. ubi in principio Gen. dicitur: Terra autem erat inanis & vacua. Quidam namque intellexerunt prædictis verbis talem informitatem materiæ significari, secundum quam materia intelligitur absque omni forma, in potentia tamen existens ad omnes formas: talis autem materia non potest in rerum natura existere, quin aliqua forma formetur; quidquid enim in rerum natura invenitur, actu existit, quod quidem non habet materiam, nisi per formam, quæ est actus ejus; unde non habet sine forma in rerum natura inveniri, ergo, &c.

LXXXXII. Respondeo propter hunc locum mentem D. Thomæ mihi quidem esse obscuram; ad eum tamen probabilissimè Respondeatur, D. Thomam ibi tantum velle materiam sine omni forma non posse in rerum natura existere simpliciter: item, quod quidquid in rerum natura invenitur existens simpliciter, actu, sive per formam, existat: unde de potentia q. 4. ad 3um eorum, quæ in contrarium obijciuntur, ait, quod autem est tantum in potentia, non simpliciter est; & de verit. q. 3. materia propriè loquendo non habet essentiam, sed est pars essentie; quod æquivaleret, materia prima non habet esse simpliciter, sed esse partis, sive, ut etiam loquitur Opusculo 31. esse incompletum, quod ibidem dicit esse nullum (puta per quod scitur quid res est; per quod

ens determinetur, &c. juxta eundem probatione 1ª citatum) materia dicitur quod habet esse, ex eo, quod sibi advenit, quia de se esse incompletum imo nullum (sensu jam dato, alioqui videretur contradictio in terminis) esse habet; ubi vides opponi esse simpliciter & totius, esse secundum quid & partis; non verò tamquam esse commune ad esse partis & esse totius; opponi non esse simpliciter: quare subdit, unde simpliciter loquendo forma dat esse materiae, non quidem incompletum, sed simpliciter & completum. Ex his sequentia loca cum interjectis particulis intelliges: 1. p. q. 66. art. 1. si materia, tamquam ens simpliciter, informis præcessit duratione, hæc jam erat in actu, &c. & quodlibet. 3°. art. 1°. omne enim quod est actu simpliciter, vel est ipse actus, vel est potentia participans actum; esse autem actum simpliciter, (non verò esse actum entitativum & in potentia) repugnat rationi materiae, quæ secundum propriam rationem est ens sive actus in potentia. relinquatur ergo, quod non potest esse in actu simpliciter, nisi in quantum participat actum, actus enim participatus à materia (puta formalis, prout entitativo opponitur,) nihil aliud est quam forma: unde idem est dictum materiam esse simpliciter in actu, & materiam habere formam; dicere ergo quod materia sit simpliciter in actu sine forma, est dicere contradictoria esse simul. denique contra gentes c. 4°. materia non tendit ad impossibile; est autem impossibile materiam tantum sub privatione esse, simpliciter.

LXXXIII. Elucidatur præcedens Solutio ex D. Thomæ opusculo 15°. cap. 8°. substantiis omnibus non est idem modus essendi: illa enim substantia, quæ perfectissimè, id est simpliciter esse participant, non habent in seipsis aliquid, quod sit ens in potentia solum; unde immateriales substantie esse dicuntur: sub his sunt substantie, quæ etiam in seipsis, hujusmodi materiam habent, quæ secundum sui essentiam est ens in potentia tantum, tota tamen earum potentialitas completur per formam, ut in eis non remaneat potentia ad aliam formam. Ecce D. Thomas non negat materiae omnem modum essendi, sed perfectissimè, sive simpliciter & in actu, sic ut illi concedat modum essendi imperfectè, sive secundum quid & in potentia; ne tamen putes ipsum saltem negare materiae primæ esse, prout commune est esse completo sive simpliciter, & esse incompleto sive secundum quid; attende ad sequentia. Sed considerandum est quod ea, quæ à primo ente esse participant, non participant esse secundum universalem modum essendi, id est, secundum quod esse est commune ad esse incompletum, materiale & indeterminatum, & completum formale & determinatum, secundum quod est in primo principio; sed particulariter (nota secundum quemdam determinatum essendi modum, qui convenit huic generi, vel huic speciei, quid obsecro clarius in favorem nostræ Solutionis adferri posset? unaquæque autem res adaptatur ad unum determinatum modum essendi secundum modum sue substantiæ; modus autem uniuscujusque substantiæ compositæ ex materia & forma, est secundum formam, per quam pertinet ad determinatam speciem. Et paulò post, præmissa evidenter ad mentem nostram concludit. Sic igitur in rebus ex materia & forma compositis; materia quidem secundum se considerata, secundum modum sue essentiae habet esse in potentia, & hoc ipsum est ei ex aliqua participatione primi entis; participatio autem illa est ipsa creatio, igitur ex mente D. Thomæ creatio ad materiam secundum se terminatur, ac pro-

inde secundum se habet existentiam indeterminatam & materialem, sed propriam; caret verò secundum se considerata forma, per quam participat esse in actu secundum proprium modum, id est secundum esse determinatum sive determinati generis aut speciei, & iterum infra, quia igitur materia recipit esse determinatum, actuale per formam, &c.

LXXXIV. Obijcies 2°. illud ejusdem D. Thomæ 1. p. q. 7. art. 2°. ad 3um. materia non existit in rerum natura per seipsam, cum non sit ens in actu; sed potentia tantum: unde magis est aliquid concreatum, quam creatum. & 1. 2. q. 94. art. 5. ad 2um. idem est esse forma & materia; & hoc quidem est esse compositi, ergo, &c.

LXXXV. Respondeo loca hæc eodem modo, quo præcedentia intelligi debere; sic nempe in materia prima non existat simpliciter in rerum natura per seipsam, cum non sit per seipsam ens in actu simpliciter, sed potentia tantum; unde magis est aliquid concreatum, quam creatum simpliciter: item sic, ut idem sit esse forma & materia simpliciter, quodque est esse compositi. Vnde Axiomatis hujus inter Philosophos vulgarissimi, ex pluribus entibus in actu, non potest fieri unum per se, est hic sensus, ex pluribus entibus simpliciter non potest fieri unum per se; vel, ex pluribus entibus in genere, aut specie determinatis, non potest fieri unum per se; vel, denique ex pluribus entibus in actu formali prout contra materialem & entitativum distinguuntur non potest fieri unum per se; hi enim sensus sunt omnino conformes Divo Thomæ locis ad objectionem 1^{am} citatis: quod autem PP. nostri Complutenses hic Disp. 3^a. q. 5. §. 1°. opponunt, quod nulla existentia possit se habere ut potentia respectu alterius existentie, quia, etsi una & eadem sit possit esse, in diverso genere & ordine, actus & potentia; non tamen in eodem: parvi est momenti, quia instrumentum rectè se habet ut potentia respectu instrumenti, ut v.g. quantitas instrumentum materia rectè se habet ut potentia (in ipsorum sententia) respectu caloris instrumenti ignis, et quod similiter existentia, &c. deinde existentia est genus incompletum respectu existentiarum materiae & formæ, sicuti substantia, & essentia sunt genera incompleta respectu substantiæ & essentiae materiae & formæ, in his tamen una substantia, sive essentia se habet ut potentia respectu alterius; ergo similiter in existentibus materiae & formæ, &c. addi tamen potest D. Thomam materiae esse non vocatæ existentiam, sed essentiam; esse verò formæ vocatæ existentiam sive esse simpliciter, unde fit quod Opuscul. 48°. cap. 2°. dicat esse essentiae, quod materiae convenit, & esse existentie, quod formæ convenit, differre realiter, ut duas diversas res; hoc autem posito, licet totum PP. Complutensibus concedatur, nihil contra nos evincunt.

RESOLUTIO IV.

LXXXVI. Dico 4°. materia prima non est potentia activa indebitorum. Probatur 1°. auctoritate tum Aristotelis lib. 2°. de Ortu & Interitu c. 9. tum August. 2°. de natura boni contra Manichæos, ubi materiae primæ omnem activitatem & virtutem ad agendum denegant; sed potentia activa est activitas, & virtus ad agendum, ergo, &c. Probatur 2°. ratione; quia omnium efficientium, præterquam materiae debitorum, sufficienti causa effectiva, præter materiam primam, assignatur, ergo, &c. Probatur antecedens, quia materia prima

Disp. II. de I. Principio Corporis Natur. sive Materia I. Dub. IV. 17

primæ, & entium spiritualium Deus; formarum substantialium, & accidentium materialium forme substantiales, & accidentales materiales sunt sufficientes causa effectiva, ergo, &c.

lxxxviii. Obijcies tamen: materia prima præcognoscit formas substantiales corporeas, sic saltem ut eas materialiter possit producere; ergo & ut activè ac efficienter.

lxxxix. Respondeo negando consequentiam; nam grande est discrimen inter materialiter & efficienter producere; quia materialiter producere, est quidpiam alienâ virtute efficienter productum in se sustentare; efficienter verò producere, est quidpiam propriâ virtute efficere: de quibus infra.

D V B I V M IV.

An dato quòd existentia materia realiter distinguatur ab ejus essentia, materia prima habeat propriam existentiam distinctam à forma.

c. **A**liter ab Authoribus hoc dubium proponi solet, videlicet, an materia prima existat existentia formæ: asserunt enim Thomistæ communiter materiam primam imperfectam adeo esse entitatem, ut existentiam propriam non habeat, sed à forma emendatam: verum contrarium patet ex dubio præcedenti, & dicendis in Metaphysica ex professo de identitate reali existentia cum essentia; ut tamen sit disputationi locus, hinc suppono, & illis gratis do, existentiam realiter distinguere ab essentia, & secundum illam hypothesein, sit dubium.

R E S O L U T I O I.

ci. **D**ico 1°. contra Thomistas communiter: licet gratis detur existentiam realiter distinguere ab essentia; materia prima habet propriam existentiam incompletam, condistinctam realiter ab existentia formæ.

cii. Probatur quia id omnino conformius est naturæ ipsius materiæ primæ, ut P. Arriaga hic, ergo, &c. ratio Antecedentis bona est, licet ab Arriaga non probetur, & P. Oviedus hic dicat eam fringere, & negat eâ majori conformitate, gelasie: quare probo rationem Antecedentis: existentia sequitur essentiam; sed essentia materiæ primæ est secundum se incompleta, & petit compleri per essentiam formæ; ergo similiter existentia materiæ primæ est incompleta, & petit compleri per existentiam formæ: major patet in forma, cujus essentiam sequitur existentia, sic, ut non sit magis entitativè completa, (quidquid sit affectivè) quàm formæ essentia. Probatur ultima consequentia: quia alioqui vel esset existentia una indivisibilis totius, id est, sui & formæ? & hoc non, quia hæc est completa, & simul etiam formæ, ac proinde incomplebilis per existentiam formæ contra exigentiam existentia materiæ: vel existentia ipsius formæ? & hoc etiam non; quia, sicut essentia formæ est incompleta, ita & ipsius existentia; ac proinde, quia, sicut essentia formæ petit compleri per essentiam propriam materiæ primæ; ita existentia formæ petit compleri per existentiam propriam materiæ, ergo, &c.

ciii. Nec respondeat P. Oviedus hic materiam habere propriam essentiam, non verò propriam existentiam; quia, quod ipse supra ad P. Arriagam, hæc responsio friget, & negat pro secunda parte,

gelasie: maximè si advertatur materiam primam habere propriam existentiam non impedire quominus materia prima sit pura potentia sensu ab Aristotele intento, id est, sustentationis; ita scilicet, ut sustentet, & non sustentetur ab alio tamquam subiecto sustentationis; juxta præmissa Dub. 3. Resol. 1^a. Hinc tamen

civ. Colliges 1°. contra D. Caramuclem Metaph. libro 3°. sect. 2^a. Dub. 4°. dici non posse (propter rationem allatam, quæ applicari potest formæ) materiam habere propriam existentiam, & formam existere existentia materiæ; neque ratio, quam adfert ex sancto Thoma 1. p. q. 39. art. 2. ad 3um, scilicet, *essentia dicitur ab essendo, natura ab operando*, quidquam tale probat; tum quia essentia & natura frustra realiter distinguuntur; malè enim per essentiam intelligit materiam, & per naturam naturalitatem sive physicam formam; tum quia si per ly essendo intelligatur existendo (ut intelligit) essentia separari potest ab essendo, ut patet in merè possibilibus; non verò natura, supposito quòd dicatur ab operando; nam operari supponit existere: S. Thomas autem ibi non distinguit essentiam realiter à natura, quia Deo utramque tribui significat, sed solum vult aliunde essentiam, aliunde naturam dici, licet una sit utriusque entitas.

cv. Colliges 2°. contra eundem ibidem falsum esse, in corpore naturali existente non dari nisi unam simplicem existentiam, quæ subsistentiam afficiat; tum quia illa foret incompleta, non secus ac ipsa subsistentia, quam afficeret, incompleta foret: tum denique, quia sicut subsistentia formæ non est complementum ultimum materiæ primæ secundum esse essentia; alioqui non distingueretur ab existentia; sed secundum esse existentia; ita nec est illius existentia: ratio autem præfati authoris, videlicet, *non potest intelligi subsistentia* (quam supponit esse fundamentum naturæ substantialis) *actualiter existens actualiter sustentare naturam, & hanc non existere, quia, inquit, cum verum est dicere, subsistentia actualiter sustentat naturam, est etiam verum dicere, natura sustentatur actualiter à subsistentia*; ergo etiam erit verum dicere *natura existit*: nulla est: quæro enim quare intelligi non posset subsistentiam existentem sustentare actualiter (quia est actu) naturam non existentem; sicut rectè intelligitur, in ipsius sententia, subsistentiam non existentem sustentare actualiter (saltem consecutivè) existentiam: deinde argumentum ipsius retorqueo hoc modo, cum verum sit dicere in ipsius sententia, *subsistentia non existens actualiter sustentat existentiam*; à pari verum est dicere è converso, *subsistentia existens sustentat actualiter naturam non existentem*; ergo totum ipsius argumentum nullum est: denique, sicut per hoc, quòd aliquid per unionem A. unito uniatur, non propterea unitur in se per unionem A. & per hoc, quòd aliquid uniatur ubicato, non propterea ubicatur per ubi ejus; ita per hoc, quòd aliquid uniatur subsistentia existenti, non propterea existit per existentiam illius; videtur enim esse omnimoda paritas.

cv. Confirmatur Resolutio: omnino superfluum est, tot in materia prima admittere diversas existentias, ac proinde toties materiam primam transire de uno esse ad aliud, quot formas acquirit, novas; sed hoc fieret; ergo &c. minor patet: Probatur major; quia nulla est necessitas ita existentias, &c.

multiplicandi, cum sine incommodo, & naturæ ipsius materiæ primæ conformius dici possit materiæ primam habere propriam existentiam, sicut habet propriam essentiam, ut solutione argumentorum patebit, ergo, &c.

CVII. Objicies 1°. materia prima propter puram suam potentialitatem, non habet existentiam sibi identificatam; bene autem forma propter suam actualitatem, ergo materia non habet propriam existentiam, ac proinde existit per existentiam formæ.

CVIII. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in adversarios: vel enim materia prima habet puram potentialitatem secundum esse essentiae, vel secundum esse existentiae? si secundum esse essentiae, adhuc, non obstante propria existentia, eam retinet, quia secundum esse essentiae ita sustentat, ut non sustentetur; ita existit, ut secundum esse essentiae existentiam non includat: si secundum esse existentiae, quomodo dicis illam habere puram potentialitatem secundum esse existentiae, secundum quod essentialiter includit actum existentiae? quod respondebis applica tuo argumento.

CIX. Respondeo 2°. puram potentialitatem materiæ non impedire; quod minus materia habeat existentiam sibi identificatam (ut probatum est dubio superiori) quia tamen nunc gratis damus eam non habere sibi identificatam; aliter

CX. Respondeo 3°. potentialitatem materiæ puram, cum sit tantum sustentationis (ut sæpe diximus) & secundum esse essentiae, (ut sequitur ex nostro supposito quod existentia materiæ distinguatur realiter ab essentia materiæ) non impedire, quod minus habeat existentiam propriam: quam secundum esse essentiae sive secundum quod potentia est recipiat: Vnde nego assumptum; neque enim est ratio cur forma potius habeat existentiam sibi identificatam, quam materia prima; cum autem supponitur materiæ primam eam habere realiter à se distinctam, idem de forma supponitur, uti & formam illam secundum esse essentiae recipere.

CXI. Objicies 2°. esse, sive existere est propter operari; sed materia prima nullum habet operari; ergo neque esse.

CXII. Respondeo distinguendo majorem: esse est propter operari proprium vel alienum, concedo majorem; propter proprium, nego majorem; nam si ve materia existat per existentiam propriam, ut docemus; sive per existentiam formæ ut communiter volunt Thomistæ; sive forma existat per existentiam materiæ primæ, ut vult (sed non bene probat) Caramuel; materiæ existere nunquam est propter proprium operari indebitorum, ut probatum est Dub. 3. Resol. 4. nec proprius effectus ejus in genere causæ efficientis assignari potest, præter quantitatem Physicam (quam esse fictitiam, probavimus in Logica) aut potentiam instrumentalem receptivam, de qua postea: unde materiæ existere, non est nisi propter pati, & sustentare operari alienum (ut consideranti patebit) & operari potentia istius instrumentalis tantum tamquam effectus proprii. dixi nec proprius effectus; nam materiæ effectum cuiusvis entis communem, videlicet existentiam, ubi, durationem &c. facile est assignare.

RESOLUTIO. II.

CXIII. Dico 2°. probabile tamen est materiæ primam existere per existentiam materiæ & formæ indivisibiliter communem; non

verò per propriam incompletam tantum.

CXIV. Probatur. probabile est materiæ primam subsistere per subsistentiam materiæ & formæ indivisibiliter communem, non verò per propriam incompletam tantum; ergo similiter probabile est materiæ primam existere per existentiam, &c. Probatur consequentia, quia cum existentia, in data hypothese, non minus sit realiter distincta ab essentia, quam subsistentia ab existentia, rectè dicitur se habere ad essentiam, sicut subsistentia ad existentiam; sed hæc est existentia totius compositi, & non solum materiæ primæ, ut probabitur infra; ergo & existentia: Probatur hoc assumptum, quia, sicut subsistentia materiæ primam ultimò complet in existere, ita existentia materiæ primam ultimò complet in esse; ergo &c.

CXV. Consumatur, nulla est necessitas multiplicandi existentias, ut solutione argumentorum patebit; ergo &c.

CXVI. Objicies 1°. alia est ratio dicendi materiæ subsistere per subsistentiam totalem & utriusque communem; alia, existere per existentiam totalem vel talem, ergo, &c.

CXVII. Respondeo negando antecedens, de quo Resolutione 3^a; quia in hypothese distinctionis realis existentia à materia, non video ullam necessitatem distinguendi modum, quo se habet existentia ad essentiam, à modo, quo se habet subsistentia ad existentiam; nam sicut hæc materiæ primam ultimò complet in existere, ita ista illam ultimò complet in esse.

CXVIII. Objicies 2°. res non aliter producuntur, quam per productionem suæ existentia; sed materia prima non producitur per productionem existentia formæ; ergo per productionem propriam; ergo materia prima habet propriam existentiam: Probatur minor, quia existentia formæ, & consequenter forma ipsa, saltem materialis, generatur, materia autem creatur, ergo, &c.

CXIX. Respondeo hoc argumentum habere quidem vim contra Thomistas, qui concedere debent majorem, ne alioqui admittere debeant absolute dari aliquid productum non existens: minime verò contra nos, qui majorem in data hypothese (licet absolute veram) negandam putamus, & stando in hypothese ista, dicimus productionem terminari ad id, quod recipit existentiam materiæ, sive ad essentiam materiæ, ut realiter ab existentia ejusdem distinctam; si enim secundum illam supponatur capax aliquid realiter recipere, erit etiam capax secundum illam realiter produci; per creationem quidem secundum esse essentia, per generationem verò secundum esse existentia: unde minor est vera, & eam non obstante, consequentia est falsa; sed addi potest, materiæ, nec produci per existentiam incompletam formæ, nec per propriam, sed per communem totius, sic nempe, ut materia secundum hanc existentiam terminet generationem, & secundum essentiam creationem, ut ante dictum est.

CXX. Objicies 3°. compositum pendet à priori à materia prima; ergo materia non existit per existentiam totius compositi: Probatur consequentia, quia alias etiam materia penderet à priori à composito, & consequenter à seipsa; ac proinde daretur mutua causalitas, tum compositi ad materiæ, tum materiæ ad seipsam & compositum.

CXXI. Respondeo distinguendo antecedens: compositum

compositum inadæquatè sumptum, & secundùm unam partem, scilicet formam, pendet à priori à materia prima, concedo Antecedens; secundùm alteram partem, scilicet materiam existentem, nego Antecedens; alioqui enim idem penderet à priori à seipso, quod intelligi non potest.

cxix. Adde tamen, in data hypothesi distinctionis realis existentia materię primæ à materia prima, non fore ut materia pendeat à priori à composito; quia existentia completa compositi materię & formæ communis adhuc à materia antecedenter non existente pendere deberet, sicut in illa antecedenter non existente, in hypothesi ista, recipi, & ex ea educi deberet; hæc quidem, fateor, sunt absolutè loquendo, & extra hypothesim positam, omnino exotica, verumtamen ex ea legitime sequi, suadet ratio.

cxiii. Objicies 4°. si probabile est materiam primam subsistere per subsistentiam materię & formæ indivisibiliter communem; superfluum non est tot in materia admittere diversas existentias, quot diversæ in ea succedunt formæ; ergo vel confirmatio præcedentis Resolutionis non est probabilis; vel hæc probatio hujus est improbabilis; assumptum patet, quia inde sequitur tot in materia admitti debere diversas existentias, quot diversæ in ea succedunt formæ.

cxiv. Respondeo primum esse probabile, supponi ex infra probandis, videlicet, quia alioqui subsistentia materię esset ultimum complementum materię in existere, & non esset; esset, quia id est de ratione subsistentia: non esset; quia per subsistentiam formæ compleri deberet, sicut materia per formam, & existentia materię per existentiam formæ, compleri debent ex præmissis Resolutione 1^a: licet autem hinc sequatur tot in materia admitti debere diversas subsistentias, & consequenter existentias, quot diversæ in ea succedunt formæ, idque sit omnino necessarium, & non superfluum, sistendo in allata ratione; aliud tamen contingit, & est superfluum, sistendo in proportionem servanda, tali inter existentias & subsistentias, qualis inter materiam & formam reperitur; in proportionem verò hac fundatur probabilitas primæ Resolutionis, sicut hæc Resolutio fundatur in definitionibus subsistentia & existentia. Vnde nego assumptum.

cxv. Instabis, per responsionem istam non evacuatur tota difficultas Objectionis præcedentis; casu quo enim hæc proportio contra hanc Resolutionem, & definitiones illæ contra primam Resolutionem objiciantur, utraque magnam difficultatem patitur, ergo &c.

cxvi. Respondeo negando assumptum; quia in primis, si contra hanc Resolutionem proportio ista objiciatur, responderi debet illam, inter materiam quidem & formam servari posse; sed non inter materię & formæ existentias; ne existentia materię sit ultimum complementum materię in existere, & non sit: si verò contra primam Resolutionem definitiones existentiarum istarum objiciantur, Responderi potest existentiam incompletam materię esse ultimum complementum perfectibile in existere, & sic non absolutè ultimum; existentiam autem formæ esse ultimum complementum perfectivum in existere: unde patet utramque Resolutionem simul probabiliter sustineri posse: tamen

cxvii. Vigebis, ergo ratio suppositionis, propter quam probabile supponitur, non dari subsistentiam incompletam, videlicet, quia alioqui subsistentia materię esset ultimum complementum in subsistere, & non esset, non stat; quia distinguere potest, admittendo esse ultimum complementum materię perfectibile in subsistere; negando verò esse ultimum complementum materię perfectivum in subsistere, ergo, &c.

cxviii. Respondeo sistendo in hac Resolutione, nullam esse necessitatem dividendi existentiam, subsistentiam, &c. sive ultimum complementum, &c. in materiale seu perfectibile, & formale seu perfectivum; quandoquidem ex una parte, sive sic dividatur, sive non, id est, sive sint in corpore naturali duo partialia complementa, sive unum tantum & totale; in omni generatione debeat existentia mutari: sive enim mutetur una partialis forma tantum, sive mutetur una, quæ sit simul materię & formæ, omnino perinde est, quia una eadem mutatur, prout infra ostendemus, de ubi, quod, mutatâ materiâ in Eucharistia, mutatur, sive ubi specierum sit parziale, sive sit unum materię & ipsarum, prout unum esse utriusque, non obstante illâ mutatione, infra agēs de ubi propugnabimus.

cxix. Deinde si dicatur materiam posse creari naturaliter separatim ab omni forma, ac proinde debere habere existentiam propriam. Admisso antecedente, negari potest sequela; licet enim dictæ species naturaliter existere non possint, nisi in loco materię; potest tamen materia creari (dato quòd existentia realiter distinguatur à materia, quod hic supponitur) sine existentia; quia si receptio existentia propriæ ad materiâ ut sic terminari potest, potest & creatio propria ad illam ut sic terminari; ac proinde ex eo quòd creari possit separatim ab omni forma, non sequitur illam debere habere existentiam propriam.

D V B I U M V.

An materia prima sit ingenerabilis & incorruptibilis.

ANte Resolutionem
cxix. Suppono 1°. generationem & corruptionem posse dupliciter accipi; primum latè, & sic generatio est quæcumque productio, sive creativa, sive eductiva, forma ex præjacente subiecto; corruptio verò è contra quæcumque desitio, sive annihilativa, sive alia, aliquo remanente subiecto: secundò strictè, & sic generatio est productio formæ ex præjacente subiecto; corruptio verò è contra, desitio formæ aliquo remanente subiecto.

cxxi. Suppono 2°. certum esse materiam primam esse à Deo latè generabilem & corruptibilem, id est, creabilem & annihilabilem: quia creaturæ ab ipso pendent in fieri & conservari, ut Catholicorum negabit nullus, haud minùs, quàm species Eucharisticæ, quæ in omnium, sententia, vel secundum se, vel secundum quantitatem basim, modò creantur, & ante consecrationem generantur.

R E S O L U T I O I.

cxixii. **D**Ico 1°. materia prima est latè generabilis & corruptibilis à creatura, suppositâ veritate Resolutionis, quâ docebimus
B 4 infra,

infra, esse possibilem creaturam, quæ connaturaliter creet & annihilat. Resolutio hæc explicatis terminis, in illa hypothese evidens est, nec aliâ probatione indiget. Quare sit

RESOLUTIO II.

CXXXIII. **D**ico 2°. nulla creatura est assignabilis, à qua de facto materia prima latè corrumpatur, aut latè generetur.

Probatur, quia ejus est corrumpere latè, sive annihilare, cujus est creare: atqui non est creaturæ, sed proprium Creatoris de facto creare, ergo, &c. minor certa est apud omnes Theologos: probatur major; ejus est latè corrumpere, seu annihilare, cujus est subtrahere concursum creativum; sed solus Creator habet talem concursum, ergo, &c.

CXXXIV. Nec dicas 1°. materiâ primam de facto posse annihilari à creatura, vel per improductionem formæ illius esse contrariæ; vel per ejectionem omnium formarum substantialium, à quarum aliqua indeterminatè à posteriori in conservari pendet: quia inprimis, cum exigit omnem formam materialem successivè, utpote illius subiectum connaturale, nulla illi contraria assignari potest, ne alioqui dicatur exigere sui destructionem, contra naturalem cæterorum entium experientiam: deinde falsum est (ut probabimus infra) materiam pendere à posteriori ab aliqua formarum materialium, siquidem potest naturaliter conservari sine omni forma (saltem substantiali, de qua esse debet fermo) ut paulò infra probabitur.

CXXXV. Nec dicas 2°. non est genitoris corrumpere strictè, quia aqua corrumpit ignem, quem non generavit, ergo nec Creatoris annihilare: quia meritò negatur consequentia; est enim disparitas, nempe quod corruptio strictè non per solam subtractionem concursus fieri debeat, sed etiam fieri possit per improductionem dispositionum contrariarum; annihilatio verò per solam subtractionem concursus, ut patet ex iam dictis.

CXXXVI. Quæri & resolvi hic ulterius solet 1°. an materia prima sit aliqua potentia strictè generabilis, aut strictè corruptibilis? sed quia affirmativa, quæ à dicendis infra de educatione formæ pendet, nobis est probabilior, vide illius Resolutionem infra, ubi de educatione formæ agimus. 2°. an de facto sit per creationem, an per generationem à Deo producta? sed quia id etiam à dicendis infra de substantia basi pendet, similiter infra resolvetur.

DUBIUM VI.

An Materia prima appetat omnes formas, & quo appetitu.

CXXXVII. **A**nte Resolutionem Suppono 1°. duplicem distinguere à Philosophis appetitum: unum Physicum & innatum sive improprium; alterum vitalem & elicatum sive proprium: elicatus, qui ab eo quod contingenter eliciatur, talis dicitur, est *actus, quo anima mediâ cognitione bonum suum prosequitur*; quare dic appetitum elicatum solis viventibus cognoscitivis esse proprium: innatus verò, qui, ab eo quod connaturaliter in natura nascatur, talis dicitur, est *quælibet propensio à Deo natura ingenerata in bonum suum*: unde appetitus innatus, etiam non viventibus convenit: appetitus tamen rectè dicitur nomen ana-

logum respectu eliciti & innati, sic ut isti principaliter, huic per Analogiam ad istum tribuatur.

CXXXVIII. Suppono 2°. appetitum elicatum esse triplicem: primum desiderii, & est, qui prosequitur bonum apprehensum ut absens; secundum gaudii, & est, qui fertur in bonum apprehensum ut præsens; tertium denique simplicis complacentiæ, & est, qui prosequitur bonum secundum se, ab illius præsentia aut absentia, &c. præscindendo.

CXXXIX. Suppono 3°. eadem improprietate & metaphorâ, quâ aliquid dicitur appeti appetitu innato, dici posse appeti appetitu desiderii, gaudii & simplicis complacentiæ; si enim appetitus, qui propriè loquendo, semper est elicatus, improprie & per metaphoram rectè dicatur innatus; appetitus desiderii, gaudii &c. qui propriè loquendo, semper est elicatus gaudii, desiderii &c. improprie & per metaphoram rectè dicitur innatus desiderii, gaudii &c.

CXL. Dixi eadem metaphorâ; quia ideo tantum res inanimatæ dicuntur habere appetitum, quia, sicut animata appetitiva eliciunt veram & realem appetitionem objecti ab eis cogniti sub ratione boni & convenientis; ita illæ omnem suam perfectionem naturalem veram & realem à se distinctam elicerent, si potentiam appetitivam haberent.

CXLI. Suppono 4°. materiam hic debere nudè & secundum se accipi, nam de vestita dispositionibus ad formam introducendam necessariis, omnino aliter philosophandum esset, ut ex sequentibus constabit. His suppositis sit

RESOLUTIO I.

CXLII. **D**ico 1°. Materia prima appetit appetitu desiderii formas absentes, sive quas non habet, successivè habendas.

CXLIII. Probatur, quia Materia prima appetit vicissitudinem generationum, ergo & formas absentes appetitu desiderii: consequentia patet; quia vicissitudo generationum esse non potest, nisi per acquisitionem formarum absentium: Probatur antecedens; quia vicissitudo generationum est bonum Vniversi, ac proinde Materiæ primæ; quia bonum totius est bonum partis; nec est alia pars Vniversi assignabilis, quæ vicissitudinem generationum exigit, ergo, &c.

CXLIV. Obijcies tamen ex P. Oviedo hic, qui contrariam verissimam putat, & dicit se facile eam probare hac ratione; Materia prima, dum habet formam substantialem sibi unitam cum omnibus ad unionem requisitis, habet satiatum appetitum, etiam si perpetuò duret sub eadem formâ; ergo non appetit appetitu desiderii omnes formas successivè habendas.

CXLV. Confirmatur, quia si appeteret formas absentes, appeteret destructionem præsentis; sed hoc est absurdum; ergo, &c. Probatur minor, quia non est violentè, sed naturaliter sub illa, ergo, &c.

CXLVI. Respondeo distinguendo antecedens, materia prima, dum habet formam substantialem, &c. habet appetitum gaudii perfectè satiatum, concedo antecedens; nec mirum, quia appetitus gaudii fertur in formam præsentem, cum qua materia prima aliam (saltem in gradu intenso) simul habere non potest: appetitu desiderii; nego antecedens; nam, cum etiam in vicissitudinem generationum feratur, consequenter in formas absentes ferri debet.

CXLVII. Respondeo ad Confirmationem distinguendo

distinguendo maiorem, appeteret destructionem præsentis per accidens, in quantum eâ stante non potest haberi vicissitudo generationum, quam appetit, concedo maiorem; per se, nego maiorem; nam simpliciter ipsi melius esset informari pluribus formis, & fieri novas generationes, aliis, quæ præfuerunt, remanentibus, quàm unicâ informari, illis, quæ præfuerunt, pereuntibus: quia materia non aliter appetit destructionem formæ præcedentis, quàm generatio, aut forma succedens illam appetat, ut præmissa consideranti patebit.

RESOLUTIO II.

CLVIII. **D**ico 2°. materia prima appetit appetitu gaudii formam substantialem, quam habet; non quidem quatenus illa est in particulari; sed quatenus ab illa substantialiter completur.

CLIX. Probatur: quia forma substantialis, quam habet, est bonum materiæ præfens, sive possessum; sed appetitus gaudii fertur in bonum præfens, sive possessum, ergo, &c.

CL. Dixi non quidem quatenus illa est in particulari; quia quælibet, per quam substantialiter completur materia, est bonum materiæ; unde appetitu gaudii unam præ aliâ non appetit.

CLI. Obijcies 1°. appetitus gaudii materiæ primæ à materia prima non distinguitur; sed materia prima est eadem, sive forma sit præfens, sive absens; ergo eodem semper appetitu appetit formas aut præfentes, aut absentes; ac proinde vel semper appetitu desiderii, vel semper appetitu simplicis complacentiæ; prout vis.

CLII. Respondeo distinguendo antecedens, appetitus gaudii radicalis (de quo hic) materiæ primæ, non distinguitur à materia prima spectatus secundum intrinsecam, & ea, quæ dicit in recto, concedo antecedens: secundum extrinsecam, & ea, quæ dicit in obliquo, nego antecedens: appetitus enim elicited (à quo per metaphoram innatus) radicalis dicit relationem transcendentalem ad objectum, & quidem desiderii, si objectum sit absens & ut tale cognitum, gaudii, si præfens, &c. unde appetitus materiæ innatus radicalis in recto dicit materiam, in obliquo, loco objecti, formam.

CLIII. Obijcies 2°. Appetitus supponit indigentiam; sed materia non indiget formâ, quam habet, ex quo colligit Aristoteles formam non appetere seipsam, quia non indiget seipsâ, eò quòd seipsam habeat; ergo materia prima non appetit appetitu gaudii formam substantialem, quâ habet.

CLIV. Respondeo distinguendo assumptum appetitus desiderii supponit indigentiam, concedo assumptum; siquidem est rei absentis: gaudii, nego assumptum; quia est rei præfentis & possessæ. Adde dici posse materiam indigere formâ, quam habet, provisionaliter, ne videlicet, ejus & aliarum privatione, turpis fiat & deformis, siquidem formam appetit ut turpe pulchrum, inquit Aristoteles hic textu 81.

RESOLUTIO III.

CLV. **D**ico 3°. contra PP. Arriagam, Ovidium & D. Caramuelem Metaph. libro 3°. sect. 2^a. Materia prima (scilicet corporum sub-lunarium) appetit omnem formam substantialem (scilicet sublunarem) præfentem & absentem, cor-

ruptam & non corruptam possibilem; producendam vel non producendam, appetitu simplicis complacentiæ. Ante probationem verò

CLVI. Ratio harum restrictionum est: quòd, sicut materia cœli, si distinguatur specie à sublunari, non appetit formas sublunares; ita nec materia nostra appetit cœlestes.

CLVII. Probatur Resolutio; quia appetitus materiæ simplicis complacentiæ nihil aliud est, quàm intrinseca potentia & capacitas ipsius materiæ ad formam; sed illa eadem est, sive forma sit præfens, sive absens; sive corrupta, sive non corrupta, &c. ergo, &c. Probatur major, quia appetitus ille à præfentia vel absentia, corruptione vel non corruptione, &c. formæ, præscindit, ut constat ex ejus definitione, ergo, &c.

CLVIII. Confirmatur, quia sive forma sit de possibili facta impossibilis, sive de novò naturaliter producibilis, sive non, nihil mutatur ex parte materiæ, sed tota mutatio fit ex parte formæ; ante illam verò impossibilitatem aut improducibilitatem naturalem, materia habebat appetitum ad illas omnes, ergo & post; quia post non est mutata, ut patet.

CLIX. Obijcies 1°. appetitus materiæ est inclinatio ad bonum naturaliter possibile: sed productio formæ corruptæ non est naturaliter possibilis; ergo ad formam corruptam non est appetitus in materia.

CLX. Respondeo distinguendo maiorem: appetitus materiæ est inclinatio ad bonum naturaliter possibile pro eo statu, pro quo ab ea aliquando perficitur, concedo maiorem; pro eo statu, pro quo ab ea nunquam perficitur, nego maiorem; quia, ut patet, talis inclinatio & appetitus omnino superfluus est: quia tamen forma in statu corruptionis existens, in quo materiam nunquam perficit, aliquando est in statu productionis, formam corruptam positive appetit, præscindendo à statu in quo est, licet eam ut corruptam non appetat, nisi privative.

CLXI. Instabis appetitus materiæ dicit in suo conceptu formali negationem primæ productionis formæ, sic ut forma, quam appetit, non sit primò producta, ergo, &c.

CLXII. Respondeo negando assumptum; quia appetitus materiæ nihil plus est ex parte materiæ, quàm materia ipsa, ut per se patet; ex parte verò materiæ & extrinsecorum nihil plus quàm materia ipsa & formæ, quæ in aliquo statu (si actuetur) materiam aliquando perficiunt, sive pro hoc statu sint primò productæ, sive non; sive sint corruptæ, sive non, &c. quia illas non appetit ut præfentes, futuras aut præteritas; sed ut formas à quibus in aliquo statu (si actuetur) aliquando perficitur: de corruptis autem verum est dicere, quòd materia aliquando ab illis perficiatur, licet nunquam ab illis perficiatur ut corruptis, quia non asserimus materiam appetere formas ut corruptas, sed corruptas.

CLXIII. Obijcies 2°. potentia materiæ mutatur per hoc, quòd forma corrupta de possibili fiat naturaliter impossibilis; ergo eadem non est ad formas corruptas & non corruptas; ac per consequens, nec idem illius appetitus complacentiæ, qui, ut dictum est, identificatur isti potentie.

CLXIV. Respondeo negando antecedens: nam sicut forma non obstante suâ corruptione, semper manet

manet ex conditione sua intrinseca naturaliter producibilis, licet per accidens naturaliter reproduci non possit, ratione decreti Dei extrinseci, quo voluit formam semel corruptam non reproduci naturaliter ad maiorem decorem Vniuersi, rerumque in eo varietatem; ita potentia materiae semper remanet ex conditione sua intrinseca eadem, ac per consequens semper ex conditione sua intrinseca formas corruptas appetit; licet per accidens, non secus ac illas, quas Deus numquam decrevit producere, naturaliter reproduci non possint: & ratio est, quia illas aliquando existunt, & illa ab illis aliquando perficitur: materia vero prima appetit omnem formam, à qua aliquando perficitur, nec discernit inter perfectionem suam naturaliter possibilem, & per accidens absolutè, siue supernatur aliter tantum possibilem.

CLXV. Nec dici potest cum nonnullis materiam per accidens non appetere formam corruptam: quia *ly per accidens* in proposito, non debet appellare materiam, ut sit sensus, materia per accidens appetit formam corruptam, & naturaliter impossibile; sed *formam*, ut sit sensus, materia appetit naturaliter formam corruptam, per accidens naturaliter impossibilem.

CLXVI. Obijcies 30. non possunt omnes formae simul recipi in materia; ergo eas omnes non appetit appetitu complacentiae, &c.

CLXVII. Respondeo negando consequentiam; quia cum appetitus complacentiae abstrahat ab absentia & praesentia formarum, sufficit, quod sit capax earum successivè habendarum, indeque ut summum sequi potest materiam illas omnes simul non appetere appetitu gaudii, ut consideranti patebit.

CLXVIII. Instabis: si materia prima omnes formas appeteret, simul omnes appeteret; sed hoc dici non potest, ergo, &c.

CLXIX. Respondeo distinguendo sequelam, simul omnes appeteret similitate appetitus simplicis complacentiae, concedo sequelam; similitate objecti, vel existentiae omnium formarum in materia, nego sequelam; quia illas tantum appetit successivè habendas, ut diximus, idque non absolutè, sed conditionatè & provisionaliter, si hac privetur.

RESOLUTIO IV.

CLXX. Dico 4°. materia aequaliter omnes formas substantiales appetit: ita Ruvius q. 7. Dub. 2°. Aversa q. 20. sect. 21. Fuent. q. 2. diff. 3. art. 3°. Arriaga disp. 2°. sect. 4°. contra Matrium hic q. 6. art. 2°. Poncium, Comptonum, &c.

CLXXI. Probatur, quia, licet formae imperfectiores substantiales non sint aequale complementum substantiale in esse naturae, ac perfectiores; sic sunt tamen tale ejus complementum, ut vicissitudinari ejus perfectibilitati melius sit eas per vicissitudinè habere, quam perfectiorè semper habere, ergo, &c.

CLXXII. Dices tamen ex P. Comptono: omnis res inclinatur magis ad maiorem suam perfectionem, ergo, &c.

CLXXIII. Respondeo distinguendo antecedens: omnis res bono Vniuersi, siue Communitatis, destinata, ut est materia prima, utpote subiectum vicissitudinis generationum, quam exigit decor Vniuersi, inclinatur magis ad maiorem perfectionem Vniuersi, concedo antecedens; ad maiorem perfectionem particularem, nego antecedens; quia res bono Vniuersi, siue Communitatis, destinata, sequitur exigentiam boni Vniuersi, ad quod destinatur;

major autem est Vniuersi & Communitatis perfectio, materiam habere indifferentiam ad omnes formas, quae particularem inclinationem ad perfectionem; quia aliqui vicissitudo generationum, per quae Vniuersum seu Communitas multum perficitur, impediretur; minimè vero in casu Resolutionis.

CLXXIV. Instabis ex P. Poncio: appetitus materiae nihil aliud est, quam perfectibilitas ejus; sed materia est magis perfectibilis per formam perfectiorem, quam per imperfectiorem; quandoquidem cum ipsa componat compositum perfectius, quam cum imperfectiori, ergo, &c.

CLXXV. Respondeo negando minorem, quia perfectibilitas intrinseca materiae non debet peti à perfectione extrinseca formae, sed ab intrinseca, utpote intrinseca, quae non admittit magis & minus, siue in perfectibilitate distinctionem objectivam, aut ex natura rei, ut supra vidimus: hoc tamen modo distingui potest Minor; perfectibilitas materiae, quae permanens, siue quae subiecti permanentiae formae in ipsa, est magis perfectibilis ratione nostrae formalis, concedo minorem; quae vicissitudinaria, siue quae subiecti vicissitudinis formarum in ipsa, nego minorem: patet autem quae ratione materia cum forma perfectiori faciat compositum perfectius, videlicet ratione formae, non ratione sui.

CLXXVI. Urgebis ex P. Comptono: etiam perfectibilitas, siue potius perfectio amoris creaturae propter Deum, & medicinae propter sanitatem, est isto modo indivisibilis; magis tamen & minus admittit; sic ut creatura magis Deum, quam creaturas; magis sanitatem, quam medicinam appetat: idem etiam contingit in visione Dei & creaturae in Deo, quae respectu Dei est distinctior, respectu creaturae minus distincta & abstractiva, ergo, &c.

CLXXVII. Respondeo distinguendo assumptum pro secunda parte: magis tamen & minus perfectio amoris, &c. admittit, absolutè & secundum se sumpta, nego assumptum; ratio sumitur ex dictis contra distinctionem Thomisticam & Scotisticam in Logica, Tract. 1°. Disp. 2°. in quorum laqueos hic incidit P. Comptonus, putans vitare sententiam P. Arriagae: prout per diversos actus mentis in ordine ad diversa objecta inadèquate ex parte actus concipitur, concedo assumptum; sed hinc inferri non potest admittere intrinsecè magis & minus sub his terminis, magis quam admitti possit Petrum esse animal & hominem sub his terminis ante intellectum. De quo fusi in Logica Tract. 1°, Disp. 1^a. num. 30. & 31. ac Disp. 2^a. num. 227.

D V B I V M VII.

An Potentia per quam materia recipit formas substantiales distinguatur realiter ab illa.

Ante Resolutionem

CLXXVIII. Suppono 1°. per potentiam, hic non intelligi dispositiones praevias ad introductionem formae; sed quidpiam medium inter materiam & formam substantialem, in quo haec, tamquam in subiecto sustentationis, sustentetur.

CLXXIX. Suppono 2°. multum distingui, materiam esse potentiam; esse potentia; & esse in potentia: quia esse potentiam, est non esse actum illi potentiae oppositum; sustentationis, si potentia sustentationis; informationis, si informationis, &c. materiam esse potentia, est posse esse, siue existere: esse in potentia, est materiam posse habere formam, quam non habet. His suppositis, sit

RESOLUTIO

RESOLUTIO.

CLXXX. Ico contra Hervæum, Capreolum, Soncinatem, Ioan. à S. Thoma. & è Societate, Suarem, Hurtadum, Arriagam, Oviedum, Telles & Comptonum; è Scotistis verò Pontium: potentia per quam materia prima recipit formas substantiales distinguitur realiter ab illa. Ita Pererius, Iandunus, Toletus apud P. Pontium hic 2°. q. 9. art. 2°. & 3°. q. 6. Disp. 3^a. ita etiam noster Bacho Quodl. licet eam aliter, quam nos explicet: item D. Caramuel Metaph. lib. 3°. Disp. 7. Averroës & Themistius juxta P. Comptonum Phys. Disp. 7. sect. 4^a.

CLXXXI. Probatur, potentia, five instrumentum causæ efficientis substantialis corporeæ inanimatæ, distinguitur realiter à causa efficiente corporea, ut probabitur infra, & experientia docet ignem agere per calorem, aquam per frigus; ergò & potentia, five instrumentum causæ substantialis materialis corporeæ inanimatæ, uti est materia prima: consequentia tenet à pari, vel potius à fortiori; quia imperfectiones agentium perfectiorum tribuuntur imperfectioribus, quamdiu experientia contrarium non docet, licet horum imperfectiones perfectioribus non tribuantur: quod totum patet in subsistentia realiter distincta, quæ brutis rationabiliter tribuitur, quia homine imperfectiora, non verò Angelis, quia uti sunt homine perfectiores, ita simplices; materia autem est longe imperfectior igne, aqua, &c.

CLXXXII. Respondet P. Oviedus hic se disparitatem non vulgarem facile ostendere; ex eo, quod forma substantialiseducta debeat constituere unum compositum substantiale, & essentiale cum subjecto, ex quo educitur; quod cum facere non possit cū potentia accidentali, qualis esset illa potentia realiter distincta, fit, ut recipi, vel educi non possit ex potentia accidentali: unde sequitur (inquit) non dari talem potentiam à materia realiter distinctam. Sed

CLXXXIII. Contra est, quod forma substantialiseducta non debeat constituere compositum substantiale & essentiale cum subjecto quo ac instrumentali, ex quo educitur, quale est illa potentia; sed cum subjecto quod & principali, quale est materia prima: Ratio est 1°. quod sicut actiones, ita & passionessint suppositorum; potentia autem illa non est suppositum, sed bene materia in qua ipsa recipitur. 2°. & fortius; ideo in cōmuni sententia forma substantialis non potest constituere unum per se substantiale, & essentiale cum generatione passiva, id est, cum receptione formæ, quia hæc est tantum subjectum quo formæ; ergo propter eandem rationem, nec poterit constituere cum potentia ista unum per se substantiale, quia illa est tantum subjectum quo formæ. 3°. fortissimè; sicut in sententia P. Oviedi & aliorum, subjectum educationis, nec debet, nec potest constituere compositum per se substantiale cum instrumento formæ effectivo & ad eam dispositivo, quod in se habet, licet debeat cum forma; ita similiter forma, nec debet, nec potest constituere compositum substantiale cum instrumento subjecti educationis, licet debeat cum subjecto educationis.

CLXXXIV. Si verò urgeat hoc modo: vel forma substantialiseducta uniretur immediate isti potentia, quæ realiter distingueretur à materia, vel non? si primum, non faciet unum per se cum materia; si secundum, non erit subjectum instrumentale receptionis, uti nec instrumentale informationis, ut patet.

CLXXXV. Respondeo formam substantialem (cum, ut infra probabitur,eductio sit unio) proximè uni-

niendam utrique, prout utraque erit proximè illius subjectum educationis; sic tamè ut uni proximè uniatur tamquam subjecto educationis principali, & quocum præcisè faciat unum per se substantiale; alteri tamquam subjecto educationis instrumentali, & quocum præcisè non faciat nisi unum per accidens: idem enim proportionaliter contingit in effectū causæ efficientis, qui fit ab ipsa causa tamquam causâ principali, ab instrumento tamquam causâ instrumentali, ut igne A. v.g. qui ignem B. producit tamquam causâ principalis, cum suo calore tamquam causâ ejusdem ignis B. instrumentali.

CLXXXVI. Confirmatur, juxta communio rem sententiam datur potentia instrumentalis formarum accidentalium; ergò & substantialium: Probatur consequentia, quia sicut in causa efficiente, igne v.g. potentia instrumentalis effectiva accidentalium, alterius caloris v.g. est & substantialium, alterius ignis v.g. ita potentia instrumentalis receptiva accidentalium, est & substantialium. Probatur antecedens ex Soncinatè 12. Metaph. q. 26. Iavello q. 8. Cajet. 1. p. q. 54. art. 3. & q. 77. art. 1°. & plurimis aliis.

CLXXXVII. Obijcies 1°. forma seipsa est actus sustentationis; ergò è converso materia prima est seipsa subjectum sustentationis formæ: consequentia tenet à pari.

CLXXXVIII. Responsio quæ mihi primò occurrat, fuit retorasio in effectum causæ efficientis, qui producitur (ut communiter asserunt omnes) nullo ex parte sua mediante instrumento realiter à se distincto, licet id mediet ex parte causæ efficientis: non est autem potior ratio, cur actus sustentationis sit talis per potentiam ex parte sua instrumentalem realiter à se distinctam, quam effectus per instrumentum, &c. verum non puto hanc responsionem omnino satisfacere: quæro enim cur non mediet ex parte effectus tale instrumentum, sicut mediat ex parte causæ? videtur enim esse paritas: nec ob stare potest, quod illud nō experiamur, quia etiam subsistentiam in nobis, aut brutis, realiter distinctam, in nobis, aut brutis, non experimur; illam tamen dari, ex eo, quod in humanitate Christi data sit, rationabiliter inferimus. Quare aliter

CLXXXIX. Respondeo negando antecedens; quia forma seipsa non est actus sustentationis, sed mediante potentia sustentabilitatis ut instrumēto formali realiter à se distincto; sicut enim materia non est seipsa subjectum sustentationis, sed mediante potentia sustentativitatis, ut instrumento materiali realiter à se distincto; sic forma, &c. unde proportionaliter ab authoribus omnibus videtur dicendum, effectum non fieri seipso, sed medio instrumento causali realiter à se distincto; ista tamen duo instrumenta non aliter distinguuntur, quam actio & passio, & de illis puto eodem modo philosophandum, ac de actione & passione; nec video quid aliud authores omnes, contra quos multum militat hoc argumentū, respondere possint, licet responsio primo intuitu videatur exotica, defectu autoritatis.

CLXXX. Obijcies 2°. si potentia per quam materia recipit formas substantiales distingueretur realiter à materia; vel materia illam reciperet mediante aliâ realiter distinctâ, vel non? si primum, idem de hac secundâ quæram, & sic in infinitum: si secundum, ergò jam dicis materiam primam esse immediate receptivam istius potentia: si sic, quidni erit & formarum substantialium, quibus, utpote consubstantialibus, est magis proportionata.

CLXXXI. Respondeo 1°. retorquendo argumentum

tum in instrumentum causæ efficientis, calorem ignis v. g. vel enim causâ efficiens suum instrumentum producit mediante alio realiter distincto, vel non? si primum, idem de alio quæram, & sic in infinitum: si secundum, ergo jam dicis causam efficientem esse immediatè ipsius instrumenti productivam; si sic, quidni erit & effectuum aliorum? quod negas.

CLXXXII. Respondeo igitur 2°. materiam primam, illam potentiam recipere immediatè, sicut causa efficiens corporea suum instrumentum producit immediatè, ne alioqui sequatur processus in infinitum; & id ipsum respondere debent omnes, qui admittunt in materia quantitatem realiter distinctam tamquam subiectum sustentationis accidentium materialium: unde non probo quod D. Caramuel loco citato docet nempe potentiam talem receptivam esse cuicumque subiecto necessariam.

CLXXXIII. Obijcies 3°. potentia, &c. est essentialis materiæ; ergo non distinguitur realiter ab illa: Probatur antecedens, in quo sola difficultas, quia ab Aristotele hic c. 9. & nobis supra, materia definitur per rationem primi subiecti, sive primæ potentiæ, &c. eò quod sit essentialiter receptiva formæ, ergo, &c.

CLXXXIV. Respondeo distinguendo antecedens potentia, &c. radicalis, principalis & ut quod materiæ, est essentialis materiæ, concedo antecedens: formalis, instrumentalis & ut quo, nego antecedens; non enim aliter convenit materiæ esse potentiam formalem, &c. quam conveniat igni esse calidum formaliter; ac proinde sicut ignis maneret ignis, si ab eo realiter separaretur calor formalis, remanente solo radicali, id est, capacitate ignis ad illum producendum; ita remaneret materia, si ab ea realiter separaretur potentia dicta formalis, remanente sola radicali, id est, capacitate ad formas recipiendas: hanc similiter solutionem adhibe huic argumento; pura potentia recipit, & non recipitur in alio: verum enim est de radicali; de formali potentia falsum; ut à simili patet in 1^a causâ efficiente, quæ efficit & non efficitur, si 1^a radicalis, principalis & ut quod; efficit autè & efficitur si 1^a formalis, puta creata, instrumentalis & ut quo, ut consideranti patebit.

CLXXXV. Instabis: illa potentia formalis realiter distincta omnino superflua est, ergo solutio nulla: Probatur antecedens, quia sicut causa efficiens ad intra agit immediatè seipsâ; ita causa materialis; nam quidquid causat, ad intra causat; ergo, &c.

CLXXXVI. Respondeo negando antecedens; ad ejus probationem respondeo distinguendo antecedens: causa efficiens corporea inanimata ad intra agit immediatè suas proprietates, & instrumenta propria, concedo antecedens: effectus indebitos, & sine quibus realiter existere potest, nego antecedens; id ipsumque omnes negare tenentur: unde ex argumento tantum sequitur, materiam primam suâ potentiam (utpote proprietatem illius & instrumentum proprium) recipere immediatè seipsâ; alias verò formas substantiales, sine quibus naturaliter saltem determinatè, in dicitur postea, etiam absolute, existere potest, & quæ proinde sunt effectus indebiti, per potentiam realiter à se distinctam. Ex his

CLXXXVII. Colliges hanc conclusionem non esse extendendam ad omne subiectum; quasi verò omne subiectum haberet potentiam receptivam à se realiter distinctam; sed ad subiectum dumtaxat corporeum inanimatum. (de spirituali enim & animato fortè aliter philosophandum, ut infra) formarum contingentium, id est, indebitarum & non

connaturalium; quia sicut hæc immediatè producuntur sine medio instrumento, ita & immediatè recipiuntur, &c.

CLXXXVIII. Obijcies 4°. D. Thomas oppositum tenet pluribus locis, & nominatim 1°. Physic. lect. 15. ubi ait, non igitur potest materia esse aliqua proprietas addita super essentiam ejus: sed materia secundum suam substantiam est potentia ad esse substantiale, ergo, &c.

CLXXXIX. Respondeo in primis, nos non profiteri doctrinam D. Thomæ purè Philosophicam, in eo rigore, in quo eam Thomistæ profitentur; sed sic tantum, ut in iis, in quibus ad Theologiam spectat, eam revereamur, & secundum Reverentiam tanto Doctori debitam, in bonum sensum interpretemur. verumtamen, hic & alibi intelligi potest D. Thomas loqui de potentia principali ad esse substantiale, quæ ipsius materiæ substantia est, uti potentia effectiva principalis ignis, substantia ignis est; non de instrumentali, de qua in Resolut.

D V B I V M VIII.

Quomodo Materia pendeat à forma, & an naturaliter existere possit sine omni forma substantiali.

Ante Resolutionem
cc. Suppono 1°. rectè assignari duplicem dependentiam unius ab alio; prima dicitur à priori, & est dependentia effectus à causâ efficiente, vel materiali, vel conditionali, sive conditione sine qua non necessario præsupposita: primo modo calor ab igne; secundo forma ignis à materia; tertio calefactio ab approximatione pendet. Secunda à posteriori dicitur, & est connexio, quam habet una res cum alia; non quidem tanquam à causâ efficiente, vel materiali, vel conditionali dicta; sed tanquam à re sine conjunctione ad quam, non debeatur illi naturaliter conservatio; sic ignis pendet à calore, & quævis entitas à suis passionibus.

cc. Suppono 2°. utramque dependentiam rectè subdividi in naturalem & essentialem: naturalis est, quæ divinitus suppleri potest; essentialis, quæ nullâ virtute, etiam divinâ suppleri potest, magis quam essentia mutari; exemplum naturalis sit dependentia ignis à calore suâ proprietate; exemplum essentialis, sit dependentia modi à proprio modificato. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

cc. Ico 1°. Materia prima nullo modo pendet à priori à forma substantiali, ita ferè omnes, sive Nominales, sive Scotistæ, sive Thomistæ & Societatis.

cc. Probatur, quia materia prima non pendet à forma tanquam à causâ efficiente, materiali aut conditionali dicta; sed non datur aliud genus dependentiæ à priori, ergo, &c. Probatur antecedens pro prima parte, quia per creationem efficitur, quæ, saltem per restrictionem ad creaturas præsentis aut præteritis, est propria Deo: item pro secunda, quia materia prima est positivè prima causa materialis, ut constat ex præmissis, unde deberet esse prior seipsâ, utpote causa materialis formæ, & posterior, utpote à forma tanquam causa materiali à priori pendens, quod implicat: denique, pro tertia, quia forma, si materialis, à materia pendet ut à causâ materiali (quod experiètia docet); si spiritualis in primo produci ab ea etiam ad ipsam disposita, tanquam à conditione sine qua non necessario prærequisita crearetur, pendet, ut infra patebit.

Confir.

cciv. Confirmatur, quia materia alioqui generaretur, non secus ac forma; quia non fieret ex nihilo, sed ex præjacente forma, sicut forma non fit ex nihilo, quia fit ex præjacente subiecto, propter quod generari dicitur, ergo, &c.

ccv. Obijcies, materia est imperfectior formâ, ergo ab hac debet dependere à priori.

ccvi. Respondeo negando consequentiam, & argumentum apertè contra obijcientem retorquetur in calorem efficienter producentem ignem B. & in approximatione necessariò prærequisitam ad combustionem; ignis B. enim est perfectior calore, & combustio approximatione; ignis tamen B. & combustio ab illis pendent à priori, non è contra.

RESOLUTIO II.

ccvii. **D**ico 2°, contra PP. Suarem, Hurtadum, Arriagam, Oviedum, Telles, Comptonum, Murciam, & Thomistas ac Scotistas communiter: materia nullo modo pendet à forma substantiali: unde, etiam semel informata aliquâ tali, potest naturaliter omni destitui: Ita Marsilius in 3. q. 13. art. 1°. Gregor. in 6um Dist. 12. q. 2^a. Bur. 1. Phys. q. 1. quos citat, Murcia hic Disp. 5. q. 6. materiamque 1°. fuisse creatam sine omni forma substantiali docent plures, quos refert Argentinensis in 2. Dist. 12. q. unica art. 2°.

ccviii. Adverte tamen ante probationem hic à nobis, ut supra, gratis non dari, existentiam realiter distinguì ab essentia; ac proinde probabile non esse quòd materia existat per existentiam totius; alioqui patet non posse existere sine omni forma.

ccix. Probatur 1°, materia prima creatur; nec minùs subsistens est subsistentiâ partiali, quàm anima rationalis; ergo non magis pendet in primo produci, aut conservari, ab aliqua forma substantiali, quàm anima rationalis, per se, & præscindendo à decreto Dei (quo, juxta communem, decrevit eam primò non producere nisi intuitu materiæ dispositæ) ab aliqua materia substantiali pendeat: atqui anima rationalis potest ab omni materia substantiali naturaliter separari; ergo & materia prima ab omni forma substantiali.

ccx. Nec obstat P. Poncius dicendo hanc rationem non esse adæquatam, cur anima rationalis non pendeat à posteriori à subiecto, sive cur naturaliter existere possit sine omni corpore: sed præterea, quia agens separans animam à corpore, non est naturaliter determinatum ad conjungendum aliud corpus cum ipsa; unde potest naturaliter existere sine omni corpore.

ccxi. Id nec obstat, inquam, quia nisi illud agens à Deo impediretur, id ex parte sua, tam est Determinatum ad illam animam conjungendam cum alio corpore, quàm materiam cum alia forma; & ipsa similiter tam ex parte sua inclinatur ad informandum aliud corpus, quàm inclinatur ad informandum prius; unde si hæc possit naturaliter existere sine omni corpore, poterit & materia sine omni forma; quia illud decretum non est pro materia, & solum impedit decretum Dei extrinsecum, quo voluit resurrectionem esse supernaturalem, & non naturalem.

ccxii. Probatur 2°, quia præcipuum quod ob stare potest est axioma communiter receptum, *Generatio unius est corruptio alterius*. Sic ut ab agente naturali non expellatur forma ex materia, nisi in

R. P. Francisci Bone Spei Physica.

eam prius introducendo dispositiones exigentes novam; item hoc, *Agens naturale ad malum non intendens, operatur; sed ad novum effectum*: Sed illa nihil convincunt, ergo, &c. Probatur minor, quia contrarium patet per experientiam, dum ignis in instanti per aquam superfusam exstinguitur; dum homo in instanti capite minuitur; hæc enim non tam fiunt per introductionem dispositionum oppositarum, quàm per suffocationem unionis, sive subitam illius subreptionem, ut patebit consideranti activitatem majorem ignis in aquam, quàm è contra, si contigua supponantur; item quòd ensis non habeat activitatem ad dispositiones formæ cadaveris introducendæ necessarias; ergo, &c. quod autem ad intentionem agentis spectat, si liberum sit, satis constat de opposito; si necessarium, illud intendit, quod reipsa facit, facere autem jam ostendimus, ergo, &c.

ccxiii. Confirmatur, eodem modo se habet materia ad formam substantialem, sicut causa ad effectum non connaturalem & contingentem, sive actione non emanativâ productum; sed causa ab eo à posteriori non pendet, nisi fortè jam positis omnibus ad illum producendum requisitis, quæ sæpe non sunt (ut experientiâ constat) ergo neque materia à forma à posteriori pendet, nisi fortè jam positis omnibus ad illam recipiendam requisitis, quæ saltem absunt, ubi composita Physica subito dissolvuntur, ergo, &c. Probatur major, quia forma est effectus non connaturalis & contingens materiæ, & ab ea actione emanativâ non productus, ut constabit per formas singulas, saltem materiales, discurrenti.

ccxiv. Obijcies 1°, materia ordinatur essentialiter ad formam; ergo ab ea pendet saltem à posteriori.

ccxv. Resp. negando consequentiam; & argumentum retorqueo in animam rationalem, quæ essentialiter ordinatur ad corpus tamquam partem compositi Physici, & tamen à corpore non pendet à posteriori, in communi sententia; quòd verò ita ad corpus ordinetur, patet, quia illud respicit transcendentaliter, sicut à corpore transcendentaliter respicitur; respici autem transcendentaliter non est respici inseparabiliter quoad unionem & locum; sed quoad utrumque separationem patitur.

ccxvi. Obijcies 2°, si materia existeret naturaliter sine omni forma substantiali, esset ens actu sine actu; sed hoc implicat, ergo, &c. Probat majorem Caramuel Metaphysicor. lib. 3°. Sect. 21. ubi dicit se stare pro negativa sine formidine contrariæ partis; quia actus primus substantialis materiæ est existentia; ergo si existeret naturaliter sine omni forma substantiali, esset ens actu sine actu.

ccxvii. Respondeo distinguendo majorem: si materia existeret naturaliter sine omni forma substantiali, esset ens actu incompletum sine actu formali prout opponitur entitativo, de quo procedit Resolutio, concedo majorem; sine actu entitativo, nego majorem; habet enim, ut supra Dub. 3. Resol. 3^a vidimus, propriam existentiam, quæ est actus entitativus: Probatio autem Caramuelis est hic omnino impertinens; quia non dicimus materiam posse naturaliter existere sine existentia, quod solum impugnatur, & in terminis repugnat; sed sine forma substantiali alterâ parte compositi substantialis completi, quod non tangit.

C Obijcies

CCXVIII. Objicies 3°, materia prima non potest existere sine omni forma accidentali, ut v. g. sine omni ubi, esse nusquam; sine omni duratione, esse nunquam, &c. ergo neque sine omni substantiali.

CCXIX. Respondeo 1°, hoc Argumentum fortè nimium probare, videlicet nequidem supernaturaliter materiam posse esse sine omni forma substantiali; quia communiter docetur nequidem supernaturaliter aliquid posse esse nusquam & nunquam.

CCXX. Respondeo 2°, distinguendo consequens, ergo neque sine omni forma substantiali, quam propriè & emananter produceret, sicut in communi sententia (de quo nos infra) ubi, durationem, &c. producit, concedo consequentiam; sed nulla talis: quam ab alio productam contingenter recipiat, nego consequentiam; talis enim est formæ unio, qualis productio (ut infra patebit) ac proinde cum formarum, de quibus hic, sit contingens productio, est & contingens unio materiæ ad illas.

CCXXI. Respondeo 3°, negando consequentiam; quia disparitas est, quod vix aut ægrè admodum intelligatur aliquid existere, & nusquam, aut nunquam esse; non item materiam informem omni forma substantiali contra entitativam distinctam existere. Ex his autem tribus Solutionibus

CCXXII. Colliges nullum esse pro opposita parte D. Murciæ fundamentum, videlicet, quod materia dicat necessariam connexionem, cum forma substantiali, tamquam cum complemento sui esse. Ita ille hic Disp. 5. q. 6. sed ipsi probare incumbit illud complementum esse materiæ proprium, & necessarium, & non contingens, quod negamus.

CCXXIII. Objicies 4°, natura abhorret otiosum & inutile; sed talis esset materia sine omni forma substantiali, ergo, &c.

CCXXIV. Respondeo negando minorem; quia in primis otiosa non esset; nam suam potentiam receptivam formalem, subsistentiam partialem, ubi, durationem, &c. reciperet & terminaret: neque etiam inutilis esset; quia vacuum impediret: deinde considerari posset ut actu patiens & recipiens dispositiones ad formam, quam agentia circumstantia ex ea educere niterentur, quomodo valde utilis est.

CCXXV. Instabis: ideo materia dicitur otiosa & inutilis; quia sine omni forma non habet actum ultimum, ad quem essentialiter ordinatur, ergo, &c.

CCXXVI. Respondeo negando assumptum; quia in primis habet subsistentiam, durationem, &c. ad quas formas strictius ordinatur quam ad alias substantiales, cum sine his naturaliter existere possit, non autem sine illis: deinde, sicut potentia progressiva non est otiosa sufficienter ad non existentiam, hoc ipso quod nullum habet actum progressionis, modò illum habere possit; ita nec materia prima, hoc ipso quod non habet formam substantialem, modò illam habere possit, est otiosa sufficienter ad non existentiam.

CCXXVII. Colliges contra PP. Suarezem, Fonseca, Molinam, Murciam & alios plures, materiam primam posse à Deo conservari absque omni forma substantiali eodem concursu, quo sub forma conservatur; quia forma nullum habet influxum etiam conditionalem in materiam: quod verò habeat illam informare, & materia ab ea pendeat in

genere causæ non essentialis formalis, non obstat; quia hoc genus causæ, utpote posterioris naturæ & frequenter tempore, est naturaliter à materia existente separabile: an autem materia à Deo primò produci naturaliter poterit sine omni forma substantiali? non videtur ob præmissa dubitandi ratio, neque contra militat autoritas D. Thomæ, ut dicta Dub. 3. Resol. 3. in Quæstiuncula, consideranti patebit.

D V B I V M I X.

An omnis materia sit unius speciei, & possibilis sit aliqua diversa speciei.

R E S O L U T I O I.

CCXXVIII. **D**ico 1°, materiam sublunarem esse unius speciei non demonstratur quidem, sed tamen probabiliter suadet.

CCXXIX. Probatur prima Pars; quia evidens non est omnem materiam sublunarem esse omnium, & earumdem formarum susceptivam; quis enim evidenter probet materiam sub forma adamantis existentem, prius fuisse sub forma terræ, ut nonnulli putant; & non à Principio, aut fuisse creatam sine forma substantiali (ut supra potuisse naturaliter fieri ostendimus) aut cum forma substantiali adamantis, sic ut experientia, quæ convincitur adamantem in aliud corpus non converti, probabiliter suadet materiam illam non esse nisi istius formæ capacem, prout de materia celestium probabiliter suadet Theologi, ex eo, quod in alia corpora non convertantur? ergo, &c.

CCXXX. Probatur secunda Pars: tum ex definitione materiæ supra ex Aristotele allata *primum in se, cuiusque rei subiectum*, &c. ubi non videtur materiam in genere definire; sed sublunarem, cui soli est accommodator, si materia celestis specie distinguatur à sublunari, ut plures docent; tum quia entia non sunt specie distinguenda sine ratione & fundamento, quod hic non est, quandoquidem omnia corpora sublunaria, præterquam fortè Adamas & paucissima alia, in se mutuo convertantur, ut experientia docet: nam lignum in ignem; ignis in cineres; cineres in terram; terra in herbas; herbe in animalia; animalia in calculos, lapides, ossa, &c. convertuntur; ergo, &c.

R E S O L U T I O I I.

CCXXXI. **D**ico 2°, dari possunt materiæ sublunares specie diversæ, & una perfectior omni materiæ sublunari, quæ de facto datur.

CCXXXII. Probatur prima Pars, quia, uti ex Resolutione prima patet, fortè nunc datur materia diversæ speciei in Adamante à materia aliorum corporum sublunarium, ergo, &c.

CCXXXIII. Probatur secunda Pars, unde & prima confirmatur: tota essentia materiæ in eo consistit, quod sit subiectum sustentationis positivè primum; sed materia secundum definitionem illam potest dividi in plures species, videlicet in materiam subiectum sustentationis positivè primum unius tantum formæ substantialis, & materiam subiectum sustentationis positivè primum plurium formarum substantialium specie diversarum: in materiam subiectum, &c. harum, & materiam subiectum illarum tantum, ergo, &c. Probatur major; quia definitio materiæ sic tradi debet,

bet, ut non soli sublunari, quæ modò datur, conveniat, prout eam tradit Aristoteles supra citatus; sed sic, ut omni materiæ existenti & possibili conveniat; & formam sibi oppositam à suo conceptu excludat, quod fit per illam definitionem, in qua dicimus totam materiæ essentiam consistere, ergo, &c.

CCXXXIV. Confirmatur, creet Deus alium mundum, & omnino alias corporum species, ut potest, in illo materia erit, ut probabiliter colligetur, specie distincta, à materia hujus mundi, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

CCXXXV. **D**ico 3°, materiam cœlestem esse ejusdem speciei cum sublunari, non demonstratur quidem, sed probabiliter suadetur.

CCXXXVI. Probatur prima Pars; quia id experientia non docet: nam licet probabiliter doceant multi firmamentum, id est, Cœlum stellarum & orbes omnes inferiores, esse factos ex aquis, quæ erant inter terram & Cœlum Empyreum; id tamen pendet ab hominum conjecturali interpretatione; unde alii per firmamentum etiam probabiliter intelligunt infimam aëris regionem, quæ aquas pluviales ab aliis dividit, ac proinde id evidens non est, ergo, &c.

CCXXXVII. Probatur secunda Pars, 1°, quia materia sublunaris est capax formæ hominis perfectioris; ergo & Cœlestis imperfectioris; alioqui fatendum esset sublunarem esse perfectiorem Cœlesti, quod non satis suadetur.

CCXXXVIII. Probatur secunda Pars, 2°, materia sublunaris est capax formæ materialis & spiritalis; ergo & sublunaris corruptibilis ac cœlestis incorruptibilis, ergo, &c.

CCXXXIX. Objicies 1°, ex P. Compt. Disp. 2^a. de Cœlo: cum potentia in materia Cœli ad formas corruptibiles numquam reducenda sit ad actum, imò naturaliter eò reduci non possit, videtur omnino superflua, ergo, &c.

CCXL. Confirmatur ex eodem; si videremus potentiam activam, quæ numquam posset exercere tales specie actus, optimè colligeremus non esse potentiam ad ejusmodi actus, ergo, &c.

CCXLI. Respondeo 1°, retorquendo Argumentum in appetitum materiæ ad formas corruptas, qui non ideo superfluus est, quia numquam reducendus est ad actum, ut supra Dubio 6° vidimus.

CCXLII. Respondeo 2°, potentiam illam non reducendam ad actum defectu alicujus se tenentis ex parte generationis ut mutationis; non verò de-

fectu alicujus se tenentis ex parte formæ; quia eadem omnino manente potentia, & solâ mutatione formæ incorruptibilis factâ in corruptibilem, reduceretur ad actum: unde dici non potest superflua, sed impedita tantum dici debet; impedita autem potentia supponit potentiam; superflua verò negationem potentia arguit, quamdiu per experientiam non probatur esse potentia. Vnde

Ad Confirmationem

CCXLIII. Respondet P. Poncius Disp. 3. Phys. Concl. 2^a. non esse frustraneam potentiam in aliqua specie, licet in aliquo individuo non posset reduci ad actum, modò in aliis individuis possit reduci; sed non satisfacit; quia responderet P. Comptonus, in aliis individuis non fore frustraneam, in hoc autem fore, & ideo hoc debere esse diversæ speciei ab illis. Quare aliter

CCXLIV. Respondeo distinguendo assumptum; si videremus potentiam activam, quæ numquam, defectu alicujus se tenentis ex parte ipsius, posset exercere tales specie actus, optimè colligeremus non esse potentiam ad ejusmodi actus, concedo assumptum: defectu alicujus extrinseci, nego assumptum; quis enim dicat 1°, (jam per experientiam notificato, quòd illuminatio objecti non se teneat ex parte potentia visiva, sed ex parte objecti proximè visibilis) illum hominem, in cujus oculis defectus non notaretur, non habere potentiam visivam, quia semper fuisset, & esset constitutus in loco tenebroso, in quo nihil videre potuisset? Quis dicat 2°, potentiam intelligendi independentem à phantasmate esse in anima nostra superflua, quia, quamdiu anima est in corpore, non potest independentem ab illo intelligere, prout materia illa, quamdiu est sub forma cœlesti, non potest sublunarem recipere? certè nullus; adde tamen nos pro hac Resolutione plus habere, videlicet paritatem illam, & Resolutionis duas allatas probationes, quæ saltem probabiliter suadent, illam esse veram.

CCXLV. Objicies 2°, si materia cœlestis esset ejusdem speciei cum sublunari, posset cœlum converti in corpora sublunaria, ut aërem, aquam, &c. & illa in se convertere; sed hoc est absurdum, ergo, &c.

CCXLVI. Respondeo experientiam nostram eò usque non pertinere, & hoc certum esse, non omnia, etiam sublunaria vicina, posse in se mutuo converti aut convertere, ut patet ex Adamante, qui in alia sublunaria non convertitur, & an alia in se convertat, non satis probatur; unde non video quo fundamento de cœlestibus id asseratur.

DISPUTATIO TERTIA

De forma Substantiali.

1. **N**Ota, formam ab eo formam dici, quòd materiæ deformitatem ac ruditatem formet ac poliat; sic nempe ut non sit subiectum sustentationis positivæ primum, sed in eo sustentetur, vel saltem illi uniatur, tanquam perfectius quidpiam denominans, imperfectiori cuiuspiam denominato: cum quo facit unum compositum substantiale, per modum actus & potentia, si substantialis; accidentale, si accidentalis: brevius tamen forma definiri potest, *Actus pri-*

mus materiae. Actus condistinctus à materia. Pars illa, quæ simul cum materia, unum per se, & non secundum accidens constituit: illa enim definitiones, jam præsupposita aliunde cognitione materiæ, sunt bonæ.

Nomina, quibus variè à variis ex Antiquioribus Philosophis forma nuncupatur, ut *pulchrum*, eò quòd pulchram faciat materiam alioqui per se turpem: *Quidditatis rationem*, eò quòd essentiam ultimò constituat, &c. ut inutilia omitto. Quare, sit

D V B I V M I.

An detur forma substantialis; quid illa sit; & an tota essentia Corporis completi.

R E S O L U T I O I.

I. Ico 1°, sistendo in Principiis fidei certum est dari formam substantialem.

III. Probatur 1°, ex Concilio Viennensi sub Clemente quinto Clementinâ unicâ, *Qui quis deinceps asserere, defendere, aut tenere pertinaciter præsumpserit, quod anima rationalis non sit forma corporis per se & essentialiter, tamquam hereticus sit censendus.*

IV. Probatur 2°, ex Concilio Lateranensi sub Leone decimo sessione octavâ, ubi definitur, *animam rationalem naturâ suâ esse formam corporis, & præcipitur Philosophiæ Magistris, ut solvant argumenta, quæ contra hanc veritatem adduci possunt; ergo datur forma substantialis: probatur consequentia; quia, ut rectè notant PP. N. Compl. hic Disp. 4. q. 1. ex positione animæ rationalis tamquam formæ separabilis à subjecto, rectè concluditur esse in entibus naturalibus aliquod subjectum substantiale, quod sit incompletum in genere substantiæ, & aptum ut informetur formâ substantiali, quæ sit etiam ens substantiale incompletum, ergo, &c.*

R E S O L U T I O II.

V. Ico 2°, sistendo in nudis luminis naturæ Principiis non videtur efficaciter probari, dari formam substantialem: est contra PP. Suarem, Hurtadum, Arriagam, Oviedum, Telles, Poncium, Comptonum & alios ferè omnes sive Thomistas, sive Scotistas: ita è Societate Egidius Regius de Sacramentis tom. 1°. q. 76. art. 3. n. 14. Zavarellus 1°, de gener. & inter. cap. 6°. apud P. Telles hic Disp. 23. Sect. 1^a. & nuperimè Ren-descartes 4. p. Princip. Philos. item & omnes antiqui Philosophi, si P. Comptono hic Disp. 1. credatur, ubi sic habet: *Forma antiquis Philosophis ferè fuit ignota, quos proinde non semel hoc nomine reprehendit Aristoteles, quod scilicet materia considerationi veluti immersi, præstantissimæ rerum naturalium partis investigationem penitus neglexerint.*

VI. Probatur, quia, in illis Principiis stando, non videtur efficaciter probari, dari materiam primam; ergo nec videtur efficaciter probari, dari formam substantialem: Probatur consequentia, quia materia & forma sunt correlativa; nec aliud præter materiâ est assignabile quod forma substantialiter cõpleret, & à quo substantialiter cõpleretur; quod esse deberet; quandoquidem foret substantialiter incompleta, ergo, &c. Antecedens patet ex Disp. 2^a. Dub. 1°.

VII. Confirmatur 1°, supposito ex loco citato, quodd non detur materia prima, non datur nisi ens in actu completum; sed quidquid advenit enti in actu completo est accedens; ergo quidquid assignabitur pro forma substantiali, erit accedens.

VIII. Confirmatur 2°, si dixerò 1°, non dari substantiam aliam, præter simplicem completam: 2° omnia, quæ dicuntur hodie composita substantialiter, esse tantum composita accidentaliter, proindeque nullam dari compositionem substantialem; sed accidentalem dumtaxat; 3° accidentia, quæ communiter dicuntur compositi substantialis proprietates, ad illud se habere instar formæ substantialis (si daretur) ad materiam, nec aliter, quàm formam

à materia, ab illo exigi; præterquam quodd id videatur exigere rigorosa definitio substantiæ (quæ in rigore à substantiando cæteris, sive realiter, sive ratione solâ distinctis, dicitur) non facile conviaceretur dari formam substantialem, nec aliter discurrendum ulla experientia, aut pura ratio naturalis, efficaciter convincere videtur ut solutione Objectionum patebit, ergo, &c.

IX. Objicies 1°, ex P. Oviedo de Anima Controv. 17. p. 1^a. Resol. ista omnino opponitur decreto Concilii Lateranensis supra citato; ergo temeraria est.

X. Respondeo in primis (præterquam quodd id pro sola anima rationali aliquid decernat, & nihil pro cæteris brutorum, & inanimatorum formis substantialibus) Resolutionem nostram supponere istud Concilium non esse, vel potius ab ejus, & fidei decretorum existentia præscindere; quia non in auctoritate, sed in solis luminis naturæ Principiis sistit: unde objici rationabilius non potest, quàm si non esset: deinde non asserimus secundum rectam rationem animam non esse formam substantialem, sed solum, sistendo in nudis luminis naturæ Principiis, non videri efficaciter probari, esse talem; sic tamen, ut, non esse talem non probemus, & multò minus asseramus, defendamus, &c. ut patet; id autem solum prohibet Lateranense Concilium, uti & solum rationes id probantes solvere præcipit.

XI. Objicies 2°, experientia docet animas defunctorum redire; energumenos loqui variis linguis, quas numquam audierunt; habentes pactum cum dæmone per aëra volare, &c. sed hi effectus non possunt aliis causis attribui, quàm spiritibus; ergo experientia & ratio docet dari spiritus incompletos; cur enim potius completi darentur, quàm incompleti? cum ad hos omnes effectus sufficiant incompleti, sive plures animæ spirituales simul junctæ, ut probant Theologi.

XII. Respondeo 1°, illos effectus videri sufficienter salvari; admittendo substantias spirituales completas simplices; sicut admittimus substantias corporales completas simplices: ex quo non sequitur dari spirituales incompletas; quia sicut sistendo in nudis luminis naturæ Principiis nihil est, quod efficaciter probet, dari corporales incompletas; ita nihil efficaciter probat, dari spirituales incompletas.

XIII. Respondeo 2°, neque, ad salvandos illos effectus, videri requiri substantias spirituales completas, neque incompletas; sed sufficere corpus simplex substantiale completum insensibile; habens quidem partes extra partes localiter (in quo distinguetur à spiritu) non tamen impenetrabilitatem cum aliis; item, forte ut est equus; volatile ut aquila; potens exercere omnes motus corporales, quos quilibet homo, tam intra, quàm extra se exercere potest, &c. tale enim corpus non implicat, & sistendo in nudis luminis naturæ Principiis, dici posset dictos effectus à tali corpore nunc derivari ac procedere.

XIV. Objicies 3°, In homine intellectus & voluntas sunt potentiæ spirituales; ergo præsupponunt in homine Principium incompletum à quo exiguntur, esse spirituale: Probatur antecedens, quia in Deo & Angelis tales sunt.

XV. Respondeo 1°, sistendo in hypothesi Resolutionis nostræ, sive in sola ratione purè naturali negando antecedens; quia sistendo, &c. id nec experientia probat, nec ratio convincit.

Respon-

xvi. Respondeo 2°, negando antecedens pro prima parte; quia, nec id experientia probat, nec ratio convincit, si fistas in nudis luminis naturæ Principiis: numquid discurrendo, volendo, &c. fatigatur corpus, & extenuatur? quidni ergo illæ potentia essent corporales? cur, quæso, discursus perfectus hominis esset potius spiritualis, quam imperfectus canis, quo dicit, *Si sequar herum, dabit mihi bolum panis, quem offert: sed sequar, ergo habeo?* deinde, cur magis determinatio libera hominis ad accipiendam potius hanc, quam istam viam, esset spiritualis, quam similis necessaria determinatio canis? denique, cur cogitatio de Deo, spiritibus & æternitate, esset potius spiritualis, quam de creatura, corporibus, & tempore? non enim ipsa accipit spiritualitatem ab objecto, uti in Logica Disputatione de scientia monstratum est; & alioqui de corporeo, corporea esse deberet, quod omnino falsum est: quod verò bestia non habeant tales cogitationes, solum sequi videtur, in ratione & Principiis purè naturalibus sistendo, non habere accidentia, quæ sint Principia istarum cogitationum materialium nobilium; ac proinde accidentaliter ab homine distinguuntur, tamquam imperfectius à perfectiori accidentaliter: idem dic de potentiis inter se.

xvii. Adde secundam partem antecedentis similiter negari posse, ut patebit ex solutione 1^a, & 2^a, ad sequentem Instantiam.

xviii. Instabis ex P. Arriaga Disputatione 3^a. Physicæ sectione 1^a: vel illæ omnes potentia & operationes radicanur in uno Principio, à quo exiguntur, vel sunt inter se disparatæ? si primum, illud Principium est forma substantialis: secundum autem est falsissimum; quia in equo v.g. post mortem desinunt omnes operationes, motus, vita, &c. & in igne extincto calefactio, illuminatio, exsiccatio, &c. idque defectu unius Principii primi & substantialis, in quo erant radicatæ; nam si fuissent omnes disparatæ, cur, unâ pereunte, omnes eò ipsò perirent? ergo, &c.

xix. Respondeo 1°, hoc totum admitti posse; quia hæc Instantia non convincit Principium illud primum esse substantiale; dicam enim esse accidentale, quia advenit enti in actu completo: Nec doctrina P. Poncii Physicæ Libro 1. Disputatione 4^a, Quæst. 1^a, quæ docet *Formam substantialem esse illam, quæ non supponit aliam, ex qua sequatur, aut producat, & est Principium aliquarum aliarum formarum constitutarum totius compositi conflati ex ipsa & subiecto, in quo recipitur*, contra facit, ut constet ex dictis in Logica Disputatione de substantia contra PP. Arriagam & Oviedum; & contrarium patet in subsistentia partiali formæ substantialis. Nec magis urget, quod dicat certum esse lignum & aquam substantialiter differre; differre plusquam res alba & nigra; quando ex re alba fit nigra, non dici rem albam destrui, & nigram generari, &c. quia primum supponitur, & non probatur; secundum solum convincit differre pluribus accidentibus; tertium est de modo loquendi, & si id non dicatur, ideo est, quia non censetur res illa habere pro accidente connaturali albedinem, aut nigredinem, quo solo destructo aut genito, censetur res destrui aut gigni.

xx. Respondeo 2°, non radicari in uno Principio, sed potentias & operationes omnes esse disparatas; unde in equo, vel homine moribundo, prius cessat una potentia & operatio, quam alia; prius

locutiva, quam auditiva; auditus, quam visus; respiratio, quam contractio nervorum, &c. si verò in igne virtus calefactiva, illuminativa & exsiccativa, ac per consequens calefactio, illuminatio & exsiccatio simul definant per extinctionem, non ideo est, quia per illam destruitur unum Principium substantiale illis commune; sed quia in corpore simplici completo, quod extingui dicitur, improducit accidentis aliquod contrarium attemperationi caloris, lucis, siccitatis, & cæterorum accidentium ignis inter se, præcisè necessariæ, ut sint calefaciendo, illuminando & exsiccando, apta inflammare, & comburere, quod est proprium ignis: deinde falsum est omnes simul perire; nam carbo non lucens, adhuc calefacit & exsiccatur, ut experientia docet; sed solum non exercent amplius operationes, quas virtute unitæ simul exercebant, & aliter non poterant.

xxi. Nec quod subdit, ferrum candens separatim ab igne recuperare propria accidentia priora; item animal ratione alicujus morbi pene consumptum, morbo deficiente, recuperare pristinam sanitatem, convincit id fieri ratione formæ substantialis remanentis; sed homo virtute medicamentorum, aëris & alimentorum, sanitatem recuperat, nec sine illis eam recuperaret: & ferrum candens virtute agentium circumstantium propria priora accidentia recuperat, & illa non recuperaret, si vel poneretur in vacuo, vel existens in pleno virtus agentium circumstantium unita residuis accidentibus Physicis, non esset fortior virtute accidentium impropriorum & posteriorum.

xxii. Objicies 4°, ex eodem Arriaga loco in Instantia præcedenti citato: fides docet post verba consecrationis destrui totam substantiam panis, & ibi manere omnia accidentia panis (saltem non modalia); ergo accidentia non sunt partes substantiæ panis; alioqui non esset tota substantia panis destructa; & cum ipsa materia non sit tota substantia panis (ne alioqui panis & lapis conveniant se totis substantialiter) oportet formam substantialem admittere, ergo datur.

xxiii. Respondeo in primis hoc argumentum nihil contra Resolutionem nostram concludere, quia procedit ab authoritate fidei, ad quam abinde responsum est supra Object. 1^a, ad Lateran. Respondendo.

xxiv. Respondeo 2°, ibi quidem destrui totam substantiam panis, scilicet corpus simplex completum, non tamen totam essentiam; quia non destruantur illa accidentia, quibus essentialiter constituitur, & differt à lapide; lapis enim & panis se totis substantialiter conveniunt, & solis accidentibus differunt; nec ratio aliud probat efficaciter.

xxv. Instabis ex P. Poncio Physicæ Libro 1°, Disput. 4^a, Quæst. 1^a, ergo post consecrationem manet totus panis, quia ibi est materia prima Corporis Christi, ejusdem naturæ cum materia panis, & præterea omnia, vel saltem præcipua accidentia panis; atqui hoc nullus dixerit, ergo, &c.

xxvi. Respondeo in primis hoc Argumentum, nihil etiam contra Resolutionem concludere; quia absurdum, quod infert, non est contra rationem, sed contra fidei authoritatem, à qua hic omnino abstrahimus.

xxvii. Resp. 2°, negando assumptum, quia illa accidentia non ununtur materiæ Corporis Christi per modum actus potentia, sive per modum

formæ informantis subiecto: quia ab illis non denominatur extensa situaliter, alba, &c. de quo, specialiter in Theologia: panis verò est compositum quoddam ex actu & potentia, forma informantis & subiecto.

xxviii. Obijcies 5°, ex eodem P. Poncio loco citato, certum est experientia, aliqua accidentia aliquibus rebus convenire connaturaliter, & aliis disconvenire; calor enim convenit igni, & disconvenit aquæ, ut colligitur ex eo, quod non sit in aqua, nisi ab extrinseco agente, quo semoto, aqua reducit se ad pristinum frigus, rejiciendo calorem; ergo debet esse aliquid in illis, ratione cuius id accidat; ac proinde forma substantialis; quia Materia prima id esse non potest, ut patet.

xxix. Respondeo, sistendo in cognitione purè naturali, in qua tota hæc Resolutione sistimus, accidentia non dici rebus convenire, quia in illis est Principium aliquod exigens; & disconvenire, quia in illis est Principium aliquod contraria exigens; sed quia illæ res similibus accidentibus essentialiter constituuntur, & aliæ contrariis; nec (ut vidimus n. 21. contra P. Arriagam) si res illa accidentia deperdant, illa recuperare possunt aliter, quàm virtute agentium circumstantium: Adde quod hoc non convincat illud Principium (si daretur) esse formam substantialem, juxta dicta n. 19. contra P. Arriagam.

xxx. Obijcies ultimo ex P. Oviedo, loco suprà n. 9. citato: nulla Respublica potest ordinatè vivere, nisi homines metu pœnæ animabus post mortem infligendæ, arceantur; ergo datur anima rationalis immortalis substantialis.

xxxi. Respondeo hoc argumentum esse debile: quia homines possent adigi ad ordinatè vivendum pœnis temporalibus, sicut adiguntur canes ad non mordendum: homines deinde ad ordinatè vivendum, sufficienter inducuntur per innatam sibi legem naturalem; sicut bestia similis naturæ ad se amandum, sibi succurrendum, non plus manducandum aut bibendum, quàm sit naturæ consentaneum, &c. per legem naturæ suæ inditam satis coguntur.

xxxii. Adde hæc omnia dicta ex abstractione, & suppositione quod non detur fides Divina, aut decreta fidei, sed sola ratio; qui verò loquitur ex suppositione, non loquitur ex propria mente, neque ex veritate, sed ex sola doctrinæ consequentia; ita nos: quia tamen Concil. Lateran. Philosophiæ Magistris præcipit, ut argumenta solvant, quæ pro nullitate animæ rationalis formæ substantialis adduci possunt, sit

RESOLUTIO III.

xxxiii. Dico 3°, etiam sistendo in nudis luminis naturæ Principiis efficaciter probari potest de facto dari formam substantialem: ita omnes Peripatetici; quorum tamen rationes nihil evincunt, ut Resol. 3^a. probatum est. Quare aliter

xxxiv. Probatur, sistendo in luminis naturæ nudæ Principiis de facto datur Materia 1^a, quæ sit subiectum substantiale incompletum; ergo etiam sistendo in luminis naturæ nudæ Principiis de facto datur forma substantialis, quæ sit actus substantialis incompletus: consequentia patet, quia incompletudo potentia substantialis, omnino ex se exigere videtur incompletudinem actus substantialis, per quem tanquam per compartem compleatur, ergo, &c. antecedens probatum est Disp. 2. Dub. 1°.

xxxv. Confirmatur, si sistendo in nudis luminis naturæ Principiis efficaciter probari non potest de facto dari formam substantialem actum incompletum substantialem; etiam in hisdem sistendo efficaciter probari non potest, tam variam seriem accidentium compositi ignis, aquæ, hominis, &c. non refundi in Principium substantiale incompletum, illis intrinsicè, & diversum in diversis; quod cum efficaciter non probetur esse Materia 1^a, aut corpus completum simplex, sed potius oppositum, eo quod in quotidianis transmutationibus videatur manere idem numero subiectum; ut minus dubium est, an dentur formæ substantiales, &c.

xxxvi. Subsumo, atqui una vox est totius Ecclesiæ, & omnium Peripateticorum post Aristotelem, quod de facto detur forma substantialis actus incompletus: & sicut in dubiis stando in luminis naturæ nudæ Principiis, bonum commune est præferendum privato; ita iudicium commune privato, ergo probari potest dari, &c. Hinc pro solutione objectionum ex Resolut. 2^a.

xxxvii. Colliges, quod, ex dictis Resolutione 2^a, nullum contra hanc argumentum confici possit positivum, sed purè negativum tantum, tale: *Non est cur dici, cur id salvari non possit dicendo, &c.* cui per Resolut. hujus confirm. abunde satisficit, uti & per hanc retorcionem, *non est cur id non salvetur per formam substantialem, &c.* Vnde semper in posterum procedemus ex supposito, quod detur, uti verè & certò datur, saltem in homine, à quo, utpote nobiliori, bene ad ignobiliora argumentamur; tum quia compositio ex Materia & Forma, est quædam imperfectio, quæ, si perfectiori conveniat, potest & imperfectiori; tum quia melius in omnibus adstruitur unum Principium accidentium omnium, quàm tot disparata, ut patet ex dictis: ex his patet satisfieri Lateranensi Objectione primâ Resol. 2^a. citato.

RESOLUTIO IV.

xxxviii. Dico 4°, Forma substantialis prout distinguitur contra substantiam (quomodo eam hic accipiunt Aristoteles & cæteri Philosophi) *Est actus substantialis, unam naturam per se completam cum materia* (quam aliunde dari & esse substantiam incompletam hic supponimus) *consistens*. Vide dicta n. 1°.

RESOLUTIO V.

xxxix. Dico 5°, Forma substantialis non est tota essentia Corporis Naturalis completi.

xl. Probatur, tum ex illius definitione, tum quia alioqui verè essent hæc propositiones, *Hæc anima rationalis est hic homo; homo est immortalis, non corrumpitur, &c.* quæ sunt absurdæ, ergo, &c.

xli. Confirmatur, sic forma dat materiæ esse determinatum, esse in talis generis vel speciei composito, ut in Quæstiuncula Dub. 3ⁱ. Disp. 2^a. vidimus ex D. Thoma pluribus locis, ut tamen non det materiæ esse existens per modum potentia, composito esse se solâ adæquatè constitutum, &c. ergo, &c. Probatur assumptum, alioqui similiter in arte factis figura se solâ adæquatè sedem constitueret, & in Symbolo Athanasii frustra post *ly anima rationalis* adderetur *& caro*, post *ly ita Deus* frustra adderetur *& homo*; nempe, sicut anima rationalis & caro

Et caro unus est homo; ita Deus & homo unus est Christus: ista autem sunt absurda. ergo, &c.

XLII. Obijcies tamen 1°. Aristoteles 2° Physicorum Textu 18. ait formam esse rationem, & definitionem naturæ cujusque, quidquid erat esse, &c. ergo, &c.

Respondeo Aristotelem sic intelligendum, ut tantum velit formam esse rationem, & definitionem naturæ completivam, & ultimò in sua specie constitutivam; non verò completam rationem, & integram definitionem, ut constat ex dictis ad D. Thomam supra Disp. 1^a. Dub. 3°. in Quæstiuncula citatum.

XLIII. Obijcies 2°, si forma non sit tota essentia corporis completi, non erit idem homo senex & antea puer; sed id non admittitur, ergo, &c. Probatur sequela, quia, cum semper aliquid materiæ per activitatem caloris naturalis absumatur, & nova & nova per nutritionem subrogetur, contingere poterit, ut senex totam materiam suam primigeniam perdidit (quia illa admodum parva est) & acquirerit novam; atqui mutata parte essentiali, mutatur totum essentialiter, ergo, &c.

XLIV. Respondebis cum P. Suares Disp. 5^a. Metaph. Sect. 6^a. corpus completum constare quidem essentialiter formâ determinatâ, sed materiâ quâcumque & indeterminatâ; ac proinde esse eundem hominem essentialiter senem, & antea puerum. Sed

XLV. Contra: hæc sententia magnas difficultates patitur; quia, vel materia, quam Sanctus Martyr aliquis reliquit in morte, in resurrectione ab illo glorificanda resumetur, vel non? non primum, quia casu quo fuisset tota caro illius à barbaris, & Anthropophagis devorata, ac in ipsorum substantiam conversa, (quod, ut patet, fieri potest) sequeretur idem corpus esse damnatum & glorificatum; damnatum habere corpus æternum gloriosum, & Sanctum habere corpus æternum damnatum; imo & corpus lupi resurgere ac glorificari, si dicta caro à lupo devoraretur, quæ sunt absurda: si secundum, ut quid veneramur reliquias sanctorum, sive materiam, quam Sanctus in morte reliquit, si illa in resurrectione ab illo glorificanda resumitur non debeat? ibi enim est præcipuum fundamentum nostræ venerationis; deinde tale totum, quales partes, si pars essentialis indeterminata, totum essentialiter indeterminatum. Quare aliter

XLVI. Respondeo negando sequelam; ad ejus probationem Respondeo semper aliquas ex primigeniis partibus remanere in ossibus, & similibus partibus corporis solidioribus; unde fit, quod semper maneat idem essentialiter senex & puer; ut docet Augustinus Serm. de Assumptione D. Virginis cap. 5°. Caro Christi, caro Maria est, & post pauca. Caro Christi, quamvis gloria resurrectionis fuerit magnificata, eadem tamen mansit, quæ suscepta est de Maria. Quantum verò ad resurrectionem attinet, homo resurget secundum corpus, quod reliquit in morte; sed in periculo dictorum inconvenientium, secundum dictas partes primigenias tantum, consonanter ad illud Job. 19. Circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Salvatorem meum; & Divinâ virtute aliunde supplebitur (ait Divus Thomas in additione quæstionis octuagesimæ art. 4° ad 3um) Quantum indigebit ad perfectionem quantitatis, sicut etiam suppletur in illis, qui ante perfectam ætatem decedunt: sed de his plura in Theologia.

DUBIUM II.

An forma substantiales intendi & remitti possint.

Ante Resolutionem

XLVII. Suppono 1°, ex dicendis in libris de generatione, intensionem fieri per veram additionem gradus ad gradum præexistentem in eadem parte subjecti; remissionem verò per veram deductionem gradus à gradu remanente in eadem parte subjecti.

XLVIII. Suppono 2° certum, & apud omnes experientiâ notum, aliquas formas accidentales intendi & remitti; calor enim in igne non semper æqualis est: idem est de frigore in aqua, luce in aëre, gratia Sanctificante (ut fides habet) in iusto.

XLIX. Suppono 3°, magis usu discendum, quàm à paritate rationis probandum, quæ formæ sint capaces, & quæ incapaces intensionis ac remissionis; nullus enim hoc modo argumentabitur, 1°. Possunt gratia, fides, charitas & similes qualitates spirituales intendi ac remitti, ergo & intellectus & voluntas; quàmquàm fortè, si distinguerentur ab anima realiter, (quidquid alii dixerint) id non reputarem omnino absurdum, siquidè habent subjectum; & id videtur colligi ex eo, quod unus alio perfectiùs intelligat & ratiocinetur, perfectiùs velit & appetat; quod refundere in melius temperamentum, videtur logiùs petiunt; & propiùs dici potest, ubi melius temperamentum, ibi intensiorem intellectum & voluntatem supponi; sicut ubi major dispositio ad proprietates ignis, intensiores cum igne congenerantur; ubi majores dispositiones ad primam gratiam Sacramentalem, intensior recipitur; si enim hæc potentiæ admittant intensionem, quidni & illæ? cum sint eidem æquæ accidentales. Vnde Noster Bacho in 3um. Dist. 15. q. 1^a. §. 2°. Si potentie anime sint accidentia quadam anime absoluta, non repugnat eis suscipere magis & minus in operatione & essentia. Et paulò infra: Et secundum hanc comparisonem hoc nihil prohibet, quod unus sit subtilioris intelligentiæ, quàm alter. Item Articulus 124. Parisiensis apud eundem §. 1°. ibidem. Inconveniens est ponere aliquos intellectus (puta hominum, quia id in favorem animæ Christi, dicit) nobiliores aliis, &c. nota, est Error. Nullus hoc modo argumentabitur 2°. Possunt calor, lux, &c. intendi & remitti, ergo & ubi, duratio, &c. negatur enim consequentia, quia, vix intelligi potest, quomodo aliquid sit magis in loco uno tempore, quàm alio; aut magis in tempore unâ horâ, quàm aliâ. His suppositis, fit

RESOLUTIO I.

I. Dico 1°, formæ substantiales materiales possunt naturaliter intendi & remitti. Hæc conclusio solâ ratione, nullâ autoritate nititur. Quare eam præcisè stando in ratione defendimus, & authoritati negativam partem ulro concedimus.

LI. Dixi materiales, quia spirituales totales Physicæ, ut anima rationalis, subjectum sustentationis non habent, quod ad intensionem & remissionem requiritur.

LII. Probatur conclusio, id potest intendi & remitti naturaliter, quod potest habere naturaliter modò plures, modò pauciores sui partes in eadem parte subjecti; sed id possunt formæ substantiales

C 4 mate.

materiales, ergo, &c. Probatur minor, quia id possunt earum proprietates, ut v. g. calor in igne, frigus in aqua: sed intensiori proprietati intensius Principium, & remissiori remissius est magis proportionatum, ergo, &c. Probatur consequentia, quia hæc major proportio servari debet, quantum sine absurdo potest, quod hic nullum adfertur, ut solutione Argumentorum patebit, ergo, &c.

LIII. Confirmatur 1°, extensa proprietati præsupponitur extensa essentia connaturaliter; ergo & intensa, aut remissa, intensa aut remissa: consequentia tenet à pari.

LIV. Confirmatur 2°, nisi probetur contrarium, non est ratio dicendi proprietates intendi & remitti, & non intendi & remitti formas; nam effectui remisso connaturalior est causa remissa; si enim forma aquæ in præsentia ignis, nihil virium, sive sui, perdat; quomodo admittit calorem, & frigus suum non conservat, uti in absentia ignis? denique, sicut magnus ignis dicitur intendere calorem parvi, quidni & formam ipsius ignis parvi? in eo enim nulla repugnantia, quandoquidem etiam subjectum sustentationis habeat.

LV. Objicies 1°, juxta Aristotelem capite de Substantia. Substantia non suscipit magis & minus, non suscipit gradus, &c. ergo, &c.

LVI. Respondeo 1°, Aristotelem ibi dubitanter loqui, & habere, *Substantia non videtur suscipere gradus*; prudens verò & rationabile dubium, quale debet tali ingenii Monstro tribui, est de re utrumque probabili; unde ipsemet Aristoteles censet nostram sententiam esse probabilem.

LVII. 2°, Dic Aristotelem ita explicandum, ut tantum nolit omnem omnino substantiam suscipere gradus, ut patet ex sequentibus, *unaqueque substantia* (id est omnis) *Hoc ipsum quod est, non dicitur magis & minus, non enim est alter, altero magis homo.* Ecce ibi ostendit unam substantiam in particulari non suscipere magis & minus.

LVIII. 3°, Dic Aristotelem melius explicari, si dicatur loqui de susceptione magis & minus, non quidem quoad gradus intensioris & remissionis, sed quoad perfectionem specificam; quia 6°. Metaph. capite 3°. vult illam consistere in indivisibili, ita scilicet, ut vel unicus gradus formæ sit de essentia totius; ac proinde quod unus equus non sit magis aut minus equus, quam alter, propter magis aut minus intensam formam; nec aliud docere ibi intendit Aristoteles, ut constet ex verbis allatis, quod rectè notat noster Eximius Pater Bacho in 3um Distinct. 15. q. 1.

LIX. Adde de veritate magis indagandum, quam de mente Aristotelis, ut notant prudentissimi viri; unde (quidquid dixerit Aristoteles) semper stat Resolutio, quamdiu aliunde argumento positivo non reprobatur.

LX. Objicies 2°: forma substantialis est primum Principium constitutivum rei, & prima radix omnium proprietatum illius; ergo debet esse fixa & immutabilis; ac proinde non potest intendi ac remitti.

LXI. Respondeo 1°, retorquendo argumentum in extensionem formæ substantialis forma substantialis est Principium, &c. ergo debet esse in extensione fixa & immobilis, non secus ac in intensione; hujus tamen experientia contrarium docet.

LXII. Respondeo 2°, distinguendo consequens; ergo debet esse fixa & immutabilis, quoad illum

gradum secundum quem est de essentia totius Physici, ne alioqui mutetur essentia, concedo consequentiam; quoad omnes gradus, nego consequentiam; quia non omnes sunt de essentia, sed unus, indeterminatè saltem, reliqui integrales & accidentales.

LXIII. Objicies 3°, si forma aquæ v. g. posset intendi & remitti, hoc maxime fieret, cum intenduntur & remittuntur illius dispositiones: sed tunc non fit, ergo, &c. Probatur minor; quia si tunc forma aquæ esset remissa, neque ipsa, neque ejus proprietas ad pristinum statum rediret; nam formæ remissæ connaturalior est proprietas remissa, sive effectus remissus, ergo, &c.

LXIV. Respondeo negando minorem: ad ejus probationem nego assumptum; nam aqua redit ad pristinum frigus, non per virtutem intrinsecam, sed beneficio agentium circumstantium, potentium frigus aquæ amissum, & cæteras dispositiones ad formam aquæ necessarias remissas intendere; quæ, si non circumessent, sed agentia contraria; vel si simul juncta cum residuo frigore aquæ, debiliora essent dispositionibus contrariis introductis; aut nulla, ut in vacuo; aquæ frigus, & aliæ ad ejus formam dispositiones, ad pristinum statum non redirent; quia, ut bene objicitur, formæ remissæ connaturalior est proprietas remissa: facta verò restitutione pristini status, & graduum dispositionis necessariae deperditorum, illis mediantibus ut quo, agentia circumstantia formam aquæ intendunt, & ad pristinum statum restitunt; hæc tamen proportionem servat, ut restituta dispositione necessaria ad gradum formæ aquæ, gradus formæ aquæ restituatur, & sic successivè, donec tota restituatur.

LXV. Objicies 4°, formæ ignis & aquæ sese non compatiuntur in gradibus remissis, sicut calor & frigus; ergo non intenduntur & remittuntur, sicut calor & frigus.

LXVI. Confirmatur; vel uni gradui caloris respondet unus gradus formæ ignis, & c. contra, vel plures? sed neutrum dici potest, ergo, &c. Probatur minor; non primum, quia alioqui ubicumque esset unus gradus caloris, ibi deberet esse unus gradus formæ ignis, contra experientiam in aqua: non etiam secundum; quia, præterquam quod, ubicumque essent plures, quam unus gradus caloris, ibi deberet saltem esse unus gradus ignis contra eandem experientiam; dicendum esset contra communem in igne ad minus esse sedecim gradus caloris, cum juxta communem in hoc statu, ut magis in eo sint sex & ad singulos gradus formæ ignis requirantur plures caloris, ergo, &c.

LXVII. Respondeo negando consequentiam; nam formæ possunt esse intensibiles & remissibiles, & tamen non posse sese in eodem subjecto in gradibus remissis compati; nam gratia & peccatum, assensus & dissensus, absolute & per idem medium, odium & amor circa idem & eodem sensu intendi & remitti possunt, non tamen sese in eodem subjecto in gradibus remissis compati, ut fatentur omnes: idem dicendum de forma ignis & aquæ; quia experientia docet etiam aquam, summe, quam potest fieri, calidam, numquam habere effectus ignis, videlicet inflammationem comburendo, exsiccationem, &c.

Ad Confirmationem

LXVIII. Respondeo uni gradui formæ ignis unum tantum gradum caloris respondere; si per illud intelligatur tanta dispositio, quanta necessaria est

An plures forma totales substantiales non subordinata possint naturaliter simul esse in eadem materia.

LXXIII. **D**ixi 1°, totales; quia partiales, & subordinatas simul esse in materia cum forma totali, cui subordinantur, asserunt multi; & idem asserit de forma corporeitatis Scotus in 4. Dist. 11. q. 13. art. 2.

LXXIV. Dixi 2°, substantiales, quia accidentales posse, clamat experientia; quis enim in pomo colorem non videt, & saporem non gustat? his præmissis pro Resolutione.

LXXV. Suppono 1°, formas substantiales non aliter esse contrarias, quam quia habent dispositiones contrarias, & incompatibiles simul in eodem subiecto: cur enim potentia visiva, auditiva, tactiva, &c. simul radicanatur in eadem anima; non autem potentia calefactiva & frigeactiva intensæ, radicanatur in eadem forma substantiali? nisi quia illæ non habent Dispositiones contrarias, & simul incompatibiles in eodem subiecto, bene autem hæc: unde fit, quod forma contraria substantialis non introducatur in subiectum, quin ab eodem subiecto expulsa sint dispositiones ad contrariam: adde quod sine fundamento talis contrarietas refundetur in naturam formarum; quandoquidem, de illa sit dubium, & infra in Confirmatione 2. per experientiam oppositum contra PP. Nostros Complutenses hic, Ioan. à S. Thoma & alios probetur.

LXXV. Suppono 2°, multas formas substantiales habere dispositiones contrarias, ut experientia docet, multas non; quia multa sunt aggregata accidentium non contraria ut patet; dispositiones verò ad formas substantiales nihil sunt, nisi aggregata talium, & talium accidentium. His suppositis, fit

R E S O L U T I O.

LXXVI. **D**ico: variae formæ substantiales, &c. possunt supernaturaliter; imò naturaliter; etiam in gradu intenso, si non habeant dispositiones contrarias; in remisso, si habeant; esse simul in eadem materia tamquam causa materiali. 1ª pars est Gregorii in 1. Dist. 12. Palud. in 3. Dist. 15. q. 2. Fonseca 5. Metaph. cap. 4°. q. 4^a. Suares Disp. 15. Metaph. Sect. 10. n. 60. Rubii. Tract. de forma q. 7. Hurtad. Arriaga & aliorum è Societate communiter; quos è Scotistis sequuntur Mastrius, Poncius & plures alii. Contra Thomistas, Capreolum, Ferraram, Cajetanum, Complutenses nostros & Ioannem à S. Thoma. 2ª Pars verò nullius est, quod sciam; eam tamen probabilem censet P. Arriaga Disp. 3. Physicæ. Sect. 6. unde in hac Resol. nostræ parte 2^a, ab autoritate præscindimus, eamque præcisè in ratione & experientia sistendo, probamus.

LXXVII. Probatur prima Pars: quia nihil negandum Divinæ potentiae sine aperta repugnantia, quæ hic non est, ut patebit à fortiori ex probatione secundæ partis.

LXXVIII. Probatur 1° secunda Pars: variae qualitates possunt esse simul naturaliter in eadem materia tamquam causâ materiali; in gradu intenso, si non sint contrariæ; in remisso, si contrariæ; ergo & variae formæ substantiales, &c. ad quas sunt dispositiones: Probatur consequentia, quia hæc non habent aliam contrarietatem, quam qualitarum disponendum, ergo, &c.

Nec

est ad unum gradum formæ ignis; verumtamen ubicumque erit unus gradus caloris, non statim sequetur fore unum gradum formæ ignis; quia non solus calor est dispositio ad formam ignis, sed calor, siccitas & alia ignis accidentia non satis nobis nota; quæ omnia, sicut in sententia adversariorum, numquam sunt simul in aqua, secundum gradus necessariæ dispositionis ad formam ignis; ita numquam sunt simul in aqua, secundum primum gradum necessariæ dispositionis ad formam ignis; quia verisimiliter aqua est tam tenax suæ humiditatis, vel alterius accidentis contrarii, ut siccitatem, vel accedens contrarium, nequidem secundum unum gradum admittat, prout in sententia adversariorum numquam illud admittit secundum gradus necessariæ dispositionis ad formam ignis.

LXXIX. Instabis: *Generatio unius est corruptio alterius*, saltem ubi agentia naturalia aliquo tempore in invicem agunt, & reagent; sed hoc foret falsum, si duæ formæ substantiales materiales possent se in gradibus remissis compati, ergo, &c.

LXX. Respondeo distinguendo sensum Axiomatis istius: *Generatio unius*, si alterum præcesserit in gradu incompatibili, *Est corruptio alterius*, puta secundum gradum incompatibilem, concedo: si alterum non præcesserit, vel non nisi in gradu compatibili, nego antecedens; eam enim proportionem, quæ omnes loquuntur de accidentibus contrariis, loqui debes de termino à quo, & ad quem generationis, videlicet formâ pereunte, & adveniente; nec præfatum Axioma potest aliter intelligi; nam omnino clarum est, quod si, vel forma positiva non præcesserit, ut in initio mundi in generatione elementorum; vel non nisi in gradu compatibili, ut fit in multis, de quibus dubio sequenti; generationem unius non esse corruptionem alterius, saltem totalem.

LXXI. Obicies ultimò ex P. Oviedo contravertia 4^a, de generatione puncto 1°, ubi dicit, nullam esse rationem, ex qua possit oppositum leviter conjectari, & hoc sibi esse fortissimum fundamentum ad conclusionem oppositam amplectendam, quam hæc unica ratione suadet: intensio supponit id, quod intenditur, jam constitutum in illa ratione, secundum quam fit intensio; quod sic probat: si gradus intensio non supponit jam formam Physicè constitutam, non erit intensio, sed complementum formæ, vel aliquid essentialiale illius: si verò sit ita constitutum, quod addetur, erit accidentale, non substantiale; ac proinde equum aut ferrum non constituet substantialiter, sed accidentaliter, ergo, &c.

LXXII. Respondeo ad primam partem argumenti, abundè esse satisfactum per probationem & confirmationes Resolutionis: ad secundam verò, Respondeo distinguendo assumptum: intensio supponit id quod intenditur, jam constitutum in esse entis, concedo assumptum; in esse entis intensi, nego assumptum: unde quod addetur, erit quidem non essentialiale, & hoc sensu accidentale enti, cui addetur; non verò enti intenso; sed erit illi essentialiale, ut patet: si verò forma equi, aut ferri ante additionem supponat equum, aut ferrum, adæquatè constitutum, ideo est, quia non exigit essentialiter formam intensam, & secundum gradum intensivè divisibilem; sed formam intensibilem dumtaxat, & secundum gradum intensivè divisibilem, cæteris gradibus intensio ad eius essentialia se habentibus integraliter, & accidentaliter, sive potius, non essentialiter.

LXXXIX. Nec dicas cum P. Oviedo, nullum esse fundamentum tribuendi materiæ virtutem recipiendi duas formas substantiales simul; ac proinde illas habere contrarietatem ex parte subjecti sive materiæ: nam (præterquam quod non sit etiam fundamentum materiæ talem virtutem negandi) 1um fundamentum tribuendi est, quod experientia doceat ferè omnes causas, quæ possunt successivè præducere plures effectus, posse ut minimum duos simul: potest autem materia successivè omnes formas substantiales materiales materialiter causare, ergo & saltem duas simul. 2um verò est, quod, ut patet ex statim dicendis, experientia doceat materiam de facto plures simul recipere.

LXXX. Dixi tamen in Resolutione varia; quia formas ignis & aquæ (ac proinde nec earum qualitates in gradu remisso necessario ad faciendum unum gradum dispositionis ad formas illas producendas aut conservandas necessariæ, juxta explicationem factam dubio præcedenti) simul naturaliter stare non posse in eadem materia, etiam in gradu remisso, videtur experientia docere.

LXXXI. Probatur 2°, secunda Pars: quia nulla est ad hoc repugnantia naturalis, ergo, &c. Probatur antecedens non ex parte materiæ, ut statim insinuavimus, & solutione objectionum magis confirmabitur: neque ex parte formarum, ut patet ex supposito 2°; neque ex parte dispositionum, quia, si non sint contrariæ, uti possunt non esse, ut probabitur per experientiam in Confirmatione 2^a: (certe non est, cur qualitates, quæ per se sunt dispositiones ad formas substantiales, omnes sint ad formas substantiales incompatibiles, cum per se non omnes sint qualitates invicem incompatibiles: deinde ex primis qualitatibus dantur compatibles & incompatibiles, quidni & ex primis actibus sive formis substantialibus tales darentur) se compatiuntur naturaliter in gradu intenso; si verò contrariæ, saltem in remisso pro majori parte: nec aliunde sumi potest repugnantia naturalis, ergo, &c.

LXXXII. Confirmatur 1°, possunt duæ formæ substantiales totales ejusdem rationis esse simul in eodem subjecto, ergo & duæ diversæ rationis; consequentia tenet à fortiori; quia hæc habent diversa munia, unde non possunt esse superflua, quod contra alios objicitur: Probatur antecedens, quia in casu quo monstrum aliquod haberet capita & pectora duo, sed duos tantum pedes; pedes illi duabus animabus informarentur, quibus pectora & capita informarentur, cur enim potius unâ, quàm aliâ informarentur? maximè cum altera dici non deberet superflua (saltem simpliciter) quia pro majori parte corporis (scilicet capitibus & pectoribus,) à qua sumitur denominatio, esset utilis, ergo, &c.

LXXXIII. Confirmatur 2°, experientiâ: in ferro rubicundo & candenti sunt qualitates & effectus ferri ac ignis; in ligno crescente sunt qualitates corporis animati & ligni; in ligno accenso sunt qualitates ignis & ligni: sed ista omnia includunt materiam & formam substantialem, ergo in materia ferri rubicundi, sunt naturaliter forma ferri & ignis; in materia ligni crescentis, forma ligni & viventis; in materia ligni accensi, forma ligni & ignis: Adde quod in corpore hominis vivente, & carbone accenso, vel sit forma positiva cadaveris & carbonis, quia post aliunde non improducuntur, sed apparent ibi posita præcisè morte & extinctione, nullo alio superaddito; vel dicendum, quod formæ cadaveris

& carbonis non sint formæ positivæ, ac proinde quod homo in morte, & ignis in extinctione, maneat naturaliter sine omni forma secundum esse materiæ suæ, quod non admittunt adversarii. Unde pateret ad nostros PP. Compl. secundarios effectus formæ cadaveris & carbonis non esse magis privativos, quàm sint ipsæ formæ cadaveris & carbonis; imò communis loquendi modus, quo dicitur carbonis ignitus, cadaver mortuū, &c. satis contrariū insinuat.

LXXXIV. Respondetur communiter, ignem non existere in materia ferri, sed in materia distincta in ferri poris conclusa: quod confirmat P. Poncius, quia si in materia ferri esset forma ignis, falsum esset axioma Philosophi ab omnibus receptum, *Generatio unius est corruptio alterius*: Sed

LXXXV. Contra 1°, præterquam quod nulla experientia doceat ignem esse in materia distincta in ferri poris conclusa, experientiâ manifestum est ferrum esse totaliter ignitum, & non solos poros; nam si superponatur asseri, non secundum poros, & per puncta dumtaxat illum comburet, sed secundum totam sui extensionem; ut quid hoc? si ignis in poris tantum lateat: certè, cum tot sint partes, vel plures non porosæ, ac porosæ, deberet secundum tot partes non comburere & apparere non ignitum, secundum quot comburit, & apparet ignitum, cujus contrarium omnes experimur.

LXXXVI. Nec Responderi potest, omnes partes ferri candentis apparere ignitas, licet non sint; eò quod pori igniti, sint ita prope invicem, ut totum appareat ignitum, licet non sit: quia potius & melius diceret à contrario (quod tamen sine absurdo & contra evidentem experientiâ non dices, spero) omnes apparere non ignitas, quia partes non porosæ, quæ plures, sunt ita prope invicem, ut totum apparere debeat non ignitum; Nec dici potest, quod candor ignis magis visum feriat, quàm color ferri: nam (præterquam quod non magis feriat tactum, & ferrum ubique comburat, ac proinde debeat dici ubique ignitum) experientia docet colorem ferri in medio fracti magis visum ferire, ut pote irradiantem, quàm feriat candor ignis. Sed

LXXXVII. Quæres, cur, si in ferro candente sit simul cum forma ferri forma ignis, hæc ibi non remaneat & conservetur, sed sola forma ferri?

LXXXVIII. Respondeo, quia forma ignis continuo indiget pabulo in se convertibili, ut experientia docet, quod ibi non habet: forma verò ferri, tali pabulo non indiget: deinde, dum cessat forma ignis, ferrum simul cum agentibus circumstantibus frigidius est, quàm forma ignis sit calida, unde facile cum eorum auxilio formam ignis expellit, quam per se, aut in vacuo non expelleret: denique id ipsum tibi solvendum, quare in poris se non conservat ignis, maximè cum secundum te habeat subjectum, sive materiam distinctam à materia formæ ferri? Quod tu respondebis poterimus & nos.

LXXXIX. Contra 2°, nulla est ratio aliter Philosophandi de ferro candente, ac de litantrace, vel ligno ignito, cum hæc remaneant igne extincto, non secus ac ferrum; sed nullus dicit ignem esse in solis poris litantracis, aut ligni igniti, ergo, &c. Ad Confirmationem P. Poncii Responsum est dubio præcedenti objectione 4^a.

LXXXX. Responderi posset ad secundam experientiam ligni crescentis, in eo esse solam animam, quia lignum non habet formam ligni substantialem, sed formam ligatam ut ligni esse accidentia quædam;

dam; vel saltem illam (si substantialis) expelli præ-
sente animâ. Sed

LXXXI. Contra est, quod (præterquam quod si-
militer dicam animam, & cæteras formas substan-
tiales materiales non esse substantiales, sed acciden-
tia quædam) oporteat admittere materiam primam
in ligno naturaliter existere sine omni formâ sub-
stantiali totali, &c. quod non admittitur; quod ad-
ditur verò formam ligni substantialem expelli, est
incredibile, cum sub anima sint omnia accidentia
ligni, sicut eâ absente & mortuo ligno. Tamen

LXXXII. Objicies 1°, contra conclusionem, no-
vem implicantias, quas hic adfert P. Poncius.

LXXXIII. 1^a, expulsio alterius formæ à subiecto
esset, & non esset, effectus formalis formæ: esset ut
admittunt omnes; non esset, ut patet ex conclusione.

LXXXIV. 2^a, casu quo in eadem materia esset for-
ma equi & leonis, materia esset de essentia equi, ut
supponitur; & non esset, quia esset de essentia leonis.

LXXXV. 3^a, quod materia simul & semel haberet
duos effectus adæquatos, nimirum equum & leo-
nem.

LXXXVI. 4^a, quod compositum resultans ex
materia & illis formis, esset unum, & plura numero
& specie; idem propter eandem materiam; plura
propter diversas specie formas totales.

LXXXVII. 5^a, quod materia dependeret ab al-
terutra forma, & non dependeret: dependeret ut
supponitur; non dependeret, quia ab una adæqua-
tè dependet.

LXXXVIII. 6^a, quod esset infinitæ perfectionis,
& non esset: esset, quia, si posset simul duas formas
recipere, posset infinitas, quod est infinitæ perfe-
ctionis; non esset, ut supponitur.

LXXXIX. 7^a, sicut implicat unam formam esse
in pluribus materiis simul; ita implicat materiam un-
nam esse sub pluribus formis simul.

C. 8^a, quæ est communis Thomistarum Nomi-
nialium, PP. nostrorum Compl. & Ioan. à S. Tho-
ma; altera formarum esset substantialis, & non esset;
esset actus primus, & non esset: esset, ut supponitur;
non esset, quia adveniret enim in actu completo, sive
habenti primum alium actum.

C. 9^a, quæ est fere fundamentum PP. nostro-
rum Complutensium & Oviedii, materia non est
capax duarum formarum substantialium naturali-
ter; ex quo inferunt, ergo nec supernaturaliter: pro-
bant consequentiam, quia nequidem Deus potest
supplere causalitatem materiæ in illas.

C. 11. Resp. ad 1^{am}: expulsionem formæ non esse
effectum formalem formæ, saltem primum; quia
hic non distinguitur ab ipsa forma informante, quæ
dari potest sine expulsionem formæ prioris, ut patet
in formis elementaribus informantibus materiam
antea non informatam, & qualitatibus informantibus
subiectum non habens contrarias; si secunda-
rius verò, à primario separari potest, ut constat tum
in allatis casibus; tum in casu quo forma succedens
non habeat dispositiones contrarias formæ priori,
& incompatibiles cum ejus dispositionibus: dicere
autem quod forma informans habeat necessariò an-
nexam privationem alterius formæ; non est ratio-
ni, & experientiæ allatis conforme, & fingitur, si
non probetur: unde patet ad 1^{am} fundamentum
PP. nostrorum Complut.

C. 12. Respondeo ad 2^{am}, isto casu materiam fo-
re de essentia equi & leonis, sicut unio eadem indi-
visibilis est de essentia animæ unitæ corpori, & de

essentia corporis uniti animæ; vel eadem indivisibi-
lis subsistentia de essentia corporis subsistentis, &
de essentia animæ subsistentis: non tamen propter
ea equus posset dici leo, aut è contra; quia equus &
leo sunt nomina naturæ, quæ dicunt naturam, sive
materiam & formam in recto, subsistentiam solum
in obliquo; falsum autem est, natura equi est natura
leonis: addo quod nequidem per communicatio-
nem idiomatum, equus possit dici leo, quia com-
municatio idiomatum (ut in tertia parte) est inter
naturas completas ejusdem suppositi; ibi autem
essent diversæ supposita propter formas diversis
subsistentiis subsistentes: unde patet ad fundamen-
tum P. Ioan. à S. Thoma.

C. 14. Respondeo ad 3^{am}, quod supponatur fal-
sum, videlicet effectum adæquatum materiæ esse
unam formam totalem substantialem sustentare,
cum tamen possit omnes simul, quarum simul ne-
cessarias dispositiones habere potest: imò, si ad plu-
res formas totales substantiales simul habeat neces-
sarias dispositiones, non magis satiatur appetitus
materiæ per unam, impeditis aliis, quam satiaretur
habens necessarias ad unam, si illa una impediretur.

C. 15. Respondeo ad 4^{am}, illud compositum fore
unum inadæquatè ex parte materiæ, sicut est unum
ex parte unionis & subsistentiæ, si unio & subsi-
stentia sint una totius; & multa inadæquatè ex
parte formarum, sicut est multa ex parte materiæ
& formæ unitarum & subsistentium: Adde fore
duo composita numero ac specie, ratione forma-
rum numero & specie distinctarum, & unum nu-
mero ex parte solius materiæ, cujus, quia non est
ratio ultima & completa compositi, non habetur
tanta ratio, ac formæ, quæ dat esse rei.

C. 16. Ad 5^{am}, Respondeo quod à neutra depen-
deret, ut constat ex dictis Disputatione præceden-
ti, ubi diximus materiam primam posse naturaliter
existere sine omni forma; si verò non posset, ab al-
terutra tantum indeterminatè penderet, sic nempe,
ut posset simul utramque habere, non tamen simul
utræque carere, quin aliam reciperet.

C. 17. Ad 6^{am}, Respondeo (præterquam quod,
ex eo quod possit simul recipere aliquot earum
quas potest successivè, non statim sequatur posse om-
nes, ut patet in omnibus causis, quæ successivè
possunt prope modum infinitos effectus produ-
cere; non tamen simul jundè non sequi materiam fore
infinite perfectam ex parte sua, sed infinite perfe-
ctibilem dumtaxat; quia ex eo quod materia perfici-
atur animâ rationali v.g. non sequitur illâ habere
ex parte sua perfectionem animæ rationalis, & sic
de aliis, sed perfectibilitatem ab illa, & sic de aliis.

C. 18. Ad 7^{am}, Respondeo formam spirituales
posse esse in duabus materiis continuis, ut patet in
anima rationali in corpore humano existente: ma-
terialem verò non posse; quia deberet, sicut & ma-
teriæ, esse naturaliter in pluribus locis adæquatis,
quod est contrà experientiam: ad hoc verò, ut una
materia informetur pluribus formis simul, non est
necessarium ut illa materia sit in pluribus locis adæ-
quatis; quia illæ formæ naturaliter se penetrare pos-
sunt, & esse in eodem loco.

C. 19. Ad 8^{am}, Respondeo utramque formam fu-
turam substantialem, & actum negativè primum,
quia non advenirent enim in actu completo antece-
denter ut in actu, sed materiæ secundum se, sive in
actu completo concomitanter: unde remanerent a-
ctus negativè primi & formæ substantiales, ac actus
simpliciter

simpliciter primi, licet non positivè seu cum exclusione alterius similiter primi. Vnde patet ad PP. nostros Comp. & Ioan. à S. Thoma.

cx. Ad 9^m. Respondeo nullius esse roboris contra nos, qui admittimus materiam esse naturaliter capacem duarum formarum substantialium simul, cuius contrarium falsò supponitur: hoc tamen etiam non admissò, nihil urget; quia sicut Deus supernaturaliter efficere potest, ut anima rationalis sit supernaturaliter subiectum educationis, & causa materialis materiæ primæ; potest etiam efficere, ut materia prima incapax duarum formarum substantialium, sit supernaturaliter capax illarum. Si autem quæras quid circa hoc dubium senserit D. Thom. hoc accipe ex P. Ioan. à Sancto Thoma q. 10. de causa art. 50. circa hoc dubium, *De mente Divi Thomæ non facile judicari potest, cum ratio D. Thomæ huiusmodi quæstiones de potentia absoluta Dei disputet, & loca quæ adferuntur procedunt secundum ordinem nature: ita ille: an autem loca, quæ adferuntur, convincant D. Thomam velle secundum ordinem nature duas formas totales substantiales non posse simul esse in eadem materia? mihi valde dubium est.*

cx. Objicies 2°, si duæ formæ substantiales naturaliter simul esse possint in eadem materia, ut quid videmus ad generationem novæ formæ, continuò corrumpi veterem? ita ferè P. Ioan. à S. Thoma hic q. 10. art. 50.

cx. Respondeo, non continuò corrumpi veterem, ut patet per experientias allatas; si verò corrumpatur, fit, quia habet dispositiones contrarias, quo tamen casu, non semper in instanti corrumpitur tota, sed successivè, & per partes ad corruptionem successivam dispositionum; unde toto illo tempore sunt duæ formæ substantiales simul in eadem materia in gradu remisso: Adde non omnes formas substantiales habere operationes aliquo sensu clarè perceptibiles, ac proinde antiquam sapius remanere cum forma nova, ubi putatur corrupta.

cx. Objicies 3°, ex P. Comptono Physicæ Disp. 11a. Sect. 3^a. n. 8°. corpus non est naturaliter capax simul duarum ubicationum ob limitationem; ergo nec materia, &c. Probatur consequentia; quia sicut, si esset naturaliter capax plurium ubicationum simul, numerus earum determinari non posset; ita nec formarum in materia, si materia esset naturaliter capax, &c. id verò est absurdum, ergo, &c.

cx. Respondeo negando consequentiam, quia, ita docet experientia corpus non esse simul naturaliter capax plurium ubicationum, ut simul doceat esse capax plurium formarum, supposito quod dentur formæ substantiales: ad probationem autem consequentiæ, Resp. retorquendo Argumentum 1°, in gradus intensiōis; si materia sit capax duorum graduum caloris naturaliter, determinari non poterit numerus graduum, &c. quod non admittit: 2°, in ipsas formas accidentales; non enim potest contrarias recipere; 3°, in extensionem localem Angeli, quæ non statim ad infinita loca esse potest, quia ad duo v.g. esse potest: si verò rationem quæras, est, quia formæ illæ ab extrinseco agente educendis, sufficientia, vel non semper adsunt, vel si adsint, non simul possunt oppositas formas simul educere, ut vel ex ipsis accidentalibus patet: denique nullum apparet absurdum, in eo quod materiæ ista capacitas concedatur, quandoquidem quantitati si-

milis in ordine ad formas accidentales recipiendas concedatur.

D V B I V M I V.

An forma materiales educantur de potentia materia, & quomodo.

A Ntè Resolutionem cxv. Suppono 1°, educationem posse considerari dupliciter: 1° activè, & sic est actio, quæ forma egreditur ab agente mutante materiam: 2° passivè, & sic est passio, quæ forma recipitur in materia ut subiecto sustentationis ac mutationis.

cxvi. Suppono 2°, educationem formæ materialis ex materia, multū distingui à creatione activa & passiva formæ: à creatione activa quidē, quod hæc fit actio, quæ forma egreditur ab agente nō mutante materia; à passiva verò, quod hæc sit passio, quæ forma recipit esse præcisè, & nō in materia ut subiecto sustentationis, ac mutationis: sæpe enim contingit differentias formarum positivas exprimi per negationem, defectu perspicacis cognitionis earū. Sed

cxvii. Petes, quæ sit distinctio inter modum, quo forma materialis esse recipit in materia ut subiecto sustentationis ac mutationis, ab eo, quo anima rationalis primum suum esse recipit in materia.

cxviii. Responderet aliquis 1°, ex P. Lessio de summo bono libro secundo numero quadragésimo nono, ubi negat materiam esse causam materialelem formarum materialium per veram causalitatem & influxum: item ex Arriaga Physicæ Disputatione octavā, Sectione primā, ubi dicit nullam rationem efficaciter probare materiam esse causam materialelem dicto modo: distinctionem esse in eo, quod formæ materiales, ita recipiant suum esse in materia, ut extra hanc tamquam conditionem sine qua non, nec esse, nec conservari possint naturaliter; bene autem anima rationalis. Sed

cxix. Contra 1°, vel influxus conditionalis subiecti impedit creationem, & facit educationem; vel solus absolutus? si primum, jam anima rationalis in primo suo produci non creabitur, sed educetur; quia cum ex decreto Dei, primò non producat nisi intuitu materiæ ad ipsam dispositæ, materia habet influxum conditionalem in ipsam; hoc autem nullus Catholicorum dixerit: si secundum, jam corrumpit tota ratio ipsius, ut patet.

cxx. Contra 2°, decernat Deus animam rationalelem non conservare aliter, quam decrevit illam primò producere, scilicet intuitu materiæ, &c. an adhuc creabitur? an educetur instar formarum materialium? hoc secundum nullus Catholicorum admisit: si primum, (quod verum esse debet, quia si unum decretorum non impedit creationem, neque alterum illi omnino simile illud impedit) jam sequitur omnes formas materiales creari; causas secundas de facto creare, aut nihil agere posse, ut consideranti patebit; quæ sunt absurda.

cxxi. Contra 3°, sic dicere potero causas efficientes non habere etiam influxus absolutos, sed conditionales tantum, quod non admittunt; videtur enim par ratio.

cxxii. Adde fortè inter animam rationalelem, & formam materialelem, hanc esse disparitatem, quod hæc ex ratione sua intrinseca pendeat ab influxu conditionali materiæ; illa verò non nisi ex decreto Dei extrinseco, quod si tolleretur, posset extra materiam produci. Sed

Contra

CXXIII. Contra primo, nec ratio intrinseca formæ materialis, nec influxus conditionalis materiæ impedit creationem; ergo allata disparitas nulla est: Probatur antecedens, non in primis ratio intrinseca formæ materialis, quia hæc absolute creari potest, ut constabit ex dubio sequenti; neque etiam influxus materiæ, ut patet ex præmissis de anima rationali.

CXXIV. Contra secundo: creatio &eductio ut actiones Dei causæ efficientis, specie distinguuntur, non ex parte effectus, quia idem effectus potest creari &educti; ergo quia creatio est solius Dei, &eductio Dei & materiæ, aliter, quàm per modum conditionis, ut toties ostensum est.

CXXV. Contra tertio: quid aliud est, formam materialem ex ratione sua intrinseca pendere ab influxu conditionali materiæ, quàm illam non posse esse sine materia? unio autem (si distincta ab actione) inter materiam & formam potest creari, & tamen ex ratione sua intrinseca, non potest esse sine materia; & idem est de ipsa creatione materiæ, & sic de aliis.

CXXVI. Responderet aliquis secundo ex Patre Oviedo Physicæ controversiæ tertiæ puncto quarto, distinctionem esse in eo, quod formæ materiales pendant à materia tanquam causa materiali, per verum materiæ influxum positivum; unde, inquit, consequentiam hanc legitimam esse censeo, *hec entitas non dependet à causa materiali per verum influxum, ergo creatur*; & hanc distinctionem approbat P. Poncius Disputatione quarta de forma substantiali numero 27°. quia (inquit) hic modus nihil habet difficultatis, nec melior assignari potest. In idem recidit distinctio D. Murcie 2. Physic. Disput. 3. q. 2. nempe, quod actio productiva & conservativa formæ materialis recipiatur & sustentetur in ipsa materia, non ita anima rationalis, aut ejus productio. Sed

CXXVII. Contra: vel influxus in formam materialem à materia prima materialiter egreditur, vel ab alio secundum totam entitatem suam egressus, in materia recipitur? si primum, nobilior erit causa materialis, quàm efficiens purè; quia (præterquam quod erit effectiva formarum substantialium materialium omnis generis, ut ignis, aquæ, &c., causa verò purè efficiens non nisi unius aut alterius, ut v. g. ignis A. ignis B. Petri, Ioannis, &c.) per proprios effectus seipsam perficiet, non ita efficiens purè, & ultra perfectionem suam sibi assumet cæterorum agentium perfectiones, quorum neutrum causæ purè efficienti convenit; quomodo igitur *prope nihil*? entium imperfectissima? pura potentia passiva? si secundum, ergo forma non est per verum & positivum influxum materiæ; primo, quia supponitur non influxiva; imò, si per impossibile, supponatur ipsa absente causa efficiens influere; ipsa absente, adhuc erit totus influxus, & tota forma, ut patet: quare omnino nulla est allata distinctio.

CXXVIII. Responderet aliquis tertio cum PP. nostris Complut. hic Disput. 4. q. 2. §. 3. distinctionem esse in eo, quod forma materialis fiat per transmutationem materiæ seu unionem sui ad materiam: non ita anima rationalis: sed per præviam. Tamen

CXXIX. Contra etiam est, quod, vel materia in unionem illam influat per verum influxum ab u-

nitione ista realiter distinctum, vel per indistinctum, à se egressum partialiter, vel non? quidquid dixerint, jam rejectum est. His itaque distinctionibus tanquam non sufficientibus: aut minus, quàm satis, sufficientem distinctionem explicantibus, rejectis, aliter

CXXX. Respondeo distinctionem inter modum, quo forma materialis esse recipit in materia ut subjecto sustentationis ac mutationis, ab eo, quo anima rationalis primum suum esse recipit in materia, sitam in eo, quod forma materialis sit in materia eo modo, quo generatio; anima verò rationalis eo modo, quo foret creatio, si forent entia solida, & non modalia.

CXXXI. Ratio est primo, quia sic clarè distinguitur causa materialis ab efficiente, & generatio formæ à creatione ejusdem: secundo, quia sic vitatur multiplicatio influxuum sine necessitate: modus autem, quo generatio est in materia, est talis, ut habeat totam entitatem suam ab alio, quàm materia, sed à materia ita sustentata, ut, etsi foret res solida, adhuc laberetur in nihilum, destructa solà materiâ, ad eum ferè modum, quo plumbum habens totam entitatem suam ab alio, quàm manu sustentante, laberetur in terram, seposita solà manu ipsum sustentante: modus verò, quo creatio est in materia, est omnino alius, & talis, ut si foret ens solidum, adhuc remaneret pereunte solà materiâ, non secus ac anima rationalis, quia ab ea non sustentatur, sed à causa creante sola in esse conservatur. Ex his

CXXXII. Colliges contra Patrem Poncium libro 20. Physicorum disputatione 8^a. num. 35. rectè à nobis assignari posse rationem, cur forma materialis debeat produci in subjecto, licet subjectum non debeat influere in ipsam; quia videlicet naturâ suâ talis est, ut remoto subjecto statim in nihilum labatur, in quo à forma spiritali, anima rationali v. g. differt, ut statim vidimus.

CXXXIII. Nec dicas primo, sustentationem esse influxum materiæ in formam, quem agnoscit contraria sententia.

CXXXIV. Respondeo enim quod per sustentationem hic non intelligamus actionem, aut passionem alicui actioni identificatam, sed præcisè existentiam materiæ sub forma, quæ, & habeat totam entitatem suam ab alio, quàm materia, & laberetur in nihilum destructa solà materiâ; quod fieri posse intelliges (saltem rudi modo) per exemplum plumbi allatum; & est communis sensus, quod formæ materiales pereant separatâ solâ materiâ, quod ibi declaratur.

CXXXV. Nec dicas secundo, experientiâ docere formam recipi in materia per influxum realiter à se distinctum, sicut fit per influxum realiter à se distinctum: nam (præterquam quod experientia primum non doceat, sed sola ratio sumpta ab indifferentia effectuum, non alligandorum determinatè causæ essentialiter sine necessitate) ratio dicat, non esse multiplicanda entia, sive influxus, sine necessitate & contra rationem causæ materialis, quæ propriè, ut à causa efficiente distinguitur, non influit: imò essentia causæ materialis ut condistincta à causa efficiente aliter intelligi non potest, quàm modo dicto, scilicet

D pure

purè sustentando formam aliunde ex integro productam, ita ut desinat desinente solà materiâ. Hinc

cxxxvi. Colliges educationem, non esse dependentiam formæ à materia, per influxum aliquem positivum secundum entitatem à materia procedentem; sed dependentiam à materia tanquam causâ materiali, sive purè sustentante, tum formam, tum totam entitatem influxus agentis in illam: unde passio non est à materia secundum entitatem, sed est ipsa entitas actionis materiam respiciens, in qua sustentatur: hinc educationis naturam, etiam non satis explicant PP. Conimbricenses, Ioannes à sancto Thoma, Fuentes, Telles, & alii, dicendo quod sit productio formæ cum dependentia à materia, sive subaudiatur prius tempore, sive non; sive in esse & conservari, sive in esse & primo produci tantum. His præmissis, sit

RESOLUTIO I.

cxxxvii. **D**ico 1°. omnes formæ substantiales totales, &c. præter animam rationalem educuntur ex materia. Ita omnes Philosophi, quoad 1^{am} Partem: & Scotistæ quoad utramque.

cxxxviii. Probatur 1^a pars, quia educi ex materia nihil aliud est, quam fieri dependenter à materia, tanquam causâ materiali, seu purè sustentante, &c. sed omnes formæ substantiales totales, &c. præter animam rationalem, ita fiunt, ergo, &c.

cxxxix. Probatur minor 1°. quoad sublunares non elementares cum communi Doctorum: quia successivè à causis secundis generantur; sed generatio est educio, ergo, &c. Probatur major, quia à causis secundis producuntur, & non creantur; nam creare est proprium Dei respectu creaturarum existentium aut præteritarum, ut infra probabitur, ergo generantur.

cxl. Nec dicas causas secundas non nisi materiam disponere, Deum verò ad exigentiam illarum formam creare: hoc enim est, ubi occurrunt causæ naturales, miracula fingere, ac proinde sine necessitate causas naturales actionibus sibi propriis privare, quod absurdum est.

cxli. Probatur minor 2°. cum Scoto in 2um. dist. 17. quoad sublunares elementares, Suarez Metaph. Disp. 15. sect. 3. Vasquez 1^a. p. tom. 2. Disp. 174. cap. 4. Molina, Rubio, Murcia &c. contra Conimbr. Complut. nostros, Ioannem à S. Thoma, &c. quia non est ratio de illis aliter, quam de non elementaribus philosophandi, ergo, &c. Probatur antecedens; quia, vel illæ exigunt creati, vel non? non 1um, quia alioqui ex natura sua essent independentes à materia in esse & conservari, & non nisi ex aliquo Dei Decreto extrinseco (ut de anima rationali dictum est) ab ea dependerent; ac proinde essent ex natura sua perennes, & incorruptibiles, uti anima rationalis, quod videtur fictitium: non 2um, quia, si non exigant creati, miraculosè crearentur, cuius nulla est necessitas, ergo, &c.

cxlii. Nec dicas cum Conimbricensibus, Complutensibus nostris, Ioanne à S. Thoma, &c. esse necessitatem, eò quod materia non prius tempore existat, quam formæ illæ. Quia, licet id requiratur ad generationem secundum mentem Aristotelis, & strictè sumptam, ut Disput. 1^a. de

principiis dictum est, non requiritur tamen ad productionem non creativam præcisè, sive generationem latè sumptam; nam hæc solùm dicit productionem in materia purè sustentante, sive prius tempore, aut naturâ, fuerit sub privatione formæ, sive non: unde rectè confundes educationem cum productione non creativa, sive generatione latè sumpta; non verò cum generatione strictè, ad quam requirunt Thomistæ post Aristotelem, materiam prius tempore extitisse, quod, cum aliunde sublit omnino rigorosa differentia generationis à creatione, omnino frustra fit.

cxliii. Probatur minor 3°. quoad substantiales coelestes, cum Molina, Vasquez, Rubio, Murcia, &c. post universam ferè Scoti Scholam, contra Thomistas communissimè, uti de elementaribus probata est.

cxliv. Nec dicas 1°. cum Conimbr. Complutensibus nostris, Suarez, Fonscæ, &c. hæc esse cum materia eadem indivisibili actione concreatæ: quia (præterquam quod dicendum esset illam eandem indivisibilem actionem simul esse creationem materiæ, & generationem formæ, ac idem concludendum de terra forma elementari, juxta illud Scripturæ *In principio creavit Deus Cælum & terram*. ubi tamen agitur de creatione latè sumpta pro productione, quo sensu infra dicitur, *masculum & feminam creavit eis*) illa productio non debet esse indivisibilis, cum naturaliter terminetur ad effectus specie diversos, materiam scilicet & formam: si verò formæ Cælorum sint à materia sua inseparabiles, & ideo incorruptibiles, non fit, quia sunt eadem indivisibili actione cum materia concreatæ, sed fortè, quia non habent dispositiones suis contrarias.

cxlv. Nec dicas secundo educationem formæ præsupponere dispositiones suas prius in materiam introductas: quia id tantum requiritur, ubi forma contraria expellenda, in materia præsupponitur; nam materia secundum se semper est satis præparata & disposita ad formam, non secus ac ad dispositiones ipsas, recipiendum.

RESOLUTIO II.

cxlvi. **D**ico secundo: formæ materiales substantiales, & idem est de accidentalibus; non sic in materia præexistere, ut per generationem, vel educationem de novo, etsi partialiter tantum, non producantur; sed solùm appareant, & educantur, uti equus è stabulo, prout voluere nonnulli antiqui Philosophi, quos videtur sequi noster Bacho, Quodlib. 1°. q. 6. art. 2°. & in 2um. dist. 18. art. 2°. verum ipsum aliud, quam nos, velle non puto; quia 9°. 5°. ad 1um. docet formas terminare generationem secundum modum essendi sive existendi, sic nempe, ut ante, in materia non fuerint, nisi secundum aliquod esse potentiale, sive sumibile à materia.

Probatur primo: quia id non stat cum imperfectione materiæ.

cxlvii. 2°. Quia sic nulla daretur generatio substantialis, aut accidentalis: nam, si in illa præexistere formæ substantiales, præexistere & accidentales, idque ante omnem generationem in materia

materia per creationem materiae, quod absurdum est.

CLVIII. 3°. vel illud, ratione cuius de novo apparent, ita praexistit in materia, vel non? si sic, quomodo potius uno tempore facit eas apparere, quam alio: si non, idem dic de aliis.

CLIX. 4°. Absurdè sequeretur in aëre esse lucem absente sole; in carbone calorem absente igne; in igne, summum frigus; in aqua, summum calorem; in lacte, summam nigredinem, &c. quia materiam continent, quæ omnes formas haberet.

CL. Nec refert, quòd dicatur habere omnes latentes; quia debent tandem apparere per formam non latentem, alioqui nunquam apparerent, ut patet: unde vel hæc forma latuit in materia, vel non? si sic; ergo debet apparere per aliam, quæ latuit in materia, & hæc per aliam, & sic in infinitum: si non, idem dic de omnibus omnino formis materialibus, non enim habent esse ante educationem magis quàm illa: hinc formæ melius dicentur induci in materiam, quàm educi; quia tamen Philosophi communiter ita loquuntur, dic hoc sensu educi, quòd sint ex materia, tanquam ex causa materiali.

CLI. Obijcies 1°. ex Aristotele 7°. Metaph. textu 29. in materia praexistit pars rei faciendæ, sed forma sit; ergo ejus pars in materia praexistit.

CLII. Respondeo per rem faciendam intelligendum corpus naturale completum, five compositum, quod sicut absolute & principaliter à natura intenditur, & forma non nisi secundum quid, & propter compositum; ita absolute & principaliter fieri dicitur, & forma non nisi secundum quid, &c. propter compositum: unde dic locutionem esse intransitivam, ut sit sensus, materia praexistit pars rei faciendæ: vel dic Aristotelem ibi agere de materia secunda, & per rem faciendam intelligere artefactum aliquod, cujus aliquod accidens essentialia semper praexistit in materia secunda, ex qua fit: cum verò Augustinus 3°. de Trinitate cap. 7°. ait, *omnium que nascuntur, occulta quadam semina in mundi elementis latere*, vult tantum dispositiones ad omnia quæ nascuntur, in mundi elementis latere efficienter; nam ad omnia quæ nascuntur, disponunt calor, frigus, &c. quæ elementa producant.

CLIII. Obijcies 2°. si formæ non praexistissent in materia, fierent ex nihilo, ac proinde crearentur, quod supra improbatum est, ergo, &c.

CLIV. Respondeo distinguendo antecedens pro prima parte, fierent ex nihilo sui & subjecti tanquam partis se componentis, concedo antecedens; ex nihilo subjecti tanquam causæ materialis, & sustentationis, nego antecedens; sic autem sufficienter distinguitureductio à creatione, ut supra vidimus: creari enim est fieri ex nihilo sui & subjecti tanquam causæ materialis; educi verò & generari, est fieri ex nihilo quidem sui, sed ex aliquo subjecti tanquam causæ materialis.

Obijcies 3°. ex Magistro nostro Bachone Quodlib. lib. 1°. q. 6. art. 2°. *quando formæ noviter educuntur in actum, non acquiritur nova realitas formæ: sed educitur de potentia in actum illud, quod 1°. fuit ibi in potentia, ergo, &c.*

Respondeo velle aliud ens ex materia non educi, quàm fuerit possibile ex ea educi five in potentia ens participium ut loquitur art. 3°.

D V B I V M V.

An forma non modalis, quæ connaturaliter educitur ex materia, divinitus creari possit; & quæ connaturaliter creatur, ut anima rationalis, divinitus educi possit ex materia: & an simul eadem indivisibili actione educi, & creari possit.

R E S O L U T I O I.

CLV. Dico 1°. forma, quæ connaturaliter educitur ex materia, divinitus creari potest.

CLVI. Probatur: quia species Eucharistica quæ connaturaliter educuntur ex materia ante consecrationem, post consecrationem creantur, ergo, &c.

CLVII. Confirmatur, non sunt effectus alligandi determinatus causis essentialiter sine necessitate; sed nulla est necessitas, ita alligandi formas non modales causis creatis, ut Deus se solo illas creare non possit; vel ita, ut non sint indifferentes ad educi vel creari, præsertim cum hoc minuat dominium Dei in creaturas, & dependentiam creaturarum à Deo, ergo, &c.

R E S O L U T I O II.

CLVIII. Dico 2°. forma, quæ connaturaliter creatur, ut anima rationalis, divinitus educi potest ex materia: est contra Suarezem, Molinam, Hurtadum, Amicum, Perieram, Oviedum, Telles, &c. Ita tamen nonnulli Recentiores, quos tacito nomine, citat P. Telles de Anima Disp. ult. sect. 1^a.

CLIX. Probatur, quia nulla est repugnantia: nihil verò divinæ virtuti negandum, quod non repugnat, ergo, &c. Probatur major. quia si aliqua esset, esset, vel ex parte causæ efficientis; vel ex parte influxus; vel ex parte effectus, five formæ connaturaliter creatæ; vel ex parte causæ materialis five materiae; quia aliud non suppetit ex parte cuius sit: sed ex parte illorum nulla est, ergo, &c. Probatur minor: non ex parte causæ efficientis; quia sicut Deus effectum connaturalitereductum creare potest, ita & connaturaliter creatum educere: non etiam ex parte influxus; quia sicut influxus creativus potest terminari ad formam connaturalitereductam, itaeductivus ad formam connaturaliter creatam; non etiam ex parte effectus, quia sicut effectus connaturalitereductus creari potest, ita connaturaliter creatus educi: non denique ex parte materiae, quia illa est capax causandi materialiter omnes formas, quarum causativos influxus sustentare potest; sed posset talis formæ influxum, utpoteeductivum & generativum, sustentare, ergo, &c.

CLX. Confirmatur, majoris virtutis est ex parte causæ efficientis, & majoris defectibilitatis ex parte effectus, formam connaturaliter creatam annihilare, quàm educere; sed talem formam potest Deus annihilare, ergo & educere. Ex his

CLXI. Patet ad P. Oviedum Physicæ contrav. 13. puncto 6°. aientem, non esse positivum fundamen-

damentum animæ rationali concedendi capacitatem educationis, & materiæ receptionis illius; si enim loquatur de capacitate educationis connaturalis; fateor; si de capacitate educationis supernaturalis; oppono statim allata fundamenta.

CLXII. Obijcies 1°. ex P. Telles: id quod est, per se, & essentialiter immortale, nec divinitus potest fieri mortale; sed anima rationalis est per se & essentialiter immortalis, ac independens à materia; ergo nec divinitus fieri potest mortalis, seu dependens à materia; & consequenter nec divinitus educi potest; nam id quod educitur dependet in fieri, & conservari à materia: major demonstrationis certissima est; nam id quod per se est tale, nec divinitus potest non esse tale, Deus enim mutare non potest essentiam rei, quia id implicat contradictionem: minor expressè traditur à Concilio Lateranensi, habito sub Leone decimo, sess. 8^a. ita verbotenus ille: verum in illo argumento multa displicent. Quare

CLXIII. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in animam equi, quæ retorsio contra præfatum authorem, plus, quam illud argumentum, quod immerito jactat, fortis est instar equi Trojani: id quod est per se & essentialiter mortale, nec divinitus potest fieri immortale; sed anima equi talis est, (nam non aliter anima, rationalis est immortalis, & independens à materia, quam anima equi mortalis & dependens, scilicet ex exigentia suæ naturæ; unde sicut anima rationalis à præfato authore dicitur per se, & essentialiter immortalis (licet falsò, sensu quo intelligit, ut statim patebit,) ita ab eodem hæc debet dici per se & essentialiter mortalis.) ergo, &c. Negat majorem præfatus author, & merito; quomodo igitur nobis objicit, quod id, quod est per se & essentialiter immortale, nec divinitus possit fieri mortale?

CLXIV. Resp. 2°. negando minorem, ad ejus probationem, salvâ Reverentiâ, fallitur P. Telles dicendo minorem expressè tradi à Concilio Lateranensi, sensu ab ipso dato; nam in eo solum damnantur velut hæretici, Pomponatius, & nonnulli alii Philosophi, docentes animam rationalem esse naturâ suâ mortalem, sive posse naturaliter emori, sicut anima equi; quod non est tradere animam rationalem sic esse per se & essentialiter strictè immortalem, ut nequidem divinitus esse possit mortalis, eo sensu quo anima equi divinitus esse potest, vel ipso fatente, immortalis: sed latè, sive sic, ut sicut anima equi naturaliter esse non potest immortalis; ita anima rationalis non possit naturaliter esse mortalis, quæ toto Cælo distinguuntur; nec aliud intendit Concilium per *ly naturâ suâ*: deinde si immortalitas sit de essentia animæ, erit & immors; quomodo igitur divinitus potest poni mors, sive destructio animæ? quam poni posse divinitus, non nisi temere negaret P. Telles.

CLXV. Instabis ex eodem: substantia non potest divinitus inherere, quia est per se essentialiter existens; ergo etiam anima rationalis non potest divinitus educi, quia est per se essentialiter, id est, per suam essentiam independens à subiecto.

CLXVI. Respondeo 1°. negando antecedens, & consequentiam: malè enim ibi confundit P. Telles *ly per essentiam*, cum *ly per naturam*, sicut & *ly essen-*

tialiter, cum *ly naturaliter*; siquidem formæ solidæ materiales naturaliter pendunt à subiecto, non tamen essentialiter; sed solæ modales, ut propemodum omnes Philosophi loquuntur.

CLXVII. Respondeo 2°. distinguendo antecedens: si *ly inherere* sumatur in antecedente, eo modo, quo *ly educi* sumi debet; si videlicet *ly inherere* ita sumatur, ut sit commune entibus connaturaliter inhæribilibus, & non connaturaliter inhæribilibus, sicut *ly educi* ita sumitur, ut sit commune entibus connaturaliter educibilibus, & non connaturaliter educibilibus; nego ant. quia ut sic *inherere* rectè confunditur cum hoc modo *educi*; & sicut anima rationalis & accidens possunt sic educi, ita & inherere: si *ly inherere* sumeretur strictè, ut est commune solis entibus connaturaliter inhæribilibus, v.g. formis accidentalibus, concedo ant. sed neque etiam *educi* conveniret animæ rationali, si sumeretur strictè, ut est commune solis entibus connaturaliter educibilibus; verum quia hæc restrictio non daret dubio aut divinæ virtuti locum, nec fundata est; non debent *ly inherere* aut *educi* sub hac restrictione sumi, sed priori modo.

CLXVIII. Vrgebis & dices, te contendere, neque inherere, neque educi posse ita latè sumi, & communiter strictè sumi, ergo, &c.

CLXIX. Respondeo negando consequentiam; id quidem contendis; sed non probas; & ego contrarium probo: sicut enim *per se existens*, attendendo ad omnem potentiam, etiam divinam, quomodo procedit dubium, potest ita sumi, ut sit commune entibus connaturaliter per se existentibus, & entibus non connaturaliter per se existentibus, v.g. formis accidentalibus; ita & *inherere* allato modo sumi potest: deinde sicut *creari* potest ita sumi, ut sit commune entibus connaturaliter creabilibus, & entibus non connaturaliter creabilibus, v.g. formis materialibus; ita & *educi* allato modo sumi potest. Hinc contra eundem supra citatum P. Telles

CLXX. Dic, nec substantiam esse per se immediate actu existentem per se, sed per actionem condistinctam ab inhæensione connaturali formarum accidentalium; nec animam rationalem esse per se immediate actu creatam, sed per actionem condistinctam ab educatione connaturali formarum materialium, quarum, illam naturaliter, hanc vero supernaturaliter terminare potest: neque per hoc mutantur essentialiter, ut dictum est; quia neque de essentia substantiæ est non inherere præcisè, sed connaturaliter non inherere; neque de essentia animæ rationalis non educi, sed connaturaliter non educi, ut ex formis accidentalibus à pari constat de non existere per se, & in materialibus, de non creari; illæ enim divinitus ac supernaturaliter existunt per se; hæc verò divinitus ac supernaturaliter creantur.

CLXXI. Obijcies 2°. ex P. Hurtado Phys. Disp. 32. sect. 6. actio supplens defectum naturalis actionis, debet in modo attingendi esse nobilior eâ, quam supplet; sed educio, utpote pendens à subiecto, est ignobilior creatione, ergo, &c.

CLXXII. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in actiones causarum secundarum, quæ suppleant defectum actionis divinæ ut totalis; non sunt tamen in modo attingendi nobiliores hæc, ut patet, sed ignobiliores saltem ex parte principii

principii : deinde calor supplet defectum actionis ignis in ignem, vel saltem calorem; ipsius tamen actio non est nobilior actione ignis, ut etiam patet.

CLXXIII. Respondeo 2°. in forma, negando maiorem; quia gratis & sine probatione ponitur ab Hurtado, actionem suppletem defectum naturalis actionis debere in modo attingendi esse nobiliorem eâ, quam supplet, nisi forte velit esse nobiliorem hoc ipso, quod supernaturalis, ex quo nihil contra nos.

CLXXIV. Obijcies 3°. nulla est proportio inter educationem actionem materialem, & effectum spiritualem ex natura sua à materia non pendente, ergo, &c.

CLXXV. Respondeo distinguendo assumptum: nulla est proportio attentâ virtute naturali & causâ secundâ, concedo assumptum; attentâ virtute supernaturali & causâ primâ, nego assumptum; si enim hæc attentâ sit sufficiens proportio inter creationem actionem ex natura sua à materia non pendente, & effectum materialem ex natura sua à materia pendente; erit & inter educationem, &c. ex his liquet P. Telles aientem, isti sententiæ (scilicet nostræ) nescio, quâ mercede conducti, juniores aliqui Philosophi iudicio male pertinaci adhaerunt, iudicio male pertinaci malum esse Censorem; præsertim cum D. Thomas, quem pro se citat ex 1°. p. q. 75. art. 6°. in corpore, ubi dicit, impossibile est ergo quod anima intellectiva sit corruptibilis; loquatur de potentia ordinaria & naturali; quia ut profundè notat, è profundissimis Thomistis unus, R. P. Ioannes à S. Thoma Phyl. q. 10. art. 5°. raro D. Thomas huiusmodi quæstiones de potentia Dei absoluta disputat. & loca (è quibus ad propositum ipsius hic unus isti similis est, impossibile est in uno & eodem esse plures formas substantiales) quæ circa hoc adferuntur, procedunt secundum ordinem naturæ.

RESOLUTIO III.

CLXXVI. Dico 3°. tam formæ connaturaliter creatæ, quam materialiter educatæ, possunt divinitus simul eadem indivisibili actione creari & educi.

CLXXVII. Probatur, quia creatio & educatio possunt in eandem indivisibilem entitatem coalescere, ergo, &c. Probatur antecedens; quia eodem modo se habent creatio & educatio ad diversas formas, sive terminos in subjecto existentes, vel non existentes; sicut se habent scientia & opinio ad diversa media; sed hæc, imò & assensus ac dissensus, possunt in eundem indivisibilem actum coalescere, ut constat ex dictis in Logica Tract. 9°. Disp. 3^a. ergo & creatio ac educatio diversarum formarum alioqui successivè creaturarum & educatarum.

CLXXVIII. Confirmatur 1°. nihil denegandum divinæ virtuti sine aperta repugnantia; sed hic nulla est, ergo, &c. Probatur minor, quia creatio & educatio sunt actiones positivæ, non habentes annexa, nisi independentiam positivam, & dependentiam positivam, inter quas nulla contradictio, magis quam inter certitudinem scientiæ, & incertitudinem opinionis, ergo, &c.

CLXXIX. Confirmatur 2°. ex hac cõclusionem solùm sequitur independentia positiva & dependentia positiva indivisibilis formarum diversarum à subjecto;

sed hæc positivæ entitates non magis repugnant divinitus, quam idè indivisibilis effectus pendens per educationem & creationem à causâ creante & educante, quod fieri posse supra monstratum est: deinde hæc non magis repugnant divinitus, quam independentia, & dependentia ejusdem effectus ab alterutro agentium totalium actione unâ indivisibili virtualiter duplici totali, quæ nullo modo repugnant, ut probabitur infra, ergo, &c. Probatur minor, quia optimè intelligo calorem ita pendere ab igne A, ut sit in existere absolute independentens ab igne B. à quo etiam producit per actionem totalem, & è contra, ergo, &c.

CLXXX. Obijcies, eadem actio non potest esse simul in subjecto, & non esse; sed educatio est in subjecto sustentationis, & creatio non est in subjecto sustentationis; ergo educatio & creatio non possunt in unam indivisibilem actionem coalescere.

CLXXXI. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in formam: eadem forma non potest esse simul in subjecto, & non esse; sed hoc fieret si simul educeretur & crearetur; ergo non potest simul educi & creari: consequentia est aperte falsa, nam quis non videt Deum posse hîc formam ignis ex materia educere, & simul Romæ per creationem sine subjecto conservare?

CLXXXII. Respondeo 2°. in forma, negando minorem: quare enim illa actio, quæ connaturaliter esset educatio & creatio, non posset in uno loco esse in subjecto sustentationis, utpote educatio, & in alio replicata in eo non esse, sed in solo subjecto adhesionis, utpote creatio simul & educatio?

CLXXXIII. Nec obstat quod sit modus; quia, præterquam quod id negabimus infra, manet utroque in subjecto modus, sed ut educatio, erit ad unum subjectum educationis essentialiter determinata; ut creatio, ad aliud adhesionis etiam erit essentialiter determinata; quod difficilius non intelligitur, quàm quod unio respectu unius subjecti sit modus, respectu alterius sit res: hæc enim actio esset virtualiter educatio & creatio, sicut illa unio est virtualiter modus, & res, respectu diversorum subjectorum: Attende tamen quod modus ille actionis non posset existere, quin saltem unum subjectum afficeret, utpote unius saltem subjecti secundum eandem indivisibilem entitatem modus.

DUBIUM VI.

An in corpore naturali detur forma corporeitatis præter specificam & ultimam.

RESOLUTIO.

CLXXXIV. Dico cum cõmuni Thomistarum & PPP. Societatis, non datur in viventibus forma corporeitatis præter formam specificam & ultimam: est contra Scotum, in 4. Dist. 11. q. 3. cum suis, nominatim Fabro Theoremate 37. Cavello hîc Disp. 1^a. sect. 4^a. Mastrio Disp. 2^a. q. 4. art. 2. Poncio de Anima Disp. 7. q. 3^a. quos sequuntur Zaravella, Murcia, Landinus, Caramuel, Coninck de Sacramentis q. 76. art. 2°. Camerarius 2. p. q. 27.

D 3

Probatur

CLXXXVI. Probatur, quia illa forma est omnino superflua; nec illius sufficiens est indicium, ut solutione argumentorum patebit: atqui entia non sunt multiplicanda frustra, & sine sufficienti indicio, ergo, &c.

CLXXXVII. Probatur major pro prima parte, quia si superflua non esset; vel requireretur ut faceret formaliter corpus completum de prædicamento substantiæ? & hoc non, quia illud solum dicit materiam & formam specificam unita, vel ut faceret formaliter corpus incompletum, prout est altera pars viventis? & hoc etiam non, quia illud solum dicit materiam & certam accidentium organizantium seriem, aut formarum partialium aggregatum, ante & post separationem formæ remanens; vel denique ut faceret corpus cadavericum? & neque hoc, quia corpus per solam privationem formæ est sufficienter cadaver, ut patet ex communi sensu; nullus enim formam cadaveris percipit, statim tamen à separatione formæ, corpus ab omnibus vocatur cadaver propter solam subtractionem formæ, cuius operationes amplius non percipiuntur, ergo, &c.

CLXXXVIII. Respondebis cum P. Poncio Disp. 7^a. de Anima, negando formam corporeitatis esse superfluum, & pro ejus veritate & utilitate adferes 1°. quod sit principium exigens omnia accidentia diversæ rationis, quæ in organis animalium reperiuntur: 2°. quod constituat corpus, prout est altera pars viventis. Sed

CLXXXIX. Contra primum est, quod forma illa corporeitatis non sit coæva materiæ, quia docet illam in ligno, igne, &c. non reperiri; sed præsupponit materiam ad sui receptionem per accidentia seminis præviè dispositam; dispositionem autem ad illam dicimus esse radicem exigentem omnia accidentia diversæ rationis, quæ dicit P. Poncius à forma corporeitatis exigere; sic enim vitamus formam istius corporeitatis sine necessitate multiplicationis; quia, sicut ipse dicit semen dispositum terminari ad formam illam corporeitatis, dicimus nos illud immediate terminari ad accidentia, ad quæ vult formam illam corporeitatis immediate terminari.

CLXXXX. Contra secundum etiam est, quod id sufficienter habeatur per unionem ad animam viventis; sicut, quod albedo sit forma viventis, sufficienter habetur per hoc, quod uniatur corpori viventis, vel potius, sicut quod corporeitas sit talis forma corporis viventis sufficit in P. Poncii sententia, quod uniatur materiæ viventis.

CLXXXI. Confirmatur Resolutio: si materia constitueretur formaliter corpus ut sic, per formam substantialem corporeitatis, deberet etiam forma ut sic, per formam formeitatis constitui; item & materia & forma unitæ formaliter, deberent constitui compositum ut sic, per formam compositæ ut sic, quæ omnino sunt Chymarica, & superflua; ergo & forma corporeitatis, &c.

CLXXXII. Respondebis ex eodem P. Poncio, esse disparitatem, eò quod forma corporeitatis secundum omnes, saltem accidentaliter à materia distinguatur, non verò forma formeitatis à forma. Sed

CLXXXIII. Contra, quod jam contendimus est, formam corporeitatis radicalem, quæ sit exigentia formarum accidentalium corporis organici, frustra distinguatur à forma seminis; formam verò cor-

poreitatis actualem frustra distinguatur à formis accidentalibus aut etiam partialibus substantialibus, (si dentur) materiæ ipsius viventis, patet; si enim præter se adsint, corpus dicitur organicum; si verò præter se absint, dicitur inorganicum. Hinc

CLXXXIV. Objicies 1°. Anima definitur actus corporis organici; ergo ad animam præsupponitur corpus organicum; ac proinde forma corporeitatis.

CLXXXV. Respondeo negando consequentiam, quia illa locutio est intransitiva, & sensus est, anima est actus corporis quod vitaliter est organicum per animam; vel si mavis, dic esse præsuppositivè organicum per certam accidentium organizantium seriem, vel formarum partialium aggregatum.

CLXXXVI. Objicies 2°. quod est argumentum præcipuum Scottistarum: quando per violentiam, & subitanam mortem recedit anima à corpore animalis, non statim introducit alia forma; ergo remanet ibi forma corporeitatis.

CLXXXVII. Respondeo negando consequentiam, quia tunc materia existit naturaliter sine omni forma totali substantiali, ut dictum est supra: & reverà, si possit secundum ipsos existere cum sola forma corporeitatis, poterit se solâ; quia cum hæc sit incompleta materialis, & sicut materia prima, ordinetur ad unam totalem, materia cum illa erit adhuc incompleta, & ordinata ad unam totalem, quam per se & principaliter exigit.

CLXXXVIII. Objicies 3°. ex P. Poncio loco supra citato: si in triduo mortis Christi aliquis Apostolorum consecrasset, posuisset sub speciebus panis Corpus Christi; non secundum solam materiam, alioqui in ligno, igne, & ubicumque esset materia prima, esset Corpus Christi, ac consequenter hæc forma consecrationis, hæc est materia mea, æquivaleret huic, hoc est Corpus meum, quod est falsum secundum omnes; neque etiam secundum materiam cum solis accidentibus disponentibus ad formam ossis, nervi, &c. 1°. quia si hæc accidentalis esset, conversio Eucharistica non esset transsubstantiatio, sed conversio substantiæ in accidentia: 2°. quia alioqui accidentia essent de substantia Christi, eodem modo quo corpus; quæ sunt absurda; ergo ut informatum forma substantiali corporeitatis.

CLXXXIX. Respondeo negando antecedens pro secunda parte, ad ejus primam probationem Respondeo adhuc conversionem Eucharisticam rectissime dici transsubstantiationem à potiori parte, conversione scilicet materiæ in materiam, licet concomitetur quædam conversio accidentium in accidentia: ad secundam autem Respondeo accidentia illa esse, vel non esse, de substantia Christi, prout Corpus Christi adæquatè, vel inadæquatè sumptum, est de substantia Christi; si enim velit, Corpus inadæquatè sumptum pro ea tantum parte, quæ materia est & substantia, esse de essentia, sive substantia Christi, accidentia non sunt de essentia Christi; si verò velit corpus adæquatè sumptum pro materia & eo, quod in esse corporis formaliter constituitur, esse de essentia Christi, dici debet accidentia esse de essentia Christi: primum tamen malum dicere: quia accidentia non sunt de essentia, nisi quoad nos, prout quoad nos tantum individua per accidentia inter se numero distinguuntur, ut videmus in Porphyrio, dum de Individuo ageremus.

D V B I V M VII.

an potentia, per quam forma ex parte sua recipitur in materia, distinguitur realiter à forma.

RESOLUTIO.

Dico contra auctores citatos Disput. præcedenti Dub. 7.º. potentia per quam forma ex parte sua recipitur in materia, distinguitur realiter à forma.

ccxi. Probatur potentia, sive instrumentum, causas efficientis & materialis, ab illis realiter distinguitur; ergo & potentia, sive instrumentum causæ formalis, seu formæ; consequentia tenet à pari.

ccxi. Obijciunt, vel illud instrumentum & potentia formæ, esset formæ connaturalis, vel non? si primum; ergo debet à forma emanare, & in forma recipi, quod est contra dicta Disputat. præcedenti Dub. 7.º. videlicet, quod identificentur potentia instrumentali materiæ, quæ à materiæ emanat, & in ea recipitur: si secundum; ergo non bene argumentamur à causa materiali ad formalem, quia illius potentia est illi connaturalis, non huic, ergo, &c.

ccxii. Respondeo 1.º. retorquendo argumen-

tum in causalitatem formæ: vel causalitas formæ, scilicet unio, est formæ connaturalis, vel non? si primum; ergo debet ex forma educi, & in forma recipi, quod est contra dicenda, videlicet, quod identificentur causalitati materiæ, quæ ex sola materia educitur, & in ea sola sustentativè recipitur: si secundum; ergo non bene argumentamur à causa materiali ad formalem, videlicet, quod hæc debeat habere causalitatem in compositum, sicut illa.

cciv. Respondeo 2.º. illam potentiam esse connaturalem materiæ primæ, ac proinde illius proprietatem; sicut instrumentum & potentia, quæ fit effectus, est connaturalis causæ efficienti & illius proprietatibus; hujus ratio est, quia alioqui, ubi una sufficit potentia universalis, sicut causa est universalis, oporteret tot potentias multiplicare, quot multiplicantur formæ & effectus, sine ulla necessitate; quia sicut optimè intelligitur eandem indivisibilem entitatem actionis, receptam in materia, esse causalitatem ut quo materiæ passivam, & formæ activam, sive in facere & in fieri, & unionem in componere; ita optimè intelligi potest, eandem potentiam receptam in materia, esse potentiam materiæ & formæ in recipere & recipi.

Pro aliarum objectionum solutione, vide dicta dubio citato.

DISPUTATIO QVARTA.

De Subsistentia.

D V B I V M I.

Qua sit ratio formalis Subsistentiæ, sive (quod idem est) quis eff. Etus formalis Subsistentiæ.

Ante Resolutionem
Suppono Subsistentiam, à qua subsistens; supposititalitatem, à qua suppositum, se habere ad personalitatem, à qua persona, ut magis ad minus commune: subsistentia enim & supposititas indifferenter afficiunt naturam, sive animatam, sive inanimatam; rationalem, sive irrationalem; personalitas verò solum naturam rationalem, sive intellectualem: unde Boëtius libro de duabus naturis, personam definit, *rationale nature individuum substantiam* (puta completæ per subsistentiam;) hypostasin verò, quo nomine variuntur, & à qua unio hypostatica dicitur, confundit cum persona. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

Dico 1.º. effectus formalis subsistentiæ non est constituere naturam formaliter existentem. est contra Cajetanum 3.º. p. q. 4. art. 2.º. quem plures Thomistæ sequuntur; rectè tamen ostendit P. Ioannes à S. Thoma Phys. q. 7. art. 4. D. Thomam non sumere pro eodem existentiam & subsistentiam.

iii. Probatur 1.º. quia subsistentia distinguitur realiter à natura, ut probabitur dubio sequenti; non verò existentia, ut supra Disp. 2.º. insinuatum est, ergo, &c.

iv. Probatur 2.º. quia alioqui sequeretur, humanitatem Christi extitisse ab æterno; quia existe-

ret per subsistentiam Verbi, quæ, si sit existentia, est formalis existentia æterna, ac per consequens daretur existeret ab æterno; quia posita causa formali in subiecto, impossibile est effectum formalem non sequi, ergo, &c.

v. Confirmatur, quia, vel subsistentia est duæ negationes, actualis & aptitudinalis dependentiæ ab alio, tanquam supposito, ut Scotistæ; vel positiva entitas ultimò complens naturam in esse, ut alii omnes communiter docent: sed hæc præsupponit naturæ existentiam, quia alioqui reciperetur in nihilo (quod supra Disp. 2.º. Dub. 4.º. fusè impugnatum est) ut patet; & illæ negationes non possunt esse existentia naturæ; quia hæc debet esse positiva, ut fatentur omnes, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

Dico 2.º. effectus formalis subsistentiæ, non est constituere naturam potentem proximè operari, quasi virtus operativa naturæ non sit in actu primo proximè potens operari, sine subsistentia.

vii. Probatur, Accidentia in Eucharistia sunt proximè operativa, & operantur sine subiecto & subsistentia; ergo à fortiori natura, si subsistentiâ privetur; ergo effectus formalis subsistentiæ non est, &c.

viii. Confirmatur, ignis in operari non aliter pendet à subsistentia, & fortè minus (si nempe subsistentia dicatur terminus naturæ) quàm ab approximatione passivi; unde, vel approximationi tribuendus idem effectus formalis ac subsistentiæ, quod foret absurdum; vel dicendum illum non esse effectum formalem subsistentiæ, magis quàm approximationis, ergo, &c.

ix. Nec dicas actiones esse suppositorum; nam axiom illud ita intelligi debet, ut supposita tantum sint principium quod, & denominationis actionum, non autem quo, & formale.

RESOLUTIO III.

x. Ico 3°. in sententia asserente subsistentiam esse duas dictas Resolutione primâ negationes, effectus formalis subsistentiæ est, constituere naturam totalem incommunicabilem, alteri naturaliter, tanquam supposito positivo, ut explicabitur Dub. 2°. Resolut. 2^a.

xi. Probatur, quia aliud non apparet, in quo constitui possit, ergo, &c.

xii. Obijcies 1°. materia prima potest naturaliter existere sine omni forma, & anima rationalis separata ab omni corpore; sed in illo casu habebunt subsistentiam, & consequenter effectum formalem subsistentiæ; ergo effectus formalis subsistentiæ non est, constituere naturam totalem incommunicatam & incommunicabilem alteri naturaliter, tanquam supposito.

xiii. Respondeo negando minorem; quia sicut materia potest naturaliter existere sine unione ad animam rationalem, & è contra; ita & sine unione ad subsistentiam; non enim esse debet major dependentia ab hac, quam à se invicem: deinde non apparet, qualis negatio esse possit subsistentiæ partialis utriusque, quandoquidem anima rationalis sit apta esse in materia, tanquam partiali supposito (si detur) & utraque in toto, tanquam totali supposito.

xiv. Instabis ex P. Telles Metaphysicæ Disput. 57. Sect. 3^a. ubi docet cum S. Thoma, Suarez, Vasquez, Conimbr. &c. nequidem divinitus naturam creatam conservari posse sine aliqua subsistentia; quia implicat contradictionem, naturam esse terminatam, & non esse; sed hoc contingeret, ergo, &c. Probatur minor, esset quidem terminata, quia esset extra causas; non esset, quia non haberet terminum, sive subsistentiam, ergo, &c.

xv. Respondeo distinguendo majorem, implicat naturam esse terminatam essentialiter, & non esse terminatam essentialiter, & eodem sensu, concedo majorem; esse terminatam essentialiter, & non esse terminatam substantialiter, & diverso sensu, nego majorem; esset autem terminata essentialiter, utpote posita extra causas, quomodo secundum totam essentiam poni debet; non esset verò terminata substantialiter, quia terminus ille substantialis (licet esset positivus) non minus est contingens materiæ, aut animæ rationali, quam anima rationalis materiæ, & materia animæ rationali: Sanctus Thomas autem probabiliter loquitur de natura totali, & subsistentia disjunctivè descendente ad consistentem in duabus negationibus, aut in entitate positiva, sine quarum alterutra, nequidem divinitus existere potest; quia realiter inter illas & positivam, non datur medium.

xvi. Obijcies 2°. natura totalis secundum se est incommunicata, & incommunicabilis alteri tanquam supposito; ergo effectus formalis subsistentiæ non est constituere naturam totalem, &c.

xvii. Respondeo negando antecedens, quia præcisâ negatione est indifferens ad esse communicatum & incommunicatum, communicabile & incommunicabile, quæ indifferencia est realiter impossi-

bilis; ac proinde etiam realiter impossibile est naturam totalem secundum se, esse incommunicatam & incommunicabilem: unde, si natura totalis non haberet negationes communicationis & communicabilitatis; hoc ipso esset communicata & communicabilis; quia realiter negatio tollitur per formam oppositam, & alterutra necessariò est realiter, vel ipsa, vel forma ei opposita.

RESOLUTIO IV.

xviii. Ico 4°. in sententia asserente subsistentiam esse formam positivam, dici potest, 1°. effectum formalem subsistentiæ esse, esse principium & basim suppositam naturæ, eo modo, quo materia prima est principium, & basim supposita formæ: vel dici potest 2°. illius effectum formalem esse, esse terminum ultimum substantialem, & finem superpositum naturæ, eo modo, quo forma superponitur materiæ. 1^a. pars est eximii D. Caramuelis suæ Philosophiæ lib. 3. Disp. 1. sectionis 13. eamque omnino puto esse plurimorum Nominalium, Okami Quodlibet. 4°. Gabriëlis in 3um dist. 1^a. q. 2^a. art. 3°. Richardi etiam in 3um Disp. 6. art. 1°. q. 1^a. Durandi in 1um Disp. 34. q. 1. qui sic negant suppositum nihil superaddere naturæ, ut tamen velint cum Magistro nostro Bachone in 3um Dist. 1. q. 1. art. 3°. aliquid esse infra naturam suppositabilem, quod ad rem nostram vocat suppositivum præhabitu naturæ, ut etiam ex his verbis manifestu est, licet natura suppositabilis sit idem realiter cum esse suppositabili, dummodo inter illa sit ordo ex natura rei, & dummodo præhabeat sufficiens suppositivum, potest ab illo suppositari, quod mihi èd verius 1°. quod etiam Durandus loco cit. comparat suppositum ad naturam, sicut album ad albedinem; album autem nihil quiddè supra albedinem dicit; per modum termini albedinem terminantis, tamen aliquid dicit infra albedinem per modum suppositativi albedinem suppositantis, aut si magis subiectantis; igitur ex mente Durandi idem dicendum de supposito respectu naturæ creatæ: 2° quod eximius P. noster Bacho in suis operibus ubique Durandum, Gabriëlem, Okamum & alios Nominales, pro, vel contra se citet; ibi autem, nec pro, nec contra, quasi illa sit inter ipsos communis & recepta sententia, quod mihi probabiliter persuadeo, tum ut tantos viros, tum ut P. Wadingum, qui Disput. 4. de Incarn. Dub. 2°. §. 5°. num. 47. scribit se legisse triginta octo auctores; qui eam tenent ex professo, inter quos numeravit, è Societate sua Salmeronem tom. 2°. Tract. 27. & Molinam 1. p. q. 29. art. 2. Disp. 3. à gravi nota, quam post alios, ipsis inurit P. Poncius Metaph. Disp. 18. ubi de Durando & Wadingo dicit cum hæreticis convenire, & sicut illi in eo erraverunt, ita & illos errare, vindicem.

Probatio primæ Partis.

xix. Probatur prima pars: Concilia, & Sancti Patres nomina subsistentiæ & personæ confundunt, ut constat ex verbis Iustiniani Imperatoris in secundo volumine Conciliorum relatis, & ab omnibus Græcis ac Latinis Patribus receptis, Omnes Sancti Patres consonanter nos docent, aliud esse naturam seu substantiam & formam, & aliud esse subsistentiam sive personam. Sed ex iisdem clare colligitur personam esse principium, seu basim naturæ; ergo dici

Disp. IV. de III. Principio Corporis Natur. sive Subsistent. Dub. I. 47

dici potest effectum formalem subsistentiæ esse, esse principium seu basim suppositam naturæ: Probatur minor primò, quia id significat primò Concilium Calcedonense his verbis, qui (scilicet Christus) duabus in naturis sine confusione, &c. cognoscitur, sed utriusque naturæ servata proprietate, & in unam personam atque in unam hypostasim (id est, subsistentiam) concurrente: nunquam autem dicitur subjectum concurrere in formam, sed forma in subjectum, ergo ibi significatur subsistentiam non se habere per modum formæ, termini & finis, sed per modum subjecti, principii & basis.

xx. Probatur secundò clarissimè ex Concilio Lateranensi consultat. quintà, Canone primo, ubi Martinus quintus definit, Deum esse unitatem in Trinitate, & explicat unum Deum in tribus subsistentiis: item ex Concilio Constantinopolitano (referentibus Granado tomo tertio in primam partem, & Salmanticensibus tomo secundo in primam partem) in quo exstat Epistola ad Damasum, in qua asseritur, à Nicæna synodo dictum esse, ut coeternum regnum (id est Divinitas) in tribus perfectis subsistentiis credatur.

xxi. Probatur 3o. ex Paribus: 1o. S. Thoma q. 9. de potentia art. 5o. licet tota & perfecta Divinitas, sit in qualibet trium Personarum, id est, personalitatum, sive subsistentiarum: quia 1a. parte q. 29. art. 2o. personam à subsistentia in eo duntaxat distinguit, quòd subsistentia significet communiter in toto genere substantiarum, persona in genere rationalium substantiarum, sed clarissimè in 1um sent. dist. 34. q. 1a. in illis enim in quibus aliud est essentia, quam hypostasis vel suppositum, oportet quòd sit aliquid materiale (puta instar principii & basis) per quod natura communis individuetur & determinetur ad hoc singulare: unde illam determinationem materiæ, vel alicujus, quod loco materiæ se habet, addit in creaturis hypostasis supra essentiam & naturam; ecce S. Thom. aliquid in hypostasi, (quæ omnes Ecclesiæ Græcæ & Latine Patres confundunt cum persona, ut bene mōstrat Vasques in 1am partem tomo 2o. Disp. 126.) comparat ad naturam, sicut communiter comparatur materiæ ad formam: hisque conformiter Iustinianus supra confundit naturam cum forma, dicens aliud esse naturam seu formam, &c. & P. Hurtadus Disp. 11. Metaph. sect. 5a. dicit Divinum Thomam tribuere subsistentiæ esse subjectum naturæ, & quidem, quia 2o. contra gentes cap. 68. sic habet, unde sequitur aliud, scilicet quòd forma & materia conveniant in uno esse, &c. & hoc esse (nota) est in quo subsistit substantia composita.

xxii. Confirmatur 1o. ex communi modo loquendi omnium Patrum & Scholasticorum, unio hypostatica non est facta in natura, sed in persona, id est, non fuit naturarum inter se, sive in naturis; sed in personalitate Verbi; ergo hæc se habet per modum subjecti, principii & basis naturæ.

xxiii. Confirmatur 2o. quia subsistentia ab eo dicitur, quòd subsistat; supposititas, ab eo quòd sub ponatur; unde ad rem nostram D. Thomas 1. p. q. 29. art. 2o. in corpore, substantia secundum quod per se existit, & non in alio, vocatur subsistentia; ergo est principium & basis naturæ, & non terminus, sive finis; aliàs deberet dici supersistentia, & non subsistentia; superposititas, & non supposititas, ut consideranti patebit, ergo, &c.

xxiv. Objicies 1o. si subsistentia esset principium & basis naturæ; materiæ prima haberet subjectum sustentationis, sed hoc est falsum, ergo, &c. Pro-

batur minor, quia materiæ prima ab omnibus communiter definitur primum subjectum, &c. ita scilicet, ut omnes formas materiales substantiales sustentet, & non sustentetur; non generetur, sed creetur, ergo, &c.

xxv. Respondeo negando minorem, ad ejus probationem: Respondeo assumptum verum quidem esse in hypotesi Resolutionis pro 2a. parte, quam statim ponemus, & quam omnes admittentes subsistentiam positivam communiter sequuntur; non verò juxta hanc, secundum quam defendimus materiæ primam non esse subjectum sustentationis absolute primum, sed respectivè ad formas omnes materiales substantiales à se distinctas; nec dici debet creari aliter, quàm Disp. 3a. Dub. 4. diximus formas elementares, & cœlestes creari; sed dici debet generari, non secus ac illa; educi de subsistentia, non secus ac formæ ex materiæ, quod docet noster Baltho in 3. dist. 1. q. 1. art. 3. §. 2o. ubi ait essentiam compositam ex materiæ & forma generari, licet neget materiæ & formam generari simpliciter; eò quòd sint entia per se incompleta, quæ sicut ex dictis Disp. 2. Dub. 3o. simpliciter non sunt: ita nec simpliciter generantur. neque isti Responsioni, adversatur D. Thom. 1. p. q. 46. art. 1o. ubi ait, nos autem dicimus, quòd materiæ & cælum producta sunt in esse per creationem, quia ut satis constat ex dictis Disp. 3. de formis elementaribus; S. Thom. ibi sumit creationem prout opponitur generationi sumptæ in rigore Aristotelico, pro productione formæ ex subjecto prius tempore existente; non verò prout opponitur productioni formæ ex subjecto sustentationis, quomodo generationem hinc sumimus.

xxvi. Instabis 1o. illa subsistentia reverà est materiæ prima, quia illi convenit simpliciter definitio materiæ primæ, & fungitur munere illius; ergo supra illam necessariò juxta fidem admittenda est subsistentia fungens alio munere, quàm basis naturæ. consequentia patet; antecedens est Aristotelis Phys. 1o. cap. 9. textu 82. ubi sic habet, incorruptibilem & ingentiam necesse est materiæ esse; si enim fiat, subjici aliquid oportet primum, ex quo inexistente sit; hoc autem est ipsis natura: quare erit antequam fiat; ergo, &c.

xxvii. Respondeo negando antecedens, quia per subsistentiam intelligit Ecclesiæ, & omnes Ecclesiæ Patres moderni, aliquid realiter distinctum ab essentia, & substantia suppositi; unde in Concilio Toletano undecimo, in Confessione fidei, definitur unam tantum esse in Deo substantiam: ac proinde & aliquid realiter distinctum à materiæ, quæ est pars naturæ, sive substantiæ materialis, juxta Aristotelem & alios. Ad probationem antecedentis, nego quòd illi conveniat definitio materiæ primæ, quia materiæ definiri debet uniuscujusque formæ materialis substantialis immediatè primum subjectum sustentationis; idque ex mente Aristotelis; subsistentia verò, primum subjectum, & basis naturæ substantialis; immediatum quidem sustentationis respectu materiæ primæ; mediatum autem sustentationis respectu formæ materialis; sed informationis tantum, respectu spiritualis. Denique de fide est materiæ fuisse assumptam à Verbo, & non subsistentiam ejusdem compositi, cujus parserat materiæ; unde clarè sequitur, subsistentiam & materiæ esse in eodem composito realiter distincta; ac proinde nec subsistentiam fungi munere materiæ primæ, quod est formas materiales

materiales sustentare, non verò naturas; suppositare; unde in eo, quod loco citato, dicit Aristoteles, errat, prout substantiam à natura realiter distinctam ignorando in aliis erravit.

xxviii. Instabis 2°. si materia posset educi & generari ex substantia, posset ab agente naturali produci, & corrumpi strictè; sed hoc nullus admiserit, ergo, &c. Probatur sequela, quia agens naturale potest generare, & generatum corrumpere.

xxix. Respondeo negando sequelam, ad ejus probationem. Respondeo agens naturale, nec posset omne ens generabile generare, nec omne generatum strictè corrumpere, ut constat ex Cœlis in sententia eorum, qui admittunt illos esse incorruptibiles: deinde agentis naturalis generatio, fit per introductionem præviam dispositionum; & corruptio, vel per introductionem contrariarum, vel per subtractionem violentam alicujus necessario requisiti ad illam; materia verò prima ad se nullas dispositiones in substantia admittit; quia est subjectum primum omnium illarum; nec apparet quid ad ipsam sit necessario requisitum, ex cujus violenta subtractione corrumpatur; non enim ipsa substantia, quia creatur, ut patet; neque unio, vel educio est substantia, quia illa est à solo Deo, & à creatura incorruptibilis, defectu contrarii, ut præmissum est. adde Antonium Andream & Niphum 4. Metaph. q. 9. quos citat Murcia hic Disp. 5. q. 9. sentire materiam primam esse generabilem. ne alioqui putes ista omni distitui autoritate.

xxx. Instabis 3°. Si materia posset generari & educi ex substantia, posset & anima rationalis saltem ex partiali substantia spiritali; sed hoc videtur esse contra fidem, quæ docet illam creari, ergo, &c.

xxxi. Respondeo negando sequelam, quia in primis fides non docet de materia prima, quod docet de anima rationali, nempe esse creatam, spiritualement substantiam, &c. unde dici potest hanc non pendere à substantia, nisi ut jam in omnium sententia pendet à materia, scilicet tanquam à conditione sine qua non causæ materialis ut subjecti adhesionis: addo tamen, fortè animam non dici creari, prout ly *creari* idem est, quod ex nullo fieri subjecto; sed prout idem est, quod ex nulla fieri præjacente materia, quomodo fit gratia, licet generari & educi ex subjecto spiritali dicatur; quod fortè de anima rationali etiam admittere poteris, si dicas ejus educationem in se vel in simili, ac per consequens ipsam esse, conformiter ad Ephesinum & Lateranensem, ex natura sua incorruptibilem & immortalem, ut multis est forma Cœli empyrei.

xxxii. Objicies 2°. definitis substantiam immediatum subjectum quod sustentationis substantiæ; ergo substantia non potest esse subjectum, seu basis naturæ substantialis: probatur consequentia, quia alioqui præsupponeretur sibi ipsi, ut consideranti patebit.

xxxiii. Respondeo distinguendo antecedens, definimus substantiam, &c. sistendo alia in 2^a parte Resolutionis juxta communem omnium, concedo antecedens: sistendo in hac prima parte, nego antecedens; juxta hanc enim definiri debet, vel potius ita explicari, ut sit id, quod exigit naturaliter subsistere ut quo vel ut quod; quia illud juxta communem non potest non esse substantia secundum rigorosam substantiæ definitionem, quæcumque illa sit, nec tale quid sunt quantitas, ubi & similia acci-

dentia; quia solum exigunt esse in substantia, & hæc mediante subsistere; ut constat ex dictis in Logica Tract. 5. Disp. 1.

xxxiv. Objicies 3°. in casu conclusionis substantia esset materialis: vel spiritalis? sed neutrum dici potest, ergo, &c. Probatur minor, quia si materialis, ex ea educi non posset forma spiritalis; si spiritalis, ex ea educi non posset materia prima, ergo, &c.

xxxv. Respondeo fore diversas species; materialis quidem erit illa, ex qua educeretur materia; spiritalis verò ex qua educeretur incorporea & spiritalis forma; sicut in communi sententia illud dicitur subjectum spirituale, ex quo educitur forma spiritalis; & materiale, ex quo materialis; quia non cognoscimus naturam subjecti nisi à posteriori ex formis, quæ ex subjecto educuntur.

Si verò præcedentes solutiones tibi exoticæ nimirum videantur, dic materiam & animam rationalem creari, nec aliter à substantia basi pendere, quam modo anima rationalis, in communi sententia, à materia 1ª pendet.

xxxvi. Objicies 4°. Natura Divina est prior substantiis; ergo non est earum basis seu fundamentum: consequentia patet, probatur antecedens, quia est earum principium, principium verò est prius principio, ergo, &c.

xxxvii. Respondeo in primis hoc argumentum nihil concludere in creatis. Respondeo 2°. in divinis dari mutuum prioritatem; nam in Patre natura divina est prius, quam Filio sit communicata, quia natura Divina communicata Filio est posterior filiatione, & communicata Spiritui sancto est posterior spiratione, quia non est communicata nisi mediantibus processionibus, illis, per quas constituuntur Filius & Spiritus Sanctus: unde ex hoc argumento nihil colligi potest contra Resolutionem. De qua autem prioritare & posterioritate sint hæc intelligenda, oportunitus dicitur suo loco in Theologia.

xxxviii. Respondeo 3°. negando antecedens, quia in primis substantia Patris est inaccessibilis, unde non habet principium, ac proinde nec naturam divinam se priorem: deinde Natura divina in Filio, filiatione; in Spiritu sancto, spiratione, est posterior, ut dictum est.

Probatio secundæ Partis.

xxxix. Probatur 1°. ex verbis Alexandri Tertii in Lateranensi Parte quadragesimæ nonæ, capite 20. sub eodem celebrato relatione; Sicut Christus est verus Deus, ita est verus homo ex anima rationali & humana carne subsistens, ly *ex anima* in aliis denotat causalitatem materialem, ac proinde substantiam non esse principium, sed terminum; non basim, sed finem, ergo, &c.

xl. Probatur 2°. ex sancto Thoma tertia parte q. 2^a. art. 4°. in corpore, Hypostasis Christi potest considerari secundum rationem personæ vel hypostasis, ad quam pertinet subsistere in aliqua natura, & secundum hoc persona Christi subsistit in duabus naturis, &c. sic dicitur persona composita (scilicet Christus) in quantum unum in duobus existit, id est, in quantum una personalitas Verbi in duabus naturis existit: iterum ex Richardo de sancto Victore, de Nominis Ethymologia capite 15. invenimus namque, quod plures illæ in divinitate personæ, &c. id est, substantiæ

sistentia; nam personæ adæquatè non fuerunt in divinitate, sed potius divinitas in personis, ergo, &c.

XLII. Confirmatur ex communi ferè omnium modernorum Theologorum, qui subsistentiam unanimiter accipiunt pro termino ultimo, sive sine substantiali naturæ.

XLIII. Ad fundamenta autem prioris sententiæ 1°. Respondetur, cum in Chalcedonenſi dicitur *Christus in duabus naturis cognosci, utriusque nature proprietate in unam personam concurrente*; personam intelligi posse completè, ut sit sensus, utriusque naturæ proprietate componente personam completam: eodem modo intelligitur Lateranenſe, cum dicit *Deum esse unitatem in Trinitate*; unum in tribus subsistentiis, ergo, &c. quia tantum vult divinitatem esse in tribus personis completè sumptis: denique ita etiam intelliges Divi Thomæ verba, ex quaest. 9. de potentia, &c. loco verò in primum sententiarum opponens loca ex tertia parte & in 3um citata; & addes ipsum ibi non loqui in rigore Theologico; sed conformiter ad sua principia Philosophica de principio materiali individuationis, in quo ferè omnes (exceptis Thomistis) nisi explicetur prout nos in Metaph. ipsi deserunt.

Ad 1^{am} Confirmationem

XLIII. Respondeo commune pronuntiatum Theologorum, quòd unio facta non sit in natura, sed in persona, sic intelligi posse, ut sit facta in persona, sive subsistentia, tanquam in termino & fine; non verò tanquam in principio & basi; idque propter auctoritatem communem modernorum Theologorum

Ad 2^{am} Confirmationem

XLIV. Respondeo nomina non semper convenire rebus; forma enim hominis est substantia, & tamen non substat, sed supra materiam stat; si verò ad hoc, ut dicatur substantia, sufficiat, quòd substat variis accidentibus sibi propriis; ad hoc, ut subsistentia talis dicatur, sufficit, quòd sub variis accidentibus sibi propriis sistat; sed hoc non requiritur, nam (præterquam quòd Deus dicatur substantia; licet nullis accidentibus substat,) eo modo dicitur se habere subsistentia, quo intelligitur esse substantia, quia ut ostendit Vasquez 1ª parte q. 124. cap. 5°. ex Hilario, Augustino, Sancto Thoma & aliis, substantia Latine, voce Græcâ est *hypostasis* sive *subsistentia*, licet usu Ecclesiastico jam accipiat pro natura distincta à subsistentia: Adde subsistentiam in sententia Nominalium & Scoti esse duas negationes, & tamen adhuc dici subsistentiam, licet sub non sistant, ut patet.

CORROLARIA.

XLV. Colliges 1°. ex his, prius à nobis dicta, processisse secundum hanc 2^{am} partem resolutionis, non juxta 1^{am}, quæ cum sint oppositæ; plerasque supra-positas conclusiones his annexas, problematice defendimus: itaque hinc

XLVI. Dico 1°. juxta hanc secundam Resolutionis partem, materiam primam rectè definiri *primum subjectum*, &c. male juxta aliam, secundam quam definiri debet *primum subjectum*, &c. omnium formarum realiter à se distinctarum; nam ipsa est forma subsistentiæ, si hæc basis sit, & non forma terminans naturam.

XLVII. Dico 2°. juxta hanc Resolutionis partem, forma substantialis realiter à materia con-

distincta, est subjectum informationis negativè primum; juxta aliam, non est; quia præsupponit aliquod subjectum informationis, scilicet subsistentiam materiæ unitam, quæ simul naturâ se mutuo denominant & informant, ac proinde sibi mutuo prius sunt subjectum informationis.

XLVIII. Dico 3°. juxta hanc Resolutionis partem, materia prima est pura potentia passiva sustentationis; juxta aliam non est, quia ita sustentat formas substantiales à se realiter distinctas, ut ipsa sustentetur in subsistentia.

XLIX. Dico 4°. juxta hanc Resolutionis partem materia prima est strictè ingenerabilis & incorruptibilis, à Deo: juxta aliam verò est strictè generabilis & corruptibilis; quia præsupponit subjectum ex quo, videlicet subsistentiam.

I. Dico 5°. juxta hanc Resolutionis partem materia prima divinitus intendi & remitti non potest; quia non habet subjectum sustentationis; juxta aliam autem non videtur repugnare intendi & remitti posse divinitus, quia (præterquam quòd habeat subjectum sustentationis, scilicet subsistentiam) non apparet, cur sicut habet in subjecto partes extensas, saltem divinitus in eo habere non possit partes intensas: Nec ut absurdum inferas animam rationalem eodem jure divinitus intendi & remitti posse; quia, (præterquam quòd, si asseratur, nullum tibi sit à ratione, aut experientia, illud impugnandi fundamentum, præsertim cum ex præmissis Resolutione præcedenti, divinitus saltem, educi possit id quod naturaliter creatur, nec anima rationalis aliter creari videatur, quàm sumptâ creatione prout opponitur educationi ex materia; & aliunde gratia sanctificans, fides, spes, charitas, supernaturaliter intendi & remitti possint, licet entitates sint spirituales;) nec Concilia, nec Patres contrarium resolvunt; imò nequidem examinant, aut tangunt; neq; per hoc aliud docemus, quàm quòd repugnare non videatur materiam & animam spirituales intendi & remitti posse divinitus; & certè equidem quis ista, aut similia, quorum repugnantiam non adferat, Deo infinite potenti neget? cum communis sit Theologorum ac Philosophorum sententia, nominatim Suarez 1. p. l. 2. c. 13. n. 10. & de Angelis lib. 1. c. 15. n. 3. Vasquez 3. p. Tom. 1. Disp. 74. c. 7°. n. 49. & plurimorum aliorum, quos infra citabimus, dum de potetia obedientiali agemus; id esse per Deum possibile, quod discussis ac solutis pro illius impossibilitate rationibus, non videtur divinitus repugnare; si verò aliqua repugnantia adferatur, statim cedimus.

II. Colliges 2°. in rigore Theologico, & sistendo in auctoritate ac ratione primam partem Resolutionis hujus esse probabiliorē secundā; quia tamen vix aliquis Scholasticorum hodie eam defendit (unde P. Poncius Disp. 18^a. de ente, ait, nemo id asserit; non viderat fortè Concilia & Divum Thomam ac Scholasticos Nominales n. 18. citatos) & quia omnes ferè Scholastici hodie secundam partem defendunt, illam ubique sequemur, nisi aliud expressè significemus. Haud putaveris tamen, auctoritatem Aristotelis contra primam partem, & omnes ex ea pendentes problematum Resolutiones, obitare; quia allata auctoritas ex ignorantia fidei, inter fideles non est majoris virtutis, quàm infidelitas, aut ignorantia ipsa fidei; si enim Aristoteles subsistentiam à natura realiter distinctam agnovisset, de materia primā,

prima, principis Physicis & similibus, aliter forte Philosophatus fuisset.

DUBIUM II.

An substantia in creatis addat supra naturam aliquid positivum ab ipsa realiter distinctum, aut negativum tantum.

LII. Ante Resolutionem

A Suppono primo Substantiam esse aliquid realiter distinctum à natura, quod constat, rum ex illo Innocentii tertii, *Persona Verbi*, assumpsit *Personam hominis*, id est, (inquit Sanctus Thomas 3^a parte, quaestione 4^a, articulo 2° ad 3um) impedire ne propriam personalitatem sive substantiam haberet, cum ex Damasceno 3° de Fide, capite 3° idcirco antiqui heretici in hac materia (puta de Incarnatione Verbi) lapsi sunt, quia naturam & personam idem esse statuerunt: ita ferè etiam B. Vigilius Episcopus Tridentini libro 4° contra Eutichen. & Epiphan. in sexta Synodo art. 6° circa finem, his verbis, *ideo heretici errant, quia nihil aliud agunt, quam ut ostendant naturam & hypostasim idem esse, quae sane inter se differre veri Ecclesiae Catholicae alumni cognoscunt.*

LIII. Suppono secundo rectè quidem dici posse ly *substantia*, *suppositum*, *personam*, *hypostasim*, &c. sola ratione, solo modo loquendi, &c. à suppositivo & natura suppositibili, distinguì, sic ut nihil reale aut negativum supra ista, sive supra naturam suam suppositivum praesupponentem, addant, (quomodo Nominales supra num. 18. explicuimus) essentialiter distinctum, licet negatio communicationis actualis aut aptitudinalis accidentaliter concomitetur, prout negatio identitatis cum Paulo Petrum accidentaliter concomitatur; quia totum à partibus sola ratione, solo modo loquendi, &c. ut ostendimus infra, distinguitur; substantia tamen, sive suppositivum, ut condistinguitur contra naturam suppositibilem, plusquam modo concipiendi & loquendi, prout solum ens & entitas inter se, à natura distinguitur; ac proinde subsistens, suppositum, Persona, hypostasis, &c. magis distinguitur à natura, quam concretum Metaphysicum ab abstracto Metaphysico; alioqui ubicumque esset realitas abstracta, esset & concreti, ac consequenter substantiae & personae: ex quo sequeretur in Christo esse secundum realitatem duas Personas, Verbi scilicet & hominis, cum in illo sit humanitas secundum totam realitatem suam, quod est Nestorianum & haeticum: deinde sequeretur Personalitatem humanam esse assumptam, nisi velis posse in creatis unum identificantem assumi, non assumpto alio (ut videtur velle Caramuel loco dubio praecedenti citato) sicut juxta fidem in increatis unum identificantem, scilicet Personalitas Verbi, assumit, non assumente naturam divinam, quod est absurdum, ut saepe dictum est; & sicut naturam Divinam & Verbi Personalitatem esse in Christo realiter, admittere oportet; ita & naturam humanam, & Personalitatem naturae humanae, esse in Christo realiter, tibi admittendum esset, quod statim rejectum est ut Nestorianum & haeticum.

LIV. Suppono 3° supposita veritate expositionis, quam super sententia Nominalium & nonnullorum aliorum num. 18. fecimus, circa hoc Dubium, tres esse valde celebres sententias: 1^a.

ipforum de substantia positiva basi. 2^a. Scotistarum post Scotum in 3. q. 1^a. communiter ac nominatim fabri, Meurisse, Poncii, &c. asserentium substantiam duas tantum esse negationes, actualis scilicet, & aptitudinalis naturalis existentiae seu dependentiae in uniri ab alio supposito; ita scilicet ut esse subsistens, suppositum aut personam creatam, nihil aliud sit, quam nec actu existere, seu dependere in uniri, nec exigere existere, seu dependere in uniri ab alio supposito. 3^a. Realium, Suares, Hurtadi, Lugo, Oviedi, Arriaga, Telles, &c. post Thomistas, Capreol. Cajetan. Bannez, Ioan. à S. Thoma & nostros Complutenses, asserentium esse entitatem aliquam positivam naturae superadditam. His suppositis, sit

RESOLUTIO I.

LXV. **D**ico 1°. omnino probabilis est sententia Scotistarum post Scotum, asserentium substantiam creatam duas tantum esse negationes dictas actualis & aptitudinalis dependentiae naturalis, &c.

LXVI. Probatur 1°. autoritate omnium ferè antiquorum, quorum aliqui sic negant sententiam eorum, qui docent substantiam esse entitatem aliquam positivam per modum termini naturae superadditam, ut eam censuram notent Gabriel, enim ait salvari non posse: Almainus, defendi vix posse; Guillelmus à Rubione, esse irrationabilem: de mente autem divi Thomae omnino dubium esse, ostendunt Wadingus Tract. de Incarn. Disp. 4^a. dub. 2°. & Tiphanius; imò pro nobis aperte facit 3ª parte q. 4^a, art. 2° ad 2um ubi docet, dicendum quod naturae assumptae non deest propria personalitas, propter defectum alicujus, quod ad perfectionem naturae humanae pertinet (utique quia censet solas illas negationes, quae propriè non sunt perfectio, deficere) sed propter additionem alicujus, quod est supra naturam humanam, quod est unio ad Divinam personam, item in 3. dist. 6. q. 1. art. 2. ad 5. ergo, &c.

LXVII. Probatur 2°. ex Damaso Papa ad Paulinum Episcopum Antiochenum Conciliorum tom. 1°. *Conspicendus Dei Filius humanum suscepisse corpus, animam, sensum, id est, integrum Adamum, & ut expressius dicam totum veterem nostrum sine peccato hominem: coincidit Damascenus lib. 3° de fide cap. 6° referente D. Caramuele lib. 3° de substantia; ubi asserit humanitatem assumptam esse à Verbo cum omni entitate positiva illi debita, Verbum assumpsisse totum, quod in homine plantavit, &c. sed si substantia esset entitas aliqua positiva naturae humanae superaddita, Dei Filius non assumpsisset integrum Adamum; totum veterem nostrum hominem, &c. humanitatem, &c. totum quod in homine plantavit, &c. quia substantiam non assumpsit, ergo, &c.*

LXVIII. Probatur 3°, sancti Patres, tam Graeci, quam Latini, frequentissimè dicunt Verbum assumpsisse hominem, ut bene monstrat Ludovicus Vives, in lib. 9um August. de Civitate Dei, ubi irridet Scholasticos Theologos, quod illam locutionem non admittant: Adde & illam usurpari in Conciliis, Alexandrino, Ephesino, Toletano 1°. 6°. & 11°. Francofordiensi, &c. quas citat Delugo de Incarn. Disp. 13^a, sect. 2^a, item Ambrosius & August. in hymno Te Deum, dicunt *tu ad liberandum suscepisti hominem, non horruiisti Virginis uterum*. Athanasius in symbolo, *Deum & hominem, unum esse Christum*, &c. sed haec locutiones, ita explicari debent, ut assum-

assumpserit totum, quod est in homine positivum, nisi ex eo sequatur absurdum in fide, aut contra rationem evidentem, quod hic non sequitur, ut solutione argumentorum patebit, ergo, &c. Probatur minor, quia alias non assumpserit hominem, sed partem positivam dumtaxat hominis, ergo, &c.

LIX. Confirmatur ratione; non sunt multiplicanda entia sine necessitate, quod alioqui fieret; nec apparet major ratio dicendi subsistentiam esse realem positivam entitatem, quam tenebras esse talem entitatem, quod ultimum probo; quia, si quæ major ratio appareret, illa, vel esset Physica, vel Theologica; non Physica, ut communiter admittitur, quia, nisi fides doceret Verbum esse incarnatum; unicam esse in Christo Personam, &c. Subsistentia à natura realiter distincta non reciperetur, ergo, &c. non etiam Theologica, quia Scripturæ & Patrum locutiones de Mytherio Incarnationis & Christo sufficienter salvantur per allatas duas negationes, ut solutione argumentorum patebit, ergo, &c.

LX. Obijcies tamen 1°, in hac sententia difficulter explicantur Sanctorum Patrum locutiones, ut v.g. quod *Personalitas Verbi suppleverit personalitatem humanitatis Christi*; nam hæc sic explicari debet, ut personalitas Verbi tribuerit humanitati Christi effectum formalem, quem negationes actualis & aptitudinalis existentiæ, &c. illi tribuebant; quod magis intelligi non potest, 1° quàm, quod ens positivum sit negationes; 2° quàm, quod non ens tribuat effectum formalem entis, &c. Item quod *Verbum assumpserit naturam humanam, & non personam*; nam hæc sic explicari debent, Verbum assumpsit naturam humanam, & non reliquit illam in assumptam; vel sic, Verbum fecit naturam humanam à se dependentem per unionem, & non reliquit illam à se independentem per unionem; quæ propositiones sunt identicæ & ridiculæ; neque erat necessarium ex omnibus Orbis partibus Episcopos ad hoc definiendum congregare, neque tam absurdi erant Nestorius, & sententiæ ipsius Patroni, ut admittat primam locutionem, cum aperta in terminis contradictione secundam negarent, ergo, &c. Pro solutione hujus argumenti, quod est Achilles Adversariorum, & semper vehementer Scotistas torset.

LXI. Nota 1° Eutichen, olim Abbatem Constantinopolitanum, non distinxisse subsistentiam seu personalitatem à natura; ac ideo, cum fide Divinam crederet in Christo esse unicam Personam, docuisse naturam Divinam & humanam per unionem confusivam, & commixtivam earum in tertiam, factas in Christo unicam, aut saltem per unionem conversivam & commutativam, naturam humanam conversam & commutatam in Divinam; ne aliqui admittendo duas naturas, admittere deberet, contra fidem, duas in Christo Personas.

LXII. Nota 2°, Nestorium, olim Patriarcham Constantinopolitanum, similiter non distinxisse subsistentiam seu personalitatem à natura, ac ideo cum fide Divinam crederet in Christo duas esse naturas, docuisse in Christo duas esse Personas, per unionem tantum moralem & accidentalem operationis, affectus, honorificationis, &c. inter se unitas, ne videlicet admittendo unionem formalem substantialem & unicam, confusivam aut conversivam, ut ante n. 61. admittere deberet unicam esse in Christo Personam, & consequenter cum Eutiche unicam esse naturam.

LXIII. Nota 3°, Concilia ac S. Patres hic contra

R. P. Francisci Bona Spei Physica.

utrumque, Eutichen scilicet & Nestorium, agere, ac intendere utriusque errores confutare, præcisè probando subsistentiam esse aliquid realiter distinctum à natura, sive negativum, sive positivum sit, à quibus abstraxerunt; quia, cum Eutiches & Nestorius hæc non tangerent, nec fuit necessarium Conciliis & Patribus hæc tangere, ut eos confutarent: unde ex citatis Conciliis & Patribus nihil contra nostram Resolutionem colligi potest. His tamen notatis, ad argumentum

LXIV. Resp. 1°, primam locutionem, scilicet *Personalitas Verbi supplevit personalitatem humanitatis Christi*, supponi esse ex Patribus; nullum tamen esse, qui eà clarè utatur: unde fallitur Medina dicens istam locutionem esse de fide, tradi à Patribus, Conciliis & Theologis, ite & Telles p. 32. in Metaph. Disp. 55^a, asserens Concilia & Patres communiter dicere *Verbum Divinum supplere in humanitate proprium suppositum*.

LXV. Resp. 2°, gratis dato, quod prima ista locutio sit ex Patribus, illam debere his modis explicari: *Personalitas Verbi fecit personam, ut illa negationes faciebant*; quo sensu dicitur accidens supplere vices substantiæ, creatura vices Dei: vel, *Humanitati Christi sub personalitate Verbi, æquè bene, vel melius fuit, quàm sub duabus suis negationibus*.

Ad 2^{am} verò locutionem, scilicet; *Verbum assumpsit naturam humanam, & non personam*.

LXVI. Respondeo 1°, hunc esse sensum, *Verbum assumpsit naturam humanam, & non id, quod persona superaddit realiter nature*, sive illud sit positivum, sive negativum; nec debet esse alius sensus, ut constat ex notabili 3°.

LXVII. Respondeo 2°, gratis supposito, quod Concilia & Patres per personam, sive per personalitatem intellexerint duas dictas negationes, adhuc ipsorum definitionem fuisse perutilem & necessariam; quia non habet hunc sensum præcisè, *Verbum assumpsit naturam humanam, non relinquendo illam non assumptam; non unitam, &c.* quomodo esset ridicula & inutilis, ut rectè obijcitur; sed hunc, *Verbum assumpsit naturam humanam, non relinquendo illam non assumptam, propter confusionem, commixtionem aut conversionem in naturam tertiam, aut Verbi* (ut voluit Eutiches); *sed illam integram retinens*: vel hunc, *Verbum assumpsit naturam humanam, non relinquendo illam non unitam formaliter, & in esse entis unius per se* (ut voluit Nestorius); alioqui enim ipsorum definitio, non tam fuisset de re controversa, & contra Scripturam, quàm de non controversa & conformi Scripturæ, vel saltem non difforma; uti est subsistentia negativa; ac proinde definitio illa non fuisset satis prudens, & rationabilis.

LXVIII. Obijcies 2°, ex D. Caramuele lib. 3° de Subsistentia; Deitas non est suppositum, ut per se patet; nihilominus natura illa Divina habet independentias duas dictas, actualem & aptitudinalem; ergo istæ duæ independentiæ, sive negationes dependentiæ, non sufficiunt, ut constituent suppositum.

LXIX. Resp. in primis non bene argumentari à Personalitate Divina ad creatam, sicut non bene argumentamur ab indistinctione reali Personalitatis Divinæ à natura, ad indistinctionem personalitatis creatæ à natura: deinde falsum est naturam Divinam habere independentiam actualem, quia (quidquid dixerint alii) dependentia nihil aliud est, quàm necessaria conjunctio, ita ut unum non possit existere sine alio, quâ strictiorè habet natura Divina ad suppositum Divinum, cū sit ei identificata realiter, quâ natura crea-

E

ta

ta ad humanum: denique esto non habeat dependentiam, habet saltem a^{ct}ualem unionem & a^{ct}ualem communicationem, & à fortiori aptitudinalem cum supposito Divino, cum quo non stat esse personæ, siue negationes ad Personalitatem requiritæ, ut patet.

LXX. Respondeo 2°, esse disparitatem, eò quòd scilicet Deus sit substantia infinite completa substantialiter, ac proinde, utpote incomplebilis positivè substantialiter, nullam dicens negationem, quæ per positivum complementum substantiale tolli possit, uti potest in natura creata, ut constat per oppositum, nempe, quòd sit positivè complebilis substantialiter: tum quia etiam unio hypostatica facta est ad subsistentiam Verbi; non potest autem esse facta ad aliquid negativum; tum quia divinitas non posset esse in tribus personis (diceret enim negationem a^{ct}ualem & aptitudinalem existentiae, dependentiae, &c. ab alio tamquam supposito) quod est hæreticum: creata autem natura est finite tantum completa substantialiter, ac proinde non aliter, quam quia non exigit ulterius complementum substantiale positivum, licet id habere possit secundum obedientiam, siue secundum potentiam obedientialem, (ex quo fit, illam non esse ita completam, quin divinitus per Divinam subsistentiam ulterius compleri possit) quod salvatur sufficienter per allatas negationes.

LXXI. Instabis ex eodem: conceptus subsistentiæ, non secus ac substantiæ, debet esse univocus creatæ & increatæ; sed increatæ est positivus, ergo & creatæ.

LXXII. Respondeo negando maiorem; quia intelligi non potest, substantiam consistere in negatione, bene autem subsistentiam creatam, inter quæ & Divinam est lata disparitas, ut statim vidimus.

LXXIII. Vrgebis ex De Lugo de Incarn. Disp. 12^a. Sect. 2^a: si subsistentia supra naturam adderet tantum dictas negationes, vera esset hæc propositio, *Humanitas est homo*, non secus ac hæc, *Petrus est cæcus*; sed hoc dici non potest, ergo, &c. minor patet, quia sequeretur Christum assumpsisse Personam humanam: probatur major, quia negatio non prædicatur in recto, sed in obliquo; persona enim est natura habens negationes, &c. cæcus, Petrus habens negationem, &c. ergo, &c.

LXXIV. Respondeo distinguendo assumptum, vera esset hæc propositio *humanitas est homo*, si ly *homo* sumatur præcisè secundum quod dicit in recto, & prout subest verificationi, concedo assumptum; nam cum homo ut persona (quomodo ibi sumitur) dicat naturam in recto, ut constat ex dictis in Præparamento Logico Disp. 4. Dub. 2°. illius est hic sensus, *humanitas est humanitas*; nec ullum est absurdum dicere Verbum assumpsisse personam, siue hominem præcisè secundum quod dicit in recto, & prout subest verificationi de humanitate: secundum totum quod dicit in recto & in obliquo, & prout subest suppositioni, nego assumptum; nam ut sic allata propositio est similis his, *Pars Physica est totum Physicum; abstractum Physicum est concretum Physicum*, quæ sunt apertè falsa. Ex his

LXXV. Colliges personam in creatis esse ens mixtum ex ente, & non ente, dicens in recto ens, siue naturam; subsistentiam, siue duas negationes in obliquo; cum enim Boëtius lib. de duabus naturis definit personam, *Persona est nature rationalis individua substantia*, sensus est, *Persona est nature rationalis sub-*

stantia aliis suppositis non communicata, aut communicabilis naturaliter, non unita aut unibilis naturaliter, ab illis separata, &c. unde Richardus 4°. de Trinit. cap. 22°. sic illam exponit, *Persona est intellectualis nature incommunicabilis existentia.*

LXXVI. Objicies, saltem ex Resolutione ista sequitur naturam esse distinctam, & naturam esse subsistentem, esse omnino idem: sed hoc est absurdum, ergo, &c. Probatur minor, quia, quandoquidem Verbum assumpsit naturam distinctam à se, assumpsisset naturam subsistentem, ac proinde in Christo fuissent duæ personæ quod est Nestorianum; maior autem clarè sequitur ex dictis in Logica Tract. 1°. Disp. 2^a. de Distinct. Dub. 1°, ubi probatum est distinctionem esse negationem identitatis, ac proinde & communicabilitatis ac communicationis cum alio, in quo subsistentiam collocamus, ergo, &c.

LXXVII. Resp. negando assumptum, quia distinctio dicit negationem communicabilitatis & communicationis alteri, tamquam eidem; subsistentia verò, negationem communicabilitatis & communicationis alteri, tamquam supposito positivo, id est, negationem unibilitatis & unionis subsistentiæ positivæ, ac proinde tamquam alteri realiter distincto, quæ sunt valde diversa.

LXXVIII. Instabis, si natura subsistens dicat illam negationem unibilitatis & unionis, quomodo igitur Verbum nostram naturam assumere potuit? quomodo quælibet natura jam subsistens, est personalitati Verbi unibilis? id enim contradictoriè repugnat, non unibile & unibile, ergo, &c.

LXXIX. Resp. naturam subsistentem per negationes illas, esse unibilem subsistentiæ positivæ ut naturam, minime verò ut subsistentem, quod tantum contradictoriè repugnat; sic enim esset unibilis, ut patet, & non esset propter dictas negationes, quæ per a^{ct}ualem unionem ad subsistentiam positivam tolluntur, nec per aliud tolli possunt ut patet; ac proinde per solam Divinam subsistentiam de facto, vel per solas positivas possibles, licet de facto non existant juxta hanc sententiam, nec absolute necessariæ sint ad explicandam naturam secundum esse subsistens.

LXXX. Vrgebis ex P. Comptono Disput. 8^a. Sect. 2^a. aptitudo naturalis ad dependendum ab altero tamquam à supposito, est impossibilis; ergo negatio illius est negatio rei impossibilis & Chymærica.

LXXXI. Respondeo distinguendo assumptum, aptitudo naturalis ad dependendum ab altero, tamquam à supposito, stante illa negatione, est impossibilis, concedo assumptum; illà ablata, nego assumptum; quòd autem sit auferibilis, licet negatio identitatis inter duo distincta auferibilis non sit, patet; quia de facto ablata est in humana natura Christi per unionem ad Verbum: cur autem hæc sit auferibilis, non autem illa identitatis negatio, aliam solidiorem hanc rationem non video, nempe quòd non detur positiva & negativa distinctio, sicut datur negativa & positiva, saltem possibilis, subsistentia, quæ negativæ opponatur; addi tamen potest negativam hanc tolli posse, clarè erui ex Mystero SS^{mæ}. Verbi Incarnationis; illam autem tolli non posse, etiam per identitatem, quæ à Principio non fuit ex communi Philosophorum suffragio; eò quòd scilicet, semel realiter distincta nullà potentia fieri possint realiter eadem, siue indistincta realiter.

RESOLUTIO II.

LXXXII. Dico 2°, Probabilis est etiam opposita sententia Thomistarum, & Patrum Societatis, communis docentium, subsistentiam creatam esse entitatem positivam à natura realiter distinctam.

LXXXIII. Probatur 1°, natura in esse naturæ complectitur per aliquid positivum; ergo & in esse personæ, sive supposito: antecedens apud omnes certum est: probatur consequentia, quia cum persona Divina sit in esse personæ completa per aliquid positivum, non secus ac natura in esse naturæ, servanda est ea proportio, quantum sine absurdo (quod hic nullum est) fieri potest, ergo, &c.

LXXXIV. Dices cum P. Poncio parte 3^a, Disp. 18^a, n. 103°, non sunt multiplicanda entia sine necessitate; sed nulla prorsus est necessitas ponendi aliquid positivum, distinctum realiter à natura singulari, pro personalitate, ergo, &c. minor probatur, quia non est assignabilis ullus effectus positivus personalitatis istius positivæ, ergo, &c.

LXXXV. Respondeo 1°, negando minorem; quia, præterquam quod major necessitas statim apparebit, hæc sufficit, nempe ut servetur dicta proportio, quantum sine absurdo servari potest; effectus autem positivus personalitatis est, esse basim aut terminum positivum ultimò complementem naturam in esse personæ.

LXXXVI. Respondeo 2°, retorquendo argumentum in naturam completam in esse naturæ: illa non est completa in esse naturæ per negationem communicationis & communicabilitatis alteri tamquam naturæ; ergo nec est completa in esse personæ per negationem communicationis & communicabilitatis alteri tamquam personæ aut supposito.

LXXXVII. Nec Respondeas naturam esse completam in esse naturæ per dictam negationem formaliter, & fundamentaliter per formam substantialem quæ necessaria est, ut sit prima radix proprietatum & operationum compositi; in esse verò personæ, esse completam formaliter per dictam negationem, & fundamentaliter per seipsam sine alio positivo; quia (in quibus) non est necessarium aliud fundamentum huius dictæ negationis. Contra, licet non sit necessarium, ut prima radix operationum & proprietatum compositi; est tamen necessarium ut sit terminus naturam positivè in esse personæ complens, & ut sic servetur proportio complementi positivi naturæ & personæ, quantum sine absurdo potest: deinde etiam ad aliud necessarium est, ut statim patebit.

LXXXVIII. Probatur 2°, quia sic clarius explicantur locutiones Conciliorum & Sanctorum Patrum supra n. 60. allatæ; cum enim dicunt, *Verbum naturam humanam assumpsit, & non personam*, sensus est, *assumpsit humanitatem, & non formam illam positivam, per quam persona constituitur*, quod clarius longè est, quam explicatio supra allata, ergo, &c.

LXXXIX. Nec dici potest, Sanctos Patres non agnovisse similem formam. Quia similes locutiones, attentà fide ipsorum, quæ cognoverunt in Divinis personalitates esse positivas, & de negativis procreatis nihil expresserunt, nec etiam quidquam sequatur intellectu difficile, si quoad hoc à Divinis ad creatam personalitatem positivam trahatur consequentia, apertè contrarium convincunt.

LXXXX. Confirmatur 1°, in sententia Scoti & a-

liorum docentium subsistentiam consistere in negativo, difficulter assignatur effectus formalis subsistentiæ; in hac verò clarè, ergo, &c. Antecedens pro 2ª parte patet ex Resolut. 4^a. Dubii primi, dicendo, quod sit basis, vel terminus &c. qui effectus tam clarus est, quantum ratio nostra, adjuncta lumine fidei, de subsistentia cognoscit: pro reliquo autem captivandus intellectus in obsequium fidei, quæ, cum in præsentī puncto sit valde obscura, pro effectū formali subsistentiæ creatæ, sufficit dicere, illam tribuere ferè eundem effectum proportionatè, quem tribuit Divina divinitati.

LXXXXI. Probatur antecedens pro 1^a parte, quia dici non potest cum P. Poncio loco citato numer. 37°, illum esse incommunicabilitatem, à qua persona habet, quod non possit communicari ulli distincto, à quo compleatur: vel enim personam accipit secundum naturam ut personatam specificativè, & secundum quod natura, vel ut personatam reduplicativè, & secundum quod personalitas?

LXXXXII. Si 1um, per *illum distinctum* intelligit, vel naturam ut condistinctam à supposito, vel suppositum? per illud *distinctum* non potest intelligere naturam, &c. quia natura ut specificativè personata, non habet ab illis negationibus (quidquid sit de aliis, in quibus consistit formalis distinctio unius naturæ ab alia, ut Log. Tract. 1°. Disp. 1^a. Dub. 1°. probatum est) incommunicabilitatem ulli naturæ, ut condistinctæ à supposito; sed à seipsa & intrinsecis suis; quia natura non est naturæ communicabilis, forma formæ, subjectum subjecto: igitur intelligit suppositum, & incidit in sententiam quam ibidem impugnat, & statim impugnabitur.

LXXXXIII. Si 2um: Item, per *illum distinctum* intelligit, vel naturam ut condistinctam à supposito, vel suppositum? per illud *distinctum* non potest intelligere naturam, &c. quia personalitas est illi communicabilis, ut per se patet: igitur intelligit suppositum, &, præterquam quod incidat in sententiam, quam ipse impugnat, ut dictum est, ipsius sententiæ erit hic sensus, *Effectus formalis personalitatis est reddere personalitatem, sive seipsam, incommunicabilem personæ seu supposito; qui effectus formalis est æque ignotus ac ipsa forma, & idem per idem ejusdem rationis explicat, quod est vitiosum: deinde hic effectus non est proprius subsistentiæ; nam omni formæ & subjecto commune est dare incommunicabilitatem per modum actus & potentiæ, cum ente ejusdem secum rationis, ut per omnia entia discurrenti patebit.*

LXXXXIV. Subsumo, sed nihil adferri potest aliud, in quo consistat effectus formalis subsistentiæ negativæ. Nec sufficit, juxta dicta supra Dub. 1°. Resolutione 3^a, dicere effectum formalem subsistentiæ negativæ, consistere in incommunicabilitate naturali alteri supposito positivo; quia, licet hic effectus sit paulò notior ipsa formā, & non explicet idem per idem ejusdem rationis, negativum scilicet per negativum, sed per positivum; nec sit communis omni subjecto & formæ, quia aliud est negationem dare incommunicabilitatem cum positivo, aliud positivum cum positivo ejusdem secum rationis; tamen, cum explicari non possit, nisi per ordinem ab subsistentiam positivam, cujus explicatio ulterius quærenda erit, si in priori sententia fixamus, conformius rationi videtur adstare positiva sine multiplicatione explicationum, quàm negativa adstruatur cum illa adhuc satis obscura.

LXXXV. Confirmatur 2°, Subsistentia dicitur ab eo, quod sub sistat; supposititas ab eo, quod sub ponatur; sed illud quod subsistit & supponitur, debet esse positivum, utpote basis entium positivorum substantialium, & non negativorum tantum, ut patet, ergo, &c.

LXXXVI. Confirmatur 3°, Subsistentia Verbi complet substantialiter naturam humanam; ergo est substantialiter incompleta secundum esse personæ, ac proinde exigit Subsistentiam positivam, quæ substantialiter compleatur secundum esse personæ.

LXXXVII. Respondebis fortè distinguendo consequens; ergo est substantialiter incompleta secundum potentiam obedientialem, concedes consequentiam; quia, inquires, non repugnat illam divinitus compleri per Subsistentiam positivam, uti fides factum docet: secundum potentiam naturalem, negabis consequentiam; quia ut sic est substantialiter completa, in quantum non exigit compleri per Subsistentiam positivam, sed illi satis sit, utpote cum sit individua & non communicata substantia, habere non communicationem & non communicabilitatem naturalem, vel similes negationes. Sed

LXXXVIII. Contra, istud quidem responsum est probabile, juxta dicta in prima Resol. verum, cum Subsistentia positiva Verbi ponatur loco Subsistentiæ humanæ, quæ humanitatem terminat secundum potentiam naturalem, videtur dicendum, naturam esse incompletam substantialiter secundum potentiam obedientialem; ac proinde Subsistentiam Divinam poni loco humanæ positivæ. Ex his

LXXXIX. Patet Responso ad Confirmationem Resolutionis præcedentis: solum igitur

e. Objicies Damasum, Damascenum & Patres Græcos ac Latinos ibidem probatione 3ª citatos.

c. I. Respondeo omnes istos Patres sumere concretum hominis pro abstracto humanitatis; & cum Damascenus asserit, *Verbum assumpsisse humanitatem cum omni entitate positiva illi debita*, agit de entitate substantiali humanitati debita, ut humanitas sit; non verò ut sit homo & persona: cum verò dicit, *Verbum assumpsisse totum, quod in homine plantavit*; etiam sumitur concretum pro abstracto; licet dici possit assumere humanitatem, assumpsisse totum, quod in homine plantavit; quia in illo Subsistentiam propriam non plantavit, sed suâ prævenit; vel ita intelligi debet, ut assumpsit totum, quod in homine erat assumptibile; Subsistentia verò non erat assumptibilis.

D V B I V M I I I.

Quomodo Subsistentia Positiva distinguatur à natura.

CII. Distingui modaliter tantum, affirmant Suarez, Lorca, Connimbricenses, Vasquez, Lugo de Incar. Disp. 12. & plures alii recentiores, quos tacito nomine citat Albertinus de Prædicamento Substantiæ Disput. 3^a. ubi illos appellat doctissimos: Physicè verò distingui, Cajetanus, Ferrara, Bannez, Albertinus, Medina, Hurtadus, Arriaga, & c. recentioribus Thomistis Herrera & Pantula. P. Oviedus autem pro alterutra parte nihil determinat, sed convictus utriusque partis rationibus, utramque partem dicit probabilem, quod tamen postmodum retractat, ut infra videbimus: P. Comptonus verò utramque partem censet probabilem, hanc tamen probabiliorem,

R E S O L U T I O.

CIII. Dico; Subsistentia positiva distinguitur Physicè à natura, ac proinde est res, & non modus tantum.

CIV. Probat P. Arriaga in simili Resolutione de ubi, Disp. 14^a. Physicè: non est major ratio, cur albedo, nigredo, actus videndi, amandi, &c. sint entia realia, & non modi, quàm cur non etiam ubicatio, Subsistentia, &c. sint entia realia, & non modi, ergo, &c.

CV. Propter hanc rationem ait P. Oviedus, *Profectò nullam rationem invenio, quæ efficaciter alteram Resolutionis partem suadeat*. Sed

CVI. Contra sic argumentor: non est major ratio cur actio, unio, &c. sint modi, & non entia realia, quàm cur non etiam ubicatio, Subsistentia, &c. sint modi, & non entia realia, siue res, prout modis opponuntur.

CVII. Respondet P. Arriaga negando antecedens: actio enim (inquit) ideo est modus, quia si non esset, daretur processus in infinitum; deberet enim prima per unionem distinctam uniri, & hæc fieri per actionem distinctam, & hæc iterum uniri per unionem distinctam, & sic in infinitum; at etiam si sessio (& idem est de Subsistentia) non sit modus, non sequitur processus in infinitum, sed solum inferitur debere uniri subjecto per unionem realiter à se distinctam, sicut albedo unitur unione realiter à se distincta Petro. Sed

CVIII. Contra; rogo cur ex eo, quod albedo, sessio, Subsistentia, &c. non sint modi, aut non uniantur seipsis, non sequatur processus in infinitum? & sequatur ex eo, quod actio non sit modus, aut non uniat seipsa?

CIX. Respondebis, quia in albedine, sessione, Subsistentia, &c. sistitur in unione realiter distincta; non verò in actione, &c. Sed

CX. Contra 1°, etiam si actio non sit modus, sistitur in unione, si dicatur unionem fieri seipsa, prout infra dicemus fieri seipsa.

CXI. Contra 2°, si ego contendam, albedinem, Sessionem, Subsistentiam, &c. esse suiipsius unionem, ac proinde modos, quia non sunt multiplicanda entia sine necessitate: & tu contendas non esse modos, quia ex eo, quod non sint suiipsius unio, sed uniantur per unionem realiter à se distinctam, Non sequitur processus in infinitum. Hæc tua ratio nulla est, quia facile admittam processum in infinitum, si mihi admittas posse multiplicari entia sine necessitate; unde tibi probandum prius est, quod multiplicentur entia sine necessitate, casu quo dicantur non esse suiipsius unio: verum hoc non probas per hoc, quod prætexes, quod non detur processus in infinitum, si non sint suiipsius unio; nam si duo entia, videlicet unio & unionis actio, in tua sententia, possint multiplicari sine necessitate, quidni & infinita, actio actionis, unio unionis, &c.

CXII. Contra 3°, si ego contendam actionem, unionem, &c. non esse suiipsius unionem; ac proinde non esse modos, quia, Non sunt alliganda entia essentialiter suis Principiis, aut subjectis determinatis, sine necessitate; & tu contendas esse necessitatem, quia ex eo, quod non sint suiipsius unio, sed uniantur per realiter distinctam unionem, Sequitur processus in infinitum, quem etiam agnoscit P. Oviedus loco citato: hæc tua similiter ratio nulla est; quia falsum est sequi processum in infinitum, si dicatur actio uniri per unionem realiter distinctam, quæ fiat

fiat seipsa, ut ante dictum est; & idem est de unione, si dicatur uniri per unionem realiter à se distinctam, quæ fiat seipsa; in hac enim sistetur, in his autem nullum est absurdum, posita veritate allati Principii (quod ibi non refellis) de non alligandis, &c.

CXIII. Dices albedo est seipsa essentialiter albedo, & non per albedinem realiter à se distinctam, & sic de aliis; ergo & unio est seipsa essentialiter unio, & non per unionem à se realiter distinctam.

CXIV. Respondeo concedendo totum, & tantum dico, quod si dicatur unionem uniri per unionem realiter distinctam, quæ fiat seipsa, propter hoc Principium, Non sunt entia essentialiter alliganda, &c. sine necessitate; non sequi processum in infinitum; ac proinde non debere dici essentialiter seipsa uniri, ne sequatur processum in infinitum, quod contendit P. Arriaga; sed propter rationem, quam statim adferemus. Ex his

CXV. Confirmatur tota impugnatio: dicis albedinem non uniri seipsa, ac proinde non esse modum, Quia ex eo, quod non uniat seipsa, &c. non sequitur processum in infinitum; è contra dicis actionem, unionem, &c. uniri seipsis, ac proinde esse modos, Quia ex eo, quod non uniantur seipsis, ac proinde non sint modi, sequitur processum in infinitum: verum ego contendendo albedinem uniri seipsa, ac proinde esse modum, Quia non sunt multiplicanda entia sine necessitate; ex quo contra te infero, quod, si albedo, sessio, &c. non uniantur seipsis, sequatur processum in infinitum: deinde contendo actionem, unionem, &c. non uniri seipsis, ac proinde non esse modos, Quia non sunt entia alliganda essentialiter determinatis Principiis, & subjectis sine necessitate; ex quo iterum contra te infero, quod, si actio, unio, &c. non uniantur seipsis, non sequatur processum in infinitum: hic conceptus est à priori, & contra nihil probas; tuus est à posteriori, qui priorem præsupponit. Itaque aliter

CXVI. Probo Resolutionem, quidquid non habet pro effectu suo formali specifico unire formaliter duo extrema inter se, est res, & non modus; sed omne ens distinctum ab unione & actione eductiva, est tale, ergo, &c. minor præcisè probabitur Disput. 6^a. & patet ab entium enumeratione; quia nullum est, dictis exceptis, quod pro suo effectu formali habeat unire formaliter duo extrema inter se; siquidem actio non eductiva facit formaliter creans, sessio sedens, albedo album, subsistentia subsistens, &c. Probatur major, quia de illis pariformiter loquendum; ac proinde, vel dicendum, omnia illa esse modos, quod de quantitate (secundum eos, qui admittunt eam à materia realiter distinguui) albedine & aliis accidentibus Eucharisticis (in nostri sententia) nullus admittere potest: vel dicendum, omnia illa esse res; quia cum omnia illa habeant effectum formalem specificum æque distinctum ab effectu formali unionis, nec appareat ulla ratio aliter Philosophandi de his, quam de illis, dicendum, omnia illa esse res, & non modos, ergo, &c.

CXVII. Confirmatur, probabile est subsistentiam esse basim, & subjectum materiæ ex præmissis; sed hoc dato, non potest esse modus, ergo, &c.

CXVIII. Objicies 1°, ex P. Oviedo post alios: Cuicumque enti danda est minor distinctio, quæ dari potest; neque aliqua danda est, absque positiva ratione, sive

qua sufficienter explicari possit; sed præsentia, subsistentia, &c. sufficienter explicantur cum distinctione modali, neque positivo aliquo argumento cogimur asserere posse à suis fundamentis separari, & illarum aliqua distinguui à proprio subjecto, ut rem à re; ergo dicendum non est ita distinguui, sed tantum ut modum à re, ergo, &c.

CXIX. Confirmabis ex eodem; imperfectio subsistentiæ, præsentia, &c. nonnullam præbet conjecturam, ad affirmandum modos esse, & non res, ergo, &c. His addit P. Oviedus, Ut communi sententiæ omnium fere Doctorum asserentium præsentiam & subsistentiam, modos esse, & non res, subscribam; rationi si prædictæ supersedeo, & affirmo præsentiam & subsistentiam modos esse, & non res, &c.

CXX. Respondeo 1°, reterquendo Argumentum; sicut enim dicitur, Cuicumque enti danda est minor distinctio, quæ dari potest, propter hoc axioma, Non sunt multiplicanda entia sine necessitate, in quo id fundatur; dico ego è contra, Cuicumque enti danda est major distinctio, quæ dari potest, propter hoc axioma, Non sunt alliganda entia essentialiter determinatis Principiis, vel subjectis, sine necessitate, in quo id fundatur: ex utroque enim sequuntur æque magna absurda; ac imprimis, ex multiplicatione entium sine necessitate sequitur, actionem fieri per actionem distinctam; unionem uniri per unionem distinctam; albedinem esse albam ut quo, per aliam distinctam, & hanc per aliam, & sic in infinitum, quæ sunt absurda; nec minora sequuntur ex alligatione entium, &c. sine necessitate; quia sequitur omnes formas substantiales & Physicas accidentales uniri seipsis suis subjectis, ac proinde esse modos: Item ipsas & cætera entia fieri seipsis, ac proinde non esse indifferentia ut à Deo solo, vel Deo & creatura simul pendeant, &c. quæ sunt absurda.

CXXI. Respondeo 2°, in forma, admissa maiore, negando minorem; quia cum præsentia, subsistentia, &c. non minus habeant effectus formales específicos, ab effectu formali unionis distinctos, quam formæ substantiales, accidentales aliæ solidæ, &c. explicari debent ut hæ, nec aliter sufficienter explicantur; & hæc ratio est positivum argumentum, quo cogimur adstruere illas posse à suis fundamentis realiter separari, ac proinde esse res, & non modos, haud secus quam formæ materiales substantiales, aut accidentales quascumque.

Ad Confirmationem

CXXII. Respondeo negando assumptum; non enim video, quænam sit major imperfectio unionis (præsertim substantialis) subsistentiæ, &c. quam quantitatis, quatuor primarum qualitarum, &c. quas facit P. Oviedus res, & non modos.

CXXIII. Objicies 2°, ex P. Telles p. 3^a. in Metaph. Disp. 5^a. (ubi docet, impossibilem esse substantiam creatam connaturaliter subsistentem, per subsistentiam realiter Physicè à se distinctam;) dari non potest accidens, cuius inhaerentia ab eo realiter Physicè distinguatur, siquidem inhaerentia est actualis dependentia; ergo nec substantia, cuius subsistentia ab ea realiter Physicè distinguatur.

CXXIV. Respondeo, transeat antecedens; negotio consequentiam; est enim disparitas, quod inhaerentia sit actio eductiva, quæ in omnium sententia est modus, & non res; subsistentia verò non est actio, sed actionis terminus, ab eaque realiter distinctus, non secus ac quantitas, albedo, &c.

D V B I V M I V.

An anima rationalis, materia prima, partes integrantes, & modi substantiales habeant subsistentiam.

R E S O L U T I O I.

Iuxta sententiam admittentem Subsistentiam positivam.

1^a Pars Problematis.

CXXV. **D**ico 1°. anima rationalis, & materia prima, tam in compositione, quam extra, habent Subsistentiam partialem sibi propriam: est Paludani in 3. Dist. 2. q. 1. Ferrar. 2. contra gentes cap. 68. Suarez Metaph. Disp. 34. Sect. 5. Ragusæ 3. p. q. 4. art. 1°. Rubi Phyl. Tract 1°. q. 4. Murcia 1°. Phyl. Disp. 6. q. 2^a. Hurt. Phyl. Disp. 2. Sect. 7. Oviedo Metaph. Cont. 6. p. 4. Comptoni, &c. contra Vasques infensissimum hostem subsistentiarum partialium, Albertinum, De Lugo, Arriagam, &c.

CXXVI. Probat 1° P. Oviedus; Verbum fuit unitum animæ, & materiæ humanitatis Christi, per partiales uniones, ut constat ex triduo mortis Christi; ergo materia & forma habent partiales subsistentias; quia non ex alio capite inferimus naturam esse capace[m] subsistentiæ, nisi quia Verbum fuit unitum naturæ, quod fuit unitum etiam animæ separatæ; de materia prima (inquit) à paritate animæ eadem conclusio sufficienter probatur. Verum

CXXVII. Respondeo concessio toto antecedente, negando consequentiam: si enim dicamus cum P. Oviedo subsistentiam esse terminum substantialem, & non basim, dico animam rationalem & materiam primam, tam posse naturaliter existere sine subsistentia partiali, quam sine invicem, licet non dicant repugnantiam ad hoc, ut illam habeant, sicut ut non dicunt repugnantiam naturalem ad hoc, ut naturaliter se mutuo informant; quod verò anima manserit unita Verbo in statu separationis, ex necessitate animæ non est factum, sed ex gratuita Dei voluntate.

CXXVIII. Nec rectè P. Poncius 3ª parte, Disp. 18ª dicit, nos ideo colligere humanitatem habere Personalitatem propriam, quia completur de facto per personalitatem Verbi; nam ex eo tantum colligimus illam esse realiter ab humanitate distinctam, & humanitatem posse illam habere; non verò actu habere: ex quo ulterius patet ad argumentum P. Telles, quod p. 3^a in Metaph. Disp. 56^a. sæpius repetit: nempe, *Quod potest assumi ad subsistentiam Verbi, debet habere propriam subsistentiam*; non enim debet illam habere, sed sufficit quod illam habere possit, ut constabit infra de accidente, quod dicemus à Verbo assumi posse: & patet à simili ex materia prima, quæ ut possit à forma informari, non debet aliam habere formam; sed sufficit, quod illam habere possit: hinc ad id quod paulò infra subdit, creationem esse rerum subsistentium, clarè etiam patet, videlicet, creationem esse rerum per se & seorsim à subjecto educationis naturaliter subsistentium.

CXXIX. Probat 2°, ulterius uterque; animæ subsistentia non repugnat cum unione ad mate-

riam; ergo anima potest terminari eadem subsistentiâ, dum est unita, & dum est separata, & contra.

CXXX. Respondeo concedendo totum, quia per hoc non convincitur habere subsistentiam partialem, sed talem, quæ non pugnet cum unione ad materiam, quod non negabunt nostri Adversarii. Quare aliter

CXXXI. Probatur conclusio, quia id omnino conformius est existentie ipsius naturæ, ergo, &c. Probatur consequentia, quia subsistentia sequitur naturæ existentiam; sed naturæ existentia, vel est incompleta (si natura partialis), vel completa (si totalis) ex duabus partialibus existentis, quæ se mutuo complement; ergo subsistentia, vel est incompleta (si existentia partialis), vel completa (si existentia totalis) ex duabus partialibus subsistentis, quæ se mutuo complement: minor patet ex dictis Disputatione 2^a. Dubio 4°. Probatur major, quia sicut existentia complet naturam in esse, ita subsistentia complet naturam in existere, ergo, &c.

CXXXII. Confirmatur, alioqui materia prima v. g. vel subsisteret per subsistentiam ipsius formæ, vel per unam utriusque indivisibilem: non 1um, quia sicut forma est natura incompleta, ita & ipsius subsistentia est incompleta, alioqui ei proportionata non esset; unde totum numquam completè & totum subsisteret, sed incompletè dumtaxat & pars ejus, quod est absurdum: deinde, sicut existentia formæ petit compleri per existentiam materiæ, ita & subsistentia formæ per subsistentiam materiæ, quod alioqui non fieret: non etiam 2um, quia illa est completa & incomplebilis per subsistentiam formæ, contra exigentiam subsistentiæ materiæ, quæ petit compleri per subsistentiam formæ, sicut ipsius existentia per existentiam formæ, ut jam dictum est; & alioqui subsistentia non sequeretur naturæ existentiam, quæ in materia permanens est & incompleta, ut Disp. 2^a. Dub. 3. & 4°. probatum est; quidni & subsistentia? qualis, non esset, ut patet. Neque his obstat Aug. lib. de Eccles. Dogmatibus. cap. 16. ubi dicit *solum hominem habere animam sustentativam, animalium verò animas non esse sustentativas*; quia intelligi debet de sustentativitate per se & seorsim naturaliter à subjecto educationis, quæ soli animæ hominis convenit; unde patet ad D. Thomam, qui 1. p. q. 75. art. 3°. locum istum pro sua sententia citat.

CXXXIII. Objicies ex P. Vasques: non dantur in eodem composito substantiali plura supposita partialia; ergo nec plures subsistentiæ partiales: consequentia tenet à pari.

CXXXIV. Respondeo negando antecedens, quia sicut datur suppositum inadæquatè, & sicut corpus est homo inadæquatè, & anima rationalis est homo inadæquatè; ita dantur in eodem composito duo supposita partialia, sive inadæquatè; licet absolutè duo supposita dici non debeant, quia ex usu communi absolutè suppositum accipitur pro natura individua completa subsistente.

R E S O L U T I O II.

Iuxta eandem Sententiam.

2^a Pars Problematis.

CXXXV. **D**ico 2°, anima rationalis, & materia prima, tam in corpore, quam extra, (dum

(dum extra subsistit) non habent subsistentiam partialem sibi propriam; sed subsistunt subsistentia una totali & indivisibili: ita Molina 1. p. q. 29. art. 2. dist. 3. Fonseca 9. Metaph. cap. 8. q. 5. Sect. 1. Vasquez, & alii n. 125. citati.

CXXXVI. Probatur, quia subsistentia incompleta animæ & incompleta materiæ implicant contradictionem, ergo, &c. probatur antecedens, quia qualibet esset prima basis naturæ, & non esset, secundum unam sententiam ex Problematicè propugnatis Dub. 1°. esset ultimum complementum substantiale, & non esset secundum aliam sententiam; sed hæc implicant contradictionem, ergo, &c.

CXXXVII. Probatur minor pro prima contradictione; esset prima basis, ut supponitur: non esset, quia subsistentia formæ esset in subsistentia materiæ, vel saltem in materia, tamquam basi, ergo, &c.

CXXXVIII. Nec dicas de ratione subsistentiæ materiæ esse, esse primam basim materiæ, & de ratione subsistentiæ formæ esse, esse primam basim formæ; nam subsistentia materiæ & formæ (saltem materialis) non debent distingui plusquam connotato, & debet esse earum ratio intrinseca una & eadem, scilicet prima basis naturæ, ut constat à pari in suppositualitate, & personalitate, quæ, partem naturæ esse suppositum aut personam non denominant, ut patet.

CXXXIX. Probatur minor pro secunda contradictione; esset ultimum complementum substantiale, ut supponitur: & non esset, quia subsistentia formæ deberet compleri per subsistentiam materiæ, & è contra, ergo, &c.

CXL. Nec dicas de ratione subsistentiæ materiæ esse, esse ultimum complementum substantiale materiæ sive materiale; & de ratione subsistentiæ formæ esse, esse ultimum complementum substantiale formæ sive formale; nam, ut dixi, subsistentia materiæ & formæ, non debent distingui plusquam connotato, & debet esse earum ratio intrinseca una & eadem; unde non est ratio distinguendi ultimum complementum substantiale in materiale, & formale illius completivum, ut solutione argumentorum magis probabitur.

CXLI. Obijcies tamen 1°, utraque partialis subsistentia non debet dici prima basis divisim, sed conjunctim respectu totius, quasi simul sumptæ aham basim non præsupponant; item utrumque ultimum complementum, &c. non debet dici ultimum, &c. divisim, sed conjunctim, quasi simul sumpta aliud ultimum complementum non præsupponant; ergo solutio ista, ac per consequens Resolutio nulla.

CXLII. Respondeo negando assumptum; quia, cum partialis subsistentia dicat essentialem ordinem ad compartem, à qua perfici, & quam perficere debet; & ad totum, non nisi hac mediante, ordinem dicat, debet esse prima basis partialis respectu compartis, & per ordinem ad compartem, ad quam essentialem ordinem dicit: idem dic proportionaliter de ultimo complemento.

CXLIII. Obijcies 2°, non sunt multiplicanda entia sine necessitate, sed hic multiplicantur entia sine necessitate, ergo, &c. Probatur minor, quia in qualibet generatione, destruitur subsistentia totius pereuntis, & produci debet nova succedentis, ergo, &c.

CXLIV. Respondeo 1°, retorquendo argumentum in unionem indivisibilem totius, quia in qualibet generatione destruitur unio indivisibilis pereuntis totius, & produci debet nova succedentis, ut patet; si autem hæc nova ex parte utriusque produci possit, quidni & nova subsistentia ex parte utriusque?

CXLV. Respondeo 2°, negando minorem; nam eadem necessitate, quæ hic multiplicantur totales, in alia sententia multiplicantur partiales; quam multiplicationem, si ut superfluum & sine necessitate non recenseas, neque recenseo aliam esse talem, quia eadem est utriusque multiplicationis ratio; & partialem hic non agnoscimus; igitur debet totalis multiplicari.

CXLVI. Obijcies 3°, hæc Resolutio est contradictoria præcedentis, ergo alterutra est falsa.

CXLVII. Respondeo utramque dici successive quoad nos falsam, dum successive oppositam defendimus: itaque sistendo in hac Resolutione, ad fundamenta primæ sententiæ Respondebis negando esse conformius existentie ipsius naturæ, subsistere per subsistentias partiales, sed debere per totalem, quia illæ contradictionem implicant.

CXLVIII. Stando verò in prima sententia, ad fundamenta hujus: Respondebis negando subsistentias partiales implicare contradictionem aliquam, & dices subsistentias materiæ & formæ esse diversæ speciei, non secus ac sunt earum existentie, quæ ab ipsis specificantur; ac proinde subsistentiam materiæ debere dici primam basim solius materiæ, & subsistentiam formæ primam basim solius formæ; & idem est de ultimo complemento, videlicet subsistentiam materiæ esse ultimum complementum materiæ, ac proinde materiale; subsistentiam autem formæ esse ultimum complementum formæ, ac proinde formale, quæ se mutuo perficere debent & complere, non secus ac materia formam, & è contra; dicuntur igitur basis & ultimum complementum non per ordinem ad invicem, sed per ordinem ad totum, modo supra dicto; nec aliud necessarium est (quidquid antea dictum sit) quia etiam probabiliter dici possunt esse prima basis & ultimum complementum per ordinem ad totum, & non respectu invicem. Ex his

CXLIX. Patet contra Vasques non esse de ratione subsistentiæ facere rem, quam afficit, omni modo incommunicabilem; sed totum dumtaxat, quod constituit, ut patet ex subsistentia totali indivisibili in sententia ipsiusmet Vasques, quæ non minus immediatè singulas partes afficit, quam subsistentiæ partiales; illas tamen non reddit sibi invicem incommunicabiles, sed totum dumtaxat, quod constituit, alteri supposito positivo.

RESOLUTIO III.

Juxta sententiam admittentem Subsistentiam negativam.

CL. Dico 3°, juxta sententiam hanc non datur subsistentiæ partiales materiæ & formæ: est contra Poncium & alios loco citato.

CLI. Probatur, quia, ut supra insinuavimus, non apparet quis possit esse effectus formalis subsistentiæ partialis negativæ, ergo, &c.

CLII. Probatur antecedens, quia ille deberet esse incommunicatio, & incommunicabilitas naturalis

alteri tamquam supposito partiali vel totali; sed neutra potest esse, ergo, &c. probatur hæc minor, quia una pars in toto est communicata & communicabilis alteri partiali supposito, & utraque totali, ergo, &c.

CLIII. Dices effectum formalem subsistentiæ partialis negativæ, esse incommunicationem & incommunicabilitatem naturalem alteri, tamquam supposito totali realiter distincto, ergo, &c.

CLIV. Respondeo negando antecedens; nam, cum duæ formæ totales substantiales possint simul naturaliter esse in eadem materia, & eadem anima rationalis in diversis materiis conjunctis, effectus subsistentiæ partialis negativæ non est (ut patet) in illis casibus incommunicatio, & incommunicabilitas naturalis alteri supposito totali realiter distincto: deinde si effectus ipsius formalis non sit incommunicatio, & incommunicabilitas naturalis ad compartem, cur erit ad alterum suppositum realiter distinctum, in quo est pars similis naturæ cum comparte? hinc male P. Telles parte 3^a in Metaphysicam Disputatione 55^a Sectione 3^a dicit, incompletam subsistentiam tollere communicationem alteri supposito, quantumvis subsistentia partialis sit positiva.

RESOLUTIO IV.

CLV. **D**ico 4°, in utraque sententia allata partes integrantes totius habent subsistentias partiales integrantes. Ita communiter

CLVI. Probatur, quia subsistentia esset alioqui indivisibilis integraliter, & eadem in pluribus locis, ut crine capitis & ungue pedis, etiam diffusissimis, sicut sunt partes integrantes ejusdem Oceani: item deberet tota perire ad ablationem, vel adjectionem minimæ partis pili aut unguis, guttulæ aquæ, &c. quæ sunt absurda, ergo, &c.

RESOLUTIO V.

CLVII. **D**ico 5°, contra Cardin. De Lugo Disp. 12. de Incar. PP. Arriagam, Oviedum, Comptonum, Telles & cæteros: unio inter materiam & formam, & similes modi substantiales (ut ajunt,) non subsistunt per subsistentiam partialem sibi propriam. Ita P. Hurtadus Phyl. Disp. 2^a. Sect. 7^a. n. 117. licet supra n. 82. contrarium insinuat.

CLVIII. Probatur, quia non est potior ratio, cur unio & similes modi substantiales subsistant per subsistentiam partialem sibi propriam, quam quantitas, vel cætera accidentia (si non detur quantitas realiter distincta à materia;) sed hæc in omnium sententia non subsistunt, &c. ergo, &c. Probatur assumptum, quia non sunt magis substantia, quam illa, nec aliter sunt modi substantiales, quam quia immediatè afficiunt substantiam, quod etiam illis convenit; ut tamen habeas aliqualem distinctionem inter accidentia, & unionem substantialem, ac generationem substantialem (quia communiter ab omnibus vocantur substantiales, & non cætera accidentia,) dic unionem substantialem esse compositum substantiale ut quo in facto esse; generationem verò substantialem esse fieri substantiæ, non item alia accidentia: cave tamen dixeris esse intrinsecè substantiales, magis quam cætera accidentia, nisi rationem disparitatis attuleris, ergo, &c.

CLIX. Confirmatur: Verbum, quod semel assumpsit, nunquam dimisit, ut habet commune pronuntiatum omnium Patrum, ergo non assumpsit unionem inter corpus & animam, quia illam dimisit in triduo mortis; quod autem dicit P. Compton. Disp. 8. Metaph. Sect. 10ª Verbum assumpsisse humanitatem, & tamen eam dimisisse, non est uno & eodem sensu verum, sed diverso, sic nempe ut assumpsit humanitatem ut quod, non vero ut quo est humanitas, & dimiserit humanitatem ut quo, sive unionem; non verò ut quod, sive corpus & animam.

CLX. Objicies: secundum commune pronuntiatum Patrum Verbum assumpsit humanitatem, ergo & unionem inter corpus & animam, ex qua essentialiter constat humanitas, & sine qua non habetur.

CLXI. Respondeo distinguendo antecedens, Verbum assumpsit humanitatem materialiter, id est, illam entitatem, quæ erat realiter humanitas, puta assumendo corpus & animam, unita quidem inter se, non tamen unionem, concedo antecedens: humanitatem formaliter, & ut constitutam essentialiter per unionem, nego antecedens; quia ut sic præter rationem in contrarium in Resolutione allatam, dimisisset, quod assumpsisset ut quod & quidem tale finè quo non esset homo, quod est ipse homo ut quo, quod non dicunt Patres.

CLXII. Instabis ex Patribus Dubio 2° Resolutione primâ citatis: Verbum assumpsit integrum Adamum; totum quod in homine plantavit; humanitatem cum omni entitate positiva illi debita; ergo & unionem.

CLXIII. Respondeo negando consequentiam; certum enim est, quod Patres loquantur de entitate naturaliter subsistente & assumptibili, unio verò naturaliter non subsistit, nec assumptibilis est, magis, quam quantitas & cætera accidentia, ut dictum est: unde contra P. Oviedum non est dicenda humanitas subsistere secundum se totam, sed secundum totum, quod in ea subsistere potest naturaliter; nec revelatum est Verbum assumpsisse humanitatem secundum se totam, (ut videtur docere) sed humanitatem finè addito id est humanitatem secundum quod est, & non secundum quo est, alioqui præter rationes præmissas ad illam deberet dari assumptionis unio, & hujus iterum nova subsistentia; vel si dicatur, cum P. Comptono, quod subsistat ut quo tantum suo subsistentiâ termino, dico, quod unio non debeat assumi ut quod per se, sed per accedens tantum assumptione terminari.

D V B I V M V.

An natura possit naturaliter existere sine omni subsistentia.

CLXIV. **N**aturam posse supernaturaliter existere finè omni subsistentia positiva affirmant Cajet. 3. p. q. 4. art. 2°. Medina ibidem. Valentia 3. p. Disputat. 1^a. q. 4. p. 2°. Albertinus tom. 2°. Disp. 3^a. de Substantia q. 3. Lorca. 3. p. q. 4. Disp. 29. Card. Lugo de Incar. Disp. 12. Sect. 7. Hurtad. Arriaga, Ovied. Comptonus, &c. negant Suarez Metaph. Disp. 34. Sect. 6. Valquez tom. 1°. in 3^{am} partem ad q. 4^{am}, Disp. 31. cap. 7°. Fonseca 5. Metaph. cap. 8. q. 6. Sect. 5. Conimb. 1°. Phyl. cap. 9. q. 6. art. 4°. Cabreira 3. p. ad q. 4. art. 2°. Disput. 6. sed horum fundamenta (salva tantorum virorum pace) mihi valde

valde levia sunt, data distinctione reali Subsistentiæ positivæ ab existentia. Quare sit

RESOLUTIO I.

CLXV. **D**ico 1°, natura, tam completa, quam incompleta, non solum supernaturaliter, verum etiam omnino naturaliter potest existere sine omni Subsistentia termino, &c. Sed ante probationem

CLXVI. Suppono 1°, Resolutionem procedere in sententia, quæ dicit illam Subsistentiam esse positivam, & terminum ultimum substantialem; nam in sententia, quæ dicit illam esse negativam, ex præmissis clarum est, naturam completam non posse naturaliter existere sine omni Subsistentia; & posse incompletam, hanc ipsam, quod potest naturaliter existere sine omni forma Substantiali, aut materia Subjecto; quia non datur incompleta Subsistentia negativa; itaque Resolutio procedit de positiva, eaque termino ultimo, &c.

CLXVII. Suppono 2°, ex fide quidem clarissime colligi Subsistentiam creatam esse realiter distinctam à natura, & naturam esse per illam in esse suppositi complebilem: minimè verò an à creatura, & quando producat; an aliquas operationes, & quas, habeat; an sit in Subjecto pendens ab aliquibus dispositionibus, nec ne; an proprietates illius, an aliquid contingens: unde pro his omnibus, liberrimè ignorantiam fateri possumus, sicut illam liberrimè faterentur omnes de ejus reali distinctione à natura, nisi hæc ex fide colligeretur. His suppositis

CLXVIII. Probatur prima Pars Resolutionis de natura completa: natura completa non magis pendet, ut existat, à Subsistentia termino, &c. quam materia à forma Substantiali, aut anima rationalis à materia; sed materia potest naturaliter existere sine omni forma Substantiali, & anima rationalis sine omni materia; ergo & natura completa sine omni Subsistentia positiva termino, &c. ergo, &c.

CLXIX. Probatur secunda Pars de natura incompleta: quia, vel non datur Subsistentia incompleta, ut supra probatum est; vel si datur, non minus potest materia naturaliter existere sine illa, quam sine forma Substantiali, idem dic de anima rationali, sine materia 1^a, ut solutione argumentorum patebit, ergo, &c.

CLXX. Confirmatur: ferè eodem modo se habet Subsistentia partialis ad materiam, & totalis ad naturam completam, sicut reliquæ partes ad ultimam partem divisibilem integram materiam; sed potest materia naturaliter existere sine hac, ut clarum est; ergo & tum ipsa, tum natura completa, sine omni Subsistentia termino. Ex his autè liquet ad duo præcipua Adversariorum argumenta. 1um Subsistentia est terminus rei intrinsecus, qui à Deo impediri non potest; si per rem intelligant suppositum, verum est; sed licet à Deo impediri non possit, sic ut eam impediri adhuc sit suppositum; potest tamen sic non esse, ut eam non existente adhuc sit natura, cui non est aliter intrinsecus, quam calor aquæ, forma materiæ, &c. si per rem intelligant naturam, jam satisfactum est. 2um, quia si daretur natura sine Subsistentia, natura esset terminata, & non esset; Respondetur fore terminatam in esse naturæ, & non in esse suppositi, uti posse naturaliter terminatam non esse contendimus. Tamen aliter

CLXXI. Objicies 1° Divum Thomam in 3um distinctione 5^a questione 3^a articulo 3°: separatio scilicet à Verbo) dat utrique partium totalitatem, & in

continuis dat etiam utrique esse in actu, unde hoc ipso, quod hominem deponeret, subsisteret homo ille per se in natura rationali, & ex hoc ipso acciperet rationem personæ: addit Suares Metaphysicæ Disputatione 34^a, Sectione 7^a: Sunt autem notanda verba Divi Thomæ (scilicet allata) ex quibus ratio non infirma pro hac parte (scilicet nobis contrariâ) colligitur, ergo, &c.

CLXXII. Respondeo 1°, Sanctum Thomam non loqui in sententia de Subsistentia positiva: sed in alia de duabus negationibus, ut colligitur apertè ex his Verbis, Unde hoc ipso quod hominem deponeret, id est, à personalitate Verbi separaretur, subsisteret homo ille, quasi diceret Subsistentiam humanam creatam, nihil aliud esse, quam negationem unionis ad personalitatem positivam Verbi (quod supra diximus,) ac proinde factâ separatione, hoc ipso subsistere. 2°, quod fortè probabilius, R^o. S. Thomam supponere Subsistentiam esse basim, pro quo vide n. 21. & Resolut. 2^a infra.

CLXXIII. Objicies 2° Axioma ex Aristotele, Damasceno, Ioanne Theologo in Florentino, communiter receptum, Actiones sunt suppositorum; sed illud juxta hanc sententiam foret falsum, ergo, &c.

CLXXIV. Respondeo admissis illo Axiomate, quod negat Vasquez esse Aristotelis & Damasceni, illius esse sensum, quem supra dedimus; Actiones sunt suppositorum, ubi agentia sunt supposita; quia suppositum est denominatum quod & materiale: vel hunc juxta Aristotelem, quem pro te citas, Actiones sunt individuum; quia cum Aristoteles, & multi antiqui Philosophi de Subsistentia nihil somniarint, per supposita nihil aliud intellexerunt, quam individua, quorum, & non universalium, actiones sunt.

CLXXV. Instabis ex D. Caramuele Metaphysicæ libro 3° Sectione 1^a: si Subsistentia sit solum conditio ad operandum requisita, & a fortiori si possit natura naturaliter sine illa existere, omnes hæc propositiones, Verbum est incarnatum, Divina persona est nata, passa, sepulta, &c. quæ fide tenendæ sunt circa personam Christi, non magis erunt veræ, quam hæc, Approximatio calefacit, quæ ab omnibus semper negatur, ergo, &c.

CLXXVI. Resp. negando assumptum pro utraque parte; nam illæ propositiones non ideo sunt veræ, vel quia personalitas non potest separari naturaliter à natura, remanente naturâ (quod hic contendimus;) vel ideo quia Subsistentia est conditio aut Principium quo operis: sed quia est Principium quod, & radicale omnis actionis & passionis suppositi; unde hujus propositionis Verbum est incarnatum est hic sensus, Filiatio terminans naturam Divinam est res terminans unionem ad carnem; hujus verò, Divina persona est nata, hic, Filiatio terminans naturam Divinam est terminans nativitatem; item hujus, Divina persona est passa, hic, Filiatio terminans naturam Divinam est terminans passionem, puta mediante naturâ humanâ, quam personaliter terminat; istæ enim propositiones non propter aliam rationem sunt veræ, quam quia prædicatum earum, personæ Verbi convenit ratione alicujus formalitatis in Christo existentis; quia actiones & passionis alicujus formalitatis suppositi, communicantur supposito, sive Principio radicali, cujus alia ratio reddi non potest, quam acceptio communis.

CLXXVII. Nec si ab Eximio D. Caramuele dicente hujus propositionis, Deus fuit passus, esse hunc sensum, Persona habens divinitatem fuit persona habens dolores,

dolores, passionem, &c. Quæſiero, an persona ſecundum ſe totam fuerit habens dolores, &c. an ſecundum formalitatem aliquam illius tantum, videlicet naturam humanam? D. Carambél aut quivis alius Theologus, Reſpondere poteſt aliter habuiſſe, quam ſecundum hanc formalitatem, cuius actiones & paſſiones tribuantur ſuppoſito; unde incautè valde P. Arriagam & Suarem propter illam doctrinam irridet, & cum dicit hanc doctrinam multum diſplicere, multum diſplicet.

CLXXXVIII. Virgebis ex P. Ponce 3^a parte Philoſophiæ Diſputatione 18^a numero 92°: hinc ſequeretur naturam ſingularem poſſe abſque ulla ſubſiſtentia habere omnes ſuas operationes; ſed hoc eſt inconveniens, ergo, &c.

CLXXXIX. Probatur minor argumenti; quia hoc dato ad nihil prorsus deſervire poſſet ſubſiſtentia naturæ; & conſequenter non eſſet dicendum, quod eſſet complementum iſtius naturæ, aut perfectio ejus, ergo, &c.

CLXXX. Reſpondeo negando minorem, quia natura in primis contra De Lugo, de incarnatione Diſputatione 8^a Sectione 1^a, & alios, à ſubſiſtentia non pendet, tamquam à Principio quo in operari, ut conſtat, tum ex anima ſeparata, tum ex accidentibus Eucharisticis; illa enim natura exiſtens ſine omni ſubſiſtentia adhuc haberet omnes potentias ſuas operativas, & ſine fundamento dicendum non eſt illas in operari pendere à ſubſiſtentia, & non operationes nili miraculoſè, ſi ab ea ſeparantur: deinde ſequeretur omnes operationes Chriſti eſſe totius Sanctiſſimæ Trinitatis, quia operationes ad extra tamquam à Principio quo, ſunt totius Sanctiſſimæ Trinitatis, quod tamen nullus dixerit, magis, quam quod tota Sanctiſſima Trinitas ſit incarnata, nata, paſſa, &c. Neq; etiam ab ea pendet tamquam à conditione ſine qua non, contra Suarem, Arriagam, Telles, &c. quia non apparet, quo ſenſu ſit potius conditio neceſſaria ad operationes naturæ, quam ad exiſtentiam naturæ, ad quam non eſt conditio neceſſaria, ut patet ex Reſolutione. Ad probationem verò minoris

CLXXXI. Reſpondeo ſubſiſtentiam adhuc naturæ deſervituram ad finem à Deo cognitum, & nobis naturaliter incognitum, non ſecus ac ipſa nobis naturaliter incognita eſt; non enim omnes formalitates entis ſerviunt ad operationem, ſed aliquæ purè ad ornatum, aliæ ad alios fines, quos penetrare non poſſumus. Ex his

CLXXXII. Colliges non ideo opera Chriſti fuiſſe infiniti valoris, quia fuerunt à perſonalitate Verbi infinitæ dignitatis, tamquam à Principio Phyſico quo, vel tamquam à conditione ſine qua non potuiſſet humanitas Chriſti Phyſicè operari; ſed quia juxta communem acceptionem, ac proinde moraliter, actiones & paſſiones alicujus formalitatis ſuppoſiti, ſunt ſuppoſiti tamquam Principii quod & radicalis; valor autem moralis, & meritum operum, ſumitur à dignitate ſuppoſiti operantis.

RESOLUTIO II.

CLXXXIII. Dico 2°, natura ſive completa, ſive incompleta, non poteſt naturaliter exiſtere ſine omni ſubſiſtentia baſi, ſive fundamento ſuo, &c. exceptà fortè animà rationali.

CLXXXIV. Probatur, quia natura ſive completa, ſive incompleta ab ea pendet à priori, tamquam à cauſa materiali, non ſecus ac formæ materiales à

materia; ſed hæc ex dictis Diſputatione 3^a, non poſſunt naturaliter exiſtere ſine materia, ergo nec natura, &c. ſine omni ſubſiſtentia baſi, &c. poſſe vero ſupernaturaliter conſtat à pari.

CLXXXV. Dixi, exceptà fortè animà rationali, quia ſic ut illa ex dictis poteſt naturaliter exiſtere ſine materia, ita & ſine ſubſiſtentia, ſi dicas illam ex ſubſiſtentia non educi, ſed creari, de quo Dubio 1° Reſolutione 4^a, aliquid diximus.

D V B I U M V I.

An natura creata poſſit Supernaturaliter terminari duplici Subſiſtentia.

CLXXXVI. Dico 1°, natura creata; nam Divinam tribus ſubſiſtentis Divinis terminari, fide Divinà credendum eſt. Pro hac igitur Reſolutione

CLXXXVII. Suppono 1°, ſubſiſtentiam incretam Verbi terminari naturam humanam ſimul & propriam, ac proinde naturam poſſe alienà ſubſiſtentia terminari, quod fide Divinà conſtat.

CLXXXVIII. Suppono 2°, naturam non poſſe naturaliter terminari duabus ſubſiſtentis, ſive propriis, ſive alienis; quia, ut patet, alterutra eſſet ſuperflua & otioſa. His ſuppoſitis, ſit

RESOLUTIO I.

CLXXXIX. Dico 1°, in ſententia admittente ſubſiſtentiam creatam eſſe entitatem poſitivam, poteſt natura creata ſupernaturaliter terminari duplici ſubſiſtentia, ſive utraque ſit aliena, ſive utraque propria; ſive una propria, & altera aliena; ſive utraque ſit modus, ſive utraque res: hæc ultima Pars à paucis examinatur, præterquam P. Oviedo, qui contrarium ſentit. Quod verò poſſit terminari divinitus propria & aliena, ex Antiquioribus tenent Origenes, Tertullianus & alii apud Valentiam 3. p. Diſp. 1^a. q. 3. p. 6. Item Okamus in 3. Diſt. 1^a. q. 1. Gabriël ibidem Diſt. 2^a. art. 3. Major eadem Diſt. q. 5. noſter Bacho etiā in 3um. Diſt. 5. art. 2°. his verbis, *Licet natura humana ſit ſufficientiſſimè intenſivè perſonata in Verbo, non tamen ita ſufficientiſſimè extenſivè eſt perſonata, quin de potentia abſoluta Dei poſſit aliā perſonalitate perſonari, quam illā, quam habet; ita quod amba illæ perſonalitates ſimul perſonent illam naturam.* E recentioribus verò Albertinus tom. 2. q. 7. Hurtadus Diſp. 11. Metaph. Arriaga, Oviedus & alii. Contra Antiquiores alios Scotum in 3. Diſt. 1^a. q. 2^a. Cajet. 3. p. q. 3. art. 6. Henricum, quodlibet. 6. q. 7. Valquez 3. p. Diſp. 29. cap. 2°. Suarez etiam 3. p. q. 4. Diſp. 14. Sect. 1^a. ubi aſſerit ſe noſtram ſententiam non legiſſe apud ullum authorem. Item contra Recentiores alios Conimb. Sylvium, Sotum, Hurtadum de Incar. Card. Lugo etiam de Incar. &c.

CLXXX. Probatur, quia nulla eſt repugnantia ex parte naturæ aut ſubſiſtentia, ſive modus ſit, ſive res, ergo, &c.

Probatur antecedens pro prima parte, quia natura non minus eſt ſupernaturaliter capax duarum ſubſiſtentiarum dictarum, quam qualitatum contrariorum, frigoris ſcilicet, & caloris intenſarum, albedinis & nigredinis intenſarum, &c. vel quam terminare duas actiones totales, locari duabus præſentis totalibus, circumſcriptivè ſcilicet & non circumſcriptivè, ut Corpori Chriſti contingit; item quam rectitudinem & curvitatē, motum & quietem;

tem, &c. in diversis locis habere: sed horum (ut infra probabitur) est supernaturaliter capax, ergo, &c.

CLXXXI. Probatur antecedens pro 2^a parte, quia subsistentia, sive utraque sit aliena; sive utraque sit propria; sive una sit aliena, una propria; non magis pugnant, quam contraria, & sola obest alterutrius, attentâ potentia naturali, superfluitas, quæ à Deo vinci potest, non minus, quam duæ albedines in eodem subiecto collocari à Deo; imò illa superfluitas secundum potentiam obedientialem nulla est, & ad Resolutionis huius practicum exercitium, potius est necessitas, quam superfluitas, ut consideranti patebit, ergo, &c.

CLXXXII. Nec dicas hinc sequi naturam creatam fore infinitam; nam in primis (inquies) si possit simul duabus terminari, poterit tribus, quatuor & infinitis, ad quod requiritur virtus infinita.

CLXXXIII. Respondeo enim distinguendo sequelam: sequeretur naturam fore infinitam intrinsecè, & secundum potentiam naturalem, nego sequelam; extrinsecè, & secundum quod potentia obedientialis dicit in obliquo, quod est omnipotentia Dei elevans ad aliquid supra naturam, concedo sequelam; sed hoc est omnipotentiam Dei esse infinitam, non verò naturam secundum se: quod autem essent duæ propriae & emanantes ab intrinsecò, non facit illas convenientes naturæ secundum potentiam naturalem ejus & intrinsecà; quia altera non emanaret nisi supernaturaliter & secundum potentiam obedientialem; ac proinde non esset natura propria, nisi negativè, hoc sensu, quod non esset alteri connaturalis & positivè propria.

CLXXXIV. Confirmatur 1°, potest eadem materia simul informari duabus formis totalibus; eadè anima rationalis diversis unionibus totalibus totalitate animæ ad diversas corporis partes terminari; eadem forma materialis produci per educationem & creationem; eadem spiritualis per creationem & educationem; idem accidens esse in alio & per se; eadem forma substantialis esse per se & in alio; ergo & eadem natura terminari duabus subsistentiis, &c. consequentia probatur; quia non est major repugnantia in his, quam in illis, imò fortè minor; quia ad summum sequitur unam fore naturaliter superfluum, ergo, &c. antecedens constat partim ex supra positis, partim ex infra ponendis Resolutionibus, ergo, &c.

CLXXXV. Confirmatur 2°, potest natura Divina terminari tribus subsistentiis, ergo & creata. Probatur consequentia, quia terminari tribus subsistentiis non probatur esse à creatura imparticipabile aut esse effectus infinitus, ergo est finitus, qui creaturæ convenire potest; si verò à Sancto Thoma Tractatu de Incarnatione dicatur esse proprium Divinae personæ, propter ejus infinitatem, assumere naturam alienam; non obstat, quia communiter Deo & ejus infinitati etiam naturalia tribuuntur, quæ non cognoscuntur jam naturaliter facta, uti creatio, quam tamen fieri posse à creatura supernaturaliter, passim admittitur, ergo, &c.

CLXXXVI. Objicies 1°, effectus formalis subsistentiæ est constituere naturam non communicatam aut communicabilem alteri supposito, ergo nequit eadem natura, &c.

CLXXXVII. Respondeo distinguendo antecedens, effectus formalis secundarius subsistentiæ est constituere naturam non communicatam, aut communicabilem alteri supposito, concedo antecedens:

primarius, nego antecedens; nam primarius effectus entis positivi non est negativus, sed negativus contradictoriè oppositus: secundarius verò, qui formæ exigentiam naturalem sequitur, supernaturaliter impediri potest, ut constat in contrariis: hinc patet contra nonnullos alterutrius subsistentiæ effectum formalem (saltem primarium) non esse negativum, sed positivum, & ut summum contrarium; ac proinde non repugnare contradictoriè eandem naturam simul duabus subsistentiis terminari, sed ut summum contrariè: quod Deus absolute vincere potest: neque naturam ita terminari, est naturam esse in se per propriam subsistentiam, & non esse in se negativè, sed esse in se positivè ratione propriæ subsistentiæ, & positivè non esse in se, ratione alienæ subsistentiæ; vel potius est esse in se per unam subsistentiam propriam, & esse iterum in se per unam alienam, quæ ut summum sunt contraria.

CLXXXVIII. Objicies 2°, Patres & Concilia colligunt humanitatem Christi non habuisse propriam subsistentiam, quia habebat alienam Verbi; sed hæc collectio foret nulla, si posset simul terminari duabus, ergo, &c.

CLXXXIX. Respondeo distinguendo minorem; sed hæc collectio foret nulla, si humanitas Christi posset simul naturaliter terminari duabus, concedo minorem: si supernaturaliter tantum, nego minorem; non enim sunt adstruenda miracula sine necessitate, quod ne fiat, colligunt Sancti Patres humanitatem Christi non habuisse propriam, quia habebat alienam Verbi, ad cuius exigentiam destruitur subsistentia propria, ac proinde naturaliter ex parte subsistentiæ Divinae: ex quo liquet contra Emin. Card. Lugo Disputatione 12^a de Incarnatione, Sectione 6^a, falsum esse, fore tantum, & forsan majus, miraculum, auferri à natura completa propriam subsistentiam, præsentem alienam Verbi, quam illam hanc præsentem conservari; nam si conservetur, fit contra exigentiam naturæ & subsistentiæ utriusque; contra exigentiam naturæ quidem, quia non exigit duas subsistentias; contra exigentiam verò utriusque, quia exigunt sui ab eodem subiecto mutuam absentiam: si verò non conservetur, fit quidem contra exigentiam naturæ, quia ad illam naturaliter inclinatur, & non ad Divinam (ut rectè notavit Lichetus antiquus Scoti interpres, libro 3° sententiarum distinctione 1ª quæstione 1^a, quidquid dixerit P. Ovidius Metaphysicæ controversiæ 6^a, non esse debitam præsentem alienam) non tamen contra exigentiam utriusque, sed secundum exigentiam Divinae, ut patet.

CCC. Probatur antecedens pro 3^a parte contra P. Ovidium loco citato dicentem communem sententiam ferre, subsistentiam modum non posse afficere extraneum subiectum: entitas, quæ respectu proprii subiecti est modus, respectu alieni esse potest res, sive alieno uniri potest per unionem distinctam; ergo etiam si subsistentia esset modus, posset supernaturaliter proprium & alienum subiectum afficere ac terminare: consequentia patet: Probatur antecedens, quia nihil Divinae virtuti negandum, in quo non est repugnantia, quæ ibi non est, ergo, &c.

CCI. Objicies tamen 1° rationem, quam expendunt Hurtadus & Card. De Lugo, minus vulgarem, inquit Ovidius ex Suare: modus est actuale exercitium, & communicatio sui effectus formalis per seipsum, & non per aliam entitatem superadditam

ditam, &c. ergo subsistentia modus non potest constituere naturam subsistentem per modum alium superadditum.

CCII. Confirmatur ex P. Oviedo: actio, quia per seipsam respicit hoc Principium efficiens, non potest, mediante modo superaddito, aliud Principium respicere, ergo idem est de subsistentia modo.

CCIII. Resp. distinguendo assumptum; modus respectu proprii modificati, & ut modus, est actuale exercitium, est communicatio, &c. concedo assumptum: respectu alieni, & ut res, nego assumptum; similiter distingue consequens.

Ad Confirmationem

CCIV. Resp. negando antecedens; eodem enim modo Philosophandum de actione, unionem, &c. ac de subsistentia & aliis; si enim actio creativa, v. g. uniretur per unionem superadditam (ut docebimus infra) alieno subjecto sub ratione actionis, sive ut actio, & non tantum ut passio, recte quidem illud subjectum diceretur ab actione respici medio modo superaddito, & recte denominaretur creare *ut quod*, quia ab inesse ad denominari bene sequitur; non tamen *ut quo*, quia denominatum *quo* actionis, est id, à quo actio egreditur; à subjecto verò illo alieno, cui mediante unionis modo superaddito uniretur, non egrederetur.

CCV. Obijcies 2°, unio istius modi ad naturam extraneam terminata, erit naturalis, vel supernaturalis; neutrum dici potest, ergo, &c. Probatur minor; non imprimis naturalis, quia erit supra exigentiam istius naturæ extraneæ, & naturalem existendi modum subsistentiæ in duabus naturis; neque etiam supernaturalis, quia afficiet duo extrema secundum eandem entitatem naturalia, ergo, &c.

CCVI. Resp. fore naturalem in substantia propter rationem allatam; supernaturalem tamen quoad modum, quia duo extrema afficiet secundum modum existendi supernaturalia; nam naturæ supernaturale est subsistere subsistentiæ alienæ, & subsistentiæ supernaturale est, dare naturæ extraneæ subsistere.

R E S O L U T I O I I.

CCVII. Dico 2°, in sententia admittente subsistentiam creatam esse duas negationes, non potest natura creata supernaturaliter terminari duplici subsistentiâ, quarum altera sit creata, sive non Divina. Hanc Resolutionem dicit P. Poncius Metaph. Disp. 18. esse clarissimam, sic ut Scotus putat illam non relinquere locum Contradictionis.

CCVIII. Probatur, quia natura non potest affici de novo negationibus, nisi per unionem realem eorum ad se, aut definitionem contradictorii; sed ad hoc, ut natura creata supernaturaliter terminaretur duplici subsistentiâ, alterutro modo deberet affici, quod non potest, ergo, &c. Probatur minor pro prima parte; quia, præterquam quod non magis intelligi possit unionem positivam terminari ad negationem, quam ens recipi in nihilo, & nihil recipere ens; hoc ipso, quod esset talis unio, non esset negatio communicationis, sed ipsa communicatio alteri, quam proprio supposito, ergo, &c. minor pro secunda parte, quod non potest, patet; quia natura creata non habet in se contradictorium, sive subsistentiam positivam, ad cuius definitionem affici possit novâ negatione, ergo, &c.

D V B I U M V I I.

An dua natura, humane v. g. terminata subsistentiâ unâ; vel è contrâ una natura duabus subsistentiis, essent duo homines, an unus dumtaxat.

ANte Resolutionem
CCIX. Hic suppono ea, quæ Disp. 4^a Præparamenti Logici Dubio 2° suppositi & resoluti. His itaque suppositis, sit

R E S O L U T I O.

CCX. Dico contra Marsilium, Gabrielem, Suarezem, Molinam, Conimbricenses, &c. in primo casu dubii forent duo homines, & una persona; in secundo, duæ personæ, & unus homo, si ille intelligatur de subsistentia Divina; si verò de creata, in primo casu erunt duo homines, & duæ personæ; in 2° unus homo, & una persona.

CCXI. Probatur, quia ex dictis in Logica loco citato, concreta sive substantialia, sive accidentalia, sive adjunctis nominibus numeralibus, sive non, multiplicantur per solam multiplicationem rectorum, & licet obliqua, sive formæ tantum, infinites multiplicentur, non multiplicantur: quorum ratio est, quia propositiones verificantur ratione solius identitatis inter prædicati & subjecti propositionis recta; atqui homo, utpote concretum expressum per nomen naturæ, dicit in recto naturam, uti & creata persona; persona verò Divina subsistentiam; ergo, &c.

CCXII. Nec dicas cum Caramuel Mataphysica libro 2° Disputatione 13, ex his sequi hujus propositionis, *Deus est homo*, esse hunc sensum, *Deitas in persona est humanitas in persona*; ex quo sequitur (inquit) hanc propositionem debere admitti, *Deitas est humanitas*, quæ absolute est erronea: ne id dicas (inquam) quia licet concreta homo & Deus simpliciter & absolute accepta, dicant naturam in recto & personalitatem in obliquo; non tamen ex Hypothesi quod accipiantur pro Christo, uti in illa propositione supponi debet; nam extra Christum hæc propositio, *Deus est homo*, esse hunc sensum, *Deitas in persona est humanitas in persona*; ex quo sequitur (inquit) hanc propositionem debere admitti, *Deitas est humanitas*, quam merito reprehendit: Ex Hypothesi ergo quod accipiantur pro Christo allata propositio, *Deus est homo*, æquivalet huic *Christus est homo*, cuius hic est sensus, *Christus est natura humana subsistens in personalitate Verbi*; hæc verò *homo est Deus*, æquivalet huic, *Christus est Deus*, cuius est hic sensus, *Christus est natura Divina subsistens in personalitate Verbi*: quia tamen monuimus in Logica loco citato, de eo quod importat subjectum in recto, ubi supponitur pro Christo, judicandum secundum prædicatum, quod ipsi attribuitur; hujus propositionis, *Deus est homo*, melius dicitur esse hic sensus, *Natura humana subsistens in personalitate Verbi est homo*; & hujus, *Homo est Deus*, hic, *Natura Divina subsistens in personalitate Verbi est Deus*; ratio est, quia subjectum ibi sumitur pro Christo præcisè accepto sub ea ratione, sub qua illi prædicatum convenit, (ut omnes fateari debent) nec sub alia ratione ipsi convenit. Quod verò dicit Caramuel hujus propositionis *Deus est homo*, hunc esse sensum, *Persona habens Deitatem est persona habens humanitatem*, aperte falsum est, ut constat, tunc ex propositionibus

positionibus fidei contra allatis in Præparamento Logico; tum quia apertè sequeretur hanc propositionem esse veram, *Deus alium Deum generat*, sicut verum est, *persona habens Deitatem, generat aliam personam habentem Deitatem*. Id autem nullus Catholicorum admisit.

CCXIII. Confirmatur antecedentis probatio, quia alioqui concreta multiplicarentur per multiplicationem obliqui; quo casu essent tres Dii; quia nomen *Deus* dicit personalitatem in obliquo, quæ est trina: item in divinis esset unica persona, quia nomen *personæ* dicit naturam in obliquo, quæ est unica; atqui hæc sunt hæretica, ergo, &c. major & minor patent ex suppositis in Præparamento Logico sæpius citato.

CCXIV. Respondet Caramuël loco citato non fore tres Deos, licet nomen *Deus* importet solam personalitatem in recto, & consequenter (inquit) multò minus, si eam importet in obliquo tantum: ratio ipsius est, quia licet sint futuri tres habentes Deitatem, non sunt tamen futuri tres habentes Deitates. Sed

CCXV. Contra 1°. hinc sequitur nequidem fore tres personas in divinis; quia si ad multiplicationem nominum naturæ, ut est *Deus*, requiratur multiplicatio rectorum & obliquorum, quam ibi requirit; etiam requiratur ad multiplicationem personarum, quæ in divinis (cum Deitas sit immultiplicabilis Physicè) reperiri non potest; unde in divinis esse non poterunt tres personæ, quod iterum est hæreticum.

CCXVI. Contra 2°. concreta multiplicantur eo solo, quod importatur in recto, multiplicato; sed secundum Caramuëlem, nomen *Deus* in recto dicit personam, sive rem habentem Deitatem, ergo si tres personæ, sive tres res habentes Deitatem, sunt tres Dii consequenter, quod est error pejor priore.

CCXVII. Contra 3°. concretum *Deus* juxta Caramuëlem in recto dicit unam personam, vel tres? si primum, ergo tres personæ non sunt *Deus*, quia tres personæ non sunt una persona; vel sunt tres Dii, sicut sunt tres unæ personæ, sive tertio una persona: si secundum, ergo Pater non est *Deus*, Filius non est *Deus*, &c. quia nec Pater est tres personæ, nec Filius est tres personæ: unde exorbitat Caramuël, cum se ducem præfigit aliis, ne (inquit) in exorbitantias erroneas incautè incident.

CCXVIII. Adde mentem Sancti Thomæ obscuram esse, si dicas ipsum, 3^a. parte, quæstione 3^a. articulo 7°. 1^a. parte quæstione 39^a. & articulo 40. (ubi ad multiplicationem concreti substantivi, requirit multiplicationem significati magis principaliter & expressè importati) loqui de significato magis principaliter importato in ordine ad veram prædicationem, quod est rectum; & attendas ipsum nostram sententiam expressè docere in tertium distinctione 1^a. quæstione 2^a. articulo 30.

D V B I V M VIII.

An forma accidentalis, sit per se immediatè à persona positiva, etiam divina, assumptibilis.

ANtè Resolutionem, quia specialis est difficultas pro persona divina.

CCXIX. Suppono ex dicendis de unione humanitatis ad Verbum. 3^a. parte Theologiæ, unionem

R. P. Francisci Bone Spei Physica.

hypostaticam, id est, naturæ humanæ in hypostasin Verbi, nihil aliud esse, quàm productionem naturæ humanæ in personalitate Verbi adhæsivè, id est, cum intima ad personalitatem Verbi præsentia; quia tamen omnes personalitates divinæ sunt invicem summè penetratæ, seu intimè præsentès, propter quod docet P. Amicus Postremò editus, 3^a. parte, Mysterium Incarnationis esse intelligibile; addédum illam productionem dicere essentialem ordinem ad solam personalitatem Verbi, sicut illa sola incarnatur (& sic de similibus); alioqui omnes personæ simul hypostaticè unirentur, ut patet, quod est hæreticum: quomodo autem id fieri possit non est hujus instituti, & commodius 3. p. declarabitur, multum tamen juvant ad illius intelligentiam dicta in Logica Tract. 1°. Disp. 2^a. Dub. 5°. hóc autem supposito, sit

R E S O L U T I O.

CCXX. **D**Ico: forma accidentalis est per se immediatè assumptibilis à persona Divina. Ita Almainus in 3. dist. 2. q. 2. Marfil. ibidem q. 3. Gabriel in 3. dist. 1^a. q. 2. art. 2°. Major in 3um Dist. 2. q. 3. P. Magister noster Bacho in 3um Dist. 3. art. 2°. *infinita suppositibilitas* (puta activè ut sit *suppositivitas*) sufficit ad suppositandum omne suppositabile cujuscunque rationis. Itè Valentia 3. part. Disp. 1^a. q. 4. puncto 10. à §. & hæc quidem, ubi testatur eam esse communiorè & veriorè. est contra Suarem 3. p. tom. 1°. ad 4. quæstionem Disp. 14. sect. 4^a. item Vasquez ibidem Disp. 30. cap. 5°. Albertinum, Ragusa, & alios quos citant.

CCXXI. Probaret aliquis ex D. Thoma 3^a. part. *accidens unitur personæ in persona*; item ex Porphyrio capite 9°. *accidens semper in subjecto subsistit*: Verùm Sanctus Thomas loquitur de unione mediata in persona, mediante scilicet humanitate Christi, ex qua non rectè infertur, posse supernaturaliter dari immediatam; nam multa naturaliter fieri possunt, quæ supernaturaliter immediatè fieri non possunt, ut homo immediatè per ubi ubicatur, per albedinem albatur naturaliter, non potest tamen immediatè per se supernaturaliter, & sic de aliis: Porphyrius verò per ly *subsistit*, intelligit subjectatur; quia verisimilius est subsistentiam non agnovisse: quare probatio ista non est solida. Igaur aliter

CCXXII. Probatur 1°. quia sicut forma accidentalis supernaturaliter produci potest productione essentialiter connotante corpus, vel animam intimè præsentem, ita supernaturaliter productione connotante essentialiter subsistentiam Verbi v.g. intimè præsentè; atqui illo casu forma accidentalis immediatè assumeretur à persona Divina, ergo, &c. minor & consequentia patent; ex præsupposito ad Resolutionem. Major probatur à paritate rationis.

CCXXIII. Probatur 2°. forma accidentalis est immediatè naturaliter producibilis in substantia Petri subjecto, ergo & supernaturaliter in substantia Verbi termino: Probatur consequentia, quia in utroque dici potest terminari, sed diversimodè, ut consideranti patebit, ergo, &c.

CCXXIV. Dixi *supernaturaliter*, quia si posset subsistentia Divina naturaliter uniri accidenti, à fortiori naturaliter posset uniri substantiæ creatæ, sive naturæ humanæ; unde Mysterium Incarnationis non esset *supernaturale*; quod unanimiter negant Theologi.

E Objicies

ccxxv. Obijcies 1°. Subsistentia non potest alteri uniri, quin illi effectum aliquem formalem tribuat, aut aliquem ejus defectum suppleat; atqui subsistentia Divina nullum effectum formalem accidenti tribuere potest; nec apparet, quem ejus defectum suppleat, ergo, &c. Probatur minor pro prima parte; quia si quem effectum formalem tribueret, maximè esset existeret, & hunc non, quia existentiam habet à se, non secus ac formæ substantiales, vel subsistere, & hunc etiam non, quia subsistere proprium est substantiæ, ergo, &c. Probatur minor pro secunda parte; quia nullum est fundamentum adstruendi complementum aliquod substantiale accidentis, ab eo realiter distinctum, præsertim, cum nequidem tale complementum substantiæ admitteremus, si aliter Mysterium Incarnationis explicare possemus, ergo, &c.

ccxxvi. Respondeo negando minorem pro 1^a parte; effectus enim, quem tribueret subsistentia accidenti, (si nolis esse, sed sine ratione, esse subsistens) esset esse unitum unione terminatâ, ut terminatâ ad subsistentiam Divinam, quod haberi non potest per unionem præcisè; unio enim quæcunque terminata, ut terminata essentialiter importat terminum, ad quem terminatur: tamen dici potest effectum, quem illi spectato secundum potentiam obedientialem tribueret, fore esse subsistens; nam ab inesse ad denominari fortè sequitur, cur enim omne subjectum non esset capax denominationis formæ, cui forma est capax inesse? ut fusiùs ostendemus infra: & 1^a Parte. hinc patet ad 2^{am} partem minoris, & ejus probationem; supplet enim defectum subsistentiæ accidentis, ei secundum potentiam obedientialem convenientis; & fundamentum hujus subsistentiæ sumitur, tum ex pro-

batione Resolutionis, tum ex non repugnantia accidentis ad esse subsistentiæ terminatum secundum potentiam obedientialem, quæ cum sit extrinsecè Dei omnipotentia, extendi debet quantum sine aperta repugnantia potest.

ccxxvii. Obijcies 2°. impossibile est substantiam inherere, ergo & accidenti subsistere. Pro solutione hujus objectionis, vide Disputationis 3^a. Dub. 5um.

ccxxviii. Obijcies 3°. absurdum est inter formam accidentalem, & personam Divinam dari communicationem idiomatum; nam, vel Deus deberet dici albedo substantivè, vel albus adjectivè, quorum utrumque est absurdum, ergo, &c.

ccxxix. Respondeo distinguendo majorem; absurdum est inter formam accidentalem, & personam Divinam dari communicationem idiomatum per modum prædicationis substantivæ, concedo majorem; & ratio est, quia illa oritur ex assumptione naturæ completæ; per modum prædicationis adjectivæ, nego majorem; quidni enim sicut Verbum rectè dicitur unitum, Incarnatum, &c. posset illo casu persona Divina dici alba? nam eodem planè modo se haberet persona Divina ad albedinem, sicut se habet Verbum ad unionem, carnem, &c. si verò album concipias quasi importare albedinem inherenter, & informantem per modum formæ sustentationis, id, de quo in concreto prædicatur, ad potentiam naturæ attendis, non ad obedientiam Divinæ omnipotentia à natura debitam; quare tuus corrigendus est conceptus, & attendere debes ad alia similia, videlicet esse unitum, (præsertim, cum ex præmissis Dub. 4°. unio inter materiam & formam sit accidentis) incarnatum, &c.

DISPUTATIO QUINTA.

De Privatione.

DVBIVM I.

Quid sit Privatio, & an ens reale.

ANte Resolutionem
Suppono 1°. negationem posse dupliciter sumi, 1°. pro propositione vocali, mentali, &c. negativa, quæ enuntiamus non esse alicujus, ut *Petrus non est lapis*: 2°. ut est præcisè non esse alterius, ut *tenebræ respectu lucis*, cujus sunt non esse, cæcitas respectu visus, &c.

II. Suppono 2°. negationem esse duplicem, unam essendi; negatio essendi juxta primam acceptionem est, quæ enuntiat non esse alicujus in se, ut cum dico, *Antichristus non est existens*; juxta secundam (quam impotenter ordinariè sequemur) est præcisè non existentia alicujus, Antichristi v.g. alteram habendi; negatio habendi est negatio formæ in subjecto, quæ est duplex, una strictè, quæ confunditur cum privatione, & est negatio formæ in subjecto, commorando ejus capacitatem ad formam illam recipiendam; altera latè, & est negatio formæ in subjecto nullam commorando capacitatem, &c.

RESOLUTIO I.

III. **D**ico 1°. Privatio est negatio formæ in subjecto capaci. Iy negatio est genus, utpote communis ad negationem essendi & habendi; cætera sunt loco differentia.

RESOLUTIO II.

IV. **D**ico 2°. Privatio non debet dici ens reale privativum, negatio ens reale negativum: est contra PP. Poncium, Telles, & alios plures.

V. Probat, quia (præterquam quod ibi videatur esse contradictio in terminis, nam ens reale privativum æquivalet; ens reale non est ens reale) privatio dicit solam negationem, ac proinde solum non ens reale in recto, formam verò, sive ens reale quo privat, & subjectum capax, in obliquo; unde sola negatio, seu non ens reale, affirmatur de privatione; ergo privatio in recto, solum est negatio, seu non ens reale, & non, ens reale privativum.

VI. Confirmatur: per ens reale privativum, vel intelligitur privatio, & sic dicitur idem per idem, & æquè obscurum: vel ens reale habens privationem, & sic privatio esset ens reale in recto, & negatio in

in obliquo tantum, quod nullus admisit, magis quam hanc propositionem, *privatio est ens reale habens negationem*, &c.

RESOLUTIO III.

VII. Dico 3°. Privatio dici debet medium inter ens animæ & ens reale, quod non nisi abusivè dicitur esse, ut *cacitas est, tenebrae sunt*; nam cum esse sit proprium entis, illarum propositionum est hic sensus, *cacitas est ens, tenebrae sunt ens*, qui est apertè falsus; quare dici debet, *visus non est in oculo, lux non est in aëre*; ac proinde illud medium explicari debet per non esse entis realis ante animam, si ante animam; vel per non esse entis animæ, si post animam.

VIII. Dices fortè, ante animam est distinctio inter Petrum & Paulum, sed distinctio secundum nos est negatio identitatis, &c. ergo negatio est ante animam.

IX. Respondeo distinguendo majorem, ante animam est abusivè distinctio inter Petrum & Paulum, concedo majorem; est propriè, nego majorem; licet enim ante animam propriè dicatur *Petrus non est Paulus, Petrus est distinctus à Paulo*, id est, est res connotans negationem identitatis cum Paulo; abusivè tamen dicitur est distinctio, propter rationem in Resolutione datam, quia negatio propriè non est; sed ens duntaxat.

X. Instabis fortè: eodem modo se habet non ens ad esse, sicut se habet ens ad non esse; sed propriè ens non est, ergo etiam propriè, & non abusivè tantum non ens, sive negatio, est.

XI. Respondeo distinguendo minorem; sed propriè ens ut ens non est, nego minorem: ens quod fuit ens ut tale non est, concedo minorem: similiter distinguo consequens, ergo propriè non ens ut non ens; sive ut negatio, est, nego consequentiam; non ens quod fuit, ut ens, est, concedo consequentiam, sed illud, non est necessariò negatio pura (de qua hic agimus) sed ens ante possibile jam habens existentiam; unde propriè dicimus *ens*, quod fuit, ut tale non est, & *non ens*, quod fuit ut ens, est; sed tunc per *non ens* non intelligimus negationem, medium inter ens animæ & reale; nam *cacitas* v.g. sive quæ est, sive quæ fuit, nunquam est ens; ac proinde

nunquam est; sed id quod aliquando est ens positivum, quod ens, visus v.g. qui fuit, aliquando est, & aliquando non est, quando scilicet nondum fuit, aut desit, unde manet lata disparitas. Ex his

XII. Colliges 1°. abusivè dici distinctionem realem esse ante animam, & debere dici, unum ens reale ante animam non esse aliud; prima tamen locutio toleratur propter auctoritatem communem.

XIII. Colliges 2°. negationes & privationes quarumcumque rerum, etiam materialium, non posse in se cognosci, quia non sunt entia, sed non entia; cognitionis vero objectum in se cognoscibile est ens; sed per res, quarum sunt negationes & privationes, cognosci debent, ut vel ipsa experientia docet; non enim aliter cognosco cæcitatem, quam per absentiam visus ab oculo; tenebras, quam per absentiam lucis ab aëre: unde non nisi abusivè dicimur videre tenebras; nec hujus dicti alia veritas esse potest, quam, quod non videamus lumen, aut objectum, quod videremus, si lumen adesset.

XIV. Colliges 3°. negationes ac privationes multò minùs dici posse ens reale negativè tantum expressum; quia sic reverà essent ens reale, & ab eò solà expressione distinctæ.

DUBIUM II.

An in materia sint plures privationes, & an illæ sint capaces intensiōis & remissionis.

RESOLUTIO I.

XV. Dico 1°. in materia sunt tot privationes, quot sunt possibiles formæ, quæ absunt.

XVI. Probatur, quia illud nihil aliud est, quam non esse tot formas in materia, quot de factò non sunt, & esse possunt, quod omnino verum est, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

XVII. Dico 2°. Privationes sunt capaces intensiōis & remissionis, pro capacitate formarum, quarum sunt privationes.

XVIII. Probatur, quia unus dicitur alio magis vel minùs cæcus; aër uno tempore magis tenebrosus, quam alio, ergo, &c.

DISPUTATIO SEXTA.

De Unione inter Materiam & Formam.

I. **Q**uia dicturi sumus unionem esse modum quemdam ab extremis suis modaliter distinctum, & passim in sequentibus occurrit sermo de modis, circa naturam modorum, sit

QUESTIO CVL I.

Quid sit modus in genere.

II. **M**odum communiter definiunt multi, id quod ex debilitate suæ entitatis est immediata & actualis determinatio extra animam ad effectum formalem; vel ut alii, immediata & actualis informatio: Definitionem suam probant inductione; omnes modi in particulari, actio scilicet & unio sunt ta-

les, ergo & modus in genere: consequentia patet; probant antecedens, quia alioqui modi in particulari essent indifferentes ad effectum formalem tribuendum, vel non tribuendum, deberentque ad illum tribuendum determinari per aliud, quod vel esset immediata & actualis determinatio ad effectum formalem, vel non? si prius, quidniidem dicitur de primo modo? si posterius, debet etiam determinari per aliud, de quo idem quæretur, & sic in infinitum; quia non est major ratio, quare unum esset immediata & actualis determinatio ad effectum formalem, quam aliud; sed talis processus tanquam absurdus & superfluous est vitandus, ergo, &c.

III. Sed contra est 1°. quod non apparet, cur, sicut datur ens perfectissimum in existentia ab alio

F 2 insepar

inseparabile, ut patet in Filio respectu Patris & Spiritus sancti, dari non possit forma aliqua perfectissima à subjecto suo in existentia inseparabilis; isti autem formæ convenirent modi definitio, & tamen modus non esset; quia per modum omnes intelligunt entitatem valde imperfectam, & propter tenuitatem ac imperfectionem suæ entitatis à subjecto inseparabilem.

iv. Contra 2º. sicut unio albedinis in pariete est immediata & actualis albedinis & parietis informatio; ita & albedo unionis; quia, ut Disputatione 2ª. vidimus, quæ sibi uniuntur ut actus & potentia, sese mutuo denominant; nullus tamen dicit albedinem (& idem est de anima rationali) esse modum suæ unionis.

v. Contra 3º. quia per effectum formalem in definitione positum, vel intelligitur effectus formalis in genere unionis, vel in proprio genere formæ? si primum, clarior est nostra definitio; si secundum, quælibet forma erit modus; quia est ultima & actualis determinatio ad effectum formalem in proprio genere; albedo enim est ultimum & actu determinata ad faciendum parietem album, licet non sit ultimum & actu determinata ad esse unitum parieti, quod præcedere debet per modum conditionis *sine qua non*, non secus ac approximatio passî combustionem.

vi. Dices intelligi effectum formalem in genere unionis & simul proprio identicè.

vii. Respondeo talem effectum formalem agnoscere non posse pro aliis, quàm educatione; alioqui dicendum omnes formas substantiales esse accidentales, exceptâ potentia instrumentali materiæ, quæ in venerabili Sacramento, & animâ rationali, quæ in morte, à materia realiter separantur, ut Quæstionculâ 2ª. patebit.

viii. Contra 4º. non satis apparet, quâ ratione modus à se distingui possit per esse debilem & non solidam entitatem: 1º. quia debile & debilius videntur ejusdem naturæ, sicut calidum & calidius; 2º. quia omnis forma creata respectu Relationis divinæ, est infinites debilior, quàm sit unio respectu animæ; nullus tamen dixerit omnem formam creatam esse modum: 3º. velim semel scire, unde judicetur de debilitate aut soliditate entis? non imprimis ex inseparabilitate, ut statim diximus de Patre in Divinis respectu Filii; neque etiam ex immediata informatione, ut statim vidimus, & alioqui sic frustra particula ista *ex debilitate*, &c. in definitione ponerentur: quare pro meliori definitione modi in genere sit

RESOLUTIO.

ix. **D**ico: modus rectè definitur *duorum realiter distinctorum unio*.

x. Probatur refutatione aliarum sententiarum, ad quarum probationem Respondeo modum sic esse *actualem informationem*, ut id, aliis præterquam modis, conveniat, unde definitio hæc modi non subsistit; & illa nostra, cum omnes faciantur duorum realiter distinctorum unionem esse modum, omnino subsistit.

QVÆSTIVNCVLA II.

An dentur modi sive entia modalia.

RESOLUTIO.

xi. **D**ico: dantur modi, sive entia modalia: est contra plerosque Nominales, quos se-

quantur Valentia tomo 4º. Disputatione 1ª. quæstione 2ª. & Ioannes à sancto Thoma Physicæ quæstione 6ª. articulo 3º.

xii. Probatur, ut duo contradictoria Physica per propositiones de præsentia de eodem verificentur, requiritur aliqua mutatio realis extrinseca, vel intrinseca; sed *corpus est unitum formæ, corpus non est unitum formæ; forma esteducta, forma non esteducta*, sunt talia contradictoria, ergo, &c.

xiii. Subsumo, atqui mutatio illa non potest fieri, nisi per positionem, vel ablationem modi alicujus, ergo, &c. Probatur subsumptum, 1º. quia ad illam non requiritur alterius generis ens, puta solidum & Physicum; imò, cum omne ens solidum & Physicum sit indifferens ad uniri & non uniri, indiget modo unionis à se realiter distincto ut uniat, quod infra patebit: 2º. quia connotata diversa, etiam non sufficiunt; uti similiter infra patebit, ergo, &c.

xiv. Probatur major argumenti: quia alioqui idem corpus immutatum in se & in extrinseco, modò esset unitum, & modò non esset unitum; eadem forma immutata in se & in extrinseco, modò esseteducta, & modò non esseteducta, quæ contradictoriè repugnant, non secus ac modò esse, & modò non esse, absque intrinseca, & extrinseca formæ immutatione, ergo, &c.

xv. Confirmatur, necessariò admitti debet actioeductiva, quæ sit realiter unio & unio actionis noneductivæ v.g. creationis; sed omnis unio est modus, ut constat ex dictis Disp. 4ª. Dub. 3º. ergo, &c. Major constabit ex Disp. 6ª. de Unione dub. 1º.

QVÆSTIVNCVLA III.

An modi omnes fiant per actionem realiter à se distinctam.

RESOLUTIO.

xvi. **D**ico: omnes modi non fiunt per actionem realiter à se distinctam, sed seipsis.

xvii. Probatur, quia datur unicus modus, nempe duorum realiter distinctorum unio; sed omnis unio est suiipsius, vel alterius, sine alio realiter distincto (ut statim)educto; ergo nullus modus fit per actionem realiter à se distinctam; Probatur consequentia, quia omniseductio est duorum realiter distinctorum unio, ut constabit ex dicendis; ergo ipsa non potest sine processu infinitum fieri per actionem realiter à se distinctam.

xviii. Dices 1º. non est ratio, cur potius eadem entitas educationis sit ultima, & actualis determinatio in duplici genere, fiendi scilicet & uniendi, (& idem est è converso de unione in duplici genere, uniendi & fiendi) quàm eadem entitas albedinis (& sic de aliis formis, quæ habentur solidæ; unde res erunt modi) in duplici genere, albicandi scilicet & uniendi: sed hoc est absurdum, ergo, &c.

xix. Respondeo negando assumptum; potior enim ratio est, quòd illa, quæ sunt duorum realiter distinctorum unio, essentialiter habeant uniri & fieri seipsis; nec id negari possit sine processu in entibus infinito; albedo verò (& sic de aliis formis, sive substantialibus, sive accidentalibus) non est talis, sed sola unio, quæ esteductio sui præcisè sine termino realiter à se distincto, aut termini realiter à se distincti: neque in hoc puncto

puncto quidquam exoticum admittimus: si enim bene admittant Adversarii educationem esse ultimam determinationem in duplici genere fieri & uniendi seipsa; quidni bene admittam e converso unionem esse ultimam determinationem in simili duplici genere, uniendi, verbi causa, & fieri seipsa, quandoquidem ab his ad cæteras formas nulla sit sequela, ut statim ostendimus.

xx. Instabis: hæc solutio nititur falso supposito, verbi causa, modum debere esse duorum extremorum realiter distinctorum unionem, cum sufficiat illum esse suiipsius unionem, ergo, &c.

xxi. Respondeo negando assumptum; quia, si ad esse modum sufficeret esse suiipsius unionem, omnes formæ substantiales, quæ unirentur seipsis, & omnes effectus, qui fierent sine actione agente & effectu realiter distincta (cum velis omnes actiones esse modos) essent modi; quis autem dicit formas substantiales, Filium in Divinis respectu Patris, & Spiritum sanctum respectu utriusque, esse modos? quod inde sequitur: modus enim supponit entitatem, tam imperfectam & debilem, (in quo à re aliquousque distinguitur) ut etiam divinitus separatim ab eo, quod semel modificavit, realiter existere non possit, quod optimè intelligitur convenire duorum realiter distinctorum unioni; non verò cuilibet enti suiipsius unioni.

xxii. Dices 2º. si modorum uniri sit ipsorum fieri & uniri, ergo datur actio ad actionem: consequentia est contra Divum Thomam in 1º distinctione 3ª. ubi dicit non posse dari modum ad modum; quod etiam ulterius probatur, quia creatio, quæ secundum nos, est res, debet uniri unioni realiter à se distincta, quæ cum secundum nos sit suiipsius educio, datur educio ad creationem, ac proinde actio ad actionem.

xxiii. Respondeo distinguendo consequens, ergo datur actio ad actionem ejusdem rationis, & secundum idem genus determinationis, quomodo dicit S. Thomas non posse dari modum ad modum, quia videlicet inde sequeretur processus in infinitum, nego consequentiam: datur actio ad actionem diversæ rationis, & secundum diversum genus determinationis, nego consequentiam: non enim dabitur creatio, sive actio ut creativa, ad creationem, sed educio ut unio, similis unioni animæ rationalis ad corpus, sive actio ut unitiva ad creationem sic ut non sit termini educio, sed suiipsius & termini unio, & simul suiipsius educio, nullius tamen termini realiter à se distincti, ut postea ex professo probatur: illa enim educio ut unio haud minùs ad creationem agnosci debet, quàm ad cæteras formas non modos, sive non uniones duorum extremorum realiter distinctorum; dari autem posse actionem diversæ rationis, & secundum diversum genus determinationis, patet.

QUÆSTIVNCULA IV.

An omnes primæ qualitates, & omnes actiones sint modi.

xxiv. Respondent communiter Authores primas qualitates non esse modos, quia, inquiunt, ex eo quòd 1º. qualitates res sint, non sequitur processus in infinitum, sicut sequeretur ex eo quòd actiones non essent modi.

xxv. Sed contrà est, quòd priùs probandum sit aliquid esse, vel non esse modum, quàm

dari, vel non dari processum in infinitum in his entibus; siquidem hoc est postèrius; illud priùs; id autem non probabunt, nisi recurrendo ad nostram modi definitionem: deinde etiamsi actio non sit suiipsius unio, non sequitur processus in infinitum, quia actio unius generis v.g. creatio, poterit uniri per unionem realiter à se distinctam, quæ sit suiipsius educio, sicut actio secundum illos est suiipsius unio; in illa autem unioni suiipsius actione sistetur, ut patet: denique nequidem ex eo, quòd unio non esse non possit suiipsius unio, nisi cum processu in infinitum, sequitur esse modum; sed tantum non posse habere per aliquid realiter à se distinctum, quod dat alteri formaliter; alioqui omnes formæ essent modi; quia sicut ex unioni unionis realiter distincta sequitur processus in infinitum, ita ex anima animæ, albedine albedinis, &c. realiter distincta, sequitur processus in infinitum, ergo à fortiori ex eo, quòd actio non esse non posset suiipsius unio sine unioni realiter à se distincta, nisi cum processu in infinitum, non sequeretur esse modum. Contra hæc tamen

xxvi. Dices ex P. Oviedo in Metaphysica Cont. 4. cuicumque enti danda est minor distinctio, quæ dari potest; neque aliqua danda est absque positiva ratione, sine qua sufficienter possit explicari; sed actiones (quia ibi agit de subsistentia, à qua ad actiones potior est consequentia) sufficienter explicantur cum distinctione modali, neque positivo aliquo argumento cogimur asserere posse à suis fundamentis separari, & illarum aliquam à proprio subiecto distingui, ut rem à re, ergo dicendum non est ita distingui, sed tantum ut modum à re.

xxvii. Confirmabis ex eodem: imperfectio actionum nonnullam præbet conjecturam ad affirmandum modos esse, & non res, ergo, &c.

xxviii. Respondeo 1º. retorquendo argumentum; sicut enim dicitur cuicumque enti danda est minor distinctio, quæ dari potest, propter hoc axioma, non sunt multiplicanda entia sine necessitate, quia aliam rationem non video; dicā ego è contra, cuicumque enti danda est major distinctio, quæ dari potest, propter hoc axioma, non sunt alliganda entia essentialiter determinatis principiis, vel subiectis sine necessitate: ex utroque enim sequuntur æquæ magna absurda; ac in primis ex multiplicatione entium, &c. sequitur actionem fieri per actionem realiter distinctam; unionem uniri per unionem realiter distinctam; albedinem esse albam ut quo per albedinem realiter distinctam, & hanc per aliam, & sic in infinitum: ex alligatione verò entium, &c. sequitur omnes formas substantiales, & Physicas accidentales, uniri seipsis, ac proinde esse modos juxta Adversariorum modi definitionem; item etiam sequitur omnes illas formas, & cæteras creaturas fieri seipsis; quæ non sunt minùs absurda.

xxix. Respondeo 2º. in forma admittā majorem negando minorem: quia, cum non sint duorum realiter distinctorum unio, cum distinctione modali non sufficienter explicantur, & positivum argumentum, quo cogimur asserere cum distinctione modali non sufficienter explicari, est, quòd sola unio duorum realiter distinctorum cum distinctione modali sufficienter explicetur; actiones autem, præsentia, subsistentia, &c. non sunt unio duorum, &c.

xxx. Ad Confirmationem Respondeo me non videre quænam sit major imperfectio actionum substant-

Substantiarum productivarum, & unionum earundem unitivarum, quam quantitatis, quam Adversarii, etiam ipse Pater Oviedus, communiter faciunt rem. Vnde fit

RESOLUTIO.

xxxI. **D**ico: primæ qualitates non sunt modi; & pleræque actiones non magis sunt modi, quam primæ qualitates.

Prima pars est omnium communiter.

xxxII. Probatur 2^a. pars, quia variæ actiones, ut creationes animarum rationalium, actus vitales, &c. non sunt duorum extremorum realiter distinctorum unio; ergo, &c.

xxxIII. Obijcies contra primam partem Resolutionis: accidentia omnia, & formæ omnes substantiales sunt determinato subiecto essentialiter affixæ, haud secus, quam earum uniones; ut quid enim uniones illas sine necessitate multiplicare? ergo, &c. ita ferè P. Comptonus Physicæ Disputatione 14^a. post quosdam ingeniosos Recentiores, quorum sententia, inquit, omnium minime displicet, & meo iudicio propius abest à veritate.

xxxIV. Respondeo Principium illud uniones five entia non sunt sine necessitate multiplicanda, satis infirmari per hoc illi oppositum, entia non sunt determinatis subiectis essentialiter alliganda sine necessitate & positivo fundamento, quod hic non datur: vel etiam, non sunt multiplicande perfectiones sine necessitate, quod fieret dando formis perfectionem uniendi seipsas; imò non satis apparet, quomodo staret animæ rationalis immortalitas cum morte hominis, si omnes formæ essentialiter determinato subiecto alligantur; unde si anima rationalis uniri debeat per unionem realiter à se distinctam, quidni & aliæ quamplurimæ formæ accidentales & substantiales? de unione autem alia est ratio, quia, utpote duorum extremorum unio, est modus. Denique sic consequenter ad vitandam multiplicationem actionum, oporteret quemlibet effectum, causæ determinatæ essentialiter alligare, quod non ita conveniens videtur, cum inde sequatur Deum nullum ens per se posse, aut potuisse producere, eorum, quæ cum causis secundis producit: neque id in ipsas actiones retorqueri potest; quia, vel sunt generationes, five formarum eductiones, vel non? si primum, sunt modi, five uniones, ut statim dicitur; illæ autem fiunt seipsis, ut supra vidimus: si secundum, à Deo solo sunt in conservari, vel potius, sic conservantur, ut pereuntibus causis creatis, Deo solo causâ conservante existente, conserventur, ut infra dicitur.

DVBIVM I.

An & quomodo unio distinguatur ab extremis.

Nte Resolutionem

xxxv. **A**ssuppono 1°. ad compositum requiri unionem; quia multa non possunt fieri unum aliter, quam per unionem mediam, ut per se patet.

xxxvi. Assuppono 2°. Dubium procedere de unione inter materiam & formam substantialem, five spiritualementem, five materialem, circa quam tanta est controversia, ut Pater Comptonus hic dicat, nulla ergo in te, in his octo libris, est, vel major sen-

tentiarum diversitas, vel acrior disceptatio, et mirum sit unionem tantum peperisse discordia.

RESOLUTIO I.

xxxvII. **D**ico 1°. videtur omnino certum unionem realiter distinguui ab extremis nudè sumptis: puto hanc esse ferè omnium, paucis è Recentioribus exceptis.

xxxvIII. Probatur, quæ realiter separantur ab extremis, realiter distinguuntur ab illis; sed unio est talis, ergo, &c. major patet: minor probatur in homine; quia quando homo mortuus est, sunt ejus partes, five corpus & anima, nec tamen est unio inter illa; alioqui esset homo vivens, cum ad hominem viventem nihil præter corpus, animam & unionem requiratur, ergo, &c.

xxxIX. Confirmatur, si unio non distinguere- tur realiter ab extremis nudè sumptis, non possent existere corpus & anima, quin dicerentur, & essent unita: atqui hoc est falsum, ut patet, casu quo corpus Mechinæ ponatur, & anima Romæ, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

xl. **D**ico 2°. unio non est sola relatio animæ ad formam.

xlI. Probatur, quia vel esset relatio fundamentalis indistincta realiter ab extremis? & hoc non, ut patet ex prima Resolutione: vel realiter distincta ab illis, & consistens in actione? & de illa dubio sequenti agemus: vel relatio formalis? & hoc etiam non, quia, ut constat ex dictis in Logica, illa est omnino extrinseca extremis, illisque non existentibus existens, utpote conceptus; unio verò esse debet illis intrinseca, nec etiam Divinitus, illis non existentibus, existere potest, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

xlII. **D**ico 3°. unio non est sola existentia utriusque extremi cum connotato indistantiæ, five summæ præsentia localis & dispositionum, ita PP. nostri Complutenses hic Disp. 6. q. 2. post alios Recentiores contra Ochamum in 1um dist. 30. q. 1. Gregor. in 1um dist. 28. q. 2^a. Aureolum in 4. dist. 44. & alios Nominales communiter, quos sequi videntur, Cajet. 3. p. q. 2. art. 2°. Medina, Fonseca, Valentia, Conimb. &c.

xlIII. Probatur 1°. de indistantia, quia si sufficeret indistantia, five summa præsentia, anima Christi penetrans corpus Divæ Virginis, materiam sepulchri, januas clausas, &c. fuisset eis substantialiter unita, imò & divinitas ac tota Sanctissima Trinitas esset unita, & assumpsisset omnes totius mundi creaturas, haud minus quam humanitatem, quod nemo dixerit, ergo, &c.

xlIV. Nec dicas, ad hoc ut anima Christi illis uniatur requiri insuper absentiam alterius formæ substantialis; nam sic, saltem pervadens quodlibet cadaver naturaliter, vel miraculosè, sine forma substantiali conservatum, fuisset ei unita, sicut illud ita conservatum, naturaliter pervadere potuit, quod est tam absurdum ac sit resurrectio naturalis, quæ inde sequeretur.

xlV. Confirmatur, vel illa indistantia est formalis unio, vel conditio ad hoc ut materia & forma uniantur seipsis? non primum, quia alioqui, qui hominem moveret, produceret & corrumpere-
ter

ter partes ejus unionem, id est, indistantiam, sive partium ubi ad se, quod est ridiculum: neque etiam secundum; quia alioqui deberet esse conditio ad hoc, ut existeret materia & forma; nam hoc dato materiam & formam esse formaliter unitas, nihil est realiter distinctum ab existentia materiae & formae; indistantia verò non est conditio ad hoc, ut existant materia & forma; siquidem naturaliter, vel saltem divinitus, possunt separatiim localiter existere, ergo, &c.

XLVI. Probatur 20. de dispositionibus: si anima aliqua praesertim aliena pervaderet cadaver retinens adhuc suas dispositiones, puta pro instanti quo corpus esset jugulatum, vel violento ictu necatum, non propterea statim illud animaret, ergo, &c. Probatur antecedens; quia alioqui resurrectio esset naturalis; imò si daemon, aut anima damnata divitis epulonis penetraret animam iusti salvati, sequeretur, hujus gratiam, & beatitudinem illi uniri, & justificari ac beari; quod à Theologis non admittitur.

XLVII. Confirmatur: eo instanti, quo Deus creat animam informaturam foetum, anima Atavi pervadat foetum, illi uniatur, vel non? non primum, quia casu quo foetus ille esset ex materia anthropophagi, jam resurrectio fieret naturaliter, etiam si ad resurrectionem requireres ut redeat eadem numero substantia, quod fieret: non etiam secundum, quia si illi non uniretur, neque etiam dispositionibus praecise positis illi uniretur anima, quam Deus crearet; quia eadem est indistantia & dispositiones ad utramque, in quibus dicis formaliter consistere unionem.

XLVIII. Adde unionem facere unum per se; illas verò dispositiones non nisi unum aggregatum per accidens.

XLIX. Nec dicas^o. unionem non consistere formaliter in illis dispositionibus, sed hanc esse tantum conditionem sine qua non ad unionem formalem materiae & formae seipsis; nam id in confirmatione supra num. 45. rejectum est.

L. Nec dicas secundò, requiri ut Deus producat, & conservet formam propter tales dispositiones, quod non contingeret in tali anima; ne id dicas inquam; nam si Deus primo instanti eam indistantem conservet propter alium finem, & secundo propter istas dispositiones, illa anima non erit intrinsecè mutata, ergo nec magis unita in secundo, quàm in primo instanti; non enim potest transiri à contradictorio intrinseco, ad contradictorium intrinsecum sine mutatione intrinseca: in idem recidunt, illi qui dicunt, quòd Deus nollit eam primo instanti uniri: quæro enim ab illis, an si tantum vellet, & nihil novi produceret, ea uniretur? certum est quòd non, quia voluntas divina planè est extrinseca animæ, unio verò intrinseca; unde sicut paries non esset albus, si Deus nihil ad extra producendo, tantum vellet illum esse album, ita nec isto casu anima esset unita; nam sicut ad esse album requiritur albedo formalis, ita ad esse unitum, unio formalis requiritur.

RESOLUTIO IV.

LI. Dico 4°. neque etiam unio est indistantia, dispositiones & certa proportio, sive respectus intrinsecus hujus formae ad hanc materiam in individuo.

Probatur, quia talis proportio & respectus intrinsecus omnino gratis, & sine necessitate fingitur: eademque est (ut fatebuntur omnes) anima hominis senis, ac juvenis; habet tamen alias, & alias partes materiae, ratione caloris naturalis aliquas semper exedentis, & nutritionis alias restituentis, ergo unio non est, &c. respectus intrinsecus ad hanc materiam in individuo.

LII. Nec dici potest, animam tantum dicere ordinem intrinsecum ad partes materiae primigenias, quæ toto tempore vitæ (ut probabiliter docent medici) eadem manent: quia infero, ergo partes materiae alimentitiæ in fene, vel non sunt unitæ, quòd est contra experientiam, vel sunt unitæ per unionem realiter distinctam, ac proinde corpus est unitum animæ aliter, atque aliter, secundum diversas sui partes, quòd sine fundamento dicitur: deinde partes meæ primigeniæ in parentibus potuerunt mutari, utpote ipsorum alimentitiæ, quidni & in me? denique demus materiam meam primigeniam esse aliam ob comestionem nucis, quam parentes facere potuerunt, & non fecerunt, sequitur me esse alium substantialiter quoad animam, quàm alioqui essem, quòd est ridiculum.

RESOLUTIO V.

LIII. Dico 5°. præter ea, ad unionem formalem requiritur aliqua entitas realiter ab omnibus enumeratis distincta, quæ sit immediata, & actualis determinatio in ratione uniendi. Ita Scotistæ post Scotum in 2um dist. 3. q. 4^a, & Thomistæ post D. Thom. 1^a. p. q. 76. art. 1°. ad 6um, quem sequuntur nostri Compl. Bannez, Cabrera, Herrera, Arauxo: è PP. verò Societatis Suarez, Valquez, Tannerus, Hurtadus, Arriaga, Oviedus contra varios Nominales (excepto tamen Ockamo in 3. q. 1^a. ubi concedit unionem à verbo & humanitate realiter distinctam:) item è Thomistis contra Cajet. 3. p. q. 2^a. art. 7°. Medinam: è Societate verò Fonseca 7. Metaph. cap. ult. Valent. Conimb. &c.

LIV. Probatur, quia ad unionem formalem materiae & formae, non sufficit existentia materiae & formae simul cum connotatis allatis, & adferendis, præter entitatem, quæ sit immediata, & actualis determinatio in ratione uniendi, ergo, &c. consequentia est legitima, & antecedens patet ex conclusionibus præmissis.

LV. Dixi entitas, quæ sit immediata, & actualis determinatio in ratione uniendi; quia omnis alia determinatio, utpote indifferens ad uniri & non uniri, deberet per aliud secundum uniri, & illud secundum per tertium, donec tandem ad unam immediatam, & actualem determinationem uniendi deveniretur, in qua sola potest consistere formalis unio, & ad quam præviè sine sufficienti ratione multiplicarentur entia. An & quomodo dicta unio sit substantialis, patet ex præmissis Disputatione 4^a. Dubio 4°. Resolutione 5^a.

D V B I V M II.

Qualis sit unio inter corpus & animam rationalem.

LVI. D Vbi um esse potest, an dicta unio sit modus quidam substantialis, ad quem terminetur

minetur generatio, & ab ea realiter sit distinctus, ut docent PP. Hurtadus, Arriaga, Oviedus, & omnes moderni communiter; an ipsa creatio animæ dicens essentialem respectum ad hanc materiam, tanquam subiectum illius informationis, ut pauci alii, pro quo, sit

RESOLUTIO I.

LXVII. **D**ico 1°. unio inter corpus & animam rationalem in homine, non est ipsa creatio animæ, dicens essentialem respectum ad hanc materiam, tanquam subiectum informationis illius.

LXVIII. Probant aliqui 1°. quia conceptus unionis & creationis sunt disparati, & adæquate separabiles; nam genitum uniri potest, & creatum non uniri, saltem per Deum: verum hæc probatio solum concludit formæ creationem in genere non esse unionem formæ; quod verò creatio in specie dicens respectum essentialem ad hanc numero materiam tanquam subiectum informationis, non sit unio formæ (ut docent,) non improbat.

LXIX. Probant 2°. sic fore ut anima rationalis pendeat à materia, ita ut vi istius creationis conservari non possit extra materiam; sed neque hæc probatio quidquam concludit; nam facile responderent vi quidem istius creationis animam conservari non posse extra materiam, tanquam subiectum informationis, posse tamen extra materiam, tanquam subiectum sustentationis, quod sufficienter distinguit formam materialem & dependentiam ejus ab anima rationali & dependentiâ ejus à materia; hæc enim dependentia tantum est in uniri, qualis est (juxta communem) materiæ ab aliqua forma substantiali: aliter igitur

LX. Probatur conclusio, quia si unio inter corpus & animam rationalem in homine, esset ipsa creatio, &c. homo non propriè ab homine generaretur; sed hoc est contra communem modum loquendi, à quo non est sine sufficienti ratione recedendum, ergo, &c. Probatur major, quia generare hominem est attingere effectivè aliquid essentialē hominis, quod tunc non fieret; non enim materia & forma effectivè attingerentur, quia creantur; neque ipsa unio (ut patet) quia foret creatio; neque ipsum compositum humanum, quia attingi non potest nisi ratione alicujus partis, vel unionis, quæ attingatur ergo, &c.

LXI. Nec dicas cum P. Telles & nonnullis, quos hic citat, ad generationem hominis sufficere, si attingantur dispositiones, vel saltem formæ substantiales partiales, ut alii; quia sicut dispositiones, & formæ partiales, non sunt de conceptu essentiali hominis, sed accidentia ejus; ita nec, qui illas per generationem attingit, generat hominem, sed accidentia hominis dumtaxat, vel potius dispositiones ad esse hominis, quibus existentibus non necessario existit homo; quomodo igitur per generationem illarum homo generatur?

LXII. Confirmatur à pari ex dictis Resolutione 4^a. dubii primi: talis respectus creationis ad hanc numero materiam, tanquam subiectum informationis, omnino gratis fingitur; & alioqui sicut materia propter depautionem caloris naturalis, & restaurationem partium depaustarum, continuò mutatur; ita deberent animarum creationes continuò essentialiter mutari; imò deberet anima hominis continuò se novis, & novis creationibus creare, & novis ac novis annihilationibus continuò annihili-

lari, sicut continuò novis & novis unionibus se materiæ alimentitiæ unit, & novis ac novis corruptionibus continuò uniones ad materiam alimentitiæ depaustam corrumpit; quæ in solida ratione non fundantur.

RESOLUTIO II.

LXIII. **D**ico 2°. unio inter corpus & animam rationalem, non est modus quidam substantialis, ad quem terminetur generatio, & ab ea realiter distinctus: est contra PP. Suarem, Hurtadum, Arriagam, Oviedum, Telles, &c. D. Thomæ tamen apud Ioan. à S. Thom. hic q. 6. quem ibi sequitur item Magistri nostri Bachonis infra cit.

LXIV. Probatur, quia modus ille est omnino superfluous, ut ex Resolutione sequenti patebit, & sola unio activè & passivè (de qua ibidem) ut rectè notat noster Bacho in tertium distinct. 1^a, q. 1^a, §. 2°. est aliud à partibus, ipsa unio nihil addit super partes, &c. secundum Commentatorem 1°. Phys. textu Com. 17. sed intellige, quod non loquitur de unione activè & passivè, &c.

RESOLUTIO III.

LXV. **D**ico 3°. unio inter corpus & animam rationalem, est nuda unio, sive nuda generatio unionis ab unione realiter indistincta sine alio termino producto realiter à se distincto. Nullus ita, nisi fortè D. Thom. Ioan. à S. Thom. & noster Bacho paulò ante citati: Probatur in primis non est nobis difficilius intelligere unam actionem sine termino realiter à se distincto, quam sit Adversariis intelligere unam unionem sine duobus extremis realiter distinctis, uti agnoscunt in ipsa actione ut suiipsius unio est; deinde sine processu in infinitum intelligi non potest generationem non esse suiipsius, & duorum realiter distinctorum, unionem; si enim hæc non sit duorum realiter distinctorum unio, dicam eam esse rem, & non modum, sive uniri per unionem realiter à se distinctam, & non per seipsam; quæ unio non erit suiipsius generatio, sicut hæc generatio, non est suiipsius unio, eo quod non sit duorum realiter distinctorum unio, ut ante vidimus; unde generari debet per generationem realiter distinctam, & hæc uniri per unionem realiter distinctam, & sic in infinitum, ergo, &c.

LXVI. Dices: hinc sequitur dari generationem actualem sine re actu generata: sed hoc est proflus inintelligibile, ut loquitur Lud. à Dola de Concurfu Dei parte primâ capite 2°. est enim actio fieri termini, via ad terminum, &c. ergo, &c.

LXVII. Confirmatur, sicut unio est necessario extremorum duorum realiter à se distinctorum unio, ita generatio, sive actio, necessario est termini realiter à se distincti generatio, sive actio, ergo, &c.

LXVIII. Respondeo negando minores; quia sicuti in sententia Adversariorum bene intelligitur dari aliqua unio, quæ sit suiipsius actio, & non extremorum realiter à se distinctorum; ita in nostra optime intelligitur, dari aliqua actio, quæ sit suiipsius actio, & non termini realiter à se distincti; unde actio non est necessario, fieri, aut via ad terminum realiter à se distinctum, magis quam unio sit necessario unio extremorum realiter à se distinctorum. Ad Confirmationem

LXIX. Respondeo (præterquam quod nimium prober, videlicet actionem nunquam identificari unioni)

unioni suo termino, contra Adversarios in ipsa creatione) unionem quidem ut modum, esse duorum realiter distinctorum, non verò ut unionem; quia ut sic indifferens est ut sit, aut suiipsius (ut patet in creatione secundum Adversarios, & secundum nos in unione identificata rei solidæ) aut duorum realiter distinctorum unio; unde nec actio ut actio necessariò erit termini realiter à se distincti, sed ut minus, etiam secundum Adversarios, indifferens ad esse suiipsius actionem, aut termini realiter à se distincti.

LXX. Instabis: potest esse talis generatio, & non esse formalis unio inter animam & corpus hominis, ergo unio, &c. non est dicta generatio: Probatur antecedens; quia Deus posita materia hic, & dicta generatione, potest animam creare Romæ, quo casu erit talis generatio, & non erit unio formalis inter animam & corpus, ergo, &c.

LXXI. Respondeo negando assumptum; quia eodem modo philosophandum de illa generatione, quo Adversarii philosophantur de sua unione, qualem dicimus essentialiter esse: unde ad ejus probationem, Respondeo id fieri non posse; sicut enim per Deum produci non potest unio, nisi extrema sint præviè indistantia; ita nec dicta generatio, cum sit formalis unio, nisi extrema sint saltem in posteriori originis indistantia.

LXXII. Urgebis: saltem juxta hanc sententiam non potest assignari terminus formalis generationis hominis; sed hoc est absurdum, ergo, &c.

LXXIII. Respondeo distinguendo assumptum, non potest assignari terminus formalis generationis à generatione realiter distinctus, & productus ut quod, concedo assumptum; indistinctus & productus ut quo, nego assumptum: hoc autem ad generationem hominis sufficit; sicut enim ad hoc ut homo dicatur simpliciter Physicè compositus, sufficit, quòd in suo conceptu Physico includat unionem, ita ad hoc, ut simpliciter Physicè dicatur genitus, sufficit quòd in suo conceptu Physico includat generationem: terminus autem, qui communicatur per generationem hominis, est ille idem, qui est communicatus per unionem, v.g. forma.

LXXIV. Superurgebis: actio à termino dicitur generatio, aut creatio; ergo, vel dicendum hominem ab ea non potius generari, quàm creari; vel illà habere terminum realiter à se distinctum, ergo, &c.

Respondeo negando antecedens, quia melius dicitur generatio actio dependens à materia, tanquam subiecto sustentationis, quàm productio termini realiter distincti dependenter à materia, tanquam subiecto sustentationis; quia hæc definitio non comprehendit omnes generationes, videlicet generationem, quæ non habet terminum realiter à se distinctum, bene autem illa: loquere proportionaliter de creatione: quòd autem generatio in homine sit dependens à materia, patet; tum ex Aristotele primo de generatione, non forma, sed materia est subiectum generationis; tum quia est realiter idem, quòd unio illa, quæ in sententia Adversariorum sit dependenter à materia, tanquam subiecto sustentationis.

RESOLUTIO IV.

LXXV. Dico 4°. unio inter corpus & animam rationalem, est entitativè accidentalis, licet hoc sensu substantialis sit, quòd duo extrema

substantialia uniat, propter quod hominis generatio dicitur substantialis; non quidem in eo, quo formaliter homo generatur, sed in seipso formaliter genito, ratione præcipuarum sui partium; ab extremis enim partibus sumitur denominatio totius substantialis, aut accidentalis, sic nempe, ut si utrumque sit substantia, substantiale sit; si alterutrum accidens, accidentale, quia *malum ex quolibet defectu, bonum ex integra causa*: ita Scotistæ communiter & Nominatim P. Poncius hic lib. 1°. Disp. 34. q. 2. Concl. 2^a. post Scotum in 3. Dist. 1. q. 1^a.

LXXVI. Probatur, quia non est potior ratio, cur sit entitativè substantialis, quàm quodlibet accidens immediatè terminatum ad substantiam: quòd autem communiter obijciatur *tale compositum, qualis unio*, non obstat; quia illud hoc solo sensu verum est, si unio uniat duo extrema substantialia per modum actus & potentie, facit unum per se substantiale; si alterum sit accidentale, per accidens, vel accidentale tantum: unde dic illud axioma absolute esse falsum; quia unio absolute est modus, simplex, accidens, non vitalis, &c. compositum verò non est modus, simplex, accidens, & sæpius vitale est, &c.

LXXVII. Dices fortè, sicut à solâ generatione sibi intrinsecà homo dicitur genitus, ita à sola generatione entitativè accidentale dici debet compositum accidentale; sed hoc ultimum est contra communem omnium, ergo, &c.

LXXVIII. Respondeo 1°. retorquendo sequelam in generationem modum, à qua compositum non dicitur modale, licet dicatur genitum: Hoc enim omnes premit.

LXXIX. Respondeo 2°. negando sequelam; est enim disparitas, quia esse genitum sumitur formaliter ab unione, sicut esse creatum ab unione sumeretur, si unio in homine crearetur; esse verò totum modale, aut totum accidentale, sumitur ab uno, vel utroque extremorum, sic nempe, ut, sicut si extrema sint solida, totum sit solidum, licet unio sit modus; ita si extrema sint substantialia, totum sit substantiale, licet unio sit accidens, nec apparet quid ad hanc à nobis factam instantiam, quæ omnes premit, probabilius responderi possit.

LXXX. Confirmatur, quia, cum unio non sit nisi ut quo pars totius substantialis, nulla necessitas ut sit entitativè substantialis, ergo, &c. Probatur antecedens, quia prout totum substantiale à partibus ut quod, & non à parte ut quo, homo dicitur; ita totum ab eis, substantiale dicitur, & non à parte ut quo, ut consideranti patebit, ergo, &c.

D V B I V M III.

An unio inter corpus & formam materialem sit modus à forma istius educatione realiter distinctus.

RESOLUTIO.

LXXXI. Dico: unio inter corpus & formam materialem est ipsa formæ materialis educatio. est D. Thom. P. Ioan. à S. Thoma, & P. nostri Bachonis supra num. 63. citatorum, contra P. P. Suar. Hurtad. Amicum, Arriag. Ovied. Telles, &c.

LXXXII. Probatur, quia educi est fieri dependenter à materia, tanquam subiecto sustentationis; sed sic fieri est uniri, ergo educi est uniri, & educio formarum materialium est earum unio cum subiecto: major patet; probatur minor, quia sic

ri dependenter à materia tanquam subiecto sustentationis, aliud est, quam fieri in materia per instantiam præsentiam localem; nam sic fit anima, dum creatur intuitu corporis præviè dispositi; ergo est fieri dependenter à materia tanquam subiecto sustentationis & unionis, sive per unionem cum illa, talem, quâ cessante cesset ipsa forma: Probatur hæc consequentia, quia id sine absurdo dici potest, ut solutione argumentorum patebit & hoc admissio vitatur multiplicatio infinita entium, unionis scilicet, & productionis unionis, de qua supra in probatione Resolutionis tertiæ dubii præcedentis.

LXXXIII. Confirmatur, nullum habemus signum distinctionis educationis ab unione formæ educatæ ex materia; sed entia non sunt realiter distinguenda sine signo distinctionis realis, ergo, &c.

LXXXIV. Nec dicas in homine educationem sine termino realiter distincto esse unionem, ergo, & in composito purè materiali; hic enim negatur consequentia, quia ibi non datur educatio formæ realiter distinctæ, quæ possit esse unio, uti in compositis purè materialibus, in quibus proinde superflua esset alia unio realiter distincta ab educatione formæ realiter distinctæ; unde in homine, & aliis compositis purè materialibus, sunt diversæ rationis uniones, sicut sunt diversæ rationis formæ.

LXXXV. Dices 1°. educatio est prior formâ, utpote via ad illam, & id quo fit; sed unio est naturâ posterior formâ; tum quia unibile præintelligi debet suæ unioni; tum quia est causalitas formæ in compositum; omnis verò causalitas est naturâ posterior suâ causâ; tum quia est effectus materialis formæ, utpote in ipsa subiectata, ergo educatio formæ non est unio; probatur consequentia, quia alioqui esset prior & posterior formâ, ut consideranti patebit, ergo, &c.

LXXXVI. Respondeo concessâ maiore distinguendo minorem, sed unio spectata secundum entitatem est posterior formâ, nego minorem; spectata secundum denominationem, concedo minorem; forma enim est subiectum denominationis illius, quod præintelligi debet denominationi, non secus ac subiectum educationis formæ educatæ; posse autem aliquid esse secundum entitatem in subiecto sustentationis, & ei non tribuere suum effectum formalem adæquatum defectu adæquati subiecti denominationis, patet in ipsa educatione formæ in sententia Adversariorum, quæ est secundum entitatem in materia subiecto sustentationis, priusquam sit forma; in illo tamen priori ei non tribuit suum effectum formalem adæquatum, quia non facit materiam educentem & formam educatam, eò quod materia non sit subiectum denominationis adæquatum educationis, & forma, quæ est partiale subiectum educationis, non sit in illo priori. Idem omnino contingit in causa instrumentali causæ efficientis & effectus; potentia instrumentali materiæ & formæ, ut constat ex dictis Disp. 2. Dub. 7°. ex his facile distingues omnes probationes minoris, & notabis levi ratione moveri P. Poncium hîc, dum dicit propter 3^{am} probationem minoris, vel retractandam sententiam, quam tenuit de duplici unionem subiectata in utroque extremo compositi; vel dividendam causam materiale in materiale propriè dictam, quæ causat per influxum à se egressum & quæ proinde debeat esse prior suo effectui; & in impropriè dictam, quæ causat absque influxu, & quæ possit esse posterior suo effectui; ita ille: verum

non capio quomodo causa materialis, ut causa materialis, possit esse posterior suo effectui.

LXXXVII. Instabis: saltem hinc sequitur naturam humanam esse imperfectè, & per accidens unitam Verbo, quod in Ephesino contra Nestorium damnatum est, & Ephesino conformiter loquuntur Chalcedonenſe & Lateranenſe, ergo, &c.

LXXXVIII. Respondeo negando sequelam, quia per nostrum modum unionis entitativè quidem accidentis, natura humana, tam perfectè & per se unitur, ac fieri potest, quia est unificus duorum per modum actus & potentiæ, materiæ & termini, &c. unio verò naturæ humanæ ad Verbum, quæ damnatur in Ephesino, & cuius damnatio repetitur in aliis Conciliis, non est hæc nostra, quæ facit unum per se per modum actus & potentiæ, materiæ & termini, &c. sed illa, quæ ex duobus entibus in actu completis in esse personæ, facit unum moraliter tantum in esse personæ, ad eum ferè modum, quò multi studiosi unum studium propter eandem applicationem ingenii, multi cives unam Civitatem propter eandem cohabitationem & ad eandem leges obligationem; & quæ insuper relinquit Physicè multa tota completa in esse personæ; nec aliud volunt dicta Concilia, ut evidenter patet, & alioqui omnes Scotistæ ibi anathematizarentur, quandoquidem doceant dictam unionem esse relationem, procul dubio accidentalem.

LXXXIX. Dices 2°. ex P. Comptono hîc Disp. 14. sect. 8^a. licet non repugnet ut duo conceptus unionis & educationis identificentur, prout duo conceptus visionis albedinis & visionis nigredinis aliquando eidem visioni 1^a. identificantur; non tamen propterea sequitur eos necessariò identificari in omni actione educatâ; alioqui sequeretur plerumque identificari, quæ ab omnibus dicerentur realiter distincta, ut v.g. subsistentiam unioni, materiæ & formæ, unionem ubicationi & durationi, &c. sed hæc sequela est absurda, ergo, &c.

LXXXX. Respondeo id quidem non propterea sequi, sed quia aliunde nullum est vestigium distinctionis educationis formarum materialium ab unione, & ratio educationem earum unioni identificari planè suadet, ut constat ex probatione Resolutionis; unionem autem subsistentiæ non identificari, satis patet ex dictis de subsistentia basi aut termino positivis, & subsistentia duabus negationibus: de ubicatione autè & duratione infra dicetur.

LXXXXI. Instabis ex eodem; sequeretur, quod quoties mutatur causa conservativa ignis, toties etiam mutetur unio, ac proinde ignis essentialiter.

LXXXXII. Respondeo negando assumptum: Probabitur enim infra generationem esse actionem permanentem; an autem oblit, quod id videatur contra communem omnium sensum, videbitur ibidem; solum adde, quod minus experientia convincat generationem formæ substantialis esse successivam, quam esse à forma ipsa realiter distinctam, quod experientia non convincit: unde in hoc puncto ad rationem in qua communis sensus fundatur, attendi debet, & si solidior occurrat, amplecti.

LXXXXIII. Urgebis ex eodem, licet educatio aliquâ ratione dici possit unio; videlicet, dependentiæ formæ à subiecto, dici tamen non potest unio informationis, quia illi duo conceptus sunt realiter separabiles, ergo, &c.

LXXXXIV. Respondeo negando assumptum pro 2^a. parte, ad ejus probationem facilè concedimus illos

illos duos conceptus esse in aliis entibus realiter separabiles; sed negamus de facto esse separatos in eductione, quæ de facto datur, ob rationes supra allatas.

D V B I V M IV.

sine in composito naturali, simplex, an duplex unio.

R E S O L U T I O.

LXXXV. Dico contra Durandum, Scotum, Martinum Gutierrez, Hurtadum, Amicum, Poncium, Caramuclem, &c. in composito naturali est simplex, & non duplex unio; ita Suarez in Metaph. Valquez de Incarn. Rabb. hic, PP. nostri Compl. P. Ioan. à S. Thom. Murcia, &c.

LXXXVI. Probatur, quia sunt realiter idem, materiam esse unitam formæ, & formam esse unitam materiæ, ergo uniuntur per eandem unionem: Probatur consequentia, quia si unirentur per diversas uniones, materia unita formæ aliam unionem diceret à forma unita materiæ: probatur antecedens: quia sicut materiæ esse unitam formæ, realiter nihil aliud est, quàm materiæ, forma & unio; ita formam esse unitam materiæ realiter nihil aliud est, quàm forma, materia & unio, ergo, &c.

LXXXVII. Dices fortè materiæ esse unitam formæ, esse materiæ, formam & unionem non simpliciter, sed materiæ tanquam subiectum ad formam tanquam terminum; & formam esse unitam materiæ, esse formam, materiæ & unionem, non eandem, sed formæ tanquam subiectum ad materiæ tanquam terminum; ac proinde illa non sunt (inquies) realiter idem. Sed

LXXXVIII. Contra 1°. retorqueo argumentum in causam & effectum: causam esse producentem effectum, non sunt causa, effectus & productio simpliciter, sed causæ tanquam producentis ad effectum tanquam productum: & effectum esse productum à causa, non sunt effectus, causa & productio eadem, sed effectus tanquam producti ad causam tanquam producentem, ergo illa non sunt realiter idem: contrarium tamen patebit infra, ubi docebimus actionem & passionem non distingui realiter.

LXXXIX. Contra 2°. æquè unitur unibile, sive per modum subiecti uniatur, sive per modum termini tantum, ergo omnino frustra adstruitur secunda unio, ut unum uniatur per modum subiecti, & alterum per modum termini, & hic vice versâ per modum subiecti, & subiectum per modum termini: antecedens patet ex casu, quo Deus utrumque extremum uniret per unionem creatam realiter distinctam à generatione & eductione, de quibus nos supra.

c. Nec respondeas cum P. Poncio negando consequentiam; illa enim adstruitur (inquies) quia extremorum eadem est ratio; necesse est cur unum potius per modum subiecti uniatur, & non per modum termini, vel è contra, quàm aliud. Sed

ci. Contra: in nostra sententia adstruente unionem esse generationem & eductionem, non est eadem extremorum ratio; nam cum generatio & eductio essentialiter fiant in materia, & non in forma, materia est essentialiter subiectum unionis, & non forma.

cii. Dixi in nostra sententia, quia in sententia communi Adversariorum admittentium modum

unionis à generatione & eductione distinctum, & in sola materia subiectatum, non apparet quid solide responderi possit, cum utrumque extremum sit æquè aptum ad esse subiectum sustentationis unionis, licet materia sit subiectum universalius, hoc enim non sufficit: recurrere verò ad Deum, tanquam causam determinantem extremum, in quo tanquam subiecto debeat recipi, non est Philosophicum; quia frustra recurritur ad determinationem causæ primæ, ubi haberi potest determinatio à causa secunda, quæ hic haberi potest, puta, vel ponendo duas uniones, ut ponit illa sententia; vel dicendo unionem non distingui à generatione & eductione, ut docuimus supra.

ciii. Confirmatur 1°. Resolutio: unio est generatio sine termino producto realiter à se distincto in homine; in composito vero purè materiali est eductio formæ ab ea realiter distincta; sed eductio (ut patet) non potest esse in forma tanquam subiecto; quia alioqui, cum fiat per illam, si illa fieret ex forma, forma esset causa materialis suæ activæ causalitatis, quod naturaliter fieri non potest, ut ostendimus infra; nec etiam generatio dicta, quia est eductio formæ materialis unionis, à se realiter indistincta, quæ etiam est essentialiter in materia tanquam subiecto, ergo, &c.

civ. Confirmatur 2°. unio hypostatica, sive naturæ humanæ cum Verbo, est unica, ergo, & in aliis compositis creatis est unica.

cv. Nec respondeas 1°. cum P. Poncio negando consequentiam, propter disparitatem; quia videlicet Verbum non potest esse subiectum novæ entitatis unionis, bene autem quælibet pars in compositis creatis: nam contra est; vel Verbum est tam perfectè unitum humanitati, quàm humanitas Verbo, vel non? si primum, ergo uniri per modum termini, & non per modum subiecti, est tam perfectè uniri, ac uniri per modum subiecti, & consequenter hoc ultimum bis nullatenus requirendum est: si secundum, ergo Christus est perfectè Deus, & imperfectè homo, quod sonat Eutychianismum & Nestorianismum.

cvi. Nec respondeas 2°. cum D. Caramuele negando antecedens: quia unio hypostatica (inquies) est una creata fundata in humanitate, & terminata ad Verbum: altera increata fundata in Verbo, & terminata ad humanitatem, & præterea eadem cum unione, quæ personalitas Verbi unitur naturæ divinæ. Contra etiam est, quia (præterquàm quod hæc secunda unio, nihil sit aliud, quàm ipsa identitas Filiationis cum natura divina) vel illam unionem concipit D. Caramuel per modum entis modalis, vel per modum rei? si primum, non potuerit esse ab æterno, magis quàm humanitas ipsius terminus modificatus intrinsecus in illa sententia, quod malè audit; si secundum, debet uniri humanitati per aliam unionem, utpote indifferens ad uniri, ad quam nunquam poterit se habere per modum subiecti, & consequenter nunquam poterit Verbum uniri humanitati nisi imperfectè, quod absurdum est.

cvi. Adde Caramuelem admittere debere verificationem huius contradictionis, *unire, non unire* de eadem indivisibili entitate Verbi, quam fides non docet; nullius vero contradictionis de eadem entitate verificatio, etiam in Divinis, admitti debet (cum sit incomprehensibilis) nisi ad eam admittendam fides urgeat.

Obijcies

CVII. Obijcies tamen 1°. ex P. Poncio: similia sunt per duas relationes, unam in uno, aliam in alio extremorum existentes, similia (& idem est de Relationibus Patris & Filii diversæ speciei); ergo etiam materia & forma sunt per duas uniones, unam in uno, aliam in alio extremorum existentes, unitæ.

CVIII. Respondeo negando consequentiam; est enim lata disparitas, quod uniones sint duæ entitates Physicæ, non verò relationes, sed duæ denominationes extrinsecæ, ab uno, vel diversis conceptibus, pro quo vide dicta in Logica Disp. de Relatione: deinde causa & effectus dicunt etiam duas Relationes extrinsecas; non tamen duas entitates Physicas actionis & passionis, in quibus fundantur, realiter distinctas; sed unam indivisibilem Physicæ, ut supra monuimus; ergo similiter, licet extrema dicant duas relationes, uniti scilicet subjecti ad terminum, & uniti termini ad subjectum; non tamen dicunt duas entitates Physicas unionis, in quibus fundentur, realiter distinctas; sed una indivisibilis Physicæ sufficit. aliter ad hoc argumentum.

Respondet P. Arriaga, videlicet, dato quod relatio sit realiter distincta antè intellectum à fundamento & termino, duo similia secundum exigentiam naturalem penetrata referri unâ relatione; loco dūta, duplici, quia idem non potest simul esse in pluribus locis adæquatis; verum hæc solutio non placet, 1°. quia cū relatio fundamenti eodem modo sit ad terminum dissitum (ut patet,) quo unio subjecti ad terminum penetratum, unica esse poterit ad terminum dissitum, si unica esse possit ad penetratum: 2°. penetratio non est relatio similitudinis, ergo non potest supplere effectum formalem relationis similitudinis alterius extremi, quod facere deberet, ut patebit consideranti: deinde respondebit P. Poncius duas relationes non ideo esse necessarias, quia fundamentum & terminus sunt in diversis locis, sed quia non est ratio, cur in uno potius sit illa unica relatio, quàm in alio; ad quod non extenditur solutio Arriagæ.

CIX. Obijcies 2°. unica unio subjectari non potest in utroque extremo; sed id est necessarium, ergo, &c. Probatur minor, quia utrumque extremum debet per unionem intrinsecè perici, ergo, &c.

CX. Respondeo, transeat major, nego minorem, ad ejus probationem, admissio antecedente, nego consequentiam; nam materia per creationem suam & animam rationalem, & humanitas per personalitatem Verbi, intrinsecè perficiuntur, licet in ipsis non subjectentur; ad hoc enim ut unum ab alio perficiatur, non est necessaria sustentatio, sed sufficit intima adhæsiō, quæ nihil aliud est, quàm unio ad alterum non sustentans, sive quod non sit subjectum sustentationis: nec refert, quod hunc conceptum tradamus per negationem, quia notitiam intimæ adhæsiōis; & voces sufficientes non habemus, quibus illam per positivum conceptum exprimamus: unde ad probationem minoris, concedo antecedens intellectum de utroque extremo perfectibili; nam unio hypostatica, intrinsecè quidem utrumque extremum afficit, non tamen Verbum perficit; quia cū sit infinitè perfectum, non est ulterius perfectibile.

CXI. Dixi transeat; quia sicut potest (ex dicendis infra) idem effectus pendere à duabus causis totalibus totalitate effectus; ita eadem forma in

duobus subjectis totalibus totalitate formæ subjectari potest.

D V B I V M V.

In quo extremorum subjectetur unio.

R E S O L U T I O.

CXII. **D**ico unio, sive generatio sine termino genito realiter à se distincto, siveeductio formæ, subjectatur in materia sola. ita P. Rubius libro 20. Phyl. q. 6. Murcia, Comptonus, &c. contra PP. Suarez, Scotum, Richardum, Henricum, Complut. nostros, Ioan. à S. Thoma, &c.

CXIII. Probatur, quia, ut dubio præcedenti diximus, istæ actiones sunt essentialiter in materia; & est Aristotelis 1°. de generatione textu 24°. ubi dicit non formari, sed materiam esse subjectum generationis, ergo, &c.

CXIV. Obijcies: in homine non est ratio, cur potius unio, ac per consequens generatio, sit materialis, quàm spiritualis; sed si spiritualis, non potest subjectari in materia, ergo, &c. Probatur major, quia sicut anima rationalis incorporea & spiritualis, potest uniri per unionem corpoream & materialem subjectatam in materia; ita materia corporea & materialis, potest uniri per unionem incorpoream & spiritualement subjectatam in anima rationali, ergo, &c.

CXV. Respondeo negando majorem, & assigno majorem rationem (contra Suarem Metaphysicæ Disputatione 15^a. sectione 3^a. num. 11°. & alios, quos citavimus dubio 2°. Resolutione 1^a) quod illa generatio, siveeductio, sit materialis, ac proinde debeat esse subjectata in materia, 1°. quia cū parentes non videantur producere posse per instrumentum corporeum, uti est semen, aliquid purè spirituale, qualis alioqui esset, non apparet quomodo homo hominem generaret: 2°. quia est loco unionis non actionis, quæ cum subjectari deberet in utroque extremo, quia non est potior ratio, cur subjectetur in uno, quàm in alio (ut dubio præcedenti vidimus) & alterum sit materiale, esset materialis, quia materiale est malum respectu spiritualis, & spirituale bonum; malum verò ex quolibet defectu, bonum ex integra causa; unde materialis unio, ubi partiale tantum subjectum materiale; spiritualis tantum, ubi est integrum & totale subjectum spirituale; nisi localiter extensa haberet partes extra partes, juxta dicta in Logica Disp. 2. de quantum. 100. quæ patent ex communi modo loquendi de homine; ille enim ab omnibus simpliciter dicitur materialis, quia inadæquatè materia; & à nemine simpliciter spiritualis, quia non est adæquatè spiritus. Hinc

CXVI. Colliges spirituale negare concomitantem omnem dependentiam à subjecto materiali, non autem materiale omnem dependentiam ab omni subjecto spirituali.

D V B I V M VI.

An totum distinguatur realiter à partibus & unione conjunctim sumptis.

CXVII. **D**ixi à partibus & unione conjunctim sumptis, & non à partibus unitis simul sumptis (in quo plerique falluntur; quia cum veritas prædicationis sumatur penes identitatem rectorum, & unitum

unitum importet unionem in obliquo; certum est totum distingui realiter à partibus unitis simul sumptis, non secus ac materia & forma simul sumptæ ab unione; liquidem huius propositionis, *Totum est sua partes unitæ simul sumptæ*, est hic sensus, *Totum est materia & forma simul sumptæ habentes unionem*, quæ est aperte falsa, cum totum sit in recto æquè unio, ac duæ partes: aliqui si sufficeret importari in obliquo, non apparet, cur hæ propositiones non essent veræ, *Totum est unio uniens materiam & formam; totum est materia unita formæ; totum est forma unita materiæ*, quas nullus admiserit. Hoc præmissis, sit

RESOLUTIO I.

CXXVII. **D**ico 1º, contra Scotistas communiter, quos sequuntur Capreolus, Ferrarius, Hervæus, Fonseca, Henricus, Cajetanus, Conimbricenses, &c. totum non est entitas ante animam à partibus & unione conjunctim sumptis realiter distincta. Ita S. Thom. 1. p. q. 11. art. 2º ad 2º. & 4º contra gentes q. 81. quem sequuntur PP. Complut. & P. Ioan. à S. Thom. qui hic q. 6. dicit procul Dub. videri Sancti Thomæ, quem sequuntur Durandus in 3. Dist. 2ª. q. 2. Palud. in 3. Dist. 1ª. q. 1ª. Rodens. lib. 12. Phys. cap. 3º. q. 1ª. Tolet. lib. 1º. Phys. q. 6. Suarez Disp. 36. Sect. 5ª. Hurtad. Rub. Arriaga, Oviedus, Comptonus, Murcia, &c.

CXXIX. Probatur 1º, ex celebri dicto Varronis, quod Augustinus 9º de civitate Dei cap. 3º. commendat, & refert Divus Thomas 1ª. parte quæst. 75ª. articulo 4º, *Homo neque est anima, neque corpus, sed utrumque simul*, puta simulate unionis, ergo, &c.

CXX. Probatur 2º ratione, si totum sit entitas ante animam à partibus & unione conjunctim sumptis realiter distincta, vel ante animam distinguitur totaliter & adæquatè ab illis, vel partialiter & inadæquatè, ut eas ante animam includens, & insuper aliquid aliud; sed neutrum admitti potest, ergo, &c.

CXXI. Probatur minor pro prima parte; non primum; 1º quia sic totum, compositum esset, & non esset; esset ut supponitur: non esset, quia vel ipsum ab illis, vel ille ab ipso (saltem divinitus) separari possent, aut saltem eas in suo conceptu formalis, sive essentiali Physico, non magis includeret, quam Pater in Divinis Filium, Filius Patrem, &c. qui propterea se mutuo non component, ergo, &c.

CXXII. Respondebis totum esse entitatem ante animam à suis partibus & unione, &c. realiter adæquatè distinctam: & ad hanc primam probationem minoris Respondebis cum P. Poncio Physic. Disp. 6ª, quod esset compositum; quia ad suas partes se haberet, ut includens ad inclusum: nec posset (etiam divinitus) realiter à suis partibus, &c. separari; quia ad illas ut sic, se haberet eo modo, quo se habet effectus ad agens ut agens formaliter. Sed

CXXIII. Contra 1º, non dicitur quomodo erit compositum; cum eas in suo conceptu formali, sive essentiali Physico, non magis includeret, quam Pater in Divinis Filium, aut è contra, qui ideo se mutuo non component; igitur id prius dicendum.

CXXIV. Contra 2º, transeat quod à suis partibus, &c. non posset (etiam divinitus) realiter separari; hoc tamen non convincit ipsum ad eas se habere, ut includens ad inclusum, ut patet ex Personis Divinis.

R. P. Francisci Bona Spei Physica

CXXV. Contra 3º, falsum est totum se habere ad partes, &c. eo modo, quo effectus se habet ad agens ut agens formaliter: 1º quia præterquàm quodd sequatur contra præfatum Authorem, partes non esse de intrinseco Physico formali conceptu totius, magis quàm agens ut agens formaliter sit de intrinseco Physico conceptu formali effectus; posito præcisè agente ut agente formaliter, non habetur effectus, magis quàm positis præcisè causâ & actione, sed deest aliqua entitas Physica existens ante animam; positis verò partibus & unione, ad totum nulla deest entitas Physica existens ante animam: 2º, agens ut agens formaliter, nec ante, nec post animam, quidquam est effectus; partes verò & unio sunt partes intrinsecæ totius secundum ipsum.

CXXVI. Contra 4º, vel entitas totius ante animam à partibus & unione conjunctim sumptis realiter distincta, per illarum productionem producitur, vel ab illis & Deo, vel à Deo solo, per aliam productionem: non ultimum; quia ad Deum recurrere pro effectibus naturalibus, non est Philosophicum: deinde sic posset Deus totum illud non producere, ac proinde partes & unio existere possent, non existente toto, quod negat: non etiam penultimum; quia cum nihil producat, nisi per productionem suorum intrinsecorum, & secundum præfatum Authorem partes sint intrinsecæ toti, partes producerent seipsas, quod intelligi non potest: deinde non est cur Deus talem productionem impedire non posset (ac proinde posset, ut dictum est, partes & unio existere, non existente toto: non denique primum, quia sic totum deberet successivè produci per partes, sicut partes successivè producuntur, ac proinde ad productionem materiæ produceretur una pars totius, ad productionem formæ alia, & ad productionem unionis, 3ª; quæ tres partes, vel facerent totum realiter à se distinctum, quod per productionem illarum produceretur, vel non? si primum, illud totum deberet etiam produci successivè per partes, ut ante, & sic in infinitum: si secundum, ergo neque tres primæ partes habent totum ante animam realiter à se distinctum: Ex his infero, ergo debet esse improductum; nihil autem datur improductum præter Deum, ergo, &c.

CXXVII. Probatur minor pro prima parte 2º, partes & unio sunt partes formaliter ipsius, ante, vel post animam tantum: si post animam tantum, ergo ante animam illa entitas est totum sine partibus: si ante animam, sunt illius partes ut supponitur; & non sunt; quia de ratione partium ante animam, est esse ante animam aliquid totius, quod non esset, quia dicitur totum esse ab illis realiter adæquatè distinctum.

CXXVIII. Respondebis cum eodem esse partes ante animam, & de ratione partis ante animam non esse, esse formaliter aliquid totius, sed causaliter tantum, quomodo essent aliquid totius. Sed

CXXIX. Contra: præterquam quod pars formaliter & totum formaliter sint correlativa, debes necessariò sumere ly *causaliter*, vel in genere causæ efficientis, vel in genere causæ materialis, vel in genere causæ formalis, quia illæ solæ causæ causant realiter, & ante animam: sed in nullo istorum genere fieri potest, ergo, &c. Probatur minor, quia neque causa efficiens est pars intrinseca ejus, quod efficiens causat, ut Deus creaturæ, Pater filii: neque etiam materialis, est pars, &c. ut materia respectu formæ: neque etiam formalis est pars, &c. ut forma

G

ma

ma respectu materiae, & aliunde cum nihil producat, ut dictum est, nisi per productionem suorum intrinsicorum, idem produceret seipsum. Adde quod aliqui nihil daretur simplex præter Deum, quia nihil est, quod à causa efficiente non causetur, & major pars entium, etiam à causa materiali, vel formali causetur.

CXXX. Probatur minor pro prima parte 3°, vel illa entitas totius existens ante animam uniretur suis partibus, &c. vel non? si 1um; ex ipsa & partibus ac unione inter illas, sequeretur aliud totum per se substantiale, non secus ac ipsa entitas totius per se ex illis sequitur, vel non? si sequeretur, de illo idem quæram, & sic in infinitum: si non sequeretur, quare primum ex illis partibus per te sequitur? non enim est major ratio huius, quam illius: Adde tamen quod quodcumque sequeretur, non faceret unum per se substantiale; quia adveniret completo enti in actu, videlicet materiae per formam actuatae ut actuatae, ut consideranti patebit; sed per accidens: si 2um; ergo partes, unio inter illas & ipsum non facient nisi aggregatum per accidens, ut est cumulus lapidum, quod ipsi non admittent, quia totum ut sic non poneretur in Prædicamento.

CXXXI. Respondebis cum eodem 1°, totum non propriè uniendum suis partibus; quia illa propriè tantum uniuntur, quorum unum in alio non includitur: 2°, admissio quod uniat, non sequi aliud totum; quia sicut ad unionem non sequitur unio; ita ad totum non sequitur totum. Sed

CXXXII. Contra 1um est, quod (præterquam quod non appareat, quomodo includantur partes in toto) sic partes, unio inter partes & totum faciant aggregatum per accidens, quod negat: Contra 2um verò etiam est, quod licet ad unionem non sequatur unio, ad totum tamen à partibus, &c. realiter distinctum, necessariò sequitur totum; quia totum, quod præcedit, non habet in se formaliter omne id, quod in se formaliter habet totum, quod sequitur, sicut prima unio habet in se formaliter omne id, quod secunda habet in se formaliter, excepta scilicet hæcitate; sed totum hoc plus, illud totum formaliter, minus includit; nihil autem accipit ab alio, quod habet in se formaliter, licet quod in se formaliter non habet ab alio rectè accipiat.

CXXXIII. Probatur minor pro prima parte 4°, definitum Metaphysicum non est entitas post animam adæquatè distincta à sua definitione Metaphysica; ergo nec definitum Physicum est entitas ante animam adæquatè distincta à sua definitione Physica, sive partibus & unione conjunctim sumptis.

CXXXIV. Respondebis iterum ex eodem, esse disparitatem, in eo videlicet, quod in definitione Metaphysica, partes ponantur directè, sive in recto, & nihil præter ipsas; ut homo est animal rationale: in Physica verò indirectè, sive in obliquo, & aliquid præter ipsas, ut homo est aliquid constans corpore & animâ rationali unitis, non verò est corpus & anima rationalis unita. Sed

CXXXV. Contra, in definitione, sive Metaphysica, sive Physica attendi non debet, neque potest, sensus formalis & affirmativus; quia (ut ostendimus in Logica) nulla definitio ut definitio prædicatur in sensu formali & affirmativo de suo definito, sed

in sensu materiali & identico tantum: unde cum quæritur, an totum, homo v. g. sit aliquid ante animam à suis partibus & unione realiter distinctum, sensus est, an in sensu materiali & identico homo, suæ partes ac unio, sint idem realiter ante animam. Adde quod sit id ipsum, quod quæritur, an in definitione Physica debeat aliquid poni præter partes & unionem, magis quàm in definitione Metaphysica, in qua præter genus & differentiam nil ponitur.

CXXXVI. Probatur minor probationis Resolutionis à ratione pro secunda parte: non 2um; quia illud aliud, quod totum includens cæteras partes, insuper diceret, esset vel ut quarta pars compositi, vel tota essentia compositi? non hoc 2um; quia illud est supra fuscè impugnatum: neque etiam 1um; quia (præterquam quod in homine, præter duas partes & unionem, daretur tertia pars, contra omnes) sicut ex duabus partibus & unione exurgeret tertia pars; ita ex tertia & unione exurgeret quarta, & sic in infinitum; quod est absurdum, ergo, &c.

CXXXVII. Obijcies 1°, ex Aristotele 4° Physicæ Textu 23°. totum est in partibus: 2°, de Anima Textu 22°, dividitur substantia corporea in tria membra, materiam scilicet, formam & totum compositum: 3°. Metaph. 3°. cap. 17°. Syllaba BA, non est B. & A. 4°. ejusdem 5°. cap. 14°. sex non est bis tria, sed semel sex: 5°. ejusdem 8°. cap. 6°. ait, quod non est totum per coacervationem, est aliquid præter partes: sed hæc forent falsa, nisi totum esset entitas ante animam à suis partibus & unione conjunctim sumptis realiter distincta, ergo, &c.

CXXXVIII. Respondeo 1°, generaliter ad Aristotelem ibi & alibi satisfieri, si dicatur 1° ipsum, ad totum præter partes requirere unionem unificam per se: 2°, si dicatur, ipsum agere de toto formaliter, quod est conceptus partium per modum unius (ut infra dicemus) qui quidem est realiter distinctus à partibus & unione, non tamen ante animam, ut contendunt Adversarii.

CXXXIX. Respondeo 2°, specialiter ad singula: ad 1um itaque, locutio est intransitiva, & sensus est, totum est realiter & identicè ante animam suæ partes, puta comprehensâ unione; non enim vult totum esse in partibus tamquam subiecto, sed vel tamquam objecto, vel per identitatem negativam intrinsicam ante animam, quasi nihil sit ipsis intrinsicum realiter ab illis distinctum.

CXL. Ad 2um, rectè dividit substantiam corpoream in materiam, formam & compositum; quia hoc, præter materiam & formam dicit unionem.

CXLI. Ad 3um, solum vult syllabam BA non esse B. & A. seorsim & inordinatè, quia sic faciunt A. B. & tam AB, quàm B. A. sed conjunctim & cum recto ordine, qui ordo est quædam supra partes unio.

CXLII. Ad 4um, vult sex non esse bis tria seorsim, & diversis conceptibus concepta, sed uno conceptu, qui etiam est quædam supra partes unio, saltem extrinseca.

CXLIII. Ad 5um, solum vult, totum per se præter partes includere unionem unificam per se, id est, conjungentem partes incompletas ejusdem Prædicamenti per modum potentiae & actus; non verò totum per coacervationem, sed politicam tantum

tum approximationis partium, eo modo, quo mul-
ti lapides faciunt cumulum; cohabitationis, eo mo-
do, quo multi cives faciunt unam civitatem, &c.

RESOLUTIO II.

CXLIV. **D**ico 2°, contra Nominales, Suarem,
Hurtadum, Arriagam, Oviedum,
Telles, & omnes Thomistas: totum formaliter est
totaliter extrinsecum suis partibus & unioni con-
iunctim sumptis; ab eisque realiter distinctum. Pu-
to revera esse debere omnium, qui negant univer-
sale formaliter à parte rei, & illud concedunt post
intellectum.

CXLV. Probatur 1°, partes & unio seorsim &
distributive sunt causa compositi; ergo composi-
tum distinguitur realiter adæquatè ab illis: proba-
tur consequentia à pari ex omnibus aliis causis, ef-
ficiente, materiali, formali & intentionali: antece-
dens admittitur ab omnibus Adversariis.

CXLVI. Respondebis 1°, cum P. Hurtado, ne-
gando causas intrinsecas, ut sunt partes, verè causa-
re suum effectum, & dices esse partes intrinsecas,
ex quibus constituitur. Sed

CXLVII. Contra 1°, per te totum nihil est extrin-
secum partibus ab eis realiter distinctum; ergo
causa intrinseca non potest esse causa per modum
partis intrinsecæ, nisi respectu alicujus, partium
aut unionis.

CXLVIII. Subsumo; sed materia non est pars
intrinseca formæ, vel unionis, vel suiipsius, autè
contra; nec præter ista tria quidquam in toto com-
posito agnoscis; ergo per te debent causæ intrinse-
cæ aliter causare suum effectum, quàm per modum
partis intrinsecæ.

CXLIX. Contra 2°, supponis falsum, videlicet, dari
causam intrinsecam per modum partis intrinsecæ;
nam vel illa deberet esse pars intrinseca totius rea-
liter adæquatè, vel inadæquatè à se & altera parte
ac unione distincti (quod non admittis, & supra
fuisse contra Scotistas rejectum est;) vel suæ com-
partis, vel unionis, vel suiipsius, quod minus admit-
tis; aliud tamen non suppetit, cuius sit pars intrin-
seca, ergo, &c.

CL. Respondebis 2°, ex P. Oviedo, causas in-
trinsecas causare componendo, & conceptum
causæ intrinsecæ esse conceptum partis potentis
componere. Sed

CLI. Contra 1°, per te etiam, totum nihil est
extrinsecum partibus ab eis realiter distin-
ctum; ergo causæ intrinsecæ non possunt causare
componendo, nisi aliquam partem aut unionem
componant.

CLII. Subsumo; sed materia v.g. nec seipsam, nec
formam, nec unionem, & è contrà nec forma, &c.
causat componendo per modum partis intrinsecæ;
nec præter ista quidpiam in toto composito agnos-
cis; ergo per te causæ intrinsecæ, debent aliter cau-
sare suum effectum, quàm componendo per mo-
dum partis intrinsecæ.

CLIII. Contra 2°, etiam supponis falsum, vide-
licet dari causas intrinsecas per modum partis in-
trinsecæ, ut satis ante probatum est.

CLIV. Probatur 2°, omni effectui assignari de-
bet causa proportionata adæquata; sed omnis effe-
ctus distinguitur realiter adæquatè à sua causa adæ-
quata; ergo & totum compositum à materia, for-
ma & unione, quæ sunt causa adæquata ipsius.

CLV. Respondebis cum P. Oviedo negando ma-
jorem; quia datur effectus causæ intrinsecæ; causa
tamen intrinseca repugnat (inquies) cum causa to-
tali & adæquata, quia de illius conceptu est com-
ponere; causa autem adæquata non componit, sed
ponit, & sola pars connotando compartem compo-
nit. Sed

CLVI. Contra 1°, præterquam quòd P. Ovie-
dus iterum supponat falsum, scilicet dari causam
intrinsecam per modum partis intrinsecæ; tua
ratio probat totum distingui realiter à suis parti-
bus, & unione conjunctim sumptis; quod sic o-
stendo, causa intrinseca, sive pars, non compo-
nit seipsam, nec suam compartem, nec unio-
nem, ergo totum realiter ab illis, &c. distinctum;
quia alioqui nihil componeret per modum partis
intrinsecæ.

CLVII. Nec dicas componere seipsam; quia
(præterquam quòd sic pars esset compositum &
totum, quod nullus admittit) componere, est
esse partem intrinsecam secundum te; pars ve-
rò non est pars intrinseca suiipsius, etiam collecti-
vè sumptæ cum aliis; quia, cum omnes partes
collectivè sumptæ ante animam sint ipsum totum
& compositum, deberet necessariò esse pars in-
trinseca alicujus partis totius, quæ non est, ut toties
diximus.

CLVIII. Contra 2°, si detur causa intrinseca
inadæquata, quidni daretur causa intrinseca adæ-
quata? & sicut partes & unio seorsim & distribu-
tive sumptæ, sunt omnes causæ intrinsecæ in-
adæquatæ compositi secundum te, quidni con-
junctim & collectivè sumptæ, essent causa intrin-
seca adæquata compositi? si enim implicet causa
adæquata, implicat inadæquata; sicut si impli-
cet totum, implicat pars; quia causa adæqua-
ta & inadæquata sunt correlativa, sicut totum
& pars.

CLIX. Objicies, positis partibus & unione in-
ter illas, secluso quovis alio realiter distincto, intel-
ligitur totum, sive compositum, ergo, &c. Probatur
antecedens, quia cum componere nihil sit aliud,
quàm partes simul ponere; esse compositum, nihil
est aliud, quàm partes esse simul positas; atqui, posi-
tis partibus & unione inter illas, partes sunt simul
positæ, ergo, &c.

CLX. Confirmatur, Compositum à partibus &
unione distinguitur realiter adæquatè, vel inadæ-
quatè? non adæquatè; quia sic non essent ejus par-
tes, cum pars necessariò sit pars rei cuius est pars:
non etiam inadæquatè; quia sic compositum ali-
quid includeret præter duas partes & unionem,
cum quo faceret aliud totum, quod aliud include-
ret præter illud, partes & unionem, cum quo iterum
faceret aliud totum, & sic in infinitum; sed hoc est
absurdum, ergo, &c.

CLXI. Respondeo distinguendo antecedens, po-
sitis, &c. intelligitur totum, sive compositum fun-
damentaliter, seu materialiter, prout ly *totum*
significat entitatem realem totius esse subjectum
denominationis totius formaliter sumpti, conce-
do antecedens; sed ut sic est actu tria, materia,
forma & unio; potentià tantum unum totum, &
non actu unum totum formaliter, magis quam po-
sitis entitatibus Patris, generationis & filii est unus
pater formaliter, sed potentià tantum, de quo in
Logicà agentes de Relatione: formaliter & prout
ly *totum* formaliter exprimitur nomine totius, ne-

go antecedens; nam fundatur, ut sic, in conceptu colligente omnes partes, & unionem, sive potius representante ista tria per modum unius; alioqui deberet ista ratio totius ad illa tria posita, modo quodam omnino intelligibili, ante intellectum resultare: deinde totum formaliter importat distinctionem rationis à suis partibus & unionem, ut sunt ante animam seu intellectum, quæ sicut esse non potest nullà animà, seu intellectu, cogitante, ita nec totum formaliter, de quo clarius Resol. 3^a.

Ad Confirmationem

CLXII. Respondeo totum, sive compositum, à partibus & unionem distinguere realiter adæquatè extrinsecè, non secus ac ratio à quocumque fundamento & termino; quia sicut hæc in conceptu, ita hoc in conceptu dicto fundatur, quo præcisè posito exurgit, sicut identificabilitas, universalificabilitas, &c. posito præcisè conceptu universalificante: ad probationem verò in contrarium, Respondeo fore ejus partes extrinsecè essentielles, eo modo, quo fundamentum & terminus, sunt partes extrinsecè essentielles relationis; nec possunt esse intrinsecè; quia causa intrinseca repugnat, ut vidimus; unde nullum totum formaliter constabit partibus intrinsecis; imò nec totum fundamentaliter dici debet constare partibus fundamentalibus intrinsecè; quia illud est ipsæ partes, & non aliud, quæ sibi invicem non sunt intrinsecæ partes, ut vidimus; unde homo ut totum formaliter (& sic de aliis) est aliquid realiter distinctum à materia, anima rationali & unionem; nec datur ut sic ante intellectum; secus fundamentaliter, & ut est materia, anima rationalis & unio, quomodo non est conflatum ex partibus intrinsecis; imò neque aggregatum per accidens est ante vel post intellectum conflatum ex duabus partibus intrinsecis; non ante, quia ut sic nihil aliud est quàm cumulus lapidum v. g. quàm iste & iste lapis, &c. iste autem lapis, neque est pars intrinseca istius, neque superius: non etiam post, ut patet.

RESOLUTIO III.

CLXIII. Dico 3°, totum formaliter est formalitas realiter & objectivè identificata rationi formali ipsam fundandi: (quæ est conceptus statim allatus) ab eaque solà ratione formali distinctus; hæc Resolutio sequitur ex præcedenti.

CLXIV. Probatur 1^a & 2ª Pars Resolutionis clare ex dictis in Logica de Relatione, & distinctione objectiva: 3ª Pars verò probatur 1° ex refutatione aliarum sententiarum: 2°, quia eodem modo se habet totum ad dictum conceptum, sicut se habet ratio ad suam rationem formalem fundandi; quantitas in nostra sententia ad materiam; potentia animæ ad animam (si ab illa realiter distinguuntur); sed illa ab illis solà ratione formali distinguuntur, ergo, &c. minor patet, quia non nisi est aliud conceptus formalis relationis, quantitatis & potentiarum; alius fundamenti & termini, materiæ & animæ, &c. ut ostendimus in Logica, de Relatione Dub. 4°. Resolut. 3^a. ergo, &c.

CLXV. Confirmatur, partes & unio sunt tria ante intellectum, totum formaliter est unum; sed totum non est unum formaliter ante intellectum & animam, ut primà Resolutione vidimus; ergo post intellectum & animam, ac per consequens totum

formaliter distinguitur realiter ab illis tribus, non secus ac ipse actus intellectus & animæ, ab illis tribus distinguatur. Ex his

CLXVI. Colliges 1°, hanc propositionem, *Materia, Forma & Unio, sunt totum formaliter*, non magis esse veram, quàm sit hæc, *Petrus & Paulus sunt universale formaliter*; sed sicut hæc dumtaxat, *Petrus, Paulus, &c. confusè concepti per modum unius sunt universale formaliter*, est vera; ita hæc dumtaxat, *Materia, Forma, Unio confusè conceptæ per modum unius collecti, sunt totum formaliter*. 2°, ante animam non dari concretum formaliter, ut v. g. album, unitum, &c. prout ly album, unitum, &c. dicit esse aliquid unum formaliter distinctum à subjecto & forma ac unionem, sed objectivè tantum, prout est objectivè subjectum, forma & unio, & sic de aliis.

DVBIVM VII.

An Accidentia materialia subjectentur in toto composito.

Ante Resolutionem

CLXVII. Suppono, posse quidem accidens corporeum pendere à solo spiritu, & consequenter ens purè spirituale à materia, quia, ut in Logica Disp. de quantitate insinuavimus, corporeum est, quod extensum localiter habet multas partes; spirituale verò, quod localiter extensum non habet multas partes: de quibus specialius in Tractatu de Angelis, ubi ostendimus, ubi Angelicum esse corporeum: nihilominus accidentia, quæ naturam sequuntur, sic ut desinente formà remaneant, videntur à sola materia pendere, sicut & quæ spiritum sequuntur, sic ut remotà materià remaneant, à solo spiritu; quia alioqui deberent de subjecto, saltem inadæquato naturaliter migrare, quod inconveniens est; quia si accidens migrare posset de subjecto inadæquato in aliud inadæquatum, esset indifferens ad esse in hoc vel illo subjecto inadæquato, & ipsi perinde esset habere hoc vel illud subjectum inadæquatum; imò & habere hoc vel illud adæquatum, consequenter; quod inconveniens est. Hoc autem supposito, sit

RESOLUTIO.

CLXVIII. Dico, accidentia, quæ modo jam dicto materiam sequuntur, in sola materia immediatè, si potentia receptiva ei propria; vel mediante hac potentia, si accidentia communia & non propria, recipiuntur, & non in toto composito. Ita Averroës lib. de subst. Orbis; Simplic. 1°. Phys. Textu 69. Philop. lib. 1°. de generat. Ammonius de præd. quantitatis, Gregor. in 2um. Dist. 12. q. 2. art. 1°. noster Baco in 2um. Dist. 18. art. 4°. Marsil. Aureolus, Venerus, Ægidius, Nymphus, Suarez & alii è Societate post Scotistas communius: contra Durandum, Flandriam, Capreolum, Hervæum, Cajetan. de ente & essentia cap. 7°. q. 16. Ferraram 4°. contra gentes cap. 81. Iavellum, Sotum, Soto, Bannez, Fonscram, nostros Complut. Ioan. à Sancto Thoma, & alios Thomistas Recentiores. Hæc conclusio mihi evidens est, supposito quod accidentia naturaliter non migrent de subjecto adæquato, vel inadæquato, in aliud tale subjectum: sed de his iterum aliquid in libris de generatione, ubi quæremus, an in generatione fiat

fiat Resolutio usque ad materiam primam.

CLXXIX. Confirmatur tamen hæc Resolutio, quia talia accidentia sunt prævia ad formam dispositiones; ergo in forma non recipiuntur, sed in materia, &c.

CLXX. Dices, accidentia communia, siue non propria non disponunt potentiam materiæ receptivam; sed materiam ad recipiendam formam substantialem; atqui dispositiones immediate reci-

piuntur in eo, quod disponunt, ergo, &c.

CLXXI. Respondeo negando maiorem ob dicta supra Disputat. 2^a de materia prima Dubio 7°, sic ut enim ignis mediante calore ut instrumento accidentia communia, & non propria producit, ita materia prima mediante potentia receptivâ ut instrumento, accidentia communia & non propria recipit.

TRACTATUS II.

In Librum Secundum

PHYSICORVM.

LIBER hic tres partes continet: 1^a nil momenti; 2^a de Natura & arte agit: 3^a de Causis.

DISPUTATIO PRIMA

De Natura & Arte.

DUBIUM I.

Quid secundum Aristotelem natura & ars, & in quo inter se differant & conveniant.

Suppono nomen naturæ variè accipi: 1°, pro uniuscuiusque rei essentia, quomodo dicitur definitio explicare naturam rei: 2°, pro essentia substantiali ut distincta à sua subsistentia, quomodo dicitur u-

na natura Divina, tres subsistentiæ. 3°, pro Deo, qui dicitur natura naturans, quomodo mundus dicitur opus naturæ. 4°, pro collectione omnium causarum creaturarum, quæ dicitur natura naturata, & illud miraculosum, siue supra vires naturæ, quod est supra illas. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

II. **D**ico 1°, natura definitur ab Aristotele hic, Principium & causa motus & quietis ejus, in quo, primo & per se, & non per accidens inest.

III. Dicitur 1°, Principium & causa, ubi ly Principium, utpote contentum in causa, superfluit, nisi, velis addi majoris explicationis gratia: per ly causa excludit unionem, quæ dumtaxat est causalitas; item privationem, quæ propriè non influit in esse, cum nihil sit: sed per causam ex mente Philosophi intellige Solam passivam, cum Scotistis communis, Fabro Theorem. 33. c. 1. Fuentes hic q. 2. Sghemma disgres. 8. Poncio hic Disput. 36. q. 2. ubi ait id tam clarè asseri à Scoto in 2. Dist. 2. q. 10. n. 9. ut mirum sit ab ullo Scotista, de ejus mente dubitari posse. quidquid dixerint Vasques & Valesius intelligi activam tantum; & Connimbricenses, Rubius Hurtadus, Averfa, Arriaga, Oviedus, Telles, Murcia, &c. utramque activam & passivam, quorum præcipua ratio est, quòd Aristoteles abstrahat à causa in particulari, in ratione causæ verò univocè convenient causa activa & passiva: verum supponunt falsum;

quia mens Aristotelis est assignare causam motus naturalis, prout opponitur violento, & non prout opponitur supernaturali, quæ cum esse non possit activa, quia agens naturale in agendo naturaliter non violentatur; (siquidem violentia est ab extrinseco; omnis autem actio agentis naturalis naturaliter agentis ab intrinseco & ex propensione naturæ; licet possit in non agendo violentari, ut, si positus omnibus ad agendum requisitis, Deus ipsius actionem impediatur, vel si per improductionem caloris impediatur aqua, quo minus frigus in se producat) solum passiva intelligi potest; quia oppositio fit per ordinem ad idem: plura videbis Resolut. 4^a.

IV. Dicitur 2°, motus & quietis, id est, primæ productionis & conservationis; ejus in quo primo & per se, id est, essentialiter; & non per accidens, id est, & non accidentaliter; inest, ut excludas Principia, quorū motus non sunt in eo, quod principiant essentialiter.

RESOLUTIO II.

V. **D**ico 2°, Ars rectè definitur ex Aristotele Ethicorum 6°, certa ratio factibilium, id est, actus dictans aliquid opus faciendum, siue internum, siue externum; sed communius sumitur pro ipsa operatione externa relinquente opus externum post se, aut saltem pro habitu intellectuali dictante, quomodo talis operatio fieri debeat.

RESOLUTIO III.

VI. **D**ico 3°, natura & ars in eo maximè differunt, quòd natura sit principium substantiale ejus, in quo est; ars verò, non nisi accidentale; ac proinde illa substantia est, hæc accidens: deinde etiam in eo, quòd motus non sit ab arte quoad substantiam, prout est à natura; sed quoad modum, videlicet directionem; unde ars non potest operari finè natura & ratione: bene autem natura, finè arte & ratione.

RESOLUTIO IV.

VII. **D**ico 4°, natura & ars in eo maximè conveniunt, 1° quòd sicut natura operatur ex præjacente materia prima, unde natura dicitur generare;